KAIS.KÖN.HOF BIBLIOTHEK
57.276-B
Neu-

108. E. 35.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ÖNB
+Z134121208
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

MONUMENTA

HISTORICA

EPISCOPATUS ZAGRABIENSIS.

EDIDIT

JOANNES BAPT. TKALČIĆ.

VOLUMEN SECUNDUM.

ZAGRABIAE 1874.

VELOCIBUS TYPIS CAROLI ALBRECHT.

Digitized by Google

POVJESTNI
SPOMENICI
ZAGREBAČKE BISKUPIJE.

OBJELODANIO IH

IVAN KRST. TKALČIĆ.

KNJIGA DRUGA.

57276-B.

U ZAGREBU 1874.

TISKOM KARLA ALBRECHTA.

Digitized by Google

Štamparija Dragutina Albrechta.

Digitized by Google

PREDGOVOR.

Da nisam u ovom drugom svezku spomenikah zagrebačke biskupije nastavio izdavanje listinah XIV. vieka, već priobćujem sbornik pravah i povlasticah kaptola zagrebačkoga opravdat ću se tim, što je taj sbornik ne samo od prevelike važnosti za historičku, geografičku, kulturnu, a osobito jurističku struku, pa će se njim lašnje protumačit i razbistrit listine i starije i suvremene, već i tim, što ga je vrieme i sveudiljna poraba težko oštetila, pa se je i bojati bilo, da nepostane nečitljivim.

Sbornik ovaj pisan je oko polovine XIV. vieka, a kako se u obće vjeruje sastavio ga Ivan, arcidjakon gorički a kanonik zagrebački.

Prije pako nego li o samom sborniku progovorim, dužnost mi je, da nacrtam žiće onoga zaslužnoga muža, čijim trudom sastavljeno je to po Hrvate velevažno dielo.

O porieklu kao i o rodnom mjestu Ivanovom nagadjalo se svakojako, dok napokon iz suvremene listine[1] nedoznasmo, da je u stubičkih toplicah posjedovao baštinske zemlje, pa se toga radi po svoj prilici ovdje i rodio. Niti njegovih roditeljah nespominju spomenici, sudeć pako, da je godine 1209. posjednikom stubičkih toplicah bio njeki knez Vratislav, koj je ondje sagradio i crkvu sv. Gjurgja[2]; posumnjat bismo mogli, nije li isti Vratislav bio djedom il pradjedom Ivanovim. Rodio se pako naš Ivan za vlade Ladislava III. (1272—1290), a od braće mu poznat nam je jedini Kuzma, te Antun, sin Kuzmin, i Petar; bližnji mu pako u rodu bio Ivan, prepozit bački, koj našega arcidjakona zove „suum consanguineum et proximum“.

Ob uzgoju Ivanovom neda se ništo reć, po svoj prilici prvim mu učiteljem bio domaći župnik, a u zagrebačkom sjemeništu nastavio, u kojem pako talijanskom gradu, kamo se u to doba odašiljali naobraženja radi vrliji mladići hrvatski, svršio je nauke i to za biskupovanja Kažotićeva.

Ovim redkom, mnijem, da nije zadaća potanko opisat nesretnu onu dobu, u kojoj je naš Ivan proživio mlada svoja lieta, kada se naime po

[1] Zemalj. arkiv: Act. Conv. Lepoglavensis Fasc. I. nr. 1.

[2] Monum. hist. episc. zagrab. P. I. p. 18., 19.

Digitized by Google

smrti Ladislava III. pociepao naš narod u dva medju sobom ratujuća tabora, od kojih je jedan silomice nastojao prodriet svojim kandidatom, dočim drugi laskanjem i zamamljivanjem nastojao je pomnožat broj pristašah svoga; a obje stranke pod koprenom blagostanja domovine, snovale su li svoju korist, nebrineć se za svoj narod, dà obje su složno progonile onoga, koj je vojevao za spas naroda hrvatskoga. Kako se čovjek sgraža čitajuć opaka djela tadanjega višega plemstva, tako mu se grusti ono podlo i sebično puzanje nižega. Tužno je, ali istinito, da nije niti tadanje svećenstvo shvatilo svoje uzvišene zadaće, ono bo, što se višega tiče, sastavljeno iz raznih živaljah, pocjepkano medju sobom, kada nije moglo u prvoj phalangi prodriet, prianjalo je uviek složno uz onoga pretendenta, koj je lovorikom ovjenčan izašao iz borbe, dočim je nižje, bez dovoljna naobraženja, utonulo više manje u materijalizam[1]. Božjoj se providnosti jedino imade zahvalit, da su se skratili dani toga političkoga razdora, pa se na priestolu hrvatskom i ugarskom učvrstio Karlo Roberto, a stolicu biskupije zagrebačke zasjeo Augustin Kažotić, Hrvat iz Trogira, muž, koga oslovio papa Benedikto XI. šaljući ga u Zagreb „literarum scientia preditum, morum gravitate decorum, in spiritualibus providum in temporalibus circumspectum[2]“. Biskupovanjem Kažotićevim počima nova doba, doba znanosti i napredka u biskupiji zagrebačkoj.

Da veliki taj biskup spasonosnije izvrši uzvišenu ali težku svoju zadaću, da iz „špilje razbojničke“, koju su, kako onodobne listine svjedoče, moguća vlastela stvorila u našoj domovini, da podigne hram prosvjete, skupljao je oko sebe ljude vješte i čestite, a naš se Ivan mogao ponosit tim, da je i on bio pribrojen u to čislo, jer ga ako ne prije, a to svakako g. 1319. imenova kanonikom zagrebačkim biskup Kažotić, komu kao biskupu u ono vrieme pripadalo je pravo postavljat i kanonike i arcidjakone.

Imenovanjem Ivanovim za kanonika zagrebačkoga, počima mu i javni râd. Već god. 1319 dolazi on kao kanonik sa dekanom kaptolskim Stjepanom pred zagrebačkoga sudca Kaćerina. da u ime kaptola prisustvuje izjavi Ivana Gardunovića, kojom se u ime svoje i svojih nasljednikah odriče svakoga práva i njim skopčana beriva na onom dielu Kašine, koj je Stjepan Mladučevac oporučio bio kaptolu, pa sada ga kaptol njemu u vasalstvo dao, te svako pravo i njegov prihod ustupljuje kaptolu[3].

Naš se Ivan najviše posvetio pravoslovju, pa ga toga radi kao strukovnjaka upotrebljivao kaptol zagrebački u svih poslanstvih zasjecajućih u tu struku. Tako kada se god. 1322 zapodjela pra medju remetinskimi Pavlini, meštrom Rembaldom i podanici bliznanskimi radi medjah kap-

[1] Svjedoči govor Kažotićev pisan na kvieru u nadbisk. knjižnici.
[2] Theiner. Mon. hung. p. I. p. 409.
[3] Iz ark. kapt. medju neregistriranimi spisi.

Digitized by Google

tolskoga Bukovca i zemaljah na potoku Blizni, koje da se urede, odasla (mjeseca lipnja) kaptol zagrebački opet našega Ivana sa lektorom Jakobom, kustosom Dominikom, te Bonorom, arcidjakonom kalničkim i Martinom, arcidjakonom vaškanskim, koji uzpostaviše mejaše i pruće se stranke izmiriše[1]. Ovakove medjusobne svadje i razpre rasle su tečajem XIV. vieka po cieloj našoj domovini, mi ih smatramo kao zle posljedice neuredjene vladavine kuće Arpadove, koja velikašu i plemiću sve dozvoljila, gradjana tlačila ako nije sliepo stojao uz nju a kmetu zazirala i ono malo, što si krvavim znojem prištedio. Ni kaptol zagrebački kao veleposjednik nije ostao netaknut od struje tadanjega otimačnoga doba, dà najviše strielah protivničkih bijaše napereno na nj.

Gradjani zagrebački na griču, stojeći vazda protiv kaptolu kao Samarija protiva Jerusolimu, nisu tako lasno pregorjet mogli, što je Andrija III. dozvolio (1292) kaptolu za vjerne njegove zasluge pobiranje ciele pijacovine i mitnice, pa da i oni od uvoznine kakovu korist crpe, izhitriše novu mitnicu za morsku sol i ine stvari prozvavši ju „filaršćinom", pod izlikom da bdiju na pravu mjeru i vagu. Protiva toj novotariji pritužio se bio kaptol zagrebački Karlu Robertu, ovaj pako naložio banu Ivanu da to prieporno pitanje razpravi na saboru.

God. 1321 mjes. kolovoza sazove ban sabor u Zagreb, pa pošto ovdje nemogahu dokazat gradjani zagrebački nikakovom kraljevskom poveljom, da su u pravu, prepovje im se svako dalnje pobiranje filaršćine. Taj saborski zaključak potvrdi i Karlo Roberto god. 1323.

Tužne posljedice ovakove domaće nenavisti osjećao je kaptol zagrebački više od tri vieka. Obćenje gradjanah zagrebačkih s obližnjimi seljaci, osobito s onimi, koji stojahu kod sv. Šimuna, koji kao vješti tesari gradjahu im kuće, uzdigoše i ove prve protiva kaptolu. Od prastarih vremenah uživao je kaptol posjede oko sv. Šimuna u zajednici do god. 1326, tada pako, pošto se Šimunčani, poticani po gradjanih, podigoše protiva kaptolu, to ih ovaj prisiljen bio ždriebom podielit medju predija[2].

Odlazkom Kažotićevim na nucerijsku biskupiju zaspali jal plemstva i gradjanstva proti svećenstvu probudio se brzo, pa kako svjedoči pismo pape Ivana XXII upravljeno na nadbiskupa soligradskoga i biskupe pećuvskoga i vesprimskoga od 28. prosinca 1326, ustadoše opet velikaši, vlastela, plemići i gradjani osobito zagrebački, te osvojiše gradove, sela, kuće, zemlje, mlinove itd. spadajuće na episkopat zagrebački[3].

Da je u to razvratno i po crkvu zagrebačku štetonosno doba i naš Ivan bio velikim njezinim braniteljem, premda nije se sačuvao nijedan

[1] Zemaljski arkiv. Act. Mon. Remetensis. Fasc. I. nr. 4.
[2] Pars. II. Cap. IX. pag. 70.
[3] Theiner. Mon. Hung. T. I. p. 509.

Digitized by Google

spis, koj bi o tom pripovjedao, ipak bismo mogli to uztvrdit a tim više, što je Augustinov nasliednik biskup Ladislav uzeo našega Ivana za svoga kancelara, trebao bo valjana pravnika i oduševljena zatočnika, te nam već g. 1329 dolazi podpisan na izpravi naš Ivan kao biskupov kancelar i arcidjakon gorički „datum per manus discreti viri magistri Johannis, archidiaconi de Guerche, cancellarii nostri".

Arcidjakonat gorički ili „de Guerche", komu poteče ime od planine Gorice, onkraj Kupe, gdje bijaše župa sv. Martina, dielio se u tri kotara, i to u gorički sa 31 županom, podgorski i medjuriečki sa 21 županom, pa metlički i žumberački sa 7 župah; protezao se pako od Jastrebarskoga na zapad prieko Okića i Žumberka u Kranjsku, od koje mu pripala pokrajina metlička, odande išao prieko Kupe na Bosiljevo u slunjsku regimentu k Cetinu, zategao u tursku Hrvatsku, te zauzimao veći diel današnje Bosne.

U kaptolu zagrebačkom zauzimao je arcidjakon gorički osmo mjesto, a četvrto medju arcidjakoni, u koru pako sjedio je na lievoj strani četvrti i to medju arcidjakonom dubičkim i vaškanskim, glasovao je pako za arcidjakonom kamarničkim[1].

Kako se od svakoga arcidjakona zahtjevalo da je savršen u svemu, tako mu i dužnost bila bditi je li podčinjeno mu svećenstvo živi čedno i po crkovnih zakonih, ili je morda kojoj opačini podvrženo, čita li mise, drži li bdenja mrtvačka, kakovo je u izpoviedaonici, je su li mu poznati zakoni ženitbeni, je li pokorno svojim poglavarom, riečju, sve izpitati o svom svećenstvu i prijaviti biskupu. Crkovne takodjer parbe porodivše se u arcidjakonatu, razpravljao je sam arcidjakon, te od njegove osude ostao je priziv li na biskupa. Za tu svoju dužnost pobirao je arcidjakon od svakoga župnika u svom arcidjakonatu kathedraticum o Martinju (11 studenoga) t. j. 50 banskih dinarah, a o uskrsu davao mu svaki župnik janje u vriednosti 12 dinarah, osim ako li je kojega siromaštvo izpričalo. Isto tako brao je arcidjakon i četvrtinu svih stvarih podpalih pod desetinanje.

Arcidjakonat gorički bijaše jedan od najprostranijih u biskupiji zagrebačkoj, toga radi taj njegov arcidjakon imao je i svoga vikara, komu su u ime te službe pripadala od svakoga župnika dva dinara, koje uzimao u ono vrieme, kada je brao kathedratikum za svoga arcidjakona; od onih pako 12 dinarah za uskrsno janje bijahu vikarova dva dinara. Da je arcidjakonu goričkomu u istinu mnogo nosio njegov arcidjakonat, vidi se odatle što je on god. 1332 platio najviše papinskoga poreza t. j. 16 grivnah (marcas) manje tri dinara[2].

---

[1] Vidj. pars. III. c. VIII. p. 92.
[2] Theiner, o. c. p. 574.

Digitized by Google

Ne samo kaptol zagrebački zastupao je naš arcidjakon Ivan, kojemu bijaše on jedan od najumnijih članovah, već njegovi rodjaci i ini upitavahu ga za savjet i moljahu ga, da ih zastupa. Tako god. 1333 mjeseca ožujka došao je pred kaptol zagrebački prepozit bački Ivan sa svojimi bratućedi, pa posjetovavši se prije sa svojim rodjakom Ivanom arcidjakonom goričkim, izjavio je: da pošto mu brat Petar umro i tim se tako umanjila svojta da nejma nikoga koj bi nadzirao i upravljao i njegova i njegovih bratućedah dobra, a osobito ono u stubičkih toplicah, to proglasuje i svoja dobra i dobra svojih bratućedah jednom zajednicom, izuzamši one djelove u rečenih toplicah i prava u istih na koje i koja ima arcidjakon gorički i njegovi rodjaci baštinsko pravo[1].

Sljedeće već godine (1334) nalazimo našega arcidjakona Ivana pred kaptolom oštrogonskim, gdje zastupa kaptol zagrebački, moleć, da mu se učini autentičan priepis odluke bana Ivana od god. 1321 proti nepravednom pobiranju mitnice od gradjanah zagrebačkih, pošto istu odluku „propter casus formidabiles“ nije se usudio kaptol zagrebački u svako vrieme iznašat pred sudove.

Medjutim počele se razvijati u biskupiji zagrebačkoj stvari, koje su težko zabrinule biskupa i kaptol. Godine jurve 1333. započelo se njeko nesporazumlje medju biskupom zagrebačkim Ladislavom s jedne i predijalisti, gradjani i stanovnici čazmanskimi, ivaničkimi i dubravačkimi s druge strani. Razmirica postala je svednevnice većom, tako, da je prinužden bio biskup zaprietit crkovnimi kaznami svojemu svećenstvu (16. ožujka godine 1335) da nijednoga neodrieši, koj bi sudjelovao pobuni, sastankom, zasjedam, nasilju itd., a svakoga svoga predijalistu ipso facto izobćuje i diže sa posjeda, kao takodjer i svakoga svećenika koj bi sudjelovao kod te pobune bilo činom bilo savjetom. Tolika strogost biskupova na toliko pomože, da su ga rečeni žitelji umolili, da ih presluša i ako su pogriešili, da im oprosti. Na 10 travnja 1336 ureče biskup skupštinu u Čazmi, i tu se dokazalo pred kraljevim poslanikom Guntherom, te zastupnici čazmanskoga i požežkoga kaptola da su glavni kolovodje ciele te pobune bili: čazmanski župan Lovro i predijalisti: Ivan i Dominik sinovi Marcelovi i Geguš, sin Aleksandrov, koji su naumili proćerat biskupa, držali tajne buntovne sastanke proti slobodi crkve, svakojake laži izhitrili i javno pjevali, da su pomoćju sinovah bana Mikića osvojili njeke biskupske posjede i izharačili ih, svećenstvo stavili na ruglo, iztisnuli svakojake daće od podanikah biskupskih, prietili smrću činovnikom biskupskim, i novac za uzdržavanje vojske pobrali i njim pobjegli itd. i tu ih skupština proglasi krivci, a biskup ih kao takove izobći i otme njihove posjede, dočim ostali

[1] **Zem. ark. Act. mon. Lepogl. Fasc. I. nr. 1.**

Digitized by Google

prisutni zaprisegoše vjernost biskupu. Rečeni izobćenici pritužе se kralju Karlu Robertu na nanešenoj si tobože uvriedi i umoliše ga, da skloni biskupa, da im oteto vrati. Pošto biskup što takova učinit nije mogao, to ovi iznovice digoše buntovničku zastavu, podigoše oružje, izraniše mnoge vjerne biskupske podanike, njeke crkovne osobe dà i samoga biskupa naumiše usmrtit, da nije sretno izmaknuo iz Ivanića, zaniekaše desetinu, pooteše predija i porazdieliše ih medju se. Kada doprieše takovi glasovi do kralja, odasla on svoga čovjeka Dimitra, budimskoga prepozita, rodom čazmanca ovamo, da izmiri stranke. Ali pošto bijaše ogorčenost medju strankami premah zadobila takov, da se sporazumlje nije moglo postić, to se kraljev poslanik vrati kući i prepusti cielu stvar sudu kraljevom. Buduć da je sam kralj bio preprieČen doći u Hrvatsku, kako je namislio bio, to imenuje svoga kancelara sriemskoga biskupa Petra, te Totimira stolnobiogradskoga prepozita, Tomu vojvodu erdeljskoga i Pavla judexa curiae za sudce u toj parbi, a pruće se stranke pozva u Ugarsku. U duhovskih osminah god. 1340 započela se razprava na Višegradu, i pošto se buntovnici nikakovom kraljevskom poveljom nemogahu izkazat o kakovoj neodvisnosti, da usuprot dokazalo im se iz poveljah Andrije II i Bele IV., da podpadaju pod vlast biskupsku i da su dužni nosit sve terete, to ih sud okrivi zločinom bunjenja, na gubitak svih pravah i posjedah i preda ih biskupu zagrebačkomu na milost i nemilost. Osudu ovu potvrdi i kralj Karlo Roberto. Kolovodje te pobune znajući što ih čeka uzmakoše prije osude, dočim ostali zaprisegši biskupu vjernost, bijahu pomilovani[1].

Da je naš arcidjakon Ivan, kao biskupov kancelar i savjetom i činom podpomagao svoga biskupa, bez svake je sumnje, nu kraj toga bio je tako neumoran, premda se i sam spremao, da podigne parbu proti črnomaljskim križarom u metličkoj pokrajini, da je svagdje zastupao stranku koja se na nj obratila. Tako god. 1337, u petak pred Gjurgjevom, oprošen od Tome, sina Bekina, kastelana u Steničnjaku i njegove braće Andrije i Ivana iznesao je pred kaptol zagrebački povelju bana Mikića vrhu posjeda Račice u županiji križevačkoj, koj posjed darovao je rečenim sinom Bekinim isti ban Mikić, i u koj posjed po čazmanskom kanoniku Jakovu uvedeni bijahu, moleći kaptol kao locus credibilis, da to darovanje i uvod svojim priepisom i pečatom potvrdi[2].

Spomenuh neto, da se arcidjakon Ivan pripravljao da digne parbu proti črnomaljskim križarom u metličkoj pokrajini, koji su „tempore manifestarum guerarum in regno Hungarie“ poslužili se tim političkim razdorom, te sami počeli pobirati desetinu, pripadajuću kaptolu zagrebačkomu.

---

[1] Liber privil. episc. zagr. u arkivu nadbisk. p. 69—80.
[2] Iz zem. ark. N. R. A. fasc. 1508 nr. 11.

Digitized by Google

Toliku nepravdu dakako nije mogao podniet kaptol pa se pritužio papi Benediktu XII poslavši god. 1338 u Avinjon vikara biskupovoga Jakova i našega arcidjakona Ivana. Vrativši se kući oba kaptolska poslanika donesoše papino pismo od 4 ožujka 1339 kojim ovlašćuje papa topuskoga opata Ivana i Ladislava, priora zagrebačkih Dominikah sv. Nikole, da uznastoje, da se crkvi zagrebačkoj povrati sve, što pronadju da joj je nepravedno oteto, one pako, koji bi se sustezali, da kazne crkvenim izobćenjem. U samostanu zagrebačkih Cistercitah, utemeljenom god. 1257 po arcidjakonu kathedralnom Petru, ustanovljeno bje ročište na osminu male gospoje (1339), i ovamo pozvaše punomoćnici papini praeceptora črnomaljskih križarah Hinka; ali pošto na odredjeni rok nije prispio ni praeceptor Hinko ni njegov zamjenik, to na zahtiev Ivana arcidjakona goričkoga odredi opat Ivan novo ročište na osminu sviuh svetacah. Na odredjeni taj rok prispije u istinu praeceptor Hinko na sud držan u samostanu sv. Marije zagrebačkih Cisteristah, i tu zahtjevaše Ivan arcidjakon gorički u ime cieloga kaptola da se prisile črnomaljski križari odustat od pobiranja desetine u kotaru metličkom, pošto ona pripada kaptolu zagrebačkomu „ex institutione et ordinatione antiqua". Tvrdnju arcidjakona Ivana nije mogao ničim pobit praeceptor Hinko, već umolio sud u ime svoje i braće si da mu odgode rok „ad respondendum peremtorie" na sliedeću godinu i to na osminu Ivana krst., (2 srpnja 1340), toj molbi prista i naš arcidjakon. Nu na taj odlučni odgovor nije došao praeceptor črnomaljski, niti je koga poslao, s toga topuski opat Ivan i prior dominikanski Ladislav kao punomoćnici papini dosude (7 srpnja) pravdu kaptolu zagrebačkomu, a sve spise podnesu papi Klementu VI. Rimska stolica potvrdi tu osudu i naloži rečenim punomoćnikom da ju izvrše. Da se papinoj odluci zadovolji, poslaše punomoćnici Ivan opat topuski i Ladislav prior zagrebačkih Dominikanah koncem siečnja 1349 Egidija, sina Andrijina od koljena Gereč, u Podgorje, Medjuriečje, Ozalj i Metliku i tuj Leonard župnik svih svetih i Ivan župnik sv. Vida pod Ozljem početkom veljače (1349) u Metlici pred mnogobrojnim pukom izobćiše praeceptora Hinka i črnomaljske križare. Kada ni to izobćenje nije koristilo, naložiše papini punomoćnici pismom od 5 veljače Jakobu župniku metličkomu, Stjepanu, župniku črnomaljskomu, Radoslavu, župniku viničkomu, Marku, župniku u Zemču, Detriku, župniku žumberačkomu i Lipoldu, župniku u Vivodini, da pred mnogobrojnim pukom kod mise „campanis pulsatis, candelis accensis et postea extinctis et in terram proiectis et pedibus conculcatis", iznovice izobće praeceptora Hinka i črnomaljske križare svake nedelje i svetka, dok neodustanu od nepravedna pobiranja desetine.

U črnomaljske križare ugledaše se brzo i župnici u metličkoj pokrajini, i to: Lipold, župnik u Vivodini, Hinko, Ortalfo i Jakob, župnici

Digitized by Google

u Metlici, Gonslav, župnik u Trgu, Toma, župnik u Črnomlju, Marko i Toma, žup. u Semiću, Detrik, žup. u Sihensteinu, Andrej i Korardo, žup. kod sv. Martina, (Podzemlje), Radoslav, žup. vinički i ini u okolici metličkoj, sihenstanjskoj i žumberačkoj, te počeše i oni pobirati desetinu pripadajuću kaptolu zagrebačkomu. Badava ih opominjao punomoćnik papin topuski opat i Ivan arcidjakon gorički, da odustanu od nepravedna bira, „jer svećenstvo i puk u Metlici bio je tako tvrdokoran, da je prezirao i tu crkovnu vlast“, pa se toga radi obratio arcidjakon Ivan na samoga kardinala Guidona. Pismom svojim od 25. ožujka god. 1350 izobćio je kardinal rečene župnike i naložio Ivanu, opatu zagrebačkih Cistercitah, Blažu, župniku novoveškomu, Račecu, župniku sv. Marka u Zagrebu i Jakobu, podarcidjakonu zagorskomu, da to izobćenje objave i puku. U nedjelju prije svetka Marije Mandaljene (22 srpnja 1350) proglašeno bje ovo izobćenje u župnoj crkvi sv. Marka u Zagrebu „presente populo in magna copia parcium diversarum[1]“.

I na drugom dielu goričkoga arcidjakonata bijaše arcidjakon Ivan „guerris durantibus“ povriedjen u svojih pravih. Krbavski naime biskup Radoslav pritužio se bio banu Nikoli, da kaptol zagrebački i Ivan arcidjakon gorički pobiraju desetinu u župi Kladuši, u Gradcu, i u selih: Cesti, Premišlju, Mostih, Hebečkoj i Mostišću, dočim bi po pravu imala pripadat biskupu krbavskomu, moleći bana, da ga u tom pravu uzpostavi. Na pritužbu biskupovu obustavi ban svako pobiranje desetine, dok pravovaljano nasazna tko joj je vlastnik, ustanovivši strankam ročište na osminu Stjepana kralja 1348. Budući pako da nije na ustanovljeni rok došao biskup Radoslav, premda ga kaptol i arcidjakon gorički Ivan šest danah očekivali, a uz to doznao ban iz pisma topuskoga opata Ivana, papinoga punomoćnika, koje mu pismo uručio sam arcidj. Ivan, da desetina u gore navedenih župah i selih ide po pravu kaptolu zagrebačkomu, s toga dosudi ju ban kaptolu. Tom osudom steče arcidjakon Ivan pravo pobiranja desetine u Kladuši i rečenih selih, nu, krbavski biskup poduprt „cum potencia temporali comitis Bartholomei de Modrusya“ desetinjao je i nadalje rečena sela, dočim se samo u jedinoj Kladuši uživao toga prava arcidjakon Ivan[2].

Premda je arcidjakon Ivan počam od g. 1338 do g. 1350 velike i težke razprave vodio radi nepravdah koje su mu u njegovom arcidjakonatu nanešene bile, nije se ipak tečajem tih godinah odrekao svakoga inoga rada. Tako kada se porodila parba medju Stjepanom sinom Ivanovim, Ivanom sinom Markovim, sinom Pužinim s jedne te Stjepanom i Akušem, sinovi bana Mikića s druge strani glede posjede Vorbone, gdje je sagradjena kapela sv. Tome, držao je g. 1343 ban Nikola sabor u Kri-

[1] **Pars. I. pag. 48—56.** — [2] **Ibid. p. 56.**

Digitized by Google

ževcih, komu prisustvovao je Ivan arcidjakon gorički, bivši već tada vikar biskupa Jakoba, sa dekanom kaptolskim Dionižem. Na tom saboru javno se izrazilo plemstvo, da ban Mikić i njegovi sinovi Stjepan i Akuš silovito su oteli posjed Vorbonu Stjepanu, sinu Ivanovom i Ivanu, sinu Markovom. Tu izjavu plemstva posvjedočio je i arcidjakon gorički Ivan, primjetivši, da ni na samu kraljevu zapovjed nehtjedoše oteto vratit zakonitim posjednikom. Na tu saborsku osvadu odgovori Mikićev sin Stjepan i pokaza razne povelje a naročito darovnicu fratra Bernarda preposita crkve bl. d. Marije u Glogovnici od god. 1343, kojom isti preposit suglasno sa svojom braćom poklanja banu Mikiću i njegovim sinovom: Stjepanu, Akušu, Lorandu, Ladislavu i Nikoli za vjerne službe posjed Vorbonu, uz navadni census, sa svimi pripadci onako, kako su ju uživali za njegova predšastnika Andrije. Iz podastrtih inih jošter darovnicah uvjerio se napokon sabor, da su sinovi Mikića bana zakoniti uživatelji posjeda Vorbone, pa im ga i dopitao[1].

Dapače Ivan arcidjakon gorički nije se uztručavao dopriniet ni novčane žrtve kada je to korist zahtjevala. Oko god. 1345. svojim trudom i troškom „suis laboribus et expensis“ zadobio je opet za kaptol zagrebački posjed Prevlaku s-jedne i s druge obale savske sa pravom prevoza. Za toliku stečevinu bio mu i kaptol zagrebački zahvalan jer mu ustupio istu Prevlaku na doživotno uživanje, nu da plaća od nje kaptolu deset kablah pšenice i toliko prosa i jednu marku u novcu. Po smrti pako arcidjakonovoj, da spadne taj posjed u vlastničtvo kaptolsko[2].

Glede ovoga novo stečenoga posjeda, da se za buduća vremena uklone sve prepirke, koje bi nastat mogle radi neuredjenih medjah umoli kaptol kralja Ljudevita, da bi opunovlastio kaptol požežki, da označi prieporne medje. U sriedu po Duhovih g. 1345 označio je kaptol požežki putem svoga člana Ivana podpojca sa kraljevim čovjekom Korardom medje posjeda Prevlake. A kada se na samo Ivanje r. g. desio kralj Ljudevit u Zagrebu, tudjer mu Ivan arcidjakon gorički podnio list kaptola požežkoga na potvrdu, a kralj ga doisto potvrdio[3].

Ne dugo zatim (11 listopada 1345) eto arcidjakona Ivana, gdje zastupa sa Jakobom, prepozitom zagrebačkim i Ladislavom prepozitom čazmanskim varadinski kaptol pred Ivanom biskupom vesprimskim, za tada kraljičinim kancelarom, pred kojim ulaže prosvjed, što je tovarnik Lovro nepravedno dopitao gradu Varadinu njeki kaptolski posjed, i što je tovarnikov notar Petar, novcem podkupljen, objedio u osudi varadinski kaptol s osvade, premda na sudu nebijaše spomena o kakovoj osvadi[4].

---

[1] Priepis u Kukuljevićevoj sbirci.
[2] Vidi Pars I. c. XLVIII. p. 44
[3] Pars IV. c. IX. p. 128.
[4] Marcelović ad an. 1345.

Digitized by Google

Kada je g. 1347 Mihalj, sin Herborćev prodao Antunu, sinu Kozminom, sinovcu Ivana arcidjakona goričkoga svoj posjed Obrezinu prieko Save uz navadni census 60 dinarah o Martinju i uz ine pristojbe, osim kunovine i desetine, to buduć da nije valjano omedjašen bio isti posjed, pošto „ab olim et diversis temporibus fuit possessa per diversos sub terminis et metis quandoque amplioribus et qvandoque striccioribus“ pa da se jednom konačno obkotari, odaslao je kaptol zagrebački našega arcidjakona Ivana, koj mu označio prave medje[1].

Iste godine (1347) kad je poklonio kaptol zagrebački Pavlinom u Remetah njeke zemlje, trsja, šume i gaje uz njihovu crkvu posvećenu bl. d. Mariji povjerio je Ivanu arcidjakonu goričkomu, da sa Nikolom, arcidjakonom kamarničkim, Antonijom arcidjakonom vrbovačkim, Ivanom kustosom i Gjurom i Bartolom kanonici, da ustanove medje ovim zemljam, što je on i učinio kako svjedoči povelja kaptolska izdana u oči Ivanja t. j. 23. lipnja 1347[2].

Napomenusmo jurve, da je Ivan arcidjakon gorički g. 1345 svojim nastojanjem i troškom zadobio posjed Prevlaku sa prevozom na Savi, i da mu ju kaptol ustupio na doživotno uživanje, to mu se ipak svidjelo, da je g. 1349 na 27. ožujka prodao istu Prevlaku Ivanu, sinu Ivanovom, a unuku Jaroslavomu sa svimi pristojališti za 30 markah „monete domini Nycholai bani nunc currentis“, uz uvjete da bude vazda vjeran podanik kaptolski, i da će plaćat o Martinju dvie penze dobrih dinarah banskih, i davat četiri kabla dobre pšenice i četiri zobi, dvie strani kunovine i običnu desetinu, zadržav kaptol za sebe prievoz na Savi[3].

Za toliki svoj rād i požrtvovanje stekao je u kaptolu zagrebačkom naš arcidjakon Ivan i priznanje, jer pošto bi se god. 1349, njekako u svibnju izpraznila stolica biskupije zagrebačke, promaknućem biskupa Dioniža na stolicu nadbiskupije kaločke, to kaptol jednoglasno izabra Ivana arcidjakona goričkoga generalnim vikarom „in spiritualibus et temporalibus“. Kao takov, buduć da se medju kanonici zagrebačkimi i čazmanski sbivalo često nesporazumljenje i svadje, objelodani 10 srpnja 1349, i u sakristani priljepi ustanovu biskupa Jakoba, kojom se pod globom od trih markah strogo zabranjuje, da se kanonici čazmanski i zagrebački medjusobno nevriedjaju, a i svaki niži svećenik koj bi uvriedio kanonika, da plati marku[4].

Blizu spomenuta jurve posjeda Prevlake, uživao je Mikić, sin Kelemešev, njeku zemlju prozvanu Hričen, pa je objedio kaptol, da u njego-

[1] Izvor na koži. Iz ark. kapt. neregestr. spisi.
[2] Vidi niže pars. IV. p. 141.
[3] Iz ark. kapt Act. Cap. ant. fasc. 23 nr. 8. — Pars I. c. XLVIII. p. 44.
[4] Pars IV. c. XXVI. p. 144.

Digitized by Google

vom odsuću kada je posjed Prevlaku mejaši obkotarit dao, oteo mu tu zemlju. Više se godinah vukla parba dok ban Pavao „de Wgal" neodredi strankam konačno ročište na 4. travnja 1350. Kaptol zagrebački zastupao je opet naš arcidjakon Ivan i dokazao poveljom Andrije II, da je zemlja Hričen doisto medju mejaši kaptolskimi, pa da ju i kaptol punim pravom posvojio. Našto ju i ban dopita kaptolu[1].

Posljedni put nalazimo Ivana arcidjakona goričkoga u dvih listinah, koje izdao 18 listopada 1353 ban Nikola. U jednoj spominje se gdje moli bana u ime kaptola, da mu novim svojim pečatom potvrdi onaj članak iz zlatne bule glaseći na njekoga Egidija, koj je od starine pripadao banskoj službi, pa ga Andrija II od te oslobodio, pa pošto su Egidijeve zemlje pripale kaptolu, a sud je kraljevski taj članak neobhodno trebao u parbi gradjanah zagrebačkih sa kaptolom[2].

Istim danom (18 listopada 1353) potvrdio mu je takodjer ban Nikola povelju kralja Ljudevita vrhu mejašah posjeda Prevlake, kako ih označio g. 1345 požeški kaptol[3].

Poslie god. 1353 nenalazimo spomena Ivanu arcidjakonu, po svoj prilici, da je poslie te godine umro.

Bezimeni suvremenik, premda je u koledaru brevijara pisanoga pod konac XIII vieka, ubilježio dan smrti njekih kanonikah, gradjanah, dà i gradjankah zagrebačkih, nije držao za shodno, da ubilježi dan smrti našega arcidjakona Ivana, čovjeka, koj je u svoje vrieme bio uresom i ponosom kaptola zagrebačkoga, čovjeka neumorna u borbi za prava ovoga prečastnoga sbora.

Ali kraj svega toga našemu Ivanu spomena ponestat neće. Ne samo ovim sbornikom stekao si je u hrvatskom narodu vječno ime, već si sagradio u samom Zagrebu liep spomenik, koj će mu ime kazivati dok bude samoga grada.

Kada je naime god. 1344 naselio kaptol Novu-ves i proglasio ju slobodnom obćinom „pro hospitibus in ea collocandis", da se ovim novim naseljenikom pomogne i o duševnom spasu, sagradi Ivan arcidjakon gorički na svoje troške u istoj obćini drvenu crkvu sv. Ivana krstitelja i kapelu bl. Zakarije, a kaptol zagrebački darovnicom svojom od 9 kolovoza 1347 pokloni župniku novoveškom zemlju protežuću se sa zapada od potoka Cirkvenišća (Medvešćaka) preko glavnoga druma prama iztoku do zemaljah biskupskih u laškoj ulici ležećih, čiji obsjeg zauzimao je „ducenta brachia ad mensuram pannorum", sa desetinom žita u Novoj-vesi.

---

[1] Iz ark. kapt. Fasc. 23 nr. 7.
[2] Pars. IV. c. VIII p. 127.
[3] Ibid. c. IX. p. 128.

Digitized by Google

Iste godine na prošnju samoga arcidjakona Ivana, udieli biskup Jakob (6 prosinca) svećeniku ravnatelju ove crkve naslov i prava ostalih župnikah; biskup pako Nikola, proglasi prvoga novoveškoga župnika Blaža, svojim dvorskim kapelanom i protegnu ovu čast na njegove nasljednike s tom primjetbom, da u stolnoj crkvi kad dodje red na biskupa, mjesto njega čitaju mise de festo semiduplici vel simplici ili de feria[1].

Ovo njekoliko crtah, kojimi nastojah orisat viek i djelovanje Ivanovo, ma kako i sitne bile, ipak će dobro doći svakomu, koj se pobliže upoznat želi s književnim njegovim radom, koga evo tiskom priobćujem.

Zanimat će pako svakako čitatelja, dozna li, koj je bio povod tomu sborniku. Već u prvoj polovini XIII vieka, bilo je u našoj domovini ljudih, koji su nastojali o tom, da se svi dobri običaji i zakoni popišu u jednu knjigu. Kako pripovjeda arcidjakon splitski Toma, naložio je novi načelnik grada Splita, Gargan, da se popišu u jedan sbornih sve dobre ustanove i običaji po kojih se grad do tada upravljao, a ovim dodao jošter i njeke zakone koji mu se činjahu dobri i probitačni[2]. Taj hvale vriedni običaj unešen je iz Italije u našu domovinu, a budué da je arcidjakon Ivan, po mojem mnienju, svršio nauke u Italiji, to mu takovi sbornici nebijahu nepoznati. Drugi pako povod ovomu sborniku bila bi po svoj prilici ona opasnost, koja je za biskupovanja Ladislavova prietila crkovnomu posjedu, ili pako nesretan onaj slučaj, sbivši se g. 1331 u kući stolnobiogradskoga prepozita Tatomira, kada su izgorele važne njeke listine kaptolske. Ovo bo ponuka kaptol zagrebački, da u jednom sborniku sakupi sve dobre običaje i važnije povelje, za onaj slučaj, propadnu li kojom sgodom originali, da se bar sačuvaju njihovi vjerodostojni priepisi.

Sbornik ovaj, koj se sada čuva u kaptolskom arkivu a broji 96 listah u četvrtini, prikovan bijaše u stara vremena u sakristiji „duabus catenis in interiori sacrario acclavatus“, a toga radi prozvaše ga nieki „liber acclavatus“, dočim opet drugi zovu ga „album capitulare“ ili liber statutorum“ pisan je na kvieru god. 1354 kako svjedoči bilježka o vojvodstvu Stjepanovom, sinu Ljudevitovom „qui nunc in ipso suo ducatu existit, scilicet anno domini MCCCLIIII“. Pošto se pako naročito spominje u uvodu samoga sbornika, da je pisan god. 1334, „scripta autem et collecta sunt in unum, que secuntur, anno dominice incarnacionis MCCCXXXIIII, et pupplicata in vigilia beati Laurencii martiris, eodem anno. Quamvis post hec sint quedam addita et de novo conscripta, sicut plurimum ex datis singulorum plenius apparebit“. To sliedi, da nije ovo prvi originalni sbornik od god. 1334, već drugotni i to popunjen i pisan god. 1354. Prvomu sbor-

[1] Pars. IV. c. XXIII. XXIV. XXV. p. 142—144.

[2] Thomae arch. Hist. salon. c. XXXV.

Digitized by Google

niku više traga neima, valjda ga uništili, kad mu mjesto zapriemio ovaj drugi podpuniji. O kom njekoliko riečih.

Da se ovaj sbornik počimao sa „Dei nomine invocato“ (vidi str. 1.) neima sumnje, nu kada ga god. 1663, na 4 veljače prevezao kanonik Ivan Mavorčić, kako svjedoči bilježka na koricah „1663, 4 Februarii. Statuta de novo ligata et compacta per Ivannem Mauorchich C. et succentorem E. Z. etc. antea canonicum et cantorem chasmensem“. Tom sgodom onih pet listah sadržavajućih red kraljah ugarskih i biskupah zagrebačkih (vidi str. 1—7) svezao je prevezač na koncu sbornika, koj se sada počimlje istom sa: Et quoniam“ (vidi str. 8.).

Najprije dakle donosi nam taj sbornik red kraljevah ugarskih i biskupah zagrebačkih. Domaći njeki pisci mniju, da je i taj red djelo Ivanovo. Ja bih usudio posumnjat o tom, a to s toga, jer da je Ivan sastavljao taj red kraljevah i biskupah, kako bi u njem mogao izpustiti Andriju III i njegovu borbu sa anžovinskom kućom, pošto po svjedočanstvu Krčelićevom opisao je Ivan u drugom svojem povjestnom spisu ovu borbu što obširnije: Haec Joannis archidiaconi cronologia, res has annotantis fusius[1]. Ja ovaj red smatram kao izvadak iz kronike Ivana arcidjakona, koga, vrlo inače površno, sastavio prepisač drugotnoga ovoga sbornika.

Cieli se sbornik dieli u četiri odsjeka. Prvi (str. 13—63) sadržaje prava, dohodke i običaje cieloga kaptola, te službe i dužnosti sudacah i podložnikah kaptolskih.

Drugi odsjek (str. 64—73) govori o pravih i dohodcih pojedinih kanonikah.

Treći odsjek (str. 74—99) spominje prava i dohodke kaptolskih dostojanstvenikah: prepozita naime zagrebačkoga, štioca, pojca, prepozita čazmanskoga, svih arcidjakonah (izbrajajuć crkve pojedinih arcidjakonatah), čuvara stolne crkve i inih kanonikah.

A napokon četvrti odsjek (str. 100—149) navodi listine i povelje papah, kraljevah, banovah i velikašah hrvatskih, koji su kaptol zagrebački nadarili pravî, posjedi, sloboštinami itd.

Pošto na posliednjoj strani četvrtoga odsjeka upisana listina nedovršuje se, dolazi bo samo: fecimus consignari. Datum . . . te godina i dan, koj bi se imao označit, morao bi doći na novu stranu, a toj traga neima, to tomu četvrtomu odsjeku manjka jedan list, jer odmah iza toga sliede 22 lista nepisana papira. Gubitak toga lista nemoramo mnogo žalit, jer kako nas upućuje sadržaj (str. 12) na tom listu nije bilo ništa ino zabilježeno nego godina i dan kada je Nikola ban izdao nalog, kako se ima pobirat desetina u Podgorju.

[1] Krčelić. Hist. eccl. zagr. p. 101.

Digitized by Google

Da nisam potanje označio o čem govori cieli sbornik, učinih za to, jer čitatelj brzo će doznat, pročita li njegov sadržaj, koj se nalazi na str. 8—12. Napokon spomenut mi je još dvoje. Prvo, da su se novoimenovani kanonici prigodom ustolivanja zaklinjali na ovaj sbornik, da će savjestno izvršit sve što u sobi sadržaje. „Super quo libro Statutorum omnes et singuli canonici tempore institutionis ipsorum in beneficiis canonicalibus tactis sacrosanctis ewangeliis dei ad observandum et promovendum pro posse ea, que in ipso continentur, corporale juramentum praestare consvevissent". Drugo, da je priepis ovoga sbornika imao u svojoj sbirci Ivan Kukuljavić, a sada ga posjeduje jugoslavenska akademija. Priepis ovaj iz XVII vieka, na koliko je meni poznat, ne samo da je pogriešan, već su u njem izpuštene i mnoge listine, koje se u izvorniku nalaze u četvrtom odsjeku. Što se pako izdavanja samoga sbornika dotiče, nastojah, da bude što točnije, te korekturu i reviziju obavljah po originalu, dapače navlaš zadržah i njegove posebnosti, kao comune, conmorari i slična. Jedino što promjenih jesu interpunkcije i istovjetnost *u* i *v*, akoprem imena vlastita i stvarna onako upisah, kako su u samom izvorniku.

Osim ovoga sbornika napisao je Ivan arcidjakon gorički jošter jedno djelo, koje Krčelić u kratko zove „ljetopisom". Na koliko su nam poznati izvadci iz ovoga ljetopisa, koje priobći Krčelić u svojoj povjesti crkve zagrebačke[1] i u inom svezku poviesti trojedne kraljevine[2], pisao je arcidjakon Ivan o državnih odnošajih kraljevine hrvatske napram kući Arpadovoj, počam od Krešimira do Svenimira s jedne, te od Stjepana do Ladislava s druge strani. Ob utemeljenju biskupije zagrebačke, njezinom obsjegu i njezinih biskupih, a naročito opisao borbu posliednjega Arpadovca Andrije III, kao i onu medju pretendenti Vjenceslavom, Otonom i Karlom za hrvatski i ugarski priestol, koju borbu opisà naš arcidjakon što obširnije.

Ali dan danas ovoga rukopisa, kojim se Krčelić († 1778) mnogo služio više neima. Gubitak njegov tim više žalimo, jer je arcidjakon bio donjekle suvremeni očevidni svjedok, i bile mu pri ruci mnoge listine i spomenici koji za nas propadoše, kao i ustmeno predavanje, komu se sada svaki trag zametnuo. Dao Bog, da se i taj rukopis pronadje!

U Zagrebu, mjeseca travnja 1874.

Ivan Tkalčić.

---

[1] Kerčelić Hist. episc. zagrab. p 3, 20, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 74, 75, 77, 79, 84, 87, 93, 96, 101, 105, 122, 125, 128, 132, 134.

[2] Krčelić. Not. Prael. p. 101, 413.

Digitized by Google

STATUTA

CAPITULI ZAGRABIENSIS

SAEC. XIV.

Digitized by Google

Emendanda:

Pag. 1. lin. 26. protuerant leg. potuerant.

Digitized by Google

Dei nomine invocato. Ad laudem eius et domini nostri Jhesu Christi matrisque ipsius virginis gloriose et tocius celestis curie, quedam utilia et memoria digna pro statu capituli zagrabiensis ecclesie tam in registrandis iuribus, redditibus et proventibus ipsius capituli ac eciam aliis incidenter quam in statutis editis ab olim in sensu ut plurimum et nunc ad litteram per ordinem subsequenter, que quicumque de corpore ipsius capituli voluerit cum effectu memoriter retinere, suoque loco et tempore ordinate patefacere invenietur inter eos, quos regit racio concordie, seminacio et status ipsius ecclesie pro suo modulo fidelissimus conservator. Scripta autem et collecta sunt in unum, que secuntur, anno dominice incarnacionis millesimo CCCXXXIIII, et pupplicata in vigilia beati Laurencii martiris, eodem anno. Quamvis post hec sint quedam addita et de novo conscripta sicut plurimum ex datis singulorum plenius apparebit.

Ante omnia autem est nota dignum, quod ecclesie zagrabiensis kathedralis est fundator rex Hungarie sanctissimus Ladizlaus, cuius festum colitur quinto kalendas julii et eius obitus recolitur anno dominice incarnacionis M. nonagesimo quinto, quarto kalendas augusti, feria prima. Tempore autem eius regiminis notabilius in aliqua parte Sclauonie et in aliqua totaliter cepit vigere nomen Christi. Ipse eciam zagrabiensem ecclesiam in honore sanctissimi regis Stephani fundaverat, et multis possessionibus, iuribus et prerogativis dotaverat; sed processu temporum, advenientibus Tartaris et totum regnum Hungarie ac eius decorem flebiliter devastantibus tempore domini Bele regis quarti, filii Andree regis, patris beate Elyzabeth, privilegia ipsius ecclesie, metu ipsorum Tartarorum fuerunt asportata pro conservacione in insulam marinam Arbum vocatam, nec exinde protuerant omnia rehaberi, et quomodo hoc acciderit ignoratur, ex quo nullus iam vivit, qui facti seriem posset scire, et sic creditur, quod propter hoc non in paucis suis iuribus dampnificata fuerit ecclesia supradicta, que per dominum Thymotheum, olim ipsius ecclesie episcopum, cum novo opere serario honorabiliter incepta, prout apparet nunc, processisse recolitur et procedit adhuc domino concedente.

Et quoniam supra describitur obitus beatissimi regis Ladizlai, visum fuit eciam ducum a tempore ingressionis eorum Pannoniam, et omnium regum Hungarie tam nomina quam tempora regiminum, in quantum occurrit memorie, describere pro futuris. Relacio enim Hungarorum in scriptis ab olim redacta, inter cetera quam plura habet, quod anno ab incarnacione domini octingentesimo sive octocenteno et octuagesimo nono de gente scythica, oceano in septemtrione coniuncta, magna multitudo fines Pannonie intraverat et potenter occupaverat totam Pannoniam iure here-

Digitized by Google

ditario possidendam. In qua gente quamplures fuere duces, sed finaliter unus ex [eis] fuit principalis, forsan ab aliis propter suam nobilitatem et virtutes [elatus], qui nominatus est vel nominabatur Almus. Huic in ducatu successit eius filius, qui vocabatur Arpad. Huic successit similiter eius filius . . . . . ta qui nominabatur Toxon. Iste Thoxon habuit duos filios. Primus fuit dux Geyche, pater beati Stephani regis, secundus fuit dux (Mychael). Iste dux Mychael habuit duos filios. Primus fuit dux Wazul, secundus fuit dux Ladizlaus calvus. Iste dux Wazul [1]) habuit tres filios. Primus fuit dux Andreas, postea factus rex, secundus fuit dux Bela, postea factus rex, ut hec infra apparebunt, tercius fuit dux Leuente. Dux autem Ladizlaus, de quo supra, habuit filium qui vocatus est Bo . . . . . modo redeamus.

Dux Geycha, filius Thoxon, de quo supra, anno ab incarnacione domini nongentesimo LXIII, nutu tactus divino, cepit cogitare de ritibus paganismi destruendis et de cultu divino augmentando, seque fecit baptizari et tandem in sancto proposito et statu mortuus est, prout hec plenius in legenda beati regis Stephani, eius filii, sunt descripta.

Beatissimus igitur primus Hungarie rex Stephanus, ducatum Hungarie, antequam nomen regis acciperet, optinuit annis octo, regnavit autem post hec annis triginta tribus, mensibus septem, diebus quatuordecim, habuitque filium sanctum Emericum, qui eo vivente transivit de hoc mundo, virgo existens, plenus sanctitate. Obiit autem iste beatissimus rex anno dominice incarnacionis M. tricesimo IIII, [2]) die XVIII, kalendis septembris, feria quinta, in die videlicet assumpcionis virginis gloriose. Cuius corpus Albe in ecclesia maiori reconditum veneratur, quam ipse fecit fabricari et laute dotari. Hic beatissimus rex quantis graciis a deo fuit insignitus et quanta meritoria opera exercuit. in sua legenda apparent.

Post obitum huius regis sanctissimi regnum vacavit vero regimine annis undecim, mensibus quatuor et medio. Infra quod tempus prefuit regno Petrus Theutonicus, frater domine Gesle, consortis eiusdem sancti regis, forsan annis VII et ultra. Qui humatus est Quinqueecclesiis, et post ipsum Aba prefuit annis tribus et ultra, qui tumulatus est in suo monasterio.

Post hec adeptus est coronam Andreas dux, filius Wazul, [3]) de quo supra, et prefuit regno annis quindecim. Qui sanus existens adhuc prefecit post se regnaturum Salamonem, filium suum, puerulum. Tandem ipse rex confectus senio obiit anno domini M. sexagesimo. [4]) Cuius corpus est reconditum in suo monasterio Thyhon.

Rex Salamon, de quo supra, non fuit aptus ad regnandum et concordiam tenendam cum Bela duce, filio Wazul, [5]) et filiis suis scilicet Geycha et Ladizlao, postea gloriosis regibus, cum quibus semper, ut habet coronica Hungarorum, maliciose egit. Nam sanctus rex Ladizlaus ab omnibus regnicolis, post obitum Geyche regis, fratris sui, vix potuit induci ut regni gubernacula susciperet, qui cum ipso rege Salamone fecerat perfectam pacem concedendo sibi magnam partem regni, sed ipse Salomon, post aliquod tempus, de hoc non contentus in necem ipsius sancti regis con-

---

[1]) Izpr. Ladizlaus calvus. [2]) Izpr. MXXXVIII. [3]) Ladizlai calvi.
[4]) Izpr. M. sexagesimo primo. [5]) Izpr. Ladizlai calvi.

Digitized by Google

spiraverat et sic confusus et superatus ab ipso rege sancto de regno periclitatus est nullo sciente, et tandem obiit, et in civitate Pola sepultus est.

Post hec regnavit Bela, dictus Begon, filius secundus Wazul, [1]) de quo supra, obiit autem anno domini MLXXIII, [2]) tercio idus septembris, et sepultus est in suo monasterio saxardiensi. Hic reliquit duos filios, scilicet ducem Geycham, postea regem et sanctum Ladizlaum regem.

Post hec regnavit annis tribus Geycha, primogenitus Bele regis, de quo supra, qui obiit anno domini MLXXVII, octavo kalendas maii. Cuius corpus est humatum in ecclesia waciensi, quam ipse construxit. Iste fuit rex christianissimus et habuit duos filios. Primus fuit dux Colomanus, postea rex, secundus fuit dux Almus, pater regis Bele secundi.

Post hec regnavit beatus rex Ladizlaus, filius secundus regis Bele, de quo supra, annis decem et novem, mensibus tribus. Hic multis meritoriis operibus peractis, prout superius ponitur, migravit ad dominum anno domini M. centesimo [3]) quinto, IIII kalendas augusti. Qui autem vult scire eius meritoria opera, perlegat ea, que sunt descripta in sua legenda.

Post hec regnavit Colomanus rex, qui fuit episcopus waradiensis, de quo supra in proximo, primus filius regis Geyche, annis XVIII, mensibus sex, diebus quinque. Obiit autem anno domini MCXIIII, tercio nonas februarii, feria tercia. Cuius corpus Albe quiescit. Hic habuit filium Stephanum ducem, qui eidem successit in regno.

Post hec regnavit rex Stephanus secundus annis XVIII. Obiit autem anno domini M. centesimo XXXI. Cuius corpus requiescit Waradini.

Post hec regnavit rex Bela secundus, filius ducis Almus, de quo supra, annis novem, mensibus XI et diebus XII. Obiit autem anno domini M. centesimo XLI, idus februarii, feria quinta. Cuius corpus Albe quiescit. Hic habuit filios tres. Primus fuit dux Geycha, postea rex. secundus fuit dux Ladizlaus, tercius fuit dux Stephanus.

Post hec regnavit Geycha rex tercius, de que supra, annis viginti, mensibus tribus, diebus quindecim. Obiit autem anno domini millesimo CLXI, secundo kalendas junii. Cuius corpus Albe requiescit. Hic habuit filios quatuor, primus fuit dux Stephanus, postea rex, secundus fuit rex Bela, tercius fuit dux Arpad, quartus fuit dux Geyza.

Postea regnavit rex Stephanus, de quo supra in proximo, annis XI, mensibus novem et diebus tribus. Hic obiit anno domini M. centesimo LXXII, duodecimo kalendas februarii, cuius corpus Albe humatum est.

Post hunc usurpavit sibi coronam Stephanus, filius Bele, de quo supra, per menses quinque et expulsus obiit in Zemlin.

Post hec rex Bela tercius, filius Geycha, de quo supra, regnavit annis XXIII, mense uno, diebus decem et novem. Obiit autem anno domini MCXC. [4]) nono kalendas maii, cuius corpus Albe requiescit. Hic reliquit filios quatuor, primus fuit dux Emericus, qui successit ei in regno, secundus fuit dux Andreas, postea rex, pater regis Bele quarti, tercius fuit dux Salamon, quartus dux Stephanus.

Post hec regnavit rex Emericus, filius regis Bele, supra proximi, annis VIII, mensibus VII, diebus sex. Obiit autem anno domini MCCIIII, secundo kalendas decembris. Hic sepultus est in agri(ensi ecclesia). Hic habuit filium primum, qui fuit dux Ladizlaus, qui ei successit in regno.

[1]) Izpr. Ladizlai calvi. [2]) Izpr. MLXIII. [3]) Izpr. nonagesimo. [4]) Izpr. MCXCVI.

Digitized by Google

Post hec regnavit rex Ladizlaus secundus, filius regis Henrici, ut supra, mensibus sex, diebus duobus. Obiit autem anno domini MCCXI,[1]) quinto nonas maii, cuius corpus Agrie requiescit.

Post hec regnavit rex Andreas, filius regis Bele tercii, ut supra, annis XXX, mensibus tribus, diebus XXV. Hic multa opera meritoria exercuit in edificandis et dotandis ecclesiis secularibus et regularibus et introducendis religiosis diversis, victoriaque habita ad sepulchrum domini. Obiit anno domini MCCXXXV, undecimo kalendas octobris. Cuius corpus in monasterio suo Egres requiescit. Hic reliquit filios tres. Primus fuit dux Bela, postea rex, qui ei successit, secundus fuit dux Colomanus, tercius fuit dux Andreas.

Post hec regnavit rex Bela quartus, filius regis Andree, ut supra, annis XXXV, mensibus septem. Obiit autem anno domini MCCLXXV,[2]) nonis maii, cuius corpus requiescit in ecclesia fratrum minorum Strigonii. Hic habuit duos filios, primus fuit dux Stephanus, postea rex, secundus fuit dux Bela.

Post hec regnavit rex Stephanus, de quo supra in proximo, annis duobus, mensibus tribus, diebus quinque. Hic fuit multum austerus et obiit anno domini MCCLXXVIII,[3]) idus augusti, cuius corpus requiescit in insula budensi in ecclesia beate virginis. Hic habuit unum filium, ducem Ladizlaum, qui ei successit in regno, et tandem fuit prope Waradinum per Cumanos interfectus, sine herede, anno domini MCC nonagesimo.

Supradictus autem rex Stephanus, filius regis Bele, habuit filias tres, ex quibus una vocabatur Maria, que fuit tradita in consortem magno Karolo regi Sicilie, ex qua ipse rex habuit filios quinque. Primogenitus fuit dux Karolus, qui debebat succedere patri suo in regno Sicilie, secundus fuit sanctus Lodovicus episcopus tholosanus, tercius fuit rex Robertus, quartus fuit Philippus et quintus Johannes, principes.

Predictus ergo dux Karolus habuit filium Karolum, regem Hungarie, qui fuit coronatus anno domini MCCC, et regnavit annis XLII. Obiit autem anno domini MCCCXLII, XVIII die mensis julii. Cuius corpus reconditum est Albe in ecclesia maiori.

Iste rex multas adversitates fuit perpessus a principio sui regiminis per annos quamplures a tirannis sui regni infidelibus et tandem factus fuit potens et in regno pacifico vitam finivit relictis filiis tribus, duce Lodovico, postea facto rege, qui ei successit, duce Andrea, facto rege Sycilie, Stephano Dalmacie, Sclauonie et Croacie duce, qui nunc in ipso suo ducatu existit, scilicet anno domini MCCCLIIII.

Nunc autem regnat laudabiliter dominus Lodovicus, de quo supra, qui potencior fuit factus de patre suo, et subiugavit Croaciam et Dalmaciam a medio Carnerii usque ad fines Duracii, qui eciam nos et nostram ecclesiam liberavit ab onere castri Medue. Hic fuit coronatus post obitum patris sui die sexto, scilicet dominico, anno domini MCCCXL secundo.

[1]) Izpr. MCCV. [2]) Izpr. MCCLXX. [3]) Izpr. MCCLXXII.

Digitized by Google

De nominibus et temporibus regiminum episcoporum zagrabiensis ecclesie.

Ex quo descripta iam apparent nomina et regimina regum Hungarie non est inconveniens, si eciam nomina episcoporum zagrabiensium similiter describantur in quantum occurrit.

Primus ergo episcopus prefuisse ipse ecclesie zagrabiensi reperitur nomine Duh, qui creditur fuisse tempore domini beati Ladizlai regis, ex quo ipse est fundator ipsius ecclesie zagrabiensis, et forsan fuit de littera sclauica, quod bene inportat suum nomen Duh, id est spiritus.

Huic successit dominus Bartholomeus, et forsan tempore eiusdem Ladizlai regis gloriosi, non tamen nomen huius in privilegiis vel alias invenitur, et forsan pro eo quia antiqua privilegia ecclesie perdita sunt, sicut supra in principio dictum est.

Huic successit dominus Francita, cuius nomen bene in privilegiis ecclesie reperitur, et forsan fuit Gallicus, quod nomen suum quasi importat, et sicut potest perpendi fuit tempore beati Ladizlai regis.

Huic successit dominus Bernardus, sed cuius regis tempore non bene occurrit, nisi melius perspicerentur privilegia ecclesie, et forsan fuit Cathalanus, quia Cathalani habundant hoc nomine et eciam Burgendi.

Huic successit dominus Mathianus et similiter non occurrit quo tempore prefuit ecclesie quantum ad annos domini a tempore gracie. Hic primo fuit canonicus Jerosolimitanus, et forsan fuit de Jerusalem sive de partibus orientis.

Huic successit dominus Dominicus, cuius iam littere apparent et eciam sepulchrum in ecclesia maiori, sub lapide rubeo marmoreo ante aram beati Mychaelis archangeli in ecclesia maiori. Huius nomen bene invenitur in privilegiis ecclesie.

Huic successit dominus Prodanus, qui quiescit sub eodem lapide albo sicut dicitur, sub quo et proximus superior. Huius nomen bene reperitur in privilegiis ecclesie, sed non littere in ecclesia, quia forsan alias reperiuntur et in quodam loco dicitur: pons Prodani.

Huic successit dominus Gothardus, quem predictus tegit lapis albus, sicut dicitur, sed adhuc non reperitur vivens qui recordaretur de ipso, sed in privilegiis ecclesie bene reperitur nomen suum.

Huic successit dominus Stephanus primus, huius littere apparent apud aliquos in ecclesia maiori, sed tempora eius regiminis non sunt nota adhuc, nisi melius perspicerentur privilegia ecclesie in quibus sine dubio posset apparere.

Huic successit dominus Stephanus secundus, qui dicitur fuisse sollempnis homo. Hic plures ecclesias in episcopatu fecit edificari et specialiter capitulum chasmense et prepositurам chasmensem ipse constituit et dotavit, et ipsam ecclesiam fecit edificari et eciam ecclesiam beate

Digitized by Google

Marie Magdalene in Chasma et plurima meritoria opera fecit. Qui obiit VI idus julii, anno domini MCCXLVII, tempore domini regis Andree, filii Bele secundi.

Huic successit dominus Philippus, de quo plures iam recordantur et fuit sollempnis persona. Hic bono zelo ductus edificavit castrum Medue pro conservando thezauro ecclesie metu Thartarorum, quia adhuc non erat murata civitas seu castrum Grecense; sed ex edificacione castri Medue male fuit provisum ecclesie zagrabiensi et pertinentibus ad eam sicut experiencia docuit et docet. Hic fuit postmodum translatus in archiepiscopum strigoniensem.

Huic successit dominus Thymotheus per provisionem sumpmi pontificis, qui laudabiliter prefuit ecclesie, quam in diversis ornamentis et vasis argenteis dotavit. Hic post multa meritoria opera obiit quarta die mensis aprilis, anno domini MCC octuagesimo VII, cuius sepulchrum apparet ante aram beate virginis in ecclesia maiori.

Huic successit dominus Anthonius per eleccionem de prepositura albensi, qui modico tempore vixit, quia sex mensibus. Obiit autem anno domini MCC octuagesimo septimo, in die beati Emerici ducis Sclauonie, filii sancti regis Stephani, de mense novembri.

Huic successit dominus Johannes per eleccionem de preposito zagrabiensi, cuius tempore fuit castrum Medue ab ecclesia alienatum et fuit per hoc ecclesia in persecucionibus posita maxime quantum ad capitulum. Hic obiit anno domini MCC nonagesimo quinto, die tercia decima octobris.

Huic successit dominus Mychael, qui cum armis defendebat in quantum poterat ecclesiam suam, qui postmodum per provisionem domini Benedicti pape XI. fuit translatus in archiepiscopum strigoniensem. Hic possedit comitatum de Gersencha et de Garigh, quamdiu fuit episcopus zagrabiensis.

Huic successit dominus Augustinus de ordine fratrum Predicatorum, vite sanctitate prefulgens prout suus exitus docet, per provisionem eiusdem domini Benedicti pape; et licet temporibus impacatis tamen utiliter et laudabiliter prefuit ecclesie tempore domini Karoli regis Hungarie et demum per dominum Johannem papam XXII translatus fuit in episcopum civitatis sancte Marie de Nucheria, ibique obiit die tercia mensis augusti, anno domini MCCCXXIII, qui usque hodie corruscat miraculis.

Huic successit dominus Stephanus [1]) de eodem ordine per provisionem domini Johannis pape, existens confessor domine Clemencie, regine Francie et Nauarre, sororis uterine domini Karoli regis predicti. Hic per eundem dominum sumpmum pontificem fuit translatus in episcopum ecclesie chorisopicensis in regno Francie, qui modico tempore prefuit ecclesie zagrabiensi.

Huic successit dominus Ladizlaus de Kobol (de preposi)tura tytulensi per provisionem eiusdem domini sumpmi pontificis Johannis tempore domini Karoli regis predicti. Hic et decimas procuravit augmentari et castrum Hrazthouicha obtinuit in lite pro ecclesia zagrabiensi coram judicibus datis ad hoc per regem eundem a Johanne Babonigh tunc magistro tauernicorum domine regine Elyzabeth, filie domini Ladizlai regis Polonie,

---

[1]) Opazuju se tragovi izpravka glede toga imena.

Digitized by Google

consortis eiusdem regis Karoli et postea fuit translatus in archiepiscopum colocensem per dominum Clementem papam VI.

Huic successit dominus Jacobus de Placencia, qui fuit primo phisicus domini Karoli regis, postea episcopus chanadiensis et abhinc translatus in episcopum zagrabiensem per eundem dominum papam Clementem. Hic obiit Bude in festo beati Galli abbatis anno domini MCCCXL(V)III.

Huic successit dominus frater Dyonisius, filius Lack, per translacionem eiusdem Clementis pape de episcopatu tyniensi, qui ecclesie zagrabiensi prefuit uno mense et modicum plus, fuit translatus in archiepiscopum colocensem anno domini MCCCXLIX, tempore domini Ludovici regis.

Huic successit dominus Nicolaus, electus nitriensis, primo prepositus strigoniensis et comes capelle regie per provisionem predicti domini pape Clementis anno domini MCCCL, feria quarta infra octavas epyphanie domini.

Digitized by Google

Et quoniam facilius reperiuntur presentibus inserta pro tempore necessaria, si per rubricas speciales recapitulata fuerint per ordinem, ideo scripta, que secuntur, in quatuor partes dividuntur. In quorum prima describuntur jura, redditus et proventus et statuta nostre comunitatis, ac officia et redditus iudicum et aliorum subditorum nostrorum. In secunda parte explanantur jura, redditus et proventus singulorum ex nobis. In tercia declarantur officia et redditus ac proventus, dignitates et personatus obtinencium in nostra ecclesia. In quarta vero tenores privilegiorum super juribus et libertatibus nostre ecclesie et nostris confectorum inseruntur per ordinem, sicut eciam per suas speciales rubricas apparebit.

Capitula prime partis iam secuntur. Et primo:

Cap. I. De numero canonicorum zagrabiensis ecclesie et de dignitatibus conferendis eisdem.

Cap. II. De cautela adhibenda in tractatibus capituli, de vocandis canonicis et de pena proditorum.

Cap. III. De penis clericorum, qui contra personas ecclesiasticas laycis assistunt.

Cap. IV. De conservacione sigilli capituli, eius redditibus et inter quos dividantur, ac de juramento notarii.

Cap. V. De offertorio et legatis capitulo et de hiis que dantur pro reambulacionibus possessionum et decima coram capitulo solutorum.

Cap. VI. De cautelis in concedendis litteris per potentes inportune.

Cap. VII. De hiis, qui super terris vel vineis non recipiunt tempestive litteras capituli et de pena eorum.

Cap. VIII. De curiis canonicalibus et modo collacionis eorum.

Cap. IX. De qualiter habemus liberam iurisdiccionem temporalem et libertates diversas.

Cap. X. Qualiter debeamus uti iurisdiccione.

Cap. XI. De quantitate penarum contumacie citatorum et hora expectancium ac marca penali de homicidiis.

Cap. XII. De modo exaccionis tributorum capituli nostri.

Cap. XIII. De turri capitulari in Grech et eius pertinenciis.

Cap. XIV. De nominibus villarum, quas in communi habemus.

Cap. XV. De quantitate et solucione marturinarum et de pena decani eas tempore debito non exigentis, et idem de aliis redditibus.

Cap. XVI. De cultura vinearum et ductura vini et de dividendis laboratoribus vinearum.

Cap. XVII. De dividendis araturis et seminandis.

Cap. XVIII. De inponendis collectis in denariis.

Digitized by Google

Cap. XIX. De muneribus comunitati debitis a colonis.
Cap. XX. De testamentis colcnorum et de hiis, qui commissis maleficiis vel aliter recedunt.
Cap. XXI. De provisione facta recedencium colonorum pro dominis eorumdem.
Cap. XXII. De penis spoliatorum et offendencium canonicos.
Cap. XXIII. De exempcione colonorum a serviciis singulorum de capitulo.
Cap. XXIV. De serviciis et solucionibus servorum ac que capitulo obligantur.
Cap. XXV. De serviciis et solucionibus servorum, ac que comiti capituli obligantur.
Cap. XXVI. De eleccione decani.
Cap. XXVII. De penis petencium decanatum tempore non debito.
Cap. XXVIII. De decano eodem non eligendo infra quatuor annos.
Cap. XXIX. De salario decani et de reddenda racione per ipsum.
Cap. XXX. De serviciis ad que obligatur decanus cum suis expensis.
Cap. XXXI. De procuracionibus decani et dicatorum capituli reddituum quorumcumque.
Cap. XXXII. De officio et salario registratorum capituli.
Cap. XXXIII. De locacionibus et conduccionibus reddituum capituli et koncharum.
Cap. XXXIV. De iurisdiccione, officio et salario iudicis capituli secularis et singulorum de capitulo.
Cap. XXXV. De officio et salario veznicorum.
Cap. XXXVI. De prebendariis et eorum instruccione et statu salutis eorum.
Cap. XXXVII. De numero et gradibus prebendariorum et sacerdotum chori.
Cap. XXXVIII. De ebdomadarum observacione per prebendarios.
Cap. XXXIX De non faciendis prebendis de prediis vel terris capituli.
Cap. XL. De penis prebendariorum negligencium divina officia in ecclesia maiori.
Cap. XLI. De salario prebendariorum, qui ebdomadas servant aliorum in missis, evangeliis et epistolis.
Cap. XLII. De pena predialium, qui prebendariis de suis subditis non faciunt iusticiam.
Cap. XLIII. De offertorio et legatis datis per capitulum prebendariis, et de divisione offertorii in missis privatis.
Cap. XLIV. De testamentis prebendariorum et specialiter de vino vinearum prebendalium et penis desolancium vineas prebendales.
Cap. XLV. De predialibus et ad que capitulo, quantum ad fidelitatem, obligantur.
Cap. XLVI. De hiis que pertinent ad prediales in redditibus de eorum prediis et in quo casu ad capitulum predia devolvuntur.
Cap. XLVII. De penis predialium, qui extra tenuta capituli iudicant subditos de suis prediis.
Cap. XLVIII. De censibus prediorum et equiturarum.
Cap. XLIX. De censibus vinearum forensium in terris capituli.

Digitized by Google

Cap. L. De decimis bladi ad cellarium capituli debitis et modo registrandi easdem.
Cap. LI. De decimis agnorum, edorum, mellis vel apum et modo registrandi easdem.
Cap. LII. De decimis vini parvi cultelli capituli.
Cap. LIII. De decimis porcorum et pena denegancium porcos et alias res decimales.
Cap. LIV. De decimis vini magni cultelli sive maioris konche, et porcione notarii grecensis et comitis domini episcopi et decani.
Cap. LV. De decimis magni cultelli, que grosse decime appellantur, et in quibus locis consistunt.
Cap. LVI. De decimacione nostri cultelli de Guerche.
Cap. LVII. De decimis possessionum ad cellaria hospitaliorum pertinencium, ad nostrum cellarium in zagrabiensi dyoecesi, pertinentibus.
Cap. LVIII. De decimis de Bekchyn et de Drava Muratum.
Cap. LIX. De decimis de Zagorya et specialiter de Crapina ibidem.
Cap. LX. De decimis capituli de sub Kemluk, decania vocatis.
Cap. LXI. De redditibus capituli zagrabiensis de Sitech.
Cap. LXII. De procuracione comitum et dicatorum reddituum capituli de Sitech.
Cap. LXIII. De censibus prediorum in comitatu de Sitech et aliis ad ipsum pertinentibus.
Cap. LXIV. De possessione capituli Thoplica et eius redditibus.
Cap. LXV. De censibus prediorum in Thoplica.
Cap. LXVI. De non ministrandis redditibus pro absentibus.

Capitula secunde partis. Et primo:

Cap. I. De canonicis quomodo se habeant, qui volunt salvari.
Cap. II. De ordine quo beneficiati in ecclesia maiori in divino officio teneantur suas servare ebdomadas.
Cap. III. De cottidianis distribucionibus.
Cap. IV. De redditibus et proventibus singulorum canonicorum, et de penis eorum, qui suos subditos indebite perturbant vel spoliant.
Cap. V. De optandis prediis per canonicos seniores.
Cap. VI. De prediis canonicalibus et que sint ipsa.
Cap. VII. De servanda concordia et de iusticia mutuo exhibenda, et hoc extenditur eciam ad prebendarios.
Cap. VIII. De vineis canonicalibus non desertandis.
Cap. IX. De divisione facta colonorum de sub montibus.
Cap X. De singulorum porcionum honeribus de sub montibus.
Cap. XI. De tlacis sive porcionibus terrarum divisis inter canonicos.
Cap. XII. De divisione molendinorum.
Cap. XIII. De serviciis colonorum, quibus tenentur suis dominis canonicis de ipsorum prediis.

Capitula tercie partis iam secuntur. Et primo:

Cap. I. De preposito zagrabiensi et eius officio ac redditibus.
Cap. II. De lectore, eius officio et redditibus.

Digitized by Google

Cap. III. De cantore, eius officio ac redditibus, et de succentore similiter.

Cap. IV. De preposito chasmensi, eius officio et redditibus.

Cap. V. De archidiacono zagrabiensi, eius officio et redditibus.

Cap. VI. De archidiacono dubicensi, eius officio et redditibus.

Cap. VII. De archidiacono kamarchensi, eius officio et redditibus.

Cap. VIII. De archidiacono de Guerche vel goricensi, eius officio et redditibus.

Cap. IX. De archidiacono de Kemluk, eius officio et redditibus.

Cap. X. De archidiacono de Waska, eius officio et redditibus.

Cap. XI. De archidiacono chasmensi, eius officio et redditibus.

Cap XII. De archidiacono de Bekchin, eius officio et redditibus.

Cap. XIII. De archidiacono de Warosd, eius officio et redditibus.

Cap. XIV. De archidiacono de Vrbouch, eius officio et redditibus.

Cap. XV. De custode, eius officio et redditibus.

Cap. XVI. De stallis canonicorum sive prerogativis.

Cap. XVII. De campanatoribus ecclesie maioris, eorum servicio et redditibus.

Capitula quarte partis. Et primo:

Cap. I. De decimis quomodo solvi debeant episcopo et capitulo zagrabiensi in ducatu vel banatu.

Cap. II. Sequitur tenor litterarum super indulgenciis concessis ecclesie zagrabiensi, et de sumpma indulgenciarum.

Cap. III. Secuntur tenores privilegiorum Emerici et Andree, regum Hungarie, super bulla domini Gregorii pape noni positi, super metis antiquis possessionum nostrarum quamplurium et diversis libertatibus ecclesie nostre et nostris, et ultimo tenor litterarum domini Stephani, olim ecclesie nostre episcopi, super decimis cultelli zagrabiensis et de Guerche.

Cap. IV. Sequitur tenor privilegii domini Lodovici, regis Hungarie, confirmacionis litterarum domini Karoli regis, patris sui, super diversis possessionibus et metis quarumdam ex eisdem quamplurium nostri capituli de novo erectis, scilicet tempore ipsius domini Karoli regis

Cap. V. Sequitur tenor litterarum abbatis thoplicensis, per quas approbat metas nostras de Sitech tamquam commetaneus ab aquilone et ab occidente.

Cap. VI. Sequitur tenor privilegii domini Lodovici regis, per quod liberavit capitulum suum zagrabiense a servitute castri Medue.

Cap. VII. Sequitur tenor privilegii cuiusdam Egidii, per quod cum terris suis Prelaka et aliis, fuit exemptus a iobagionatu castri, que terre postmodum devenerunt ad nostram ecclesiam, prout ex tenoribus sequentibus apparebit.

Cap. VIII. Sequitur tenor cuiusdam articuli inserti sub sigillo pendenti domini Nicolai bani, excepti videlicet de magno privilegio domini Andree regis, qui articulus habetur insertus sub bulla domini Gregorii pape noni, ultra medium.

Cap. IX. Sequitur tenor litterarum domini Lodovici regis super metis possessionis Prelaka et ipsius possessionis confirmatorius sub pendenti sigillo domini Nicolai bani.

Digitized by Google

Cap. X. Sequitur tenor litterarum domini Stephani, episcopi zagrabiensis, super terra nostra Crog nunc vocata, ultra claustrum sancti Nicolai fratrum Predicatorum constituta, que terra est deducta ad modicum spacium, sed olim non tanta fuisse creditur, consideratis metis ecclesie nostre et grecensium, que post hunc tenorem immediate sequentur.

Cap. XI. Mete ecclesie nostre in tenore domini Hemrici regis, posite sub bulla domini Gregorii pape noni, prope principium, que dividunt territorium grecensium a terris domini nostri episcopi de vico Latinorum nunc ita vocato et a nostris undique, de verbo ad verbum tales sunt.

Cap. XII. Secuntur mete grecensium in privilegio domini Bele regis quarti, fundatoris castri grecensis, descripte, que tales sunt.

Cap. XIII. Sequitur tenor metarum possessionis capituli zagrabiensis Kozolin vocate, supra Casna.

Cap. XIV. Sequitur tenor privilegii domini Bele regis super turri in Grech, et eius pertinenciis.

Cap. XV. Sequitur tenor privilegii domini Karoli regis super tributo grecensi.

Cap. XVI. Sequitur tenor privilegii comunitatis grecensis super concordia facta super diversis.

Cap. XVII. Sequitur tenor privilegii domini Karoli regis super concordia inter cives grecenses et capitulum super diversis articulis.

Cap. XVIII. Sequitur tenor litterarum domini sancti Augustini, olim ecclesie nostre episcopi, super redditibus nobis debitis de insula sancti Jacobi apostoli circa Zauam.

Cap. XIX. Sequitur tenor litterarum nostrarum statuencium, ut si non colant vineas aliqui infra annos quinque, tunc eas perdant.

Cap. XX. Sequitur tenor litterarum provincialis fratrum heremitarum super renunciatione terre Tupal.

Cap. XXI. Sequitur tenor litterarum capituli super collacione possessionis Tupal, facta ecclesie beate virginis heremitarum de Zagrabia.

Cap. XXII. Sequitur tenor litterarum super donacione terre facta heremitis de Zagrabia.

Cap. XXIII. Sequitur ergo tenor litterarum domini Jacobi episcopi quod ea que fecimus de suo consensu processerunt.

Cap. XXIV. Sequitur ergo tenor litterarum nostrarum de spacio terre, de qua supra.

Cap. XXV. Sequitur tenor litterarum domini Nicolai episcopi super capellania sancti Johannis.

Cap. XXVI. Sequitur tenor constitucions domini Jacobi, episcopi olim ecclesie nostre, penalis contra linguosos.

Cap. XXVII. Sequitur tenor litterarum nostrarum super libertatibus ville nostre Lepauez vocate.

Cap. XXVIII. Sequitur tenor privilegii domini Nicolai bani super modo exigendi decimas de Podgoria.

Digitized by Google

Prima pars.

Cap. I. De numero canonicorum zagrabiensis ecclesie, et de dignitatibus conferendis eisdem.

Capitulum nostre zagrabiensis ecclesie, sicut aliqualiter recolitur et verisimiliter creditur, tempore sue institucionis consisterat in numero canonicorum triginta duorum, quorum canonicatuum collacio cum suis iuribus et prebendis, et eciam dignitatum, personatuum ac officiorum eiusdem ecclesie pertinet ad dominum nostrum episcopum zagrabiensem tantum, et fuit comuniter observatum ab antiquo, quod episcopi zagrabienses dignitates ipsas seu personatus ac officia contulerunt per tempora canonicis eiusdem ecclesie zagrabiensis et non aliis, super quo eciam littere confecte habentur. Et si dignitas, personatus vel officium fuisset aliquando non canonico collata, tali ex debito honestatis provideri debuit eciam de canonicatu cum prebenda in eadem ecclesia zagrabiensi. Et quoniam capitulum huiusmodi canonici faciunt, expedit describere ad quid obligentur, et ecce sequitur:

Cap. II. De cautela adhibenda in tractatibus capituli, de vocandis canonicis et de pena proditorum.

Equitas naturalis et iuris racio id exposcunt, ut unusquisque magis illi fideli affectu cum effectu benivolo astringatur, unde sui honoris et comodi recipit incrementa. Quare obligamur non inmerito omnes et singuli nostre zagrabiensis ecclesie, que nos suis titulis decoratos reddit et facultatibus opulentos, iura, honores et libertates augere, manu tenere, defendere et recuperare perdita toto posse, que ad effectum facilius perducuntur, quando in comuni deliberacione diligenti prehabita familiariter et concorditer ex affectu sancto, mundo et iusto procurantur, pertractantur, tempore autem sicut dicit canon indigemus, ut aliquid maturius peragamus. Idcirco quoniam difficile est semper vocandos ex nobis ad hec per nuncios invitare, ideo statuimus, quod quandocumque aliqua ponderosa in nostro expediendo capitulo inminebunt, campana ad hec consveta ad mandatum prepositi vel decani eciam, aut in eorum absencia, in ecclesia maiori pulsetur regulariter circa horam primam, nisi aliud casus momentanei, necessitatis vel utilitatis inducant, cuius sono audito, quilibet canonicus statim venire ad ecclesiam maiorem ad faciendas expediciones capituli teneatur, secus facientes, querela de contemptu, quia a facilitate processerat, contempnatur, illis in suo robore permanentibus, que per tunc presentes, qui convenerant, iuste decreta fuerint et discussa, qui cum in

Digitized by Google

maioribus et arduis expedicionibus sufficere non patimur nisi et specialis invitacio precesserit deficiencium vocandorum. Caveat autem quilibet, nostris tractatibus et expedicionibus conscius ne aliquid ex hiis prodat vel pandat, per que posset ecclesia vel ex nobis aliquis pati dispendium alicui, quoniam in revelacione secretorum inprovida errari periculosissime consvevit et proditores eorum nonnumquam puniri iubet capite lex civilis. Contrarium autem facientes ulcionem divinam et sentencias in proximo sequenti scriptura seu constitucione contentas nullomodo evitabit, quantumcumque antea extiterit virtuosus, nam sicut scribit Ysidorus: uniuscuiusque casus tanto maioris est criminis, quanto prius quam caderet maioris erat virtutis, precedencium namque magnitudo virtutum crescit ad cumulum sequencium delictorum.

Cap. III. De penis clericorum qui contra personas ecclesiasticas laycis assistunt.

Beatus Bernhardus omnia bene ponderans inter cetera dicit sic, quod homo tripliciter ordinatur ad deum, videlicet: affeccionem habeat sanctam, cogitacionem mundam et intencionem rectam; quantum autem ad se ipsum similiter ut victum habeat sobrium, actum iustum et sensum pium. Idcirco non inmerito pene inveniuntur prodite contra eos, qui non attendentes premissa, specialiter ecclesiastice persone, inique agunt contra statum, personas et iura sancte matris ecclesie, que pro parte non modica in constitucione domini Gentilis, legati cardinalis, continentur, cuius constitucionis tenor de verbo ad verbum talis est: Illi proculdubio sunt maiori pena plectendi qui nituntur offendere, quod suis totis viribus defendere tenebantur. Cum igitur persone ecclesiastice singulariter teneantur tueri ecclesiam, a qua suam tuicionem recipiunt, presenti decreto statuimus: ut nulla ecclesiastica persona exempta vel non exempta cuiuscumque preeminencie, status aut dignitatis existat, eciam si pontificali prefulgeat dignitate, prebeat alicui layco cuiuscumque dignitatis vel condicionis existat contra ecclesias, ecclesiasticasve personas consilium, auxilium vel favorem publice vel occulte. Si quis autem honore ecclesiastico postposito contra tam salubre statutum venire presumpserit, ipso facto sentenciam excommunicacionis incurrat et nichilominus si inferior episcopo fuerit, episcopus suus contra eum ad privacionem ecclesiastici comodi et honoris procedere, si vero episcopus, metropolitanus, si autem metropolitanus, sui suffraganei excessum huiusmodi in virtute obediencie teneantur quam cito poterunt comodius sedi apostolice nunciare. Publicata anno domini MCCC nono, pontificatus domini Clementis quinti, anno quarto.

Cap. IV. De conservacione sigilli capituli, eius redditibus et inter quos dividantur ac de iuramento notarii.

Quoniam in regno Hungarie expediciones causarum in foro seculari comuniter consveverunt fieri cum litterarum capitulorum testimoniis, ideo non inmerito ex institucione domini Augustini, sancte memorie, olim nostre ecclesie episcopi, specialius processit et servatur, quod sigillum nostrum

Digitized by Google

et specialiter novum, quod est erectum et autenticatum anno domini MCCCXXIII, nonis mensis julii, adminus septem canonici in etate et discrecione positi sufficienti, possint, ruptis inpressis sigillis, de pixide excipere et cum eo litteras comunis iusticie in camera sacristie sigillare et iterum statim reponere in pixidem et sua sigilla superponere, prout fieri consvevit. Ad sigillandas autem litteras gracie vel alias qualescumque non liceat tot personis sigillum excipere de pixide, nisi ut iuris est, ex maioris partis capituli consensu quid iam fuerit diffinitum, et sic littere huiusmodi fuerint sigillande, hoc semper advertendo, si tale quid evenerit, ubi omnium de capitulo consensus fuerit requirendus, in quo casu cessant omnia supradicta. Ipsius autem sigilli nostri redditus seu proventus tales existunt: quod si super quibuscumque expedicionibus indifferenter quorumcumque, salvis hiis, que sequentur litteris, ipsum sigillum appenditur, solucio redempcionis singularum huiusmodi litterarum pro nobis debet denariorum banalium XL, quorum singuli valeant XII parvulos bagatinos vel ad tantum valorem comunem zagrabiensis monete alterius cuiuscumque. Ad ultimum propter monetas diversas visum fuit, ut unus ducatus, vel ad eius valorem comunem, de moneta currenti fiat solucio, ut solutores non contendant de valore bagatinorum. Hoc autem ex nunc decernimus statuendo, quod pro illarum litterarum redempcione, que super prediis, terris, vineis vel aliis iuribus in nostris territoriis ubicumque, quorum singulorum valor quando in litteris ipsis exprimitur, alias consideracione legali habita, tres marcas monete predicte attingit, sive appendatur sigillum sive non, conficiuntur, eadem solucio debeatur. In quot marcis autem excedit valor cuiuscumque de premissis ipsas tres marcas, tot pondera argenti id est quinque denarii boni, de quibus supra, ad solucionem accedant predictam, et sic ad singulos denarios quadraginta, singuli denarii venient computando. Solucio autem pro redempcione illarum sigillatarum ad dorsum, quas super aliquo de prescriptis non attingente valorem marcarum trium confici contingat, talis fiat, quod pro nobis denarii XII tantummodo exsolvantur, qui et alii prenotati debeant inter illos ex nobis equaliter dividi, qui singuli, comuni interfuerunt personaliter, nisi aliquis ante fores ecclesie maioris vel circa hanc tempore sigillacionis fuerit, nesciens aliquid de eadem, in quo casu racione dictante, sua porcione in hiis non debeat defraudari. Notarius autem noster non audeat ad sigillandum offerre litteras huiusmodi, donec receperit redempcionis earum totaliter capituli porcionem. Hec tamen nolumus quantum ad soluciones extendi in aliquo ad litteras, quas ex nobis quicumque processu temporis habuit super iuribus sibi competentibus quoquomodo. Super duobus autem articulis ultimis fuit eciam ab olim satis provisum tali modo, ut ecce sequitur:

Laudabilis observancie ordo confunditur si inpune non concessa temptentur aut temere illicita presummantur. Quamvis igitur quilibet ad officium notarie nostri capituli deputatus credatur verisimiliter ydoneus et fidelis, quia tamen moris est tales, ut suum fideliter exequantur officium astringere vinculo iuramenti, idcirco duximus statuendum, quod quilibet de cetero ad officium predictum assumendus, teneatur prestare in nostri medio huiusmodi iusiurandum, quod omnes et singulas litteras nostro sigillo consignandas sine fraude et dolo fideliter conscribet, et quod nullas litteras scienter, pro quarum redempcione denarii debentur ad sigillandum

offerret, nisi habita totali capituli porcione. Hoc tamen nolumus ad hunc casum extendi quando illorum consensu accedente, ad quos denarii huiusmodi tunc temporis debuerint pervenire secus fecerit in hac parte.

Cap. V. De offertorio et legatis capitulo et de hiis que dantur pro reambulacionibus possessionum et decima coram capitulo solutorum.

Fideles Christi, ut plurimum ducti pietate, consveverunt nobis facere dona, legata et offerre pecunias ad altare in ecclesia maiori, que ad nos pertinent sicut et alia supradicta, quamvis illud solum ex predictis sit inter nos dividendum, quod unam marcam, tres florenos auri valentem, excedit, nam alia inveniuntur concessa nostris prebendariis, prout alias est expressum. Quod autem apud aliqua forsitan servatur capitula, ut de pecuniis, que coram eis ex convencione vel iussu iudicis per quoscumque vel cuicumque persolvuntur, recipiant vel petant partem decimam, hoc nobis credimus non licere, quamvis hoc non indignum existat, ut si iudices temporales, qui consveti sunt super suos subditos, presente nostro testimonio, suas emendas vel birsagia vulgariter exigere, quod de huiusmodi emendis vel birsagiis iustis, pro nobis pars decima, prout consvetum est, persolvatur, que racione decime ad nos iuste credimus pertinere et fuisse inductum ex antiqua observancia per nostros prelatos tollerata, vel si aliquos ex nobis vel alios pro testimonio, ut moris est, ad citaciones faciendas vel metas possessionum limitandas aut similia transmittimus, quod hii consideratis suis laboribus et personis remunerari debeant iuxta nostrum arbitrium conpetenter per eos, quorum utilitas vel comodum per tales procuratur.

Cap. VI. De cautellis in condendis litteris per potentes inportune.

Et quoniam superius tangitur inter cetera quod obligamur prosequi ea, que ad nostre honorem cedunt ecclesie, valde est attendendum ne alique littere sub nostrum sigillum conscribantur, que in dedecus nostre ecclesie et in nostrum vituperium possent aliqualiter redundare, quod ut plurimum ex hiis posset accidere, si ad aliquorum confessionem vel peticionem inordinatam maxime super possessionibus quoquomodo non reambulatis primo metis earum, prout moris est, vel non requisitis vicinis concederentur, vel si littere aliquorum et maxime comitum particularium absque certa sciencia veritatis transcriberentur et eciam si male dictate sigillarentur et sic de singulis, que omnia et singula sunt cavenda.

Cap. VII. De hiis, qui super terris vel vineis non recipiunt tempestive litteras capituli et de pena eorum.

Pretera ius et racio exigit, ut is, qui in territorio alieno cupit quietus aliqua possidere se muniat litteris circa talia, sicut eciam consvetudo approbat regionis. Quare omnibus et singulis, qui in tenutis nostre ecclesie vineas vel loca pro eis plantandis, terras, aut iura alia desiderant optinere consulimus amicabiliter, ut super hiis nostras obtineant litteras, que eis

Digitized by Google

concedentur in quantum et si fuerit racionis. Quilibet autem, ad quem de cetero aliqua vinea, terra, pratum, silva, vel quid simile in nostris territoriis quoquomodo iusto devolvetur, extunc infra mensem super huiusmodi nostras procuret litteras obtinere, et earum vigore se estimet verum eiusdem possessorem; quicumque autem secus fecerit, nec super adeptis, extunc infra duos menses nostras curaverit litteras inpetrare, eo ipso tamquam violentus cadat ab omni iure, quod sibi poterat conpetere in hac parte, et ad disposicionem nostram libere talia devolvantur, nisi racionabilis causa subsit, que semper est attendenda.

Cap. VIII. De curiis canonicalibus et modo collacionis earum.

Curias canonicales, que sunt in vico canonicorum apud ecclesiam maiorem, habet conferre dominus prelatus noster episcopus zagrabiensis, cum vacant, canonicis zagrabiensis ecclesie tantum, nec sunt certis canonicatibus vel dignitatibus alique ex eisdem annexe, preter curias prepositi et lectoris zagrabiensis, quia ille due curie ipsis dignitatibus inveniuntur annexe ab antiquo.

Cap. IX. Qualiter habemus liberam iurisdiccionem temporalem et libertates diversas.

Notandum valde est eciam, quod in tenutis et possessionibus quoquomodo devolutis et pertinentibus ad nostram comunitatem seu collegium meram et liberam temporalem iurisdiccionem et plenam libertatem ab omnibus forensibus vexacionibus et angariis optinemus, prout hoc plenissime apparet ex privilegiis regum Hungarie validissimis et diversis, et specialiter ex tenore privilegii auree bulle, cuius tenor suo loco inferius inseretur.

Si ergo iurisdiccionem optinemus temporalem, utile est describere qualiter ea uti debeamus et profecto in ea servandum, dicimus quod beatus Gregorius, lumen sancte matris ecclesie, diffinit, scribens sic:

Cap. X. Qualiter debeamus uti iurisdiccione.

Disciplina vel misericordia multum destituitur, si una sine altera teneatur. Sed circa subditos inesse debet rectoribus et iuste consulens misericordia et pie seviens disciplina, hinc est, quod semivivi illius vulneribus, qui a Samaritano in stabulum ductus est, et vinum adhibetur et oleum, ut per vinum mordeantur vulnera, per oleum foveantur, quatenus unusquisque qui sanandis vulneribus preest, in vino morsum districcionis adhibeat, in oleo molliciem pietatis; per vinum mundantur putrida, per oleum sanandi foventur. Miscenda est ergo lenitas cum severitate, faciendum est quoddam ex utroque temperamentum, ut nec multa asperitate exulcerentur subditi, nec nimia benignitate solvantur. Hoc nimirum illa thabernaculi archa significat, in qua cum tabulis virga simul et manna est, quia cum scripture sacre sciencia in boni rectoris pectore si est virga discrecionis, sit et manna dulcedinis. Hinc eciam David ait: virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt. Virga enim percuttimur et baculo sustentamur.

Digitized by Google

Sit ergo et districcio iusticie, que feriat, sit et consolacio baculi, que sustentet. Sit itaque amor, sed non emoliens, sit rigor, sed non exasperans, sit zelus, sed non inmoderate seviens, sit pietas, sed non plus quam expedit parcens. Intueri libet in Moysi pectore misericordiam simul cum severitate sociatam. Videamus amantem pie et districte sevientem. Certe cum israheliticus populus ante dei oculos pene inveniabilem contraxisset offensam, ita ut eius rector audisset: descende, peccavit populus tuus, ac si ei divina vox diceret, qui in tali peccato lapsus est, meus non est; atque subiungeret: dimitte me, ut irascatur furor meus ante eos et deleam eos, faciamque te in gentem magnam. Ille semel et iterum pro populo cui preerat, obicem se ad impetum dei irascentis opponens, ait: aut dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo quem scripsisti. Pensemus ergo quibus visceribus eundem populum amavit, pro cuius vita de libro vite deleri se peciit. Sed tamen iste, qui tanto eius populi amore constringitur contra eius culpas, pensemus quanto zelo rectitudinis accendatur. Mox enim, ut culpe venia daretur, obtinuit, zelo rectitudinis succensus inquit: ponat vir gladium super femur suum, ite et redite de porta usque ad portam per medium castrorum et occidat unusquisque fratrem et amicum suum aut proximum; cecideruntque in die illo quasi viginti millia hominum. Ecce qui vitam hominum eciam cum morte sua peciit, paucorum vitam gladio extinxit. Intus arsit igne amoris, foris accensus est zelo severitatis. Tanta fuit pietas, ut se pro illis coram domino morti offerre non dubitaret, tanta severitas, ut eos, quos divinitus feriri, timuerat, ipse iudicii gladio feriret. Sic amavit eos, quibus prefuit, ut pro eis nec sibi parceret; et tamen delinquentes sic persecutus est, quos amavit, ut eos eciam domino parcente prosterneret, utrobique legatus fortis, utrobique ammirabilis mediator. Causam populi apud deum precibus, causam dei apud populum gladiis allegavit. Intus amans, divine ire supplicando obsistit, foris seviens, culpam feriendo consumpsit. In regimine ergo utraque Moyses inmiscuit, ut nec discipline deesset misericordia, nec misericordie disciplina. Unde hic quoque iuxta utramque virtutem dicitur: cumque sederem quasi rex circumstante exercitu eram tamen merencium consolator. Sedere quippe circumstante exercitu vigor est discipline regalis, merencium vero corda consolari ministerium pietatis.

Cap. XI. De quantitate penarum contumacie citatorum et hora expectancium ac marca penali de homicidiis.

Omnis iudicans, postpositis amore, odio et favore, iuris ante omnia consideret equitatem, secundum quam procedat in iudicio securus, non attendens quicquid os loquencium iniqua loquatur, nec propter hoc recedat in aliquo a tramite veritatis. Nam sicut dicit Ysidorus: quod a bonis pie fit, crudeliter putatur a pravis, quia non discernunt recto oculo, quod a bonis recto fit animo. Tanto ergo caucior iudex sit in iudicio, quanto durius a Christo iudicari formidat. Unde beatus Gregorius sic scribit: omnis, qui iuste iudicat, stateram in manu gestat, in utroque penso iusticiam et misericordiam portat, sed per iusticiam reddit peccanti sentenciam, per misericordiam peccati temperat penam, ut iusto libramine quedam per equitatem corrigat, quedam vero per misericordiam indulgeat. Qui dei

Digitized by Google

iudicia oculis suis preposuit, semper timens et tremens in omni negocio formidat, ne de iusticie tramite devians cadat, et unde non iustificatur inde pocius condempnetur. Attendat ergo hec bene et intelligat quilibet ex nobis, et specialiter noster decanus et nostri iudices seculares, qui habent nostros subditos in sibi concessis casibus iudicare, nam eterni tribunal iudicis, illum reum non habet, quem iniuste iudex condempnat. Inter cetera autem decrevimus statuendo, quod quicumque de nostris et nostrorum predialium subditis in causis et casibus maioribus, que et qui enormes dici possint et sint: sanguinis, furti, latrocinii seu violencie et incendii, in quibus potestatem cognoscendi et sentenciandi, si agatur civiliter, ab olim pro nobis noscimur reservasse, ad nostram citatur presenciam. debet conparere illo die ad quem fuerit citatus, et respondere adversario vel satisfaccionem impendet, prout fuerit racionis; quod, si ipso die, quousque vespertinum et conpletorii officia in maiori ecclesia conplebuntur, non conpervenerit, sic citatus, prout in talibus iure requiritur, pro prima contumacia, viginti, pro secunda, triginta, pro tercia quinquaginta; et si talis de nostris vasallis vel predialibus fuerit, pro prima, quadraginta et pro secunda, sexaginta et pro tercia, centum denariorum bonorum banalium eo ipso, nisi se racionabiliter poterit excusare, condempnacionem incurrat, ad quam solvendam extunc, videlicet a termino ultime contumacie conputando, infra quindecim dies pro toto preterito et totaliter obligetur; quod si secusfecerit, ipsa pena solucionis tocius duplicetur, extunc singulorum quindecim dierum transcursus huiusmodi contumaci eandem seu similem penam solucionis inportet quamdiu execucio tardabitur qualis fuerit et videbitur facienda, nisi forsan notorie aliquid de premissis maleficiis committatur, in quo casu per nos vel nostros iudices, aut per singulos ex nobis sine citacione vel cum sola tantum, malefactor fuerit huiusmodi puniendus et tunc id servetur quod iuris est vel consvetudinis racionabilis et prescripte Supradictorum autem condempnacionum medietas pro nostra iudiciali porcione, alia vero pro expensis citati seu conventi adversario cedat plenarie persolvenda; per hoc tamen quantum ad alia, que occurrunt in iudiciis, in emendis solvendis et aliis et nichil intelligimus inmutatum. Et quoniam maiorum causarum examen nobis reservavimus, sicut patet superius, merito eciam pene contumacie debent esse talium graviores, et ideo noster decanus et nostrum quilibet in causis sibi subditorum, in quibus potestatem obtinet cognoscendi, medietatem eius tantum in casibus contumacie, ut predicitur, possit et debeat exigere non tantumdem, et iterum iudex temporalis vel secularis noster vel cuiuslibet ex nobis ipsius medietatis partem dimidiam tantum; verbi gracia: ecce qui pro prima contumacia nobis in comuni obligatur ad solvendos XX denarios, talis ad decem denarios tantum obligatur decano vel ex nobis cuicumque, et de singulis solucionibus, et temporali seu seculari iudici, ut predicitur, ad denarios tantum quinque, semper subaudiendo, ut et de hiis cedat adversario medietas, sicut supra. In aliis autem, que superius exprimuntur, diversitas nulla erit, puta de hora diei ad expectandum adversarium vel aliis quibuscumque; hoc specialiter expresso, quod de eius bonis, qui in nostris tenutis ubicumque committit homidicium, ante omnem litem cum suo adversario una marca bone monete pro nostra communitate debetur ex consvetudine generali, nisi de pertinenciis fuerit ex nobis singulorum, in quo casu, racione dominii, talis solucio suo domino deberetur.

*

Digitized by Google

Certum est autem, quod potestas iudicancium tunc apparet, in quo et quanta sit, quando patent illa, quibus presunt, que ecce per ordinem sicut apparebit describentur, et sic:

Cap. XII. De modo exaccionis tributorum capituli.

Tributum totum grecense seu zagrabiense, preter tricesimam domine regine Hungarie, quoquomodo vocetur, obtinemus in comuni, quod et qualiter debet exigi, iam sequitur:

Capitulum zagrabiensis ecclesie, universis presencium noticiam habituris, salutem in domino Jhesu Christo. Dudum inter nos et cives grecenses quedam fuerant exorte discordie, inter cetera super exaccione nostri tributi in monte et territorio eorumdem, super quo tandem cum ipsis civibus devenimus ad concordiam, sicut declarat articulus in litteris comunitatis grecensis, quas habemus, positus in hec verba: Nec ad querelam quorumcumque solvencium tributa nos intromittemus, ymmo discussioni eiusdem capituli totum relinquimus et ad ipsum transmittemus querelantes. Et ut omnis controversie materia in hac parte tollatur, de medio per iudicem et cives grecenses sepius requisiti, in hiis scriptis declaramus, qualiter debeat ipsum tributum et a quibus exigi, ut de hoc ipsi cives certificati facilius possint evadere si qui fuerint querelantes. Ante omnia enim dicimus, quod ipsum tributum regale est et sic generaliter se ad omnes extendens, nosque ipsum ex collacione regia optinemus cum validissimis regalibus instrumentis, et ideo ad solucionem ipsius modo infrascripto omnes et singuli obligantur, qui a solucione eiusdem canonibus vel legibus, aut per regale privilegium emanatum ante collacionem ipsius nobis factam vel eciam per nostras litteras non reperiuntur exempti. Primo igitur de singulis curribus ballarum cum mercibus honeratis, non disligatis, Zagrabie transeuntibus quocumque et undecumque per territorium ipsorum grecensium vel nostrum prope Zagrabiam, debentur nostris tributariis duodecim denarii boni banales, semper subintelligendo de huiusmodi denariis quorum septuaginta ad plus valeant unum de auro puro florenum vel ducatum. Exigitur eciam tributum ordine inferius distincto de animalibus et rebus aliis venalibus, que transeunt vel ducuntur per Zagrabiam vel circa quocumque, semper tamen previa racione. Item de curribus ballarum, qui ducuntur ad montem grecensem, sive castrum, quorum merces vel ex eis alique vendicioni exponuntur, tributum hoc modo solvetur: primo videlicet de singulis peciis panni scarleti, medius ferto argenti puri. Item de pannis aliis vel rebus quibuscumque et in quocumque consistant, precedat comunis estimacio in loco vendicionis conpetens, qua facta, de singulis marcis valoris talium, recipiantur denarii duo. Item de singulis curribus ponderatis quocumque blado, singuli sex denarii a venditore et similiter ab emptore, et hoc idem duplicatum, tali modo semper subintelligatur in omnibus et singulis rebus infrascriptis specialiter vel generaliter subintellectis. Puta, si dicitur de bove unus denarius vel de ove obulus, tunc intelligitur, quod ipse denarius vel obulus primo a venditore debetur et tantumdem ab emptore, et sic de similibus de maiori et minori quantitate. Item de singulis ponderibus equorum cum blado quocumque, duo denarii. Item de singulis baculis cere, singuli denarii, et de singulis stariis salis

Digitized by Google

ac singulis peciis ferri seccati, quomodocumque deferantur, singuli obuli. Item de singulis curribus cum vino honeratis, duo denarii. Item de singulis curribus piscium recencium, sex denarii. Item de singulis curribus piscium salsorum, duodecim denarii, et si usones fuerint, de singulis, sex denarii. Item de singulis corosnis piscium magnorum, duo denarii et de minorum, unus denarius, ac de singulis corosnis cancrorum, obulus. Item de quolibet equo sex, et equa, quatuor denarii. Item de singulis ponderibus hominum cum tela vel panno communi et similibus, duo denarii, et si maius vel minus fuerit, pro rata valoris talium recipiatur tributum. Item de singulis bobus, vaccis, vitulis vel iuvencis, singuli denarii. Item de minoribus animalibus singulis quibuscumque, obulus, ymmo eciam de singulis agnellis et edis, similiter obulus, sicut fuit et alias consvetum. Item de singulis porcis maioribus, denarius, et de minoribus singulis, sicut medii anni et infra, obulus, ac de singulis corosnis porcellorum, obulus. Item de cutibus animalium domesticorum et silvestrium, singuli denarii vel obuli, consideracione talium habita secundum maius et minus, prout fuit alias consvetum. Item de singulis ydriis mellis, obulus; de edis tamen, qui cum matribus ad forum ducuntur, usque festum ascensionis domini nichil pro tributo petatur. Item de singulis tunicis et paliis virorum vel mulierum, panni grisei, obulus, de aliis vero tunicis et mantellis maioris vel minoris valoris, considerata panni qualitate recipiatur tributum circa hec, prout fuit et alias consvetum. Item de singulis saccis bladi cuiuscumque et leguminum, ad pondus hominis, recipiantur singule mensurelle sive metretelle, sicut fuit alias consvetum. Item de caseis, de fructibus, de filis, de lino et aliis rebus similibus vel dissimilibus in substancia vel qualitate tollatur tributum, sicut fuit alias consvetum. Item de quolibet curru asserum, unus asser, de quolibet curru plancarum, denarius vel obulus, pensato valore talium secundum maius et minus, semper previa racione; de aliis vero lignaminibus ad edificia competentibus vel necessariis ad quecumque utensilia intranea vel extranea, de singulis curribus, obulus, maxime cum huiusmodi lignamina ut plurimum de nostris silvis ducantur. Item quilibet suam vitam ducens cum aliqua arte vel magisterio, sive sit tabernator potus cuiuscumque, sive pellifex aut lucifigulus cum similibus tenetur solvere pro tributo annuatim ad festum nativitatis domini quinque denarios et similiter ad festum resurreccionis eiusdem, et eodem modo ad festum beati regis Stephani; quia si alique res, superius non expresse, ducantur undecumque et in quocumque consistant, de quibus quasi ignotis non recolebatur tributum fuisse receptum, quandoque de rebus huiusmodi ignotis vel non consvetis, valor atendatur, et sic habita estimacione condigna comuni, pars centesima recipiatur pro tributo in denariis, consideracione habita valoris denariorum ut supra, et si solventi placuerit, de eisdem rebus partem centesimam nostris tributariis exsolvat. Hoc eciam asserimus, quod nostri tributarii adinstar tributariorum domini nostri regis possunt et debent ubi eis necesse fuerit, sive in monte grecensi, sive alias, inpedire res et bona mercatorum, qui eis ad solvenda tributa obligantur, que ex superioribus racionibus approbatur. In premissorum autem testimonium presentibus sigillum nostrum fecimus aponi. Datum in octavis epiphanie domini, anno eiusdem MCCC quadragesimo tercio.

Digitized by Google

Item tributum nostrum de Casna, in comuni possidemus, quod novissimis temporibus cepit percipi, quoniam et forum nullum ibi erat. Redditus autem ipsius consistunt in hiis, in quibus et tributi nostri grecensis, dummodo merces ibi ducantur et saltem de hiis, que ibi ducantur.

Cap. XIII. De turri capituli in Grech, et eius pertinenciis.

Optinemus eciam in comuni turrim bonam, lapideam, in castro grecensi, versus montes. in angulo, cum spacio de terra satis magno, prout ex tenore privilegii domini regis Bele quarti plene patet, cuius tenor inferius suo loco insereretur, quamvis cives grecenses pro nunc detineant occupatam magnam partem de spacio antedicto, quod si poterit emendari, debebit.

Cap. XIV. De nominibus villarum, quas in comuni habemus.

In districtu zagrabiensi possidemus villas in comuni, primo: villam ad ecclesiam sancti Johannis baptiste se extendentem, Lepawez vocatam. Item villam Rabuch, ubi est ecclesia sancte crucis. Item villam, Oprouch vocatam. Item villam, Retkouch vocatam. Item villam. Casna vocatam, ad quam pertinet terra, Kozolin vocata. Item villam apud ecclesiam omnium sanctorum. Aliarum autem villarum nostre comunitatis nomina, que possidentur per singulos ex nobis, nomine suarum prebendarum, vel per alios, more prediali, describentur infra in suis locis competentibus.

Cap. XV. De quantitate et solucione marturinarum, et de pena decani eas tempore debito non exigentis. et idem de aliis redditibus.

Coloni harum villarum et aliarum in nostris tenutis vocantur marturinarii ex eo, quia olim tales singuli obligabantur suis dominis dare unam pellem marturine annuatim. Antiqui enim harum parcium reputabant nobiliores pelles tales pro subducturis vestimentorum, pro quibus pellibus singulis processu temporum ceperunt solvi decem et septem boni denarii banales; et ubi dicuntur boni denarii banales, hii tales intelliguntur in comuni vocabulo, quod singuli semper valeant XII. parvulos bagatinos. Et quoniam modernis temporibus non consvevit fieri moneta, de qua unus denarius valere possit XII parvulos, ideo saltem faciat amodo una marturina denarios decem et octo. Hac solucione singuli nostri marturinarii nobis et predialium nostrorum eciam pro duabus partibus, tercia eisdem remanente, tenentur infra dies quindecim a tempore dicacionis earumdem, sicut et aliorum reddituum quorumcumque, qui dicari seu regestrari consveverunt pro nobis in nostris tenutis ubicumque ita, quod si aliqui coloni interim affugerint, non facta solucione de premissis, ex tunc id quod restabit solvendum de colonis comunitatis nostre, decanus noster persolvere tenebitur, cuius negligencia in hoc principaliter arguitur. Illud autem quod solvendum fuerit vel solvendum restabit per colonos predialium nostrorum, ipsi prediales solvere conpellantur per decanum eo tempore, quando consvevit fieri talis solucio, scilicet circa festum beati Martini iemalis, quantum ad marturinas, prout hec inveniuntur fuisse statuta et ordinata ab olim, videlicet anno domini M. trecentesimo.

Digitized by Google

Cap. XVI. De cultura vinearum et ductura vini, et de dividendis laboratoribus vinearum.

Tenentur eciam hii marturinarii comunitatis nostre ad culturam vinearum nostrarum singuli laborare, videlicet duobus diebus in quolibet opere vineali et adducere insuper centum palos ibidem suo tempore annuatim, sicut fuit ab olim consvetum, ipsarumque vinearum, quas coluerunt; vinum recolligere et ducere Zagrabiam ad nostrum cellarium, iuxta nostri preceptum decani vel eiusdem, quantum ad hoc, alterius presidentis, suis laboribus et expensis; et si qui superflui de hiis laboratoribus remanserint, sicut et fieri consvevit, tales debent dividi ad laborandum vineas singulorum ex nobis, prout fuerit racionis et fuit alias obsvervatum.

Cap. XVII. De dividendis araturis et seminandis.

Item, quelibet iuga boum de villis nostre comunitatis predictis, si eciam boves forensium ibi inveniantur, inclusi arare obligantur singulis ex nobis duobus diebus in vere, et similiter in autumpno, iuxta disposicionem decani nostri equaliter faciendam, quam araturam facient et eam branabunt, semine inposito, hii, quorum boves fuerint, propriis laboribus et expensis; hoc expresso, quod si placuerit tali cuicumque obligato ad arandum, poterit, datis denariis XL. pro dieta qualibet, ut non conpellatur ad arandum, se de hoc liberare.

Cap. XVIII. De imponendis collectis in denariis.

Collecta eciam seu dacium annuatim per nos ponitur super tales marturinarios, aliquando semel, interdum bis, prout urgebit necessitas, in denariis; in blado autem et vino semel tantum pro comunitatis nostre necessariis et honeribus subportandis, et si plus contingat, hoc erit casuale et eciam raro et ex causa quod ante eventum sciri non posset et sic nec describi.

Cap. XIX. De muneribus comunitati debitis a colonis.

Hii coloni seu marturinarii singuli tenentur portare munera ad nostrum decanum inter nos, prout iuris et racionis est, per ipsum dividenda. Primo ad festum nativitatis domini quilibet unum caponem cum ovis quinque et azimis bonis duabus. Item ad festum resurreccionis domini unum caseum, duas azimas, ova decem, et quelibet villa comuniter agnum unum. Item ad festum beati regis Stephani, nostri patroni gloriosi, duas azimas, ut supra, duos pullos bonos, ova quinque, agnum unum, considerata videlicet ville qualitate seu habitatorum eiusdem. Et si obiciatur, quod predicta munera inveniuntur in aliquo augmentata, in ordinacione presenti respondetur, quoniam primis temporibus et ad festum beati Martini deferebantur munera per eosdem colonos, ut recolitur, loco cuius ipsa augmentacio, quamvis modica habeatur, ad carnis privium tamen si quilibet conpelletur portare gallinam unam, non poterit irracionabile iudicari.

Digitized by Google

Cap. XX. De testamentis colonorum et de hiis qui commissis maleficiis vel aliter recedunt.

Porro inter cetera duximus statuendum, quia et reperitur ab antiquo servatum, quod si, de predictis, quis sine liberis intestatus decedat, bona sua mobilia et se movencia ad nostram disposicionem devolvuntur ad hunc finem, ut de ipsis primo aliqua iuxta nostrum arbitrium, semper previa racione, pro sue anime remedio, si capax fuerit talium, dispensetur, et alia pars similiter sue uxori et alia coniunctis sibi personis, secundum maius et minus tribuatur; et sic demum pro nobis remaneat si residuum quid extabit. Que eciam ex nobis singuli et nostre comunitatis prediales in suis subditis debeant attendere et servare. Si vero talis, facto testamento coram sacerdote parochiali et aliis, decedat, suo stetur testamento, dummodo nobis faciat aliquod conpetens donarium de suis bonis, considerata ipsorum quantitate, nec in hoc nos possit defraudare, sed de legatis equaliter extrahatur, prout videbitur expedire. In loca autem talium, ad eorum bona inmobilia, sine alicuius contradiccione debeant per officiales nostros, quibus talia competunt, alii ydonei cum eadem libertate colloquari [1]). Horum eciam bona, si in fuga, maxime maleficiis conmissis, de nostris tenutis recedendo reperiantur, pro nobis debeant occupari, salvo casu infidelitatis et maleficii conmissi, in quo non solum bona talium occupantur, sed eciam in personis, prout de iure expedit, puniuntur.

Cap. XXI. De provisione facta recedencium colonorum pro dominis eorumdem.

Ladizlaus dei et apostolice sedis gracia zagrabiensis episcopus. Universis Christi fidelibus, presens scriptum inspecturis, salutem in domino sempiternam. Ordo recte consideracionis exposcit et pastorale officium postulat et requirit, ut emendanda emendet, corrigenda corrigat ac minus bene disposita utilius disponendo in statum debitum reformet, et bene acta in suo robore manere permittat et conservet. Cum igitur quidam ex colonis seu populis in terra nostra et nostre ecclesie ac fratrum nostrorum, capituli ecclesie nostre zagrabiensis, existentes, in eisdem terris vineas habentes, quandam abusivam consvetudinem eorum pretendentes, fuerint sepius attemptati et attemptent, ut dum de ipsis nostris et fratrum nostrorum predictorum tenutis ad tenuta aliorum se transferunt causa commorandi, volunt ut vineas eorum predictas, extra tenuta nostra et fratrum nostrorum iamdictorum residendo, valerent possidere, quod nostro nostreque ecclesie ac fratrum nostrorum predictorum iuri non in modico derogaret. Quare volumus, ymmo firmiter statuimus observandum, quod nullus de colonis seu populis predictis, sic extra terminos tenutarum nostrarum seu ecclesie nostre ac fratrum nostrorum predictorum residendo, possit vel valeat aliquas vineas in terris nostre ecclesie predictis constitutas possidere vel occupare quoquomodo, sed cum cicius aliqui vel aliquis de ipsis tenutis nostre ecclesie recesserint ad tenuta aliorum, statim a iure et proprietate cadant vinearum eorum predictarum eo facto, et possessioni seu terre ipse vinee applicentur, de qua iidem populi noscuntur recessisse; et si quas, modo predicto, forsan aliquis vel aliqui occupassent, ipsas te-

---

[1]) collocari.

Digitized by Google

nore presencium revocamus, et dicte terre, unde recesserunt, applicamus. Quare vobis universis iudicibus, comitibus, castellanis nostris, nostrasque vices gerentibus, damus firmiter in mandatis, quatenus si quas vineas modo predicto inveneritis occupatas, easdem, terre nostre ecclesie, in quibus noscuntur esse constitute, applicetis et in amplius nullas vineas sic occupare permittatis, sed ita modum in premissis observetis, sicut superius est expressum. In cuius rei memoriam sigillum nostrum duximus apponendum. Datum in Iwangh, in festo beate Barbare virginis. Anno domini MCCC quadragesimo.

Cap. XXII. De penis spoliatorum et offendencium canonicos.

Lex dicit ibi esse penam debitam, ubi noxa precedit, ut unusquisque pro crimine, in quo fuerit deprehensus, motum congrue severitatis excipiat. Cum igitur nonnulli eciam predia vel vineas in terris, dominio nostre iurisdiccionis temporalis subiectis obtinentes, nonnumquam quadam ducti insania, inventi fuerint nostra iura et iurisdicciones infringere contra nostre ecclesie libertatem et a clarissime memorie regibus Hungarie concessam, nos huiusmodi temeritatibus obviare, in quantum est nobis possibile, cupientes, in plena concordia statuimus, quod quicumque de cetero per se vel per alium in quemcumque de nostro collegio manus, quod absit, iniecerit temere violentas, vel auxilium in hoc prebuerit facienti, aut in terris nostre temporali iurisdiccioni subiectis, in nostram iniuriam capere aliquem vel captum detinere presumpserit, vel spolium seu violenciam commiserit manifestam, aut cooperando vel auctorizando hoasisterit perpetranti, omnibus prediis et vineis suis, que in tenutis nostris tunc poterunt reperiri, sit eo ipso privatus pro nostro comuni applicandis ita, quod ex hiis ante omnia leso seu passo iniuriam, prout videbitur expediens, satisfaccio impendatur. Illos autem, qui in terris nostris vel tenutis nichil habere probantur, ad consequenda aliqua de premissis inhabiles decernimus, et eorum filios ac nepotes, penis aliis contra tales a iure proditis, in suo robore permansuris.

Cap. XXIII. De exempcione colonorum a serviciis singulorum de capitulo.

Quamvis autem nostri coloni, de quibus supra, ad premissa et alia quecumque racione previa portabilia honera, que eis inponuntur a nobis, obligentur, non tamen personis singularibus ex nobis ad aliquod servicium, gravamen inducens vel prestacionem, tenentur inviti. Quicumque autem de nostro collegio sibi in speciali, iure proprio, quicquam vendicaverit ab ipsis vel ipsorum aliquo, predicta non attendens, hic invasor alienorum dici potest et est; qui pro modo excessus penam portet, que, habita consideracione per one, per nostrum comune iuxta posse dictabitur contra ipsum.

Cap. XXIV. De serviciis et solucionibus servorum, ac que capitulo obligantur.

Servorum diversitatem videtur tradere legum talis descripcio humanarum, aliqui enim, qui pure servi dicuntur, existunt iure gencium obligati suis dominis ad servicia quasi indifferenter, alii ex prescripcione

Digitized by Google

triginta annorum vel ex sua professione voluntaria, ad quedam certa, qui ascripcii vocantur, et quidam originarii, qui ex scripticiis nati sunt, inter quos et servos, dicendo simpliciter esse quasi differencia, non videtur. Quo iure autem vel modo ex premissis, habitatores ville nostre de sub montibus, servorum vocate, obtinuerit fundator nostre ecclesie, a quo ad nostram comunitatem postmodum devenerunt ab antiquo, non recolitur ad plenum, licet ex tunc pro servis eos obtinuerimus, sicut et nunc, quorum habitatorum singuli sessiones per se obtinentes ibidem usque hodie, annis singulis inter cetera servilia, non pauca servicia, pro nostro comuni cellario persolverunt et persolvunt de vineis quas colunt, que nostre esse censentur, per cubulos vini quinquaginta, nisi aliquem ex ipsis de hac solucione totali, manifesta inopia excusasset. In signum, autem aliquale, more consvetudinis provincie, servitutis ipsorum nullas decimas persolverunt. Sed quoniam inveniuntur quidam ex dictis habitatoribus condicionis libere fuisse et aliunde advenisse, quamvis ex eo quia scienter et voluntarie se inmiscuerunt servitutibus supradictis, non possunt dici liberi, sed illis similes, quorum vitam, mores et condicionem approbarunt. Nichilominus tamen ipsius ville habitatoribus indifferenter, in quantum possumus cupientes statui providere et saluti, statuimus, quod amodo solvant decimas nobis, que esse noscuntur debita elemosina a Christi fidelibus, eo modo sicut alii nostri liberi subditi circumquaque nobis decimas persolventes, et loco quinquaginta cubulorum vini, de quibus supra, per quam solucionem ex eis aliqui nimis agravabantur et alii quasi in nullo respective persolvere obligentur, quartam partem vini, quod undecumque ex ipsorum culturis, vel eorum expensis factis ad eos devenerit et haberi potuerit quoquomodo, ipsamque quartam partem cum decima et aliis decimis quibuscumque ad nostrum cellarium, sicut consvetum fuerit, alias deducendo. Et ut ex hiis eciam temporaliter se alleviatos recognoscant, volumus ut tantum culturis vinearum et agrorum, ipsorum sessionibus annexis, insistant, nec in aliquo teneantur aliquibus huiusmodi operibus culturarum nobis in comuni vel ex nobis singulis aut decano. De hiis eciam, cum necesse fuerit et si videbitur expedire, poterunt recipi aliqui ad officium pulsandi campanas nostre ecclesie, habita videlicet differencia qualitatis ipsorum, pront colligitur ex premissis. Hii insuper tenentur inter cetera, que eis per nos racionabiliter iniungentur, ad reparacionem molendinorum nostrorum, in lignaminibus ducendis et faciendis clausuris, prout fuerit racionis et videbitur expedire.

Cap. XXV. De serviciis et solucionibus servorum ad que comiti capituli obligantur.

Comes servorum consvevit vocari, qui eligitur ex nobis eodem die quando et decanus et quasi eodem modo, quia oportet ut is fiat, qui ex nobis pro se partem habuerit pociorem. Ad cuius pertinet officium et sollicitudinem vinum ad nostrum cellarium debitum. de quo supra, congregari facere fideliter et duci per servos eosdem ita, ut quilibet eorum quantitatem vini, ad quam solvendam obligatur, teneatur eciam deducere ad nostrum cellarium suis laboribus et expensis, ad quod per ipsum comitem, si necesse fuerit, conpellatur. Comes autem predictus tam diu suo prefato fungatur officio et eciam iurisdiccione in aliis casibus quibuscumque

Digitized by Google

ibidem non exceptis a iurisdiccione seu potestate decani alias, donec tota vini quantitas, de qua supra, ad nostrum cellarium deducetur. Volumus autem, ut pro qualibet dierum, postquam vindemari ceperint vinee usque ad tempus predictum, per ipsos servos procuretur. quando presens ibidem existit tali modo, quod ad prandium habeat ad valorem trium vel quatuor denariorum de carnibus bovinis castratinis vel porcinis aut similibus pro primo cibo, item pro secundo cibo, duos pullos lixos cum suis condimentis necessariis, item pro tercio, unum assum caponem, similiter et pro sero vel cena. Item pro qualibet die et nocte, medium cubulum de avena pro equis, quando eos ibi habuerit, ac de feno vel herbis sufficienter pro equis quatuor. De vino autem novo et de pane ipsi comiti et suis, pro eo tempore ministrari debeat, in quantum de racione requiritur, habundanter; et diebus ieiuniorum premissa expensarum quantitas, prout dictat racio, in omnibus attendatur. Quando autem presens ipse comes non existit, medietas predictorum omnium suis factoribus remanentibus, si duo fuerint, tantummodo ministretur, vel pars tercia, si unus tantum remanebit, et si nullus, ad nullum nichilt tribuatur, et si plures de duobus, per hoc procuracionis ad duos quan itas nullo modo augmentetur. Eo vero tempore, quando comes suo functus recedere voluerit officio, quilibet ex illis, per se sessionem optinens, sibi teneatur exsolvere duos banales denarios et medium cubulum de avena.

Et quoniam ad expediciones faciendas comunitatis cuiuslibet, que occurunt continue expedit habere officiales, ideo ecce primo sequitur de decano.

Cap. XXVI. De eleccione decani.

Decanus apud nos vocari consvevit. qui ex nostra commissione in casibus a sua potestate non exceptis, iurisdiccionem temporalem habet exercere in subditos nostre comunitatis quoquomodo in districtu zagrabiensi, licet in quibusdam partibus decani hoc nomen sibi vendicent, suarum nomine dignitatum. Ad eius autem pertinet officium procurare et promovere agenda et expedienda nostra et de nostro consilio si fuerint ardua ubicumque, nostrosque redditus et proventus, de quibus supra et infra patebit, inter nos, prout habet consvetudo et dictat racio, fideliter, iuramento super hoc prestito, peragere et eciam dispensare. Hic ex nobis unus et ad hoc, prout eciam ex tenore constitucionis sequentis ab olim edite, equaliter apparebit, consvevit per nos eligi in vigilia beati Laurencii in concordia, si fieri potest, alias, in quem maior et senior pars consentit ita, quod pars minor, visa intencione maioris, debet cum ea concordare, sicut et in aliis expediendis fieri deberet, ne Lucifer, caput et pater superbie, in nobis posset sibi habitaculum vendicare, a cuius potestate nos liberet Jhesus Christus. Constitucionis autem domini Augustini episcopi, sancte memorie, dictate per eundem, de qua supra habetur mencio, tenor de verbo ad verbum talis est, ut sequitur.

Cap. XXVII. De penis petencium decanatum tempore non debito.

Quoniam decanatus officium, quod, requisitis singulis canonicis, per capitulum in nostra zagrabiensi ecclesia conferri annis singulis consvevit

Digitized by Google

procurandorum exteriorum negociorum capituli noscitur deservire, ut eius collacio sine labe paccionis cuiuslibet libero canonicorum assensu valeat celebrari, de fratrum nostrorum consilio firmiter inhibemus, ne quis canonicus, seu eciam in dignitate constitutus, de corpore zagrabiensis ecclesie, decanatum pro alio postulare presumpmat directe vel indirecte, private seu publice a capitulo seu ab aliqua persona de capitulo speciali. Qui vero pro se dictum officium voluerit postulare, inhibemus, ne ante dies quindecim precedentes festum beati Laurencii, hoc acceptare presummat vel eciam ultra simplicem postulacionem sive a capitulo in comuni sive a canonicis in speciali promissionem, pactum seu obligacionem quamlibet debeat exigere. Si quis autem huius nostri salubris statuti transgressor extiterit, ut videlicet vel pro alio postulet vel pro se ante predictos dies quindecim, seu promissionem, pactum vel firmitatem aliquam exigat, ipso facto senteneiam excommunicacionis incurrat.

Cap. XXVIII. De decano eodem non eligendo infra quatuor annos.

Cavetur eciam, alia constitucione felicis memorie domini Augustini, olim nostre ecclesie episcopi, inter cetera, quod ille, qui decanatum tenuerit anno uno, in quatuor annis sequentibus non valeat eligi in decanum, nec electus interim audeat decanatum acceptare; secusfacientes excommunicacionis senteneiam per ipsum prolatam incurrunt, nisi in plena concordia, nullo contradicente, secusfieret in hac parte. Que constitucio, propter sui prolixitatem, non fuit hic inserta, licet tenor eius in diversis locis per partes bene inveniatur descriptus.

Cap. XXIX. De salario decani et de reddenda racione per ipsum.

Ordo recte consideracionis exposcit fidelia obsequia cuiuslibet favore prosequi speciali, quo dignum premium virtutis actus optineat et ad fidele ministerium aliorum devocio uberius invitetur. Hiis igitur diligenter pensatis statuimus: quod decanus noster in reconpensacionem laboris suo officio inconbentis, redditus unius canonie, seu unam porcionem canonicalem de comuni habeat in omnibus rebus, que consveverunt provenire ad divisionem faciendam, preter denarios promptos, qui consveverunt provenire dividendi, et si eum tedet de huiusmodi denariis divisionem facere, assignet eos undecumque provenerint, subcustodi, inter nos per eum dividendos. Item habeat denarios XL. singulos a veznicis exigi, singulis consvetos. Item habeat munera forensium consveta exigi de vineis singulis in territoriis nostre comunitatis, illa videlicet: duos capones cum quatuor panibus de vineis singulis, ut est dictum. Item habeat singulos cubulos avene, qui actenus de singulis veznicatibus vel villis portari decano consveverant ter in anno. Item habeat singulos denarios a singulis iobagionibus vel colonis comunitatis nostre consvetos olim per decanos exigi cum [1]) festum beati Martini, racione descensus decani. Item habeat omnia iudicia seu soluciones emendarum ab hiis, ad quos sua iurisdiccio se extendit in causis vel casibus aliis non reservatis pro nobis vel aliis quibuscumque. Hoc

[1]) circa.

Digitized by Google

expresso, quod si ultra expressa pro eo stipendia quicquam sibi propria auctoritate temerarie usurpaverit a quocumque de nostris subditis, pro transgressore iuramenti, quod in sui creacione exigi ab eo consvevit, habeatur et nichilominus ad restitucionem taliter usurpatorum vel exactorum obligetur. Super quibus decanus proximus post eundem accionem contra eum dirigere teneatur, si in restituendo talia sui tempore decanatus negligens fuerit sub debito iuramenti. Qui decanus eciam finito tempore sui officii sub debito iuramenti ex tunc infra dies octo racionem plenam et cum effectu de hiis omnibus, que ad ipsum de nostris bonis quibuscumque pervenerant, reddere obligetur.

Cap. XXX. De serviciis ad que obligatur decanus cum suis expensis.

Nature consonum dubium non existit, illos non debere recusare honera, qui rerum comoda conplectuntur. Ideo provide statuimus, quod decanus noster pro tempore constitutus usque ad duas dietas consvetudinarias seu earum spacium cum expensis sui sallarii, de quo supra, ire vel mittere, quociens necesse fuerit, et ad quecumque expedienda nostre comunitatis vel promovenda teneatur ex debito prestiti iuramenti, quod si eum ultra dictum spacium progredi contingat, utilitate vel necessitate hoc petente expediendorum, in quo suam conscienciam honeramus, ab illis finibus cum expensis nostris necessariis, tamen expedire valeat quod incumbit.

Cap. XXXI. De procuracionibus decani et dicatorum capituli reddituum quorumcumque.

Scriptum est, quod quicumque stipendia sibi decreta pupplice consequitur, si amplius querit, tamquam calumpniator et concussor, Johannis sentencia condempnatur, dicentis in evangelio: neminem concusseritis nec calumpniam faciatis, sed contenti estote stipendiis vestris. Cum igitur nonnumquam decanos, sicut experiencia docuit, inmoderatos et inordinatos constet super populos nostre comunitatis descensus extorsisse, hoc omnino cupientes de cetero prohiberi, statuimus, quod decani pro tempore constituendi, sibi, expressis in alio nostro statuto stipendiis contententur, nec quemquam ultra illa audeant agravare, alias penam periurii non evadent. Ceterum, ne nostri subditi per inmoderatas expensas, quas in descensibus decanorum et dicatorum nostrorum reddituum facere consveverunt de cetero pregraventur, statuimus firmiter observandum: quod noster decanus ex causa racionabili, in quo suam conscienciam honeramus, in procurando vel promovendo facta comunitatis nostre non propriam vel alienam possit procuracionem a nostris subditis petere et exigere, contentus tamen duobus familiaribus secum ductis, tamdiu, donec perfecerit quod incumbit; que talis erit: quod videlicet habeat ad prandium pro tribus vel quatuor denariis de carnibus bovinis vel aliis pro libito voluntatis, duas gallinas coctas et alias duas assas vel unum caponem, de pane sufficienter, de vino, medium cubulum, similiter et pro cena; de feno satis vel de herbis pro equis, et pro toto die et nocte medium cubulum de avena. Diebus autem ieiuniorum in expensis premissorum quantitas attendatur, et hoc hiis conputatis et inclusis, que decano a quocumque de nostris subditis presentari

Digitized by Google

consveverunt in victualibus supradictis. Quando autem decanus cum dicatoribus decimarum vel aliorum reddituum procedit, tunc in qualibet villa, que dare procuracionem alias consvevit, habeat pro uno prandio vel cena simul cum illis procuracionem expressam superius, duplicatam, que procuracio ter tantum in anno amodo fieri debebit. Prima videlicet, quando decime frumenti, siliginis, avene et leguminum dicantur; secunda, quando decime vini registrantur, et tercia, quando decime milii, surgonis et alterius milii, dicti ber vulgariter, simul cum porcis et marturinis perdicantur. Nec alii ad huiusmodi officium se intromittant, nisi hii, qui ad hoc per nos specialiter fuerint deputati. Illi autem, qui de cetero ad decimacionem agnorum et edorum faciendam deputabuntur, debeant habere medietatem tantum procuracionis, que superius exprimitur pro decano, et hac pro solo prandio vel pro sola cena in villis, que alias fuerant ad talia consvete. Nec est necesse, ut ad talem decimacionem procedat decanus vel aliquis ex nobis, nam ad hanc sufficit noster celerarius vel alter cui commiserimus, cum iudice seculari. Omnes autem et singuli dicatores premissorum teneantur statim post reversionem eorumdem, facta dicacione seu registracione, nostris registratoribus quid et quantum ad dicas habere potuerint plenam et expressam dicere veritatem Prohibemus insuper sub pena quadraginta solidorum quociens contingat nostros subditos, preter solum veznicum ville, ubi predicti procurantur, ne suas inordinatas et despiciendas conmessaciones, sicut experiencia docuit, de cetero habeant cum eisdem, sed suis agendis, facta contribucione, ad expensas huiusmodi, ut predicitur, iusta et honesta insistant, nec clamor aliquorum in contribucione predicta attendatur sed equitas racionis.

Cap. XXXII. De officio et salario registratorum capituli.

Conservatores racionum et quasi custodes reddituum ac proventuum nostre comunitatis consveverunt registratores vocari, qui per nos et ex nobis, duo videlicet viri discreti annuatim die creacionis decani semper eliguntur. Ad quorum officium pertinet ante omnia in suis conscribere regestris seriose et expresse nostrorum reddituum quorumcumque et proventuum quantitatem, qui in districtu zagrabiensi pro nobis dicantur et eciam colliguntur per eos, quibus dicandi per nos conmittuntur in comuni. Item similiter conscribere nomina omnium conducencium decimas nostras, census, comitatuum tributa et alia quelibet, quantitatemque, pro qua premissa et singula ex eisdem conducta fuerint vel locata, eodem instanti, quando conducciones vel locaciones huiusmodi fient et nobis tradere que conscripserint quando et quociens fuerint requisiti. Decernimus eciam, ut ex nunc ad eorum pertineat officium examinare et emendare cadum, qui tunellam vini consvetam, videlicet triginta unum cubulum et intelligitur continere et alias mensuras nostri cellarii qualescumque, volentes ut amodo quinque mensure vini, cubulos singulos debeant facere recto libramine dispensando, et quod ipsi habeant approbare vel reprobare vinum vel bladum, que ad nostrum ducentur cellarium undecumque, ita, quod ubi noster celerarius de recipiendis huiusmodi dubitaret ad eos habeat recurrere et iuxta mandatum ipsorum perficere quod incumbit. In recompensacionem autem fatige eorum aliqualem, habeant tales de nostris redditibus unam marcam

Digitized by Google

inter eos equaliler dividendam et specialiter de illis[4] redditibus, qui nobis debentur a colonis qui apud ecclesiam nostram omnium sanctorum commorantur.

Cap. XXXIII. De locacionibus et conduccionibus reddituum capituli, et de koncha.

Et quoniam superius tangitur de locacionibus et conduccionibus reddituum et proventuum nostrorum, expedit describere, qui sint illi redditus et proventus, et quo tempore locentur, conducantur et solvantur, super quo constitucio sequens emanavit, que sequitur:

In nomine domini. Amen. Nos Ladizlaus dei et apostolice sedis gracia, zagrabiensis episcopus. Significamus tenore presencium quibus expedit universis, quod discretus vir, magister Jacobus, lector ecclesie nostre zagrabiensis, in spiritualibus et temporalibus vicarius noster generalis, ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis quandam papiri conscripcionem, formam constitucionum per venerabiles viros capitulum nostre ecclesie zagrabiensis memorate editarum, manu ut apparebat discreti viri domini Johannis, archidiaconi de Guerche, conscriptam, petens a nobis nomine tocius capituli, ut ipsas ratas habere, auctorizare et confirmare digLaremur. Quarumquidem tenor talis est: Decreta canonica consvetudinem optimam legum interpretem esse dicunt, ex qua noscitur inter cetera introductum, quod si conductores diversi nostrorum quorumcumque reddituum appareant, is ceteris preferatur et conducte rei exercicium apprehendat, qui meliorem condicionem attulerit pro nostro comuni augmentando, videlicet saltem cum marcis duabus vel valore ipsarum quantitatem pecunie quam alter in conducendo huiusmodi redditus vel proventus offerebat, salvo si aliqua modica quantitas conducatur, ubi sufficit cum uno fertone augmentare. Non tamen aliquis ad conducendum futuros quoscumque redditus vel proventus admittatur, donec de conductis preteritis pro una parte usque festum nativitatis domini, pro alia usque festum resurreccionis eiusdem, et pro tercia infra annum conduccionis plenam solucionem nomine nostro, ad manus nostri decani inpendat ad quam se obtulerat faciendam, non abstante sibi remissione porcionis cuiusquam ex nobis in privato, nisi in puplico comuni deliberacione habita per eos singulos ad quos pertinet, relaxetur. Hoc salvo, quod si forsan redditus vel proventus conducti processu temporis in toto vel in parte impediantur per aliquorum violenciam aut aliter depereant notabiliter vel eciam auferantur, tunc eo casu conductor non cogatur de suo quicquam persolvere; habita super hoc certitudine iuxta posse, sed solum ad id, quod de ipsis redditibus et proventibus habuit vel reperietur habuisse, nisi conductor expresse se obliget ad solucionem totalem conducti sive quantitatis promissam, quasi renunciando iuri suo in hac parte. Et quoniam tempora conduccionum seu locacionum reddituum vel proventuum predictorum actenus non fuerunt expressa, per quod plerumque discordie inter conductores oriebantur non sine nostro scandalo aliquando, nos experti incomodi malum evitare cupientes, statuimus observandum, quod decime nobis provenientes, scilicet cultellorum zagrabiensis, de Guerche, de Bexin et de Zagoria, item redditus et proventus comitatuum nostrorum de Zitech et de Thoplica, a vigilia beati Jacobi apostoli usque ad festum beati Laurencii ex

tunc sequens, item tributa nostra zagrabiensia et de Casna, a festo beati Laurencii usque vigiliam beati regis Stephani. Item decime vini koncharum Zagrabie nobis debite ex tunc usque octavas eiusdem festi beati Stephani vel usque vigiliam eiusdem festi, quando vindemia se ante exhibuerit, evidenter semper in omnibus premissis exclusive, quousque officium vespertinum et conpletorii cum salve regina vel alia antiphona virginis gloriose in maiori ecclesia finietur, conduci et augmentari possint in ipsa ecclesia vel ante eam in pupplico per ydoneos conductores, quibus terminis lapsis, eo ipso pro singulis conduccionibus, ut predicitur, secure conductores pociores illo modo et ordine, ut est dictum, apprehendant exercicium conductarum decimarum aut proventuum quorumcumque vel tributorum predictorum, nec possint refutare conducta quoquomodo, sed ad solucionem totalem obligentur eo ipso pro ea quantitate pecunie, que per eos ultimo promissa fuerat vel eciam augmentata, hoc expresso, quod redditus et proventus comunitatuum predictorum singulos, unus tantum et non plures valeant conducere nec de societate esse conductoris. Item alios predictos singulos similiter vel ad plus duo, ne per pluralitatem conductorum vel sociorum in hac parte locatores iidem sint qui et conductores reddituum vel proventuum predictorum. Pupplicata in vigilia festi beati Laurencii predicti. Anno domini MCCCXXXV. Nos igitur dictas constituciones, honestas, legitimas ac salviferas fore cognoscentes, presentibus de verbo ad verbum conscribi facientes, approbamus, ratificamus et presentis scripti patrocinio confirmamus, addicientes et decernentes, quod quecumque singularis persona vel societas contra premissa vel aliquod premissorum attemptare quicquam presumpserit per vicarium generalem pro tempore constitutum, prout de iure fieri poterit puniri vel condempnari debeat et possit eiusdem vicarii pro libito voluntatis. In cuius rei firmitatem presentibus sigillum nostrum autenticum duximus apponendum. Datum in castro nostro novo de Iwanch, in festo exaltacionis sancte crucis. Anno domini MCCCXXXVII.

Cap. XXXIV. De iurisdiccione, officio et salario iudicis capituli secularis et singulorum de capitulo.

Judex noster temporalis seu iusticiarius secularis in districtu zagrabiensi consvevit annuatim eligi eodem die et modo sicut et comes noster servorum. Ad cuius officium et iurisdiccionem ex eleccione huiusmodi, sicut credimus eciam generaliter a lege, pertinet, purgare provinciam malis hominibus, causas criminales criminaliter motas inter quoscumque in terris nostre iurisdiccioni temporali subiectis, quantum ad directum dominium quomodocumque vel racione delicti ad ipsum devolvendas examinare, discutere, senteneiare et execucioni mandare ita. quod si tales cause emergant contra subditos singulorum ex nobis vel predialium nostrorum quicquid exinde emolumenti sive lucri reperietur ad iudicem racionabiliter pertinere, hoc per medium dividatur, et una pars cedat iudici nostro, alia penes suum dominum vel eius iudicem cum quo habebit huiusmodi causam, simul de eodem remanente: motas autem civiliter in quibuscumque casibus, a tempore cuius non extat memoria, noscimur ab eius iurisdiccione excepisse, nisi essent de rebus modicis, sicut de denariis

Digitized by Google

quadraginta, vel circa, aut eorum valore, quas libere examinet et expediat, semper tamen in nostris territoriis et non alias, ubi utilius vel comodius videbitur expedire, et in subditis nostre comunitatis de villis scilicet eiusdem ubicumque, et non de subditis singulorum ex nobis vel nostrorum vasallorum; et idem dicimus de levibus iniuriis, que consveverunt accidere in villis et territoriis nostris, ut est dictum, in quibus eciam habeat cognoscere sicut supra. In predictis autem causis, in quibus ad ipsum cognicio pertinet, volumus eciam pertinere iusta iudicia seu soluciones condempnacionum iuridicas, exinde, salva parte decima ex eisdem, de qua in sequenti descripcione disponetur. Nec prohibemus nostros colonos seu marturinarios, quin eorum bona voluntate singuli dent laboratores singulos pro cultura vinearum vel agrorum dicti iudicis annuatim, quia hoc et alias fuisse recolitur non iniuste.

Cap. XXXV. De officio et salario vesnicorum.

Veznicus est, qui in villa qualibet habet exequi mandatum sui superioris cuiuscumque, quod nomen bene sibi conpetit vulgariter, quoniam villa in sclavico, wez vocatur. Hic unus de marturinariis, in villa qualibet nostre comunitatis constitui per decanum in vigilia vel die beati Laurencii consvevit. Ad cuius officium, infra annum ex tunc, pertinet mandata nostra, decani nostri et eciam nostri temporalis iudicis iusta, utiliter et fideliter exequi pro posse, qualiacumque existant, qui pro eo tempore ad nullius collecte temporalis, quocumque vocetur nomine, solucionem obligatur, nisi ex causa aliud contingat, quoniam ad recolligendum redditus vel collectas huiusmodi ab aliis de villa principaliter constituitur, et quia solucionem decano habet facere denariorum quadraginta ex more consveto. Volumus autem, ut amodo in villa, in qua veznicus existit, habeat questiones de valore sex denariorum et infra absque citacione et iudiciali strepitu dirimere et execucioni mandare tali modo, quod, ubi de huiusmodi ad eum defertur querela, consideret qualitatem persone conquerentis et contra quem querela deponitur, et secundum hoc investiget ex presumpcionibus et alias, facti veritatem de scitu utriusque, et quam cito extunc, videlicet ad plus infra octo dies reperiet ex indiciis, ut supra, culpabilem, suum pignus recipere non differat et assignare pro ea quantitate, de qua sibi constiterit querelam. Habeat eciam decimam partem de omnibus iudiciis et solucionibus condempnacionum, que nostro seculari seu temporali iudici provenire poterunt in sibi conmissis casibus quibuscumque.

Descriptis officialium nostrorum quasi inmediatorum iuribus et officiis, conveniens est, ut eciam de prebendariis nostris et de eorum officiis ac iuribus, cum et ipsi de officialibus nostre ecclesie et nostris, licet alio modo, existant, necessaria inserantur, quorum institucio et destitucio ad nos dignoscitur ex privilegiis venerabilium patrum dominorum Tymothei et Anthonii episcoporum nostre ecclesie et antiqua consvetudine pertinere.

Cap. XXXVI. De prebendariis et eorum instruccione et statu salutis eorum.

Prebendarii nostre ecclesie, qui alias vocantur porcionarii vel asisini, sacerdotes esse debent, sicut habet diffinicio predicti domini Anthonii

Digitized by Google

episcopi, et nostra eciam dictat constitucio, ab olim edita et servata. Ex quibus singuli et alii sacerdotes indifferenter bene pensent in quali statu existunt, cum ad conplenda divina accedunt ministeria et alia ministranda ecclesiastica sacramenta. In Christi enim corpore, ubi dei filius victimatur pro salute generis humani, vita nostra consistit, sicut ipse dominus dixit: nisi manducaveritis carnem filii hominis et biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Mutet ergo vitam, dicit beatus Augustinus, qui vult accipere vitam, nam si non mutet vitam, ad iudicium accipiet vitam, et magis ex ipsa corrumpitur, quam sanetur, magis occiditur, quam vivificetur, sicut dicit apostolus: qui manducat corpus domini et bibit sanguinem eius indigne, iudicium sibi manducat et bibit. Item Jheronimus: sacerdotes nomen domini despiciunt et quantum ad se, panem pollutum offerunt, qui ad altare indigni accedunt; hoc est dicere, qui peccata diversimode incurrit mortalia, que eum pertrahunt ad penas inferni, quia talibus sacramentis, que munda sunt et sancta, inmundus et peccator se inmiscet. Prave igitur sacerdotes viventes, sicut scribit Isydorus, forma ceteris in malum existunt, qui in bonis exemplum esse debuerunt. Hii enim, quoscumque exemplo male vite et conversacionis sue perdunt, de illis racionem sine dubio reddituri sunt; et subdit: deteriores sunt, qui sive doctrinis, sive exemplis vitam, moresque bonorum corrumpunt, hiis, qui substancias aliorum predamque diripiunt. De quibus Johannes Crisostomus scribit sic: multi sacerdotes, pauci sacerdotes, multi nomine et pauci opere; et post pauca: ideoque malus sacerdos, sacerdocio suo crimen acquirit, non dignitatem. In iudicio enim sedens, si quidem bene vixeris, et bene docueris, populum instruis quomodo vivere debeat, bene autem docendo et male vivendo deum instruis, quomodo te debeat condempnare. Qui igitur nomine et opere vult esse sacerdos, caveat ne regnent in eo vicia mortalia infra scripta, et alia, que ex hiis secuntur vel generantur, aut ex iis aliquod; nam scriptum est: defleat peccator, quoniam offendens in uno, factus est omnium reus. Et primo, ne eum inflet superbia, regina et mater omnium viciorum, ex qua prodeunt inobediencia, jactancia, ypocrisis, contempcio vel contemptus, presumpcio novitatum, pertinacia, discordia; dominus enim dicit: qui se exaltat humiliabitur. Item, ne ipsum occupet invidia, ex qua nascuntur odia, usurpacio, detraccio, exultacio in adversis, sussuracio, afflictio in prosperis proximi, unde Ysidorus: invidus est membrum dyaboli, cuius invidia mors intravit in orbem terrarum. Item ne ira intumescat, ex qua pululant rixa, clamor, indignacio, contumelia, blasphemia, tumor mentis et cetera, nam dominus dicit: qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Item, ne eum inflammet accidia, ex qua procedunt malicia, rancor, pusillanimitas, desperacio, torpor contra precepta, evagacio mentis erga illicita; apostolus enim dicit: omnia quecumque facitis in gloria dei facite. Item, ne eum inficiat gula, ex qua propagantur, inmundicia, ebitudo, sensus, multiloquium, ebrietas, inepta leticia, scurilitas, per hanc enim primus homo Adam eiectus est de paradiso. Item, ne eum avaricia pervertat, ex qua eliciuntur cupiditas, concupiscencia, furtum, rapina, prodicio, usura, symonia, periurium et cetera; apostolus enim dicit: neque avari regnum dei possidebunt. Item, ne eum inquinet luxuria, ex qua multiplicantur precipitacio, amor sui, odium dei, cecitas mentis, inconstancia, inconsideracio et cetera, sicut et de aliis, ut supra,

Digitized by Google

apostolus enim dicit: corpora vestra membra Christi sunt. Deponat ergo unusquisque opera tenebrarum et induatur armis lucis, et sic faciat se participem sacramentis gracie dei, quia oportet prius derelinquere malum, deinde facere bonum, ut ait propheta: diverte a malo, et fac bonum. Attendat eciam unusquisque, quid dominus in ewangelio se dicturum promisit illis, qui ad sinistram futuri sunt: discedite a me maledicti in ignem eternum, quia esurivi et non dedistis michi manducare, sitivi et non dedistis michi bibere, et cetera, que ibi secuntur. Non dixit ergo discedite a me, quia furtum fecistis, falsum testimonium dixistis vel quia mala opera fecistis, sed quia bona facere noluistis. Qui fuit ergo superbus, sit humilis, quia ut dicit Ysidorus: humilitas est custos omnium virtutum, sine qua (que)libet virtus neque profuit, neque firma consistere potest. Et beatus Gregorius: qui sine humilitate virtutes congregat, quasi in ventum pulveres portat, et unde aliquid ferre cernitur, inde deterius excecatur. Et beatus Bernhardus: gloriosa res est humilitas, qua ipsa quoque superbia palliari se apetit. Dominus enim dicit: discite a me, quia mitis sum et humilis corde. Qui fuit invidiosus, sit benignus, qui fuit iracundus, sit paciens, qui fuit accidiosus, sit ilaris, qui fuit gulosus, sit abstinens, qui fuit avarus, sit largus, qui fuit luxuriosus, sit continens, sic singula vicia contrariis virtutibus et bonis operibus expurget. Caritatem, que est dileccio dei et proximi, quilibet in omnibus conservet, diligat inimicos propter deum, et amicos amore dei, oret sine intermissione oris conpetentibus saltem, in omnibus deo gracias agat, in prosperitatibus videlicet et adversis suum officium devoto animo et fide recta adimpleat, sacram scripturam diligenter attendat, superioribus suis vere obediat, socios honoret, pauperibus elemosinam pro posse tribuat ita, quod sibi ipsi tantum victum racionabilem et vestitum reservet, hospites et peregrinos recipiat et pro posse reficiat, dolentes consoletur, infirmos visitet, mortuos sepeliat, incarceratos visitet et reficiat, pacem cum omnibus, in quantum est possibile et salubre, habeat, oppressos adiuvet, discordes concordet, subditos ad bonum dirigat et corrigat, veritatem ex corde, ore dicat, suo loco et tempore, paciens existat ad omnes, totam spem ponat in deum, et cetera bona, que longum esset enarrare, operetur pro posse. In vita enim presenti, sicut scribit Ysidorus, licitum est tantum operari bonum, illis namque iam non operacio expectatur sed retribucio meritorum, hec enim vita impiis et longa et grata est, in oculis autem iustorum amara et brevis. Ideo, qui vite presentis longitudinem non de suo spacio sed de eius fine considerat, quam sit misera et brevis satis, utiliter pensat. Qui ergo vitam longam queris, ad illam tende, pro qua christanus es, id est, ad eternam, ad quam nos omnes perducat, qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Cap. XXXVII. De numero et gradibus prebendariorum et sacerdotum chori.

Sacerdotalis dignitas in illorum fulget personis, qui eam moribus vendicant, et meritoriis actibus semper ornant. Et ideo merito graduum diversitas in clero conspicitur, nam superioris lenitati ascribitur, si minus digni in ecclesiasticis beneficiis et honoribus dignioribus preferentur. Hiis pensatis sacerdotes beneficiatos in nostra ecclesia, quorum institucio

Digitized by Google

et destitucio ad nos spectat, volumus et decernimus amodo in gradibus consistere duobus, ex quibus gradum primum obtineant duodecim, qui prebendarii vocentur et sint, et in hoc a sacerdotibus chori differant, ut sex ex ipsis ab una parte, et alii sex ab altera specialius et efficacius ad exercendum divinum officium continue absque aliqua negligencia obligentur. Qua ex causa decimas de vineis eorum prebendalibus solvere minime teneantur; quarum vinearum sex scilicet prebendarum, sint de maiori et aliarum sex de minori cultellis existant. Secundum vero gradum obtineant alii superstites et consecuturi creandas prebendas in futurum, qui sacerdotes chori nominentur, quamvis in percipiendis legatis prebendariis et aliis equales sint prebendariis, ac ad officiandam maiorem ecclesiam equaliter eorum quilibet obligetur, nisi fuerit racionabiliter impeditus; hoc expresso, quod quam cito aliquis de prebendariis supradictis, et quandocumque et quociens-cumque se inpediverit de aliquorum procuracionibus vel agendis et sic divinum officium ceperit negligere, statim et eo ipso amittat nomen prebendarii et prerogativam de decimis non solvendis, et talis in numerum et statum sacerdotum chori revertatur, in cuius locum de sacerdotibus chori ydoneus nominetur et substituatur ad prerogativam in decimis de sua prebendali vinea non solvendis, qui erit solicitus in divino officio observando et de cetero prebendarius nominetur et veraciter existat.

Cap. XXXVIII. De ebdomadarum observacione per prebendarios.

Svave iugum domini, quod portare prebendariis in nostra ecclesia, in missis celebrandis, principaliter conpetit, propter eorum numerum novissimis temporibus satis augmentatum noscitur esse tale, quod tres ex eis primi, alios in suo triplici ordine descripti, suas semper ebdomadas inchoabunt a dominica prima, kalendis januarii proxima sequenti et observabunt in missis celebrandis tali modo et ordine. Primo ebdomadarius primus missarum beate virginis debet semper celebrare, cantando missam suam in aurora, et similiter quilibet in suo ordine eum sequens. Item primus ebdomadarius in missis peculiaribus, debet, sine nota, suam celebrare missam statim et sine intervallo, finita missa beate virginis, de qua supra, scilicet die dominico quolibet de sanca trinitate, feria secunda, de sancto spiritu, feria tercia, de angelis, feria quarta, de sancto rege Stephano, feria quinta, de sancto rege Ladizlao, feria sexta de sancta cruce, et sabbato de benedicta virgine gloriosa et similiter quilibet in suo ordine eum sequens. Item ebdomadarius in missis defunctorum celebrandis, debet suam celebrare missam, sine nota, statim finito officio hore prime et similiter quilibet eum in suo ordine sequens, salvo tempore quadragesimali, in quo tales misse et in anniversariis celebrantur cantando; in dominicalibus tamen diebus et in festivis totis sollempnibus non celebrantur de necessitate, sicut in huiusmodi festivitatibus non celebrantur eciam misse peculiares. Cum autem in suo ordine quilibet perfecerit suam ebdomadam in missis celebrandis, tunc semper reincipient suas ebdomadas et perficient sicut prius, mutato tamen ordine in celebrando, videlicet, qui fuerunt primo anno ebdomadarii in missis beate virginis, hii in anno sequenti erunt ebdomadarii in missis peculiaribus, et qui fuerunt primo anno ebdomadarii in missis peculiaribus, hi erunt in anno sequenti ebdomadarii in

Digitized by Google

missis defunctorum, et qui fuerunt primo anno ebdomadarii in missis defunctorum, hii in anno sequenti erunt ebdomadarii in missis beate virginis et sic de cetero alternando. Nec hoc pretermittimus, quod ad horas inchoandas et finiendas, in sacerdotali officio, quando deficit principalis inscriptus ad hec, semper sit obligatus ebdomadarius de missis beate virginis, ut per hoc evitetur scandalum turbandi officii et cedat ad profectum et instruccionem talium ebdomadariorum, qui ut plurimum sunt ignari, secus autem faciens, incurrat penas superius in alio statuto descriptas. Ordo autem, quo ipsi ebdomadarii suas debent observare ebdomadas, tali modo traditur et oculis intuencium subicitur:

Beate virginis:	Peculiares:	Defunctorum:
Petrus, Hungarus.	Johannes sacerdos, de Posega.	Anthonius, sacerdos.
Jacobus Patriarcha.	Jacobus Pauli.	Georgius Curilonis.
Clemens, sacerdos.	Michael s. Margarethe.	Valentinus, sacerdos.
Georgius de Posega.	Farkasius, presbiter.	Matheus, sacerdos.
Georgius Martini.	Stephanus, notarius.	Dyonisius, subcustos.
Emericus sct. Emerici.	Johannes, sacerdos.	Stephanus de Chasma.
Stephanus Anne.	Michael Pintikachy.	Symon, sacerdos.
Jacobus Pazat de Kaproncha.	Johannes Petha.	Gregorius, sacerdos.
Michael de Crisio.	Dragos, sacerdos.	Thomas de Posega.

Cap. XXXIX. De non faciendis prebendis de prediis vel terris capituli.

Certum est, quod ea, que pia liberalitate fidelium pro nostris usibus sunt collata, non licet nobis ad alios usus transferre, nec eorum alienacioni indebite consentire. Idcirco presenti statuto firmamus, ne aliquis ex nobis vel alter, predia, terras vel molendina, ad nostrum collegium directo dominio spectancia in vita vel in morte prebendis vel eciam personis ecclesiasticis, per quorum obitum non possent ad nostram disposicionem devolvi, in futurum iure dominii vel quocumque alio iusto modo applicare possit vel debeat quoquomodo, decernentes ex nunc irritum et inane, quicquid secus quandocumque fuerit attemptatum.

Cap. XL. De penis prebendariorum neglıgencium divina officia in ecclesia maiori.

Beda venerabilis scribit, quod quatuor sunt, que nobis diligenda sunt: deus, nosmet ipsi, amicus et inimicus. Deus ex toto corde, tota mente, tota virtute. Nosmet ipsi tota castitate, tota sobrietate, tota bonitate. Amicus, tota benignitate, tota amonicione, toto iuvamine; inimicus, tota misercordia, tota indulgencia, tota paciencia. Hiis ergo, domino annuente, nobis concessis in caritate perfecta secundum eum petamus fideliter, queramus diligenter, pulsemus perseveranter, eum, qui se petenti tribuit, querenti offert, pulsanti apperit, et sic in nostris officiis et horis conplendis canonicis, precipue ipsum nostra attenta, discreta, humilis et devota preveniat oracio, ut nobis subveniat illius miseracio. Quoniam, ut dicit beatus Augustinus: nichil prodest labiorum strepitus, si mutum est cor. Et beatus Gregorius:

Digitized by Google

illam oracionem deus non exaudit, cui ille, qui orat, non attendit. Quare nos, prebendarios, sollicitos in dei servicio cupientes esse, invitamus, excitamus et vobis negligentibus et remissis sub penis infrascriptis precipimus, quatenus, premissis diligenter pensatis, ita divino officio, specialiter in horis canonicis in maiori ecclesia intendatis, ut vobis et aliis, largiente domino, eterna premia acquiratis. Quicumque autem ex vobis, pleno misse maioris officio omni die, et horis, matutino aut vespertino, cantando, legendo, sicut in talibus requiritur, non interfuerint, cessante impedimento racionabili, semper ad solucionem unius denarii pro obmissione cuiuslibet; et qui vigiliis mortuorum, misse beate virginis, ac horis prime, tercie, sexte, none et conpletorii (dominicis diebus et totis sollempnibus [1]) non interfuerit, ut predicitur, ad solucionem quinque denariorum obligetur. Ebdomadarius vero misse beate virginis, et defunctorum, ac peculiaris, pro singulis vicibus, quibus missam in sua ebdomada per se vel per alium obmiserit celebrare, penam decem denariorum incurrat ipso facto, et qui ad inchoandas et finiendas predictas horas canonicas, ad quem pertinuerit, per se, vel alium, defuerit, pro singulis vicibus similiter ad solvendos singulos denarios obligetur, nec in hiis casibus sua excusacio qualiscumque admittatur, cum ista plus aliis et principalius requirantur et valent, per alios eciam de facili adimpleri. Preterea ille, qui ad mandatum cantoris vel eius succentoris, quociens hoc necessario requiritur, se induere pro dyacono, subdyacono vel acolito, aut legere lecciones, cantare responsoria. versiculos, chorum regere vel similia, que in divino occurrunt officio, peragenda non curaverit contumaciter adimplere, pro singulis vicibus ad solucionem quinque denariorum obligetur, quorum solucionem pro tota ebdomada qualibet facere teneatur quilibet die sabbati ad manus succentoris, prout in scriptis vel aliter apud eum constare poterit de premissis, que amodo decernimus ad suum officium pertinere, hoc expresso, quod quantitas pecunie, que ex premissis haberi poterit, dividatur inter prebendarios indifferenter, primo tamen pro ipso succentore divisore excepta duplici porcione. Formidantes autem, verisimiliter ex preteritis, cordis duriciam ipsorum prebendariorum vel saltem aliquorum ex eisdem, ipsos presentes et futuros pro prima, secunda et tercia monicione inducimus et monemus, quatenus ipsas soluciones faciant semper, prout sepius sunt expresse. Quicumque autem ex eis secus fecerit, semel, secundo et tercio et quarto, nec se curaverit pro cantoris arbitrio emendare, ipso facto prebenda sua sit privatus, libere ex tunc alii conferenda, nisi forsan ex causa in plena concordia talem restituere nos contingat; quociens autem necesse fuerit succentor invocet ad hoc auxilium vicarii, domini nostri episcopi, generalis, quem pro hiis omnibus et singulis execucioni mandandis, ipsum dominum vicarium rogamus et eciam invocamus.

Cap. XLI. De salario prebendariorum, qui ebdomadas servant aliorum in missis, ewangeliis et epistolis.

Licet ad mandatum cantoris vel succentoris, sicut superius describitur, quilibet ex prebendariis et aliis chori sacerdotibus et clericis teneatur

[1]) Pripisano inom rukom.

Digitized by Google

se induere ad cantandum ewangelium vel epistolam, quando hec casualiter faciendum occurrit necessario, si tamen huiusmodi officium alicui de premissis iniungatur pro tota ebdomada, tunc talis ebdomadarius in misse officio debet pro suo habere salario pro tota ebdomada denarios VII, dyaconus quatuor, et subdyaconus tres ab hiis, qui ad talia in maiori ecclesia obligantur ordinarie. sicut fuit et alias observatum. Qui sint autem illi, qui obligantur ordinarie in parte secunda vel sequenti apparebit ad numerum (II).

Cap. XLII. De penu predialium, qui prebendariis de suis subditis non faciunt iusticiam.

Scriptura probatur canonica, et ex evidencia facti colligitur, quod nonnisi pacis in tempore bene colitur pacis auctor; nec ignoratur, quod dissensiones et scandala, ex quibus lites precipue habent ortum, retrahunt animum a quieto dei servicio, ymmo pocius distrahunt ad cogitanda diversa inpertinencia et iniqua. Cupientes igitur, ut prebendarii nostre ecclesie et alii nostri subditi in ipsa ecclesia divino officio insistentes, quiecius valeant domino famulari, provide statuimus, ut nullus ex eis tribus teneatur citare vicibus aliquem sibi obnoxium de nostris subditis vel nostrorum predialium ad sui domini presenciam, sed tantum semel, et intelligatur ipsa sola citacio peremptoria quociens contingat, nec convento vel citato, dilacio ultra dies octo, ex tunc pro deliberacione, nec ad solucionem postmodum condempnato, vel alio cause quovis articulo separatim, nisi causa subsit racionabilissima concedatur. Addicientes, quod quicumque de nostris predialibus vel subditis semper ante ecclesiam maiorem. vel in loco decenti in nostro vico. alias subintelligendo premissa vel ex eis aliquod non curaverit attendere et implere, eo ipso citatus huiusmodi vel conventus, absque citacione nova, de foro nostri efficiatur decani, qui absque dilacione, ut premittitur, teneatur facere iusticiam conquerenti, sub debito prestiti iuramenti. Preterea considerata et ex parte rusticorum malicia ab antiquo tempore inductum noscitur de cetero observandum, quod si de palis vinearum questio oriatur, solius actoris iuramento contra quemcumque conventum rusticum, pensata ipsius actoris vita, fama et ex coniecturis aliis, secundum maius et minus, credatur. Que tanto forcius pro nostris in hiis querelantibus prebendariis volumus observari, quanto specialius eis conpatimur, sicut perpenditur ex premissis. Datum et actum kalendis maii.

Cap. XLIII. De offertorio et legatis datis per capitulum prebendariis, et de divisione offertorii in missis privatis.

In divinis officiis et horis conplendis canonicis, prebendarii coadiutores nostri sunt, sicut patet ex premissis. Dignum est ergo, ut iuxta apostolum. sint eciam consolacionum socii, qui existunt passionum. Quibus pensatis ipsis prebendariis, sicut ab antiquo tempore consensisse noscimur, ita et ex nunc concedamus generose totum offertorium nobis debitum, quod de cetero quandocumque et quocumque celebrante proveniet in nostra ecclesia maiori ad altare quodcumque, et similiter legatum factum nobis

Digitized by Google

a quocumque, nisi offertorium huiusmodi vel legatum excederet unam marcam, valentem tres florenos vel ducatos, in quo casu pro nobis per decanum debebit occupari. Ante omnia tamen de offertorio quolibet deducentur tres denarii, pro tunc missam celebrante, et pro eius dyacono duo, ac unus pro subdyacono, et demum pro hiis conputacione non habita, fiet divisio inter prebendarios de residuo equaliter sicut debet, cui tamen non participabunt illi, qui non interfuerint illius misse officio, quando fit huiusmodi offertorium, nisi essent gravi egritudine inpediti. Cui autem conpetat missas dicere, ewangelia et epistolas legere, ordinare descriptum reperitur. Quod si occurrat missa dicenda pro defunctis vel alia privata casualiter, quando tale speratur offertorium, in hoc casu succentor habeat pro suo arbitrio de sacerdote, dyacono et subdyacono providere, alias semper ebdomadarius ordinarie deputatus, suum officium adimplebit.

Cap. XLIV. De testamentis prebendariorum et specialiter de vino vinearum prebendalium et pena desolancium vineas prebendales.

Felix Gregorius in suo dyalogo scribit sic: qualis hinc unusquisque egreditur, talis in iudicio presentatur. Infelix ergo est, qui divinum tremendum iudicium, quando celi movendi sunt et terra, non bene pensat, precipue in ultimis constitutus. Animadvertat igitur quilibet prebendarius ne condat de bonis sui beneficii et aliis eciam inutile testamentum et quod peius est, ne intestatus decedat, nam de hiis textus iuris canonici iacet sic: licet autem mobilia per ecclesiam acquisita de iure in alios pro morientis arbitrio transferri non possint, consvetudinis tamen est non inprobande, ut de hiis pauperibus et religiosis locis et illis, qui viventi servierant sive consanguinei sint, sive alii, aliqua iuxta servicii meritum conferantur. Ceterum, que ex hereditate vel artificio, aut doctrina proveniunt, distribuantur pro arbitrio decedentis. Consideratis igitur premissis quilibet de bonis sibi concessis, disponat bene. Quantum in nobis est, ipsis prebendariis et aliis prebendatis in nostra ecclesia maiori, nostris subditis, indulgemus et concedimus, ut quilibet in ultimis constitutus, si decedat, cultura sue prebendalis vinee et agrorum conpleta, vel suis expensis per eum ad hoc dimissis conplenda, valeat suum testamentum quod fecerit de medietate fructuum percipienda futurorum pro libito voluntatis; et hoc idem de hiis, qui suis prebendis cedunt vel eas resignant, residua medietate pro suo successore remanente. Si vero intestatus decedat, dicta medietas eo modo, ut predicitur, per suos consocios dispensanda remaneat de nostro consilio et consensu. Ille vero, qui discesserit, sua prebendali vinea desolata, nichil possit de eius legare fructibus, si qui erunt, sed cum hiis ad culturam, in quantum esse poterit, reducatur. Circa hec tamen et similia semper nostra discussio et deliberacio remanebit.

Cap. XLV. De predialibus et ad que capitulo, quantum ad fidelitatem, obligantur.

Predialis et vasallus et emphitheotha idem esse videntur, sed differunt in pluribus, nec est curandum in quo, quoniam circa hec magis attenditur consvetudo, ut plurimum quis plus iuris habeat in feudo, quive

Digitized by Google

minus ex eisdem, nam de consvetudine nostre patrie, tales simpliciter prediales vocantur, cum proprie deberent dici vasalli a feudo, non prediales a prediis. Sive ergo sit feudum, sive predium, sive emphitheosis, que melioracio interpretatur, quandoque quod quis optat a suo domino optinere, debet pro eo, suo domino, a quo illud consequitur, fidelitatem servare et iurare, in qua sex continentur sicut scriptum in iuris canonici corpore invenitur hoc modo: incolume, tutum, honestum, utile, facile et possibile. Incolume, ne sit in dampnum corpori suo. Tutum, ne sit ei in dampnum de secreto suo vel de municionibus, per quas tutus esse potest. Honestum, ne sit ei in dampnum de iusticia sua vel de aliis causis, que ad honestatem eius pertinere videntur. Utile, sic, ne sit ei in dampnum de suis possessionibus. Facile, vel possibile, ne ad bonum, quod dominus suus leviter poterat facere, faciat ei difficile, neve id, quod ei possibile erat, reddat ei inpossibile, ut fidelis hec documenta caveat, iustum est. Sed quia non sufficit abstinere a malo, nisi faciat, quod iustum et bonum est, restat, ut in eisdem sex supradictis consilium domino suo fidele prestet, si beneficio dignus videri vult et salvus esse, de fide quam iuravit; dominus quoque fideli suo in hiis omnibus vicem reddere debet, quod si non fecerit, merito censebitur male fidei sicut ille, qui in eorum prevaricacione vel faciendo vel consenciendo deprehensus fuerit perfidus et periurus, hucusque textus. Attendat igitur quilibet noster vasallus vel predialis, quoniam premissa nobis in assecucione sui feudi vel predii intelligit promisisse. Qui ergo nos vel nostram ecclesiam offenderit in predictis vel in aliquo ex eisdem, et de hoc nobis constiterit per evidenciam facti, confessione, probacione vel defectuum inpurgacione, volumus et decernimus, ut ipso facto feudo seu predio et omni iure, quod a nobis optinebat, in eodem sit privatus, eiusque disposicio ad nos libere devolvatur.

Cap. XLVI. De hiis, que pertinent ad prediales in redditibus de eorum prediis, et in quo casu ad capitulum predia devolvuntur.

Sunt, ultra premissa, eciam utilitates alie ad que nobis vasalli nostri, coloni eorum, et feuda seu predia obligantur. Super vasallum, eius predialem vel emphiteotham quemlibet, temporalem iurisdiccionem, ex qua proveniunt soluciones emendarum et condempnacionum, de quibus superius tractatum est in constitucione, que incipit: omnes ergo liberam optinemus; item super colonos eorum et alios subditos similiter, in causis tamen maioribus: sanguinis, furti, latrocinii et incendii, de quibus iam in loco alio descriptum plenius reperitur; de prediis autem decime in omnibus rebus indifferenter quorumcumque nobis proveniunt de consvetudine iam prescripta et census, de quibus inferius apparebit. Item, quilibet colonus pro se optinens sessionem ad solvendam marturinam integram obligatur, preter iudicem vasalli vel veznicum. Talis tamen vasallus potest habere iudicem vel veznicum quantum ad hoc, ut ipse a solucione marturine liberetur, qui in suo feudo, predio seu emphitheosi saltem sex habet colonos et non minus, de quibus marturinis nobis proveniunt due partes, prediali tercia remanente; necessitate eciam ecclesie ponderosa inminente, potest ab eisdem vasallis peti ultra hec quantitas pecunie moderata. Vasallus autem, predialis seu emphitheota quilibet in suo feudo seu predio utile do-

Digitized by Google

minium optinet, nos directum, ex quo utili dominio consequitur ante omnia soluciones condempnacionum iustas et emendas, in casibus non exceptis. Item, terciam partem marturinarum, quarum due partes, sicut patet superius, cedunt nobis. Item, consequitur munera et alia iuramina ex causa racionabili a colonis, ac labores consvetos ad vinearum et agrorum culturas, sicut aliquis ex nobis de suis, nisi ex speciali convencione inter aliquem vasallum et suos colonos aliter fuerit ordinatum; nam iuxta regulam iuris, contractus ex convencione legem accipiunt. Ultra hec autem vasallus suum perturbans vel dampnificans colonum, per nos vel nostrum decanum, considerato suo excessu, libere corrigatur. Quilibet vero noster vasallus cesans a solucione vel serviciis de suo feudo vel predio, aut vinea, nobis debitis, sicut supra, per biennium, aut suum predium, feudum, emphitheosim vel vineam per quinquennium relinquens absque serviciis sua culpa vel negligencia desolari, ipso facto, suo feudo, predio, emphitheosi vel vinea sit privatus, cuius disposicio extunc ad nos libere devolvatur, nisi eum causa aliqua racionabilis eciam occulta forsitan excusaret. In eo eciam casu, feudum, predium, emphitheosis vel vinea ad nostram disposicionem libere devolvitur in nostris tenutis ubicumque ex antiqua consvetudine, iam scripta, quando huiusmodi optinens feudum, predium, emphitheosim vel vineam recedit de hoc mundo sine heredis solacio masculini, nec iuvetur nostrarum beneficio litterarum, quamvis consveverimus cum filiabus talium agere graciose. Premissa enim omnia et singula sunt mos et condicio, que in litteris nostris consveverunt apponi quando conficiuntur super feudis, prediis, emphitheosi vel vineis exprimendo in eis more et condicione vasallorum vel nostrorum predialium aliorum; et si forsan illa verba non apponerentur in litteris, ut predicitur, subintelliguntur de omnibus et singulis articulis contentis in presenti et precedenti constitucionibus, quoniam non licet nobis, nec de nostro posse existit condicionem nostre ecclesie facere peiorem. Datum kalendis junii.

Cap. XLVII. De penis predialium, qui extra tenuta capituli iudicant subditos de suis prediis.

Cure nostre incumbit ea precavere sagaciter, que possent subintrare latenter vel patenter in lesionem nostri iuris vel nostre ecclesie detrimentum. Experiencia enim, rerum magistra, nos docuit, quod dum nostri vasalli in castro grecensi vel alias extra nostra tenuta, de suis colonis forensibus reddunt iusticiam in sibi concessis casibus, ex hoc, ut plurimum turbaciones patenter recipimus et iura nostra ac nostre ecclesie diversis modis et ingeniis occulte et interdum manifeste leduntur, super quibus, provisioni debite intendentes, statuimus: ut nullus de nostris vasallis, predialibus vel emphitheotis de cetero audeat causas examinare vel discutere inter suos colonos de feudo vel predio quod a nobis optinet et forenses, extra nostrum territorium ubicumque, sed comuniter ante nostram ecclesiam maiorem. Forenses autem dicimus, quantum ad hunc casum, illos, qui de suo feudo vel predio non existunt, nisi de modicis rebus vel iniuriis esset questio, que posset de facili expediri. Quicumque autem secus fecerit, tociens penam unius marce incurrat, per nostrum decanum extorquendam ipso facto, quociens in talibus inventus fuerit excesisse.

Digitized by Google

Cap. XLVIII. De censibus prediorum et equitaturarum.

Census feudorum sive prediorum, aut equitaturarum vulgariter, ad nostram ecclesiam directo dominio pertinencium, tales existunt, ut sequitur: primo enim predium, Geremla vocatum, per Bank banum oblatum nostre ecclesie pro luminaribus eiusdem, est taxatum ad pensas tres; semper subintelligendo de bona moneta, de qua denarii septuaginta vel circa, faciant unum ducatum. Qui quidem census infrascripti debent solvi annuatim ad manus decani nostri, nostro nomine, in festo beati Martini vel die sequenti. Item predium in Zauersya, Achkonis et Petri, fratris sui, est taxatum ad denarios sexaginta. Item, predium ibidem, Madonnici vocatum, ad denarios viginti. Item, predium Thopolouch, ad denarios quinquaginta. Item, predium, Rodes vocatum, ad pensas tres. Item, prediolum in Rabuch, quod tenuit Lambinus, ad denarios triginta. Item, predium, superior Lonka vocatum, ad pensas tres et denarios decem. Item predium, inferior Lonka vocatum, cum suis pertinenciis usque Zauam, ad pensas quatuor cum media. Item, predium Jaron et alio nomine Bukenryu vocatum, ad pensas quinque. Item, predium Blata vocatum, ad pensas quatuor. Item, terra sive predium circa Blata, quod tenet Petrus, filius Martini de Rakounok, ad denarios quinquaginta. Item predium sive terra Babichan vocata, circa Jaron, ad pensas tres. Item, predium prebendale ad portum sancti Jacobi, per Petrum cantorem olim acquisitum pro prebenda, ad denarios quinquaginta. Item, predium insule sancti Jacobi, cum terra, quam abbas sancte Marie de Zagrabia, circa suam ecclesiam a nobis optinet, ad denarios quadraginta. Item, predium Isaac dictum et alio nomine Endriolouch vocatum, cum terra Cluch, ad pensas tres. Item, predium Kagennik vocatum, circa et ultra Zauam, ad denarios quadraginta. Item, predium Strugh vocatum, quod possidet dominus Johannes, archidiaconus de Guerche et Anthonius, nepos suus, ad denarios triginta. Item, predium Sydougay, alio nomine Wlkmerch vocatum, quod possident iidem archidiaconus et Anthonius, ad denarios nonaginta. Item, duo predia prebendalia in Gay, ad pensas duas. Item, prediolum circa Zepnicham, quod olim tenuit Bonora, ad denarios viginti quinque. Item, predium supra molendina de Zagrabia, ad denarios quadraginta. Item, predium ecclesie sancti Johannis de Zagrabia, inferior Blizna vocatum, ad denarios sexaginta. Item, prediolum in Bidragh, ad denarios triginta. Item, predium Dankouch vocatum, ad pensas septem. Item medietas predioli Chakanouch vocati, Bagar et Zorobabel, ad denarios duodecim, cuius aliam medietatem habet archidiaconus de Kamarcha. Item, prediolum Pethmanouch vocatum, ad pensas duas. Item, predium Jalseuch superior, ad pensas decem. Item, predium Braxanoch, ad denarios centum. Item, predium Bokoucha, ad denarios quinquaginta. Item, predium Vulkodolia, cum particula terre quondam Petri, sibi applicate, ad pensas duas, Item prediolum cum vinea, quod tenet Nicolaus, filius Benedicti, ibidem, ad denarios viginti. Item predium Nouozelch vocatum, ad pensas duas. Item, predium Ziuinaria, ad denarios quadraginta. Item, predium Dobrodol, ad denarios decem. Item, predium Popouch vocatum, ad denarios quadraginta. Item, predia in Dols, que olim tenuerunt Paulus, Bonora et Radesa, que nunc tenet magister Nicolaus, filius Stephani de Monozlou, ad pensas duas. Item, prediolum,

Digitized by Google

quod possidet Stephanus clericus, filius Valentini, ad denarios quadraginta. Item, prediolum ibidem unum, quod nunc possidet Anthonius, filius Cozme, ad denarios viginti. Item, predia circa Zauam, unum condam Adriani, aliud condam Cusilonis, tercium quondam Clementis, et quartum condam Ladizlai, filii Rados, que nunc possidet dominus Benedictus, archidiaconus zagrabiensis, ad denarios nonaginta Item, predia Prezeka, circa Zauam, quondam Barani, ad pensas quatuor. Item terra Thupal, ultra et circa Zauam, ad portum regis, ad denarios quinquaginta. Item, possessio ad sanctum Petrum in Volaula, ad pensas quinque. Item, equitatura in Oprouch, condam Symonis, ad denarios triginta. Item, alia equitatura ibidem, quam tenet magister Anthonius, ad denarios viginti quinque. Item equitatura in Redkouch, quam possident Bagar et Zorobabel. ad denarios viginti quinque. Item, alia equitatura ibidem, condam Andree, ad denarios viginti quinque. Item, equitatura in Rabuch, quam tenet Stephanus cantor, ad denarios viginti quinque. Item, equitatura, quam possidet Georgius, filius Matheykonis, ad denarios viginti quinque. Item, equitatura circa Lonkam, que fuit terra olim eiusdem supradicti Matheykonis, quam nunc possidet magister Georgius, decanus, ad denarios viginti quinque. Preterea possessio Prelaka vocata, ultra et circa Zauam cum portu super Zauam, est novissimis temporibus recuperata per dominum Johannem, archidiaconum de Guerche, suis laboribus et expensis, ex qua causa per nos est data eidem archidiacono, cum omnibus suis redditibus et proventibus quoad vitam suam, nichilominus tamen ipse archidiaconus interim ministrabit ad cellarium nostrum, sicut et facit, quasi pro censu ipsius possessionis annuatim decem cubulos frumenti, et alios decem de milio, ac dabit unam marcam. Post obitum vero ipsius archidiaconi devolvetur ad nostram comunitatem cum omnibus redditibus predialium ibidem et aliis, sicut est per ipsum archidiaconum ordinatum. Primo enim Petrus, filius Johannis de Glaunicha et Anthonius, filius Cozme, nepos eiusdem archidiaconi et eorum heredes de predio ipsorum, Obrezina vocato, tenebuntur solvere annuatim pro censu ad nostrum cellarium usque octavam beati Martini confessoris, denarios sexaginta, tres cubulos frumenti et alios tres de avena, semper subintelligendo preter marturinas et decimas. Item, comes Iwan, filius Iwan, de predio suo ibidem pensas duas, cubulos frumenti quatuor et alios quatuor de avena. Item, Michael Hungarus, filius Petri, successor Abrahe, denarios sexaginta, cubulos tres frumenti et alios tres de avena. Item, Johannes Wysne, denarios quadraginta, cubulos duos frumenti et alios duos de avena. Item, Iwan, filius Chuley, denarios quadraginta, duos cubulos frumenti et alios duos de avena. Item, Gurgek et Anthonius, denarios quadraginta, cubulos duos frumenti et alios duos de avena. Item, Johannes, filius Ambrosii, denarios quadraginta, cubulos duos frumenti et alios duos de avena. Item, filii Mala, denarios viginti, unum cubulum frumenti et alium avene. Item, Stephanus et Paulus, filii Mykech, filii Kelemes, denarios sexaginta, cubulos tres frumenti et alios tres avene. Item, Mychael Hungarus, filius Herborti de suo predio, Lonka vocato, denarios quadraginta, cubulos duos de frumento et alios duos de avena. Item. idem Mychael de alio predio suo Zigeth, et alio nomine Othok vocato, denarios quadraginta, cubulos duos de frumento et alios duos de avena. Supradicti omnes

Digitized by Google

habent sua predia distincta, que possident a nobis infra metas possessionis Prelaka, sepius nominate. Item, Dyonisius magnus, de Bach un, marcam unam.

Cap. XLIX. De censibus vinearum forensium in terris capituli.

Census vinearum forensium in nostris tenutis existencium, tales sunt, vel esse debent, quod videlicet ante omnia quilibet possessor vinee vel dominus indifferenter de sua vinea quantacumque, tempore vindemie tenetur dare pro munere duos capones et panes bonos quatuor. Item, si vinea de terra occupat unam dietam, de tali, suus dominus vel possessor, dare tenetur similiter tempore vindemie unum chebrionem, qui quinque cubulos vini facit, et si duas dietas occupat, duos chebriones wulgariter, et sic de aliis secundum maius et minus, et hoc quando nobis recipere placuerit chebriones. Optinentes autem huiusmodi vineas, ad eadem obligantur, ad que vasalli vel prediales, eciam si in nostris litteris super hiis confectis, de hiis non contineatur expresse, semper tamen previa racione. Actum kalendis junii.

Cap. L. De decimis bladi ad cellarium capituli debitis, et modo registrandi easdem.

Decimarum solucio in districtu zagrabiensi, ad nostrum comune cellarium debita, fieri consvevit tali modo ab antiquo, in blado enim habens decem capecias in toto, que singule manipulos faciunt sexaginta, de frumento, siligine, ordeo et legiminibus simul vel divisim, id est, unum ad alterum coniungendo, ad solucionem unius cubuli de frumento vel tritico obligatur, quem cubulum seu duos kazones suis expensis quilibet solutor ad nostrum cellarium Zagrabie assignabit. Habens vero decem capecias avene. ad solucionem duorum cubulorum de avena tenetur, et hac consideracione fiet solucio de quantitate bladi minori vel maiori. De milio autem, et alio milio, borcules vocato, ac surgone simul coniungendo, ut predicitur, fiet cum puro milio solucio sicut de avena videlicet de decem capeciis, per duos cubulos conputando.

Cap. LI. De decimis agnorum, edorum, mellis vel apum, et modo registrandi easdem.

Ville et terre in quibus decime bladi pro nostro regestrantur et tolluntur cellario, note sunt in districtu zagrabiensi, in quibus et in aliis omnibus sub montibus in pertinenciis nostris eciam pro nobis recipiuntur decime agnorum, edorum, mellis et cere, que taliter decimantur: ubi videlicet decem agni vel edi apud unum, duos vel tres ad plus reperiuntur, in specie decimus recipitur per decimatorem, ita, quod ille, cuius recipitur agnus vel edus, habet primo unum eligere, et sic demum decimator de novem unum tollet pro libito voluntatis. Alias, de singulis agnis, singuli debentur denarii, et de singulis edis, singuli obuli vel medii denarii; de truncis apum eodem modo fiet decimacio sicut de agnis, hoc specialiter expresso, quoniam trunci apum alias decimati non decimantur secundario, sed novi, qui vulgariter, roy vocantur, quod bene consonat racioni.

Digitized by Google

Cap. LII. De decimis vini parvi cultelli capituli.

Preterea decime vini, que parvi cultelli appellantur, ad nostrum provenientes cellarium zagrabiense de locis diversis, videlicet: de Rabuch, de Zauorsya, de Thopolouch et de Geremla percipiuntur prope portam carnificum dictam. Item, de vino de Casna et de villa servorum nostrorum, apud ecclesiam sancti Anthonii in vico Latinorum. Nam de hiis villis et eorum territoriis et locis decime vini totaliter exiguntur pro nobis, in locis antedictis, de vineis quorumcumque. De vino autem residuo, quod non deducetur Zagrabiam, ibidem in villis et locis decime registrantur et postmodum ad nostrum cellarium deducuntur. Ad eundem eciam parvum cultellum pertinent decime vini de villis et earum territoriis ac locis videlicet: de Miroseuch, de Pethteuch, de Oprouch, de Pethmanouch, de Godegoych, de Dankouch, de Chakanouch, de Chudkouch, de Jalseuch inferiori, de Braianouch, de Novoselch, de Blizna inferiori et de Wlkodolia nostra; sed de hiis villis et territoriis totaliter pro nobis veniunt tantum de vineis nostrorum colonorum in nostris terris residencium et predialium nostrorum similiter. De vineis autem grecensium sola quarta pro nobis tollitur principalis, residuum vero tollitur ad magnum cultellum, et qualiter hoc introductum fuerit, ignoratur. Decime eciam vini de Planina, preter quartam solam, ad hunc cultellum pertinent.

Cap. LIII. De decimis porcorum, et pena denegancium porcos et alias res decimales.

Porcorum decime in nostris tenutis ubique eciam pro nostro exiguntur cellario, et dividuntur inter nos sicut superiora, vel locantur. Debent autem exigi tali modo, quod decem porcos habens, unum primo eligit pro se ex hiis, decimator autem noster de illis novem, habet, quem voluerit opcionem tollendi in specie; et eadem consideracio in decimando de ulteriori porcorum, quantocumque numero, est habenda. Quod si apud plures videlicet ad plus usque tres reperiuntur, decem porci, tempore tantum glandinum recipitur eodem modo unus ut supra, et cuius porcus recipietur, illi in hac parte contribuere tenentur socii, satisfaccionem inpendendo pro suo recepto, prout fuerit racionis, et hoc idem de porcis adductis undecumque. Si vero glandines non fuerint, sane intelligendo, decimator de singulis porcis plurium huiusmodi debet singulis duobus denariis contentari, nec aliquis habens unum porcum, ante fores domus sue conservatum, quem pro festo nativitatis dominice nutrit, racione ipsius ad solucionem aliquam astringatur. Quicumque autem post festum beati regis Stephani de nostris, sine nostra vel nostrorum ad talia deputatorum licencia alias deduxerit vel alienaverit porcos in parte vel in toto, non minori solucione oneretur, prout fuit alias observatum et videbitur expedire. Negantes autem porcos, vel res alias decimales, puniuntur in novem partibus negatorum. Decima vero ex hiis cedit negantibus de more consveto, de quibus novem partibus, pars dimidia decimatori cedit, alia domino temporali.

Digitized by Google

Cap. LIV. De decimis vini magni cultelli sive maioris konche, et porcione notarii grecensis et comitis domini episcopi et decani.

Magnus cultellus decimarum vini conprehendit villas, territoria et loca infrascripta, et vocatur maior koncha. Primo, territorium grecense totaliter. Item, Bokoucham cum Heremitis et Blizna superiori. Item, villas nostras cum eorum territoriis, videlicet: Bachun, sancti Symonis, nigri Stephani dictam, Deztheuch, Critanouch, Ternauam superiorem, Bidragh, Vidouch, castrenses de Vgra, Zlaunouch, Jalseuch superiorem, Donkouch, Zepnicham, Chucheryam, Blagusam domini episcopi, Glaunicham totam cum locis vicinis omnibus ex ista parte moncium usque decimacionem de Kemluk, scilicet: Moraucham. Item, territoria generacionis Acha ex ista parte moncium similiter usque Crapina. Item, Petrouch, Mikulich et Craleuch cum locis sibi adiacentibus, de quibus decimis vini pertinet et provenit plena quarta ad nostrum cellarium, salvis quartis secundariis aliorum, de quibus in suis locis notabitur, nec de hiis deducitur sexta decima, quia hic non est necesse de hominibus secularium iudicum ad exigendum decimas huiusmodi sicut in locis aliis, et illa sextadecima, quare est concessa laycis in locis aliis, in tenore litterarum regalium continetur, qui suo loco inferius inseretur. De decimis tamen vini grecensis et bladi videlicet in territoriis grecensium deducitur primo centesima pro notario comunitatis pro suis laboribus in exigendo, et post hec deducitur decima, per medium dividitur inter eundem notarium, racione premissa, et iudicem curie domini episcopi de Zagrabia. Item, de decima vini de hiis, que sub montibus magni cultelli in nostris pertinenciis dicantur, medietas decime cedit decano, alia clavigero domini episcopi, et ita decano quamdiu nobis placuerit vel placebit.

Cap. LV. De decimis magni cultelli, que grosse decime appellantur, et in quibus locis consistunt.

Zagrabiensis districtus decime, que grosse magni cultelli appellantur vulgariter, locorum infrascriptorum, cum decimis apum, agnorum et edorum, preter decimas vini, de quibus superius traditur, pro nostro comuni registrantur vel dicantur et tolluntur in denariis et interdum in specie, prout in progressu apparebit, et in earum percepcionis possessione existimus, salvis porcionibus in eisdem quarumdam dignitatum in nostra ecclesia, prout suo loco inferius describetur. Et primo, ad ipsam decimacionem pertinent decime ultra fluvium Zauc, in omnibus rebus decimalibus, de omnibus villis et locis, que de archidiaconatu zagrabiensi existunt, preter villa Cheh, de qua in loco alio describetur. Item, decime de Pobresya et Grachane, de Dedich, de Craleuch, de Zuibla, de Kobila, de Horoguicha, de Oborowa et de Chernech ac aliis locis vicinis ibidem de archidiaconatu predicto, ad eundem pertinent cultellum et debent exigi in specie preter Horoguicha, Oborowa et Chernech. Item, decime de Glaunicha cum pertinenciis circumquaque de archidiaconatu predicto, de Zepnicha, quondam Perthyni. castrensium de Vgra, de Blagusa domini episcopi supra Casnam, de Planina, de Zlaunouch, de Blizna superiori, de Craleuch, alio nomine Fayz, de Miculich, de Petrouch, et de terris ac villis generacions Acha

Digitized by Google

ex ista parte moncium et de Crapina; et in specie exiguntur preter Glaunicham. Item, decime de Biztricha, de Stulbicha ubique, de Thoplica, de Lubenik et aliis locis vicinis ibidem in archidiaconatu predicto, omnibus totaliter, que et cum vino simul iuxta taxacionem factam exiguntur. Item, decime mellis et cere ac agnorum et edorum de Grech et eius suburbio, et de vico Latinorum.

Cap. LVI. De decimacione nostri cultelli de Guerche.

Goriche vocantur in wlgari sclauico, montes. Est autem mons quidam magnus in archidiaconatu goricensi, ultra fluvium Culpe, super quo est ecclesia beatissimi confessoris Martini. de quo monte et aliis ibidem vicinis denominatur decimacio de Guerche. Ipse autem archidiaconatus includit tres districtus sive provincias, que sunt de nostra decimacione quantum ad tres partes, quarta archidyaconali exclusa. Prima ergo provincia vocatur Goriche, secunda Megurechye et Podgorya, et de istis percipiuntur decime iuxta earum factam taxacionem et ordinacionem, prout in tenore litterarum regalium infra, suo loco, scilicet in quarta parte huius libri posito continetur, tercia autem Methlika, Syhenstayn' et Syhembergh. Sed ista tercia pars, quantum ad decimacionem et ad obedienciam archidiacono de Guerche debitam bene pertinet ad nos et ipsum archidiaconum de iure, prout plenius apparebit in progressu, tamen de facto adhuc layci cum clericis et quibusdam Cruciferis decimas tollunt ibidem, et clerici nullam obedienciam exhibent suo archidiacono non curantes de excommunicacione delegatorum et legatorum apostolice sedis, de quo deus providebit in futurum. Quod autem ipsa decimacio ad nos pertineat, probatur per processum, cuius tenor de verbo ad verbum talis est:

In nomine domini. Amen. Anno eiusdem millesimo trecentesimo quadragesimo, pontificatus sanctissimi in Christo patris, domini Benedicti XII, divina providencia sacrosancte romane ac universalis ecclesie sumpmi pontificis, anno sexto. Frater Johannes, ordinis cisterciensis, abbas conventus ecclesie monasterii sancte Marie de Thoplica, zagrabiensis dyoecesis, iudex unicus ad infrascripta a sede apostolica delegatus, universis presencium noticiam habituris, salutem in domino. Litteras sanctissimi patris, domini Benedicti pape, supradicti, eius bulla plumbea in filo canapis, more romane curie bullatas, veras et integras, ac omni suspicione carentes, pro parte ecclesie zagrabiensis et venerabilium virorum, capituli eiusdem ecclesie, per reverendum virum, dominum Jacobum, lectorem, generalem vicarium venerabilis in Christe patris, domini Ladizlai, dei et apostolice sedis gracia episcopi eiusdem zagrabiensis ecclesie exhibitas nos recepisse noveritis in hec verba: Benedictus episcopus, servus servorum dei. Dilecto filio abbati monasterii sancte Marie de Thoplica, zagrabiensis dyoecesis, salutem et apostolicam benediccionem. Dilectorum filiorum capituli ecclesie zagrabiensis precibus inclinati, presencium tibi auctoritate mandamus quatenus ea, que de bonis ipsius ecclesie alineata inveneris illicite, vel distracta, ad ius et proprietatem eiusdem ecclesie legitime revocare procures, contradictores per censuram ecclesiasticam, appellacione postposita, conpescendo. Testes autem, qui fuerint nominati, si se gracia, odio vel timore subtraxerint, censura, simili appellacione cessante, conpellas veritati testimonium

Digitized by Google

perhibere. Datum Avinionis, IV. nonas marcii. Pontificatus nostri anno quinto. Quibus quidem litteris apostolicis per nos, cum ea, qua decuit reverencia, receptis, idem dominus Jacobus vicarius, nomine eiusdem zagrabiensis ecclesie capituli, graviter est conquestus, quod religiosus vir, frater Herricus, ordinis cruciferorum, domus theothonice, commendator sive preceptor domus eiusdem de Chernomel in Methlica et fratres eius, decimas ibidem et circumquaque ad ipsum capitulum pertinentes, indebite occupatas percipiebant, quas petebat ad ius et proprietatem ecclesie zagrabiensis et per consequens capituli eiusdem reduci, sicut habebamus per apostolicas litteras in mandatis. Nos vero ordine iuris procedentes, dictum fratrem Herricum et fratres suos contra dictum capitulum citari fecimus, octavum diem festi nativitatis beate virginis eisdem coram nobis conparendi pro termino assignantes. Et quoniam eodem termino adveniente, idem frater Herricus et fratres sui non curaverunt conparere contra capitulum supradictum, venerabili viro, domino Johanne archidiacono de Guerche, procuratore eiusdem capituli legitimo, ipsorum contumaciam accusante, ideo eosdem, fratrem Herricum et suos fratres secundario et peremptorie fecimus ad nostram presenciam evocari et citari contra idem capitulum, eis octavum diem post festum omnium sanctorum ex tunc coram nobis conparendi pro termino assignando. Quo termino occurrente, et nobis in claustro sancte Marie, nostri ordinis, existentibus Zagrabie, propter copiam peritorum, predictus frater Herricus, preceptor sive commendator de Chernomel in Methlica conparuit in iudicio coram nobis. Cui quidem per predictum dominum Johannem, procuratorem sepedicti capituli, oblatus fuit libellus in hec verba: In nomine domini. Amen. Anno eiusdem MCCCXXX nono, pontificatus sanctissimi patris, domini Benedicti, divina providencia sacrosancte romane ac universalis ecclesie sumpmi pontificis, anno quinto. Coram vobis domino fratre Johanne, abbate conventus, ecclesie et monasterii sancte Marie de Thoplica, zagrabiensis dyoecesis, iudice a sede apostolica delegato, ego Johannes, archidiaconus de Guerche, procurator capituli zagrabiensis ecclesie, dico nomine eiusdem capituli et propono, quod, cum decime sive redditus decimales provinciole Methlice, sicut et alie decime in archidiaconatu de Guerche, ex institucione et ordinacione antiqua, racione quarte de rebus sive bonis episcopalibus ecclesie zagrabiensis, ad capitulum eiusdem ecclesie pertineant, de cuius ecclesie dyoecesi existunt, frater Herricus, ordinis cruciferorum, domus theothonice, preceptor sive commendator de Chernomel in Methlica et fratres sui de eadem domo, ipsas decimas cum suis participibus laicis, ab aliquibus suis predecessoribus, tempore manifestarum guerrarum in regno Hungarie, contra deum et iusticiam in grave detrimentum et preiudicium ipsius capituli usurpatas percipiunt et hucusque perceperunt. Quare nomine procuratorio ipsius zagrabiensis capituli peto conpelli eundem fratrem Herricum preceptorem et fratres suos desistere a percepcione eorumdem reddituum sive proventuum decimalium in provinciola de Methlica et ibi locis adherentibus et ab impeticione sive molestacione huiusmodi conpesci, et eidem zagrabiensi capitulo dictos redditus sive proventus decimales adiudicari, ac per vestram sentenciam declarari redditus sive proventus decimales in eadem provinciola et locis ibi adherentibus esse de pertinenciis decimacionis capituli supradicti, tamquam de existentibus infra limites

Digitized by Google

zagrabiensis dyoecesis usque ecclesiam beatissimi Stephani regis Hungarie de Zemch inclusive, que ecclesia cum sua parochia et capellis circa et extra limites aquilegiensis dyoecesis existit parte in illa, et abhinc limes protenditur per cacumen moncium versus aquilonem directe quodammodo, ecclesias de Syhenstain, de Syhembergh et de Grachan ad zagrabiensis ecclesie dyoecesim includendo, salvo iure michi semper addendi, minuendi vel mutandi premissa vel ex eis aliqua, prout videbitur expedire. Actum in claustro sancte Marie de Zagrabia, anno et die prenotatis. Tandem ad peticionem eiusdem fratris Herrici pro se et suis fratribus de consensu sepedicti domini Johannis archidiaconi, procuratoris capituli antedicti, eidem fratri Herrico et suis fratribus ad respondendum peremptorie ad predictum libellum et in eo contentis concessimus pro termino octavum diem nativitatis beati Johannis baptiste, proximo venturum, ipso fratre Herrico pro se et suis fratribus consenciente et acceptante dictum terminum ad hunc finem et in claustro predicto. Demum adveniente predicto termino, scilicet octavo die festi sancti Johannis baptiste, idem frater Herricus non conparavit nec aliquis ex fratribus suis, ymmo nec misit aliquem nuncium simplicem saltem ad aliquam excusacionem allegandam, nobis ipsum ex tunc quatuor diebus inmediate sequentibus ob reverenciam sui ordinis expectantibus, ipso Johanne archidiacono conparente semper et eiusdem fratris Herrici et suorum fratrum contumaciam forcius accusante, petenteque se nomine eiusdem capituli mitti in possessionem decimacionis supradicte iuxta formam oblati libelli. Quare non valentes ulterius in offensam iuris et preiudicium dicti capituli, sepedicti fratris Herrici et suorum fratrum contumaciam manifestam sustinere, utpote qui ad peremptoriam responsionem sponte assumptam, sicut superius exprimitur, non curarunt conparere vel saltem aliquem accusatorem mittere, eundem dominum Johannem archidiaconum, procuratorem sepedicti capituli et nomine eiusdem in possessionem omnium percipiendorum reddituum sive proventuum decimalium in provinciola Methlice, de Syhenstain, de Syhembergh et de Grachan cum suis pertinenciis, tamquam infra limites zagrabiensis ecclesie dyoecesim existencium, iuxta tenorem peticionis eiusdem archidiaconi, superius contente, de consilio peritorum et proborum, tunc nobis assidencium causa rei servande, auctoritate apostolica nobis in hac parte commissa, induximus et inducimus in hiis scriptis. Per hec tamen nolumus ipsi fratri Herrico, suis fratribus et suo ordini aliquod preiudicium generari, quin possint, si voluerint, recuperare possessionem omnium premissorum in quantum a iure permissum reperitur. Actum in claustro sancte Marie supradicto, die quinto post octavas beati Johannis baptiste. anno prenotato. In premissorum autem omnium testimonium nostrum sigillum presentibus duximus appendendum.

Supra positum processum dominus Clemens papa VI. confirmavit, ut in tenore sue bulle, in proximo descripto, plenius apparebit, sed ut evitetur prolixitas in scribendo tenor processus executorii delegatorum eiusdem domini apostolici infra quem tenor dicte bulle est descriptus, iam sequitur:

Nos frater Johannes, ordinis cisterciensis, abbas monasterii sancte Marie et frater Ladizlaus, ordinis fratrum predicatorum, prior conventus ecclesie sancti Nicolai de Zagrabia, iudices ad infrascripta, cum clausula,

Digitized by Google

quod si non omnes, duo vestrum, a sede apostolica delegati, tenore presencium significamus, quibus expedit universis, quod cum nos iuxta formam mandati apostolici, processus nostros publicandos per sacerdotes rectores ecclesiarum et plebium ac alios infrascriptos, per Egidium, filium Andree, de genere Gerech, misissemus ad partes Podgorie, Megurechye, de Ozel, et de Methlika. Tandem discreti viri Leonardus, sanctorum omnium, et Iwan, sancti Viti, sacerdotes, rectores ecclesiarum et plebium de Ozel, ad nos die sextadecima mensis februarii, de anno domini MCCCXLIX. Zagrabiam accedentes, nobis concorditer retulerunt, quod ipsi processus nostros, tenoris infrascripti, per predictum Egidium eis et eorum consociis presentatos habuerant et iuxta tenorem ipsorum processuum cum eisdem suis consociis denunciaverant excommunicatum et denunciari de cetero intendebant toto posse, Herricum commendatorem de Chernomel, sicut per nos habuerunt in mandatis. Retulerunt eciam nobis ipsi Leonardus et Iwan sacerdotes, quod ipsos processus nostros sub sigillis nostris copiatos personaliter portaverant ad forum Methlice, et ibi presente Marco sacerdote rectore ecclesie et plebis sancti Stephani regis Hungarie, de Semch et quibusdam aliis populis de Methlica publicassent et monuissent parcium illarum sacerdotes de facienda denunciacione excommunicacionis supradicte, ad quod de nostro, vel verius sedis apostolice mandato, vigore nostrorum processuum tenebantur. Quorum quidem nostrorum processuum tenor de verbo ad verbum dignoscitur et est talis: Nos frater Johannes, ordinis cisterciensis, abbas monasterii sancte Marie, ac frater Ladizlaus, prior fratrum ordinis Predicatorum de Zagrabia, una cum officiali zagrabiensi, cum clausula, quod si non omnes, duo vestrum, ad infrascripta a sede apostolica specialiter deputati, dilectis nobis in Christo: Andree, sancti Nicolai de Jaztrebarzka, Lukachio, sancti Petri de Volaula, Leonardo, omnium sanctorum, ac Iwan, sancti Viti de Ozel, Mathye, sancti Helye de Ribnik, Jacobo, sancte Marie de foro Methlice, Stephano, sancti Petri de Chernomel, Radozlao, sancte crucis de Vynnicha, Marco, sancti Stephani regis Vngarie de Zemch, Jacobo, sancti Martini, Detrico, sancti Nicolai de Syhembergh et Lypoldo, sancti Georgii de Vyuodina, ecclesiarum et plebium rectoribus et ministris, ac aliis ecclesiasticis personis, ad quos presentes pervenerint, salutem in domino et mandatis nostris, ymmo verius apostolicis firmiter obedire. Noveritis, nos litteras sanctissimi in Christo patris et domini, domini Clementis, divina providencia sacrosancte romane ac universalis ecclesie pape VI, eius vera bulla blumbea, filo canapis inserta, solito more bullatas, non abolitas, non abrasas nec viciatas in aliqua sui parte, sed omni prorsus vicio et suspicione carentes, presentatas nobis ex parte honorabilium virorum, dominorum videlicet capituli zagrabiensis ecclesie cum ea, qua decuit, reverencia recepisse, quarum tenor dignoscitur esse talis: Clemens episcopus, servus servorum dei. Dilectis filiis, abbati monasterii sancte Marie et priori fratrum ordinis Predicatorum zagrabiensis, ac officiali zagrabiensi, salutem et apostolicam benediccionem. Sua nobis, dilecti filii, capitulum ecclesie zagrabiensis peticione monstrarunt, quod olim ipsi ad abbatem monasterii sancte Marie de Thoplica, zagrabiensis dyoecesis, apostolicas sub ea forma litteras impetrarunt, ut ea, que de bonis ipsius ecclesie, idem abbas alienata inveniret illicite vel distracta, ad ius et proprietatem eiusdem ecclesie legittime

Digitized by Google

revocare curaret, contradictores per censuram ecclesiasticam appellacione postposita compescendo, ac Herricum commendatorem et fratres domus hospitalis sancte Marie theothonicorum de Chernomel, dicte dyoecesis, fecerunt coram eodem abbate auctoritate dictarum litterarum ad iudicium evocari, quodam oblato libello, in quo proposuerant, quod licet percepcio decimarum proveniencium ex fructibus terrarum, possessionum et aliorum bonorum consistencium in loco dicte provinciole de Methlica et eius adherenciis dicte dyoecesis ad eosdem capitulum de antiqua et approbata ac hactenus pacifice observata consvetudine pertineret, et tam ipsi quam predecessores eorum fuissent in pacifica possessione vel quasi iuris percipiendi dictas decimas a tempore cuius contrarii memoria non extabat Tamen Herricus commendator et fratres predicti decimas ipsas et possessionem percipiendi easdem temere contra iusticiam usurparant et occuparant, dictasque decimas perceperant et percipiebant ac alienatas et distractas indebite detinuerant et detinebant. Quare petebant eosdem commendatorem et fratres conpelli desistere ab occupacione, usurpacione et percepcione dictarum decimarum, dictasque decimas et possessionem percipiendi easdem ad ius et proprietatem eiusdem ecclesie revocari, ipsosque commendatorem et fratres ab huiusmodi impedimento conpesci, dictusque abbas ad instanciam dictorum capituli, eisdem commendatori et fratribus ad respondendum dicto libello vel dicendam causam racionabilem. Quare ei respondere non deberent, certum competentem peremptorie terminum assignavit, in quo, prefatis capitulo coram eodem abbate in iudicio conparentibus et predictorum commendatoris et fratrum non conparencium, contumaciam accusantibus, et propter huiusmodi eorum contumaciam se in possessione percipiendi dictas decimas in eodem libello petitas causa rei reservande. mitti petentibus, prefatus abbas, eosdem commendatorem et fratres ad dicendum causam racionabilem, si quam haberent. quare huiusmodi missio fieri non deberet, coram se citari fecit ad conpetentem peremptoriam certam diem, in qua, predictis capitulo coram eodem abbate in iudicio conparentibus et predictorum commendatoris et fratrum non conparencium contumaciam accusantibus, et in eorum contumaciam in non conparendo ad respondendum dicto libello, in eandem possessionem se mitti petentibus, prefatus abbas, reputatis, eosdem commendatorem et fratres, quo ad hec, prout erant exigente iusticia contumaces. propter huiusmodi eorum contumaciam in non conparendo ad respondendum libello predicto, recepta prius informacione sumpmaria, prefatos capitulum in possessione percipiendi dictas decimas in eodem libello petitas causa rei servande mittendos fore decernit et misit. Et tandem cum ab huiusmodi decreto et missione non fuisset infra tempus legitimum appellatum, ac prefatus, Herricus commendator infra tempus a iure statutum non curans super premissis iuri parere, easdem decimas per se et alios percipere presumpmeret, dictosque capitulum in possessione percipiendi easdem decimas contra iusticiam impediret, prefatus abbas, cum premissa a deo essent notoria, quod nulla poterant tergiversacione celari, eundem commendatorem canonice moneri fecit, ut infra certum alium peremptorium terminum conpetentem, ab huiusmodi percepcione et impedimento desistere, vel interim coram eo causam, si quam haberet racionabilem allegaret, monicioni huiusmodi minime parere deberet. Et quia predictus Henricus commendator infra

Digitized by Google

predictum ultimum terminum, vel post, eidem monicioni parere contumaciter non curavit, nullam proponens causam racionabilem, quare ei parere minime teneretur, predictus abbas in eundem Henricum commendatorem propter hoc excommunicacionis sentenciam, exigente iusticia, promulgavit. Quare predicti capitulum nobis humiliter supplicarunt, ut eandem excommunicacionis sentenciam robur faceremus firmitatis debitum obtinere. Quocirca discrecioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus sentenciam excommunicacionis sicut racionabiliter est prolata faciatis auctoritate nostra, appellacione remota, usque ad satisfaccionem condignam inviolabiliter observari, non obstante indulgencia, qua sibi prior, ordini suo a sede apostolica dicitur esse concessum, quod ipsius ordinis fratres non teneantur se intromittere de quibuscumque negociis, que eis per eiusdem sedis litteras committuntur, nisi in eisdem litteris de concessione huiusmodi plena et expressa mencio habeatur. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse, duo vestrum, ea nichilominus exequantur. Datum Auinione, kalendis decembris. Pontificatus nostri anno quarto. Post quarum presentacionem ex parte prefati zagrabiensis capituli fuimus cum instancia requisiti, ut ad execucionem prefati mandati apostolici nobis in hac parte directi procedere deberemus, iuxta traditam a sede apostolica nobis formam. Cum igitur nunc zagrabiensis ecclesie sede vacante, officialis ipsius ecclesie ad presens ad hoc, ut deberet, conpetens non existat, et sic ad nos duos infrascripta pertineant, vigore apostolicarum litterarum predictarum, ideo nos frater Johannes, abbas et Ladizlaus prior, delegati, superius nominati, mandatis apostolicis ac peticioni prefati zagrabiensis capituli reverenter volentes obsequi, ut tenemur, auctoritate apostolica, nobis in hac parte commissa vos universos et singulos sacerdotes, rectores et ministros ac alias ecclesiasticas personas prelibatas, primo, secundo, tercio et peremptorie monemus, inducimus, requirimus et exhortamur, vobisque nichilominus et vestrum cuilibet in sancte obediencie et sub excommunicacionis pena, quam excommunicacionem specialiter vos Jacobe, Stephane, Radozlae, Marce, Detrice, Lypolde, canonica amonicione premissa, si secus feceritis volumus incurere ipso facto, precipimus, iniungimus et mandamus, quatenus prefatum Henricum commendatorem et fratres domus hospitalis sancte Marie theothonicorum de Chernomel ad quos iam diu lata fuit excommunicacionis sentencia per religiosum virum dominum fratrem Johannem abbatem monasterii sancte Marie de Thoplica, cisterciensis ordinis, zagrabiensis dyoecesis, in causa et questione que vertitur inter prefatum capitulum zagrabiensis ecclesie, actores ex una parte dictosque Henricum et fratres reos ex altera pro decimis et super decimis provenientibus fructibus terrarum, possessionum et aliorum bonorum consistencium in provincia de Methlica et eius adherenciis, dicte dyoecesis delegatum a sede apostolica specialiter deputatum pro eo, quod dicti Henricus commendator et fratres mandatis eiusdem domini delegati in questione premissa obedire contumaciter ac temere contempserunt, singulis diebus dominicis et festivis in vestris ecclesiis hora qua missarum sollempnia celebrantur, cum maior aderit populi multitudo, campanis pulsatis, candelis accensis et postea extinctis et in terram proiectis et pedibus conculcatis excommunicatos denuncietis. et nos eciam eos denunciamus et tamquam excommunicatos debere ab omnibus striccius evitari. Cognoscentes, quod nisi celari super hoc sibi

Digitized by Google

provisione prospexerint, nos ad alia ardua procedemus prout dictaverit ordo iuris. Et, ut de reliquis taceamus, an ex tali contemptu clavium ecclesie, in quo tanto tempore permanserunt excommunicacionis vinculo innodati, eorum debitores a debitis sint interim absoluti, et qui fidelitatis eius homagio sunt astricti, interim ad huiusmodi teneantur. Et de quam pluribus aliis, que ad presens obmittamus, si necesse fuerit enucleabit in posterum iuridica canonum rectitudo, verumptamen quam abhominabile et detestabile sit personis ecclesiasticis tam diucius in excommunicacionis laqueo persistere ob ipsorum contumaciam et contemptum evidenter intelligit, qui prudenter attendit. Et ideo bonum videretur iuri parendo ante factum occurrere, quam post factum turpiter emendare. Alias autem cum in hac parte simus iusticie debitores, nos oportebit iuris debitum necessitate iuridica conpellente. effectui demandare, et quod nobis a sede apostolica est iniunctum, efficaciter adimplere. Presentes autem registrari fecimus ad cautelam, de quarum presentacione nostro nuncio vel nunciis, seu eorum litteris inde confectis dabimus plenam fidem, quas quidem restitui volumus presentanti earumdem, tamen si placet exemplo retento vestris dumtaxat sumptibus et expensis. In cuius rei testimonium presentes fieri fecimus nostrorumque sigillorum impressione muniri. Datum die quinta mensis februarii, anno domini MCCCXL nono.

Et ego Petrus Smidigallus de Inspruka, brixiniensis dyoecesis, publicus imperiali auctoritate notarius rogatus per predictos dominum fratrem Johannem abbatem et Ladizlaum priorem, presentes de verbo ad verbum transcripsi et signum meum manu propria apposui, ac eciam sigilla ipsorum Johannis abbatis et Ladizlai prioris apposui in testimonium omnium premissorum.

Et quoniam tanta fuit duricia cleri et populi in Methlica in contempnendo claves sancte matris ecclesie, quod processus supra descriptus nichil potuit operari, ideo Johannes archidiaconus de Guerche iterum alium processum legati procuravit fieri, cuius tenor talis est, ut sequitur :

Reverendo in Christo patri, domino Guidoni, miseracione divina tituli sancte Cecilie presbitero cardinali, in regno Hungarie specialiter apostolice sedis legato, domino eorum honorando, frater Johannes. ordinis cisterciensis, abbas sancte Marie de Zagrabia, Blasius plebanus, rector ecclesie et plebis sancti Johannis de eadem. Radchech sacerdos, rector ecclesie et plebis sancti Marci de Grech et Jacobus sacerdos, vicearchidiaconus de Zagorya, salutem et oraciones pro eo ad dominum. Noveritis, nos vestre gracie recepisse litteras in hec verba: Guido, miseracione divina, tituli sancte Cecilie presbiter cardinalis, apostolice sedis legatus, universis et singulis abbatibus, prioribus, prepositis, archidiaconis, decanis, archipresbiteris, rectoribus et clericis ecclesiarum quarumcumque regni Hungarie, ad quos presentes littere pervenerint salutem in domino. Dudum per alias nostras certi tenoris litteras vos et vestrum singulos moneri mandavimus Lypoldum sacerdotem in ecclesia sancti Georgii de Viuodina, Henricum, Orthalfum et Jacobum in ecclesia sancte Marie de Methlika, Gonslaum in ecclesia sancti Petri de Foro, Thomam de Chernomel, Marcum et Thomam in ecclesia sancti Stephani regis Hungarie de Zemch, Detricum in ecclesia sancti Bartholomei de Syhenstan, Andream et Corardum in ecclesia sancti

Digitized by Google

Martini et Radozlaum in ecclesia sancte crucis de Vinnicha et alios universos et singulos sacerdotes in districtibus de Methlica, de Syhenstan et Syhembergh et Henricum commendatorem et fratres domus hospitalis sancte Marie theothonicorum, regni predicti, racione sentenciarum prolatarum contra ipsos et ipsorum quemlibet per dilectum in domino Johannem abbatem monasterii de Zagrabia, ordinis cisterciensis, civitatis zagrabiensis predicte et Ladizlaum priorem conventus sancti Nicolai de Zagrabia, ordinis Predicatorum, iudices a sede apostolica deputatos, ad instanciam Johannis archidiaconi de Guerche in ecclesia zagrabiensi et ipsius archidiaconatus super recepcione sacramentornm ab ipso archidiacono, et cura animarum ac legittime parochianorum dictarum ecclesisarum et occasione denunciacionis excommunicacionis exinde subsecute, quatenus ipsi et quilibet ipsorum infra certum terminum in dictis nostris litteris comprehensum, per vos statuendum procurarent canonice se absolvi a dictis excommunicacionum sentenciis, alioquin conpareant coram nobis seu dilecto magistro Bartholomeo de Bostario, preposito Caslacensi, sacri palacii apostolici et nostro generali auditore, personaliter responsuri, dicturi et ostensuri causam racionabilem, quare contra ipsos, tamquam contra suspectos de heresi, procedere minime deberemus, prout hec et talia in dictis nostris litteris seriosius continentur, quod quidem facere contempserunt in dicti archidiaconi grave preiudicium et iacturam, prout per litteras vestrum Leonardi, omnium sanctorum de Ozel, et Iwan, sancti Viti de Ozel, rectores, zagrabiensis dyoecesis, nobis extitit facta fides. Quare pro parte dicti archidiaconi fuit nobis humiliter supplicatum, ut contra dictos omnes et singulos sacerdotes et fratres procedemus iusticia mediante, et cogeremus eosdem ad observacionem sentenciarum predictarum litterarum contra eos per dictos sedis apostolice delegatos. Nos igitur suis supplicacionibus inclinati vobis et vestrum cuilibet in solidum, qui pro parte dicti Johannis archidiaconi fueritis requisiti, seu eciam requisitus, in virtute sancte obediencie et sub excommunicacionis pena, quam in vos et vestrum singulos, trium dierum canonica monicione premissa, ferrimus in hiis scriptis, si in infrascriptis negligentes fueritis vel remissi. Districte precipiendo mandamus, quatenus dictos presbiteros et fratres singulariter monitos iuxta formam dictarum sentenciarum excommunicacionum, de quibus vobis liquebit, excommunicatos publice nuncietis in vestris ecclesiis, dum ad divina populi convenitur multitudo, campanis pulsatis, candelis accensis pariter et extinctis et tam diu donec a dictis delegatis vel a superiore suo absolucionis beneficium meruerint obtinere, invocantesque subsidium iuris et ad cogendum eosdem et quemlibet ipsorum ad observacionem dictarum sentenciarum auxilium brachii secularis, cum intimacione, quod contra ipsos, tamquam contra suspectos de heresi procedetur, si in dicta sua contumacia duxerint persistendum. Datum Rome, apud sanctum Grisogonum. Anno domini MCCCL, indiccione tercia, die vicesima quinta mensis marcii. Pontificatus domini Clementis pape VI, anno octavo. Volentes igitur vestris mandatis obedire, ut tenemur, ad requisicionem honorabilis viri, domini Johannis, archidiaconi de Guerche, sacerdotes, rectores ecclesiarum et fratrem Henricum commendatorem, ac fratres domus hospitalis sancte Marie, theotonicorum de Methlica, zagrabiensis dyoecesis, in tenore vestrarum litterarum, superius nominatos, denunciavimus et denunciare non

Digitized by Google

cessamus excommunicatos publice iuxta formam vestri mandati et commissione nobis facta, observando omnia, ut mandastis. Quam quidem denunciacionem prima vice fecimus in ecclesia parochiali sancti Marci in Grech, presente populo in magna copia parcium diversarum, in dominica ante festum beate Marie Magdalene, anno domini MCCC quinquagesimo.

Fuit eciam facta occupacio, guerris durantibus, de ipso archidiaconatu in locis et villis infrascriptis, de quibus Johannes archidiaconus recuperavit tantum Cladusam cum effectu, alie ville adhuc detinentur per episcopum corbaviensem cum potencia temporali comitis Bartholomei de Modrusya, super qua recuperacione et aliis tam ab Hospitalariis, quam Cruciferis de Methlica multe littere habentur delegatorum iudicum a sede apostolica inter litteras capituli zagrabiensis, inter quas eciam est una domini Nicolai bani, cuius tenor talis est:

Nos Nicolaus tocius Sclauonie et Croacie banus, tenore presencium significamus quibus expedit universis: quod cum venerabilis pater, dominus frater Radozlaus, dei gracia corbauiensis episcopus, nobis deposuisset querelam contra honorabiles viros capitulum zagrabiense et dominum Johannem archidiaconum de Guerche, dicens, quod ipsi decimas de Cladusa et quarumdam aliarum villarum indebite et potencialiter occupassent et iam a pluribus annis percepissent, petens ut ipsas decimas sibi restitueremus. Quas quidem decimas ad instanciam dicti domini episcopi fecimus prohiberi, ne darentur capitulo et eciam ipsi episcopo, donec iura utriusque partis super hiis videremus. Tandem mandavimus predictis capitulo et archidiacono et eciam eidem episcopo ut sua iura nobis exhiberent, quibus mediantibus, dicunt ad se ipsas decimas pertinere, assignantes ad hoc pro termino octavas beati regis Stephani nunc venturas. Quo adveniente termino idem dominus episcopus non conparuit nec misit, nec sua iura curavit exhibere, per ipsos capitulum zagrabiense et Johannem archidiaconum ipso termino et sex diebus sequentibus legittime expectatus. Demum ipsi, capitulum et dominus Johannes archidiaconus, exhibuerunt nobis litteras fratris Johannis, abbatis thoplicensis monasterii, iudicis a sede apostolica delegati, in quibus inter cetera vidimus contineri, quod predicti capitulum et dominus Johannes archidiaconus, decimas de Cladusa et parochie beati Martini de eodem ac parochie beate virginis de Gradech et eciam villarum Chezta, Premisel, Mozth, Hebethca et Moztische vocatarum, non occupaverant indebite vel potencialiter, sed iuris ordine acquisiverant coram ipso sedis apostolice delegato. Quare nos ipsas decimas, non ad ipsum episcopum sed ad predictos capitulum zagrabiense et archidiaconum de Guerche, invenimus iuridice pertinere, et ideo de cetero ipsas decimas parochiarum et villarum predictarum pacifice percipiant, sicut debent, capitulum zagrabiense et archidiaconus de Guerche, supradicti. Datum feria tercia proxima post predictas octavas festi beati regis Stephani prenotati. Anno domini MCCCXL octavo.

***Cap. LVII.** De decimis possessionum ad cellaria Hospitaliorum pertinencium ad nostrum cellarium in zagrabiensi dyoecesi pertinentibus, tenor unius processus.*

Reverendo in Christo patri domino Guidoni, miseracione divina tituli sancte Cecilie presbitero cardinali, in regno Hungarie specialiter apostolice

Digitized by Google

sedis legato, domino eorum honorando, frater Johannes, ordinis cisterciensis, abbas sancte Marie de Zagrabia, Blasius plebanus, rector ecclesie et plebis sancti Johannis de eodem, Radchech sacerdos, rector ecclesie et plebis sancti Marci de Grech et Jacobus sacerdos, vicearchidiaconus de Zagorya, salutem et oraciones pro eo ad dominum. Noveritis, nos vestre gracie recepisse litteras in hec verba: Guido miseracione divina, tituli sancte Cecilie presbiter cardinalis, apostolice sedis legatus, venerabili in Christo patri episcopo zagrabiensi et dilectis in domino abbatibus, prioribus, prepositis, archipresbyteris, decanis, archidiaconis rectoribus et clericis ecclesiarum quarumcumque civitatum et dyoecesis zagrabiensis predicte, ad quos presentes littere pervenerint, salutem in domino. Dudum per alias nostras certi tenoris litteras vobis et vestrum cuilibet, ad quem vel ad quos forent presentate, directas, mandavimus moneri fratres hospitalis sive domus sancti Johannis iherosolimitani in dyoecesi zagrabiensi constitutos, occasione decimarum de cellariis domorum predicti ordinis in dicta zagrabiensi dyoecesi constitutis, quatenus infra certum terminum in dictis nostris litteris conprehensum, secundum pacta et convenciones inita inter ipsos fratres ex una parte, et dilectos in Christo capitulum et canonicos ecclesie zagrabiensis predicte ex alia, per dilectum in domino Philippum de Gragnana, fratrem dicti ordinis, tunc visitatorem dicte domus de consilio et consensu ipsorum fratrum et dictorum canonicorum et capituli darent et solverent dictis canonicis et capitulo dicte zagrabiensis ecclesie nomine et occasione dictarum decimarum novem fertones de sexaginta denariis pro quolibet fertone, quos dare tenentur et debent singulis annis pro spacio octo annorum proxime preteritorum, aut amicabiliter conponerent cum eisdem canonicis et capitulo, et quod deinceps a turbacione, molestacione et inquietacione ipsa desisterent, sub pena et sentenciis in prefatis aliis nostris litteris emanatis, prout in eisdem litteris premissa et alia seriosius continentur, nisi vellent causam racionabilem allegare, propter quam, ad illud minime tenerentur, ad quam allegandam et proponendam coram nobis seu dilecto magistro Bartholomeo de Bostario, preposito caslacensi, sacri pallacii apostolici et nostro generali auditore et capellano conparere procurarent infra certum terminum eis assignatum per vos, iam elapsum, in quo termino ipsi fratres, nec aliquis pro eis, conparere curarunt, procuratore dictorum canonicorum et capituli conparente, et quantum debuit expectante ac ipsorum contumaciam accusante; quare per nos contumaces reputati fuerunt et declarati in dictas sentencias incidisse. Nos igitur eorum supplicacionibus inclinati, vobis et vestrum cuilibet in solidum, qui pro parte dictorum canonicorum et capituli fueritis requisiti, seu eciam requisitus. in virtute sancte obediencie et sub excommunicacionis pena, vobis vero domino episcopo, cui ob reverenciam vestre pontificalis dignitatis deferre volumus, sub pena interdicti ingressus ecclesiam, si infra predictum trium dierum spacium distuleritis, et si post illos tres dies per alios inmediate sequentes animo substitueritis indurato, suspensionis a divinis. Et si per alios tres dies in profundum malorum venient, quod absit, sub excommunicacionis pena, quam in vos et vestrum quemlibet et aliorum omnium predictorum, trium dierum predictorum, canonica monicione premissa, ferimus in hiis scriptis, si ea, que in hac parte precipimus neglexeritis sive distuleritis contumaciter adimplere, districte precipiendo mandamus,

Digitized by Google

quatenus dictos fratres, dicte domus hospitalis sancti Johannis iherosolimitani, singulariter per vos monitos, quos nos, premissa canonica monicione, declaramus excommunicacionis sentencias in dictis nostris litteris contentas incidisse, excommunicatos publice propter eorum contumaciam nuncietis in vestris ecclesiis, dum maior populi multitudo convenerit ad divina, campanis pulsatis, candelis accensis pariter et extinctis et tam diu, donec a nobis vel a superiore nostro beneficium absolucionis meruerint obtinere. Invocantes nichilominus ad observari faciendum dicta pacta contra dictos fratres, si opus fuerit, et ipsi capitulum et canonici vos duxerint requirendos, in subsidium iuris, auxilium serenissimi principis et regis Hungarie et omnium aliorum iudicum secularium regni predicti. Datum Rome, apud sanctum Grisogonum, anno domini MCCC quinquagesimo, indiccione tercia, die vicesima quinta marcii. Pontificatus domini Clementis pape VI, anno VIII. Volentes igitur vestris obedire mandatis, ut tenemur, ad requisicionem dominorum capituli zagrabiensis, fratres hospitalis sive domus sancti Johannis iherosolimitani in dyoecesi zagrabiensi commorantes, denunciavimus et denunciare non cessamus excommunicatos publice iuxta formam vestri mandati et commissionem nobis factam observando omnia, ut mandastis. Quam quidem denunciacionem, prima vice fecimus in ecclesia parochiali sancti Marci in Grech, presente populo in magna copia parcium diversarum, in die dominica ante festum beate Marie Magdalene, anno domini MCCC quinquagesimo

Cap. LVIII. De decimis de Bekchyn et de Draua-Muracum.

Preterea decime terrarum et locorum, quantum archidiaconatus de Bekchin concludit, salva quarta archidiaconali de computato spacio inter Drauam et Muram, similiter pro nostra comunitate exiguntur, et in possessione exaccionis existimus earumdem, nec bono modo iuxta taxacionem predictam ipse decime persolvuntur, quoniam ille gentes non sunt de banatu et sic non possunt ita bene procurari, quamvis inter Drauam et Muram in specie recipiantur per laicos a magno tempore usque modo, que olim, sicut ex aliquali habetur memoria, similiter in specie totaliter proveniebant archidiacono de Draua et Muracum antequam fuisset ille uni(tus) cum archidiaconatu de Bekchin, de quo supra. Habentur eciam littere domini Bele regis pro nobis super decimis ibidem in Bexin, quarum tenorem ex causa non fecimus presentibus inseri, sed bene conservantur [1]).

Cap. LIX. De decimis de Zagoria et specialiter de Crapina ibidem.

Decimacio autem de Zagoria in omnibus rebus decimalibus ad nostram similiter comunitatem pertinet, et in percepcionis ipsius possessione existimus, salva de eis quarta preposíture et vicesima lectoratus zagrabiensis. Percipiuntur autem ipse decime vel percipi debent secundum taxacionem factam, de qua in litteris Mikch bani confirmatis, quarum tenor inferius in parte quarta inter tenores privilegiorum est positus primus; et concludunt ipse decime seu decimacio terras, loca et districtus castrorum: Koztel,

[1]) Vid. Mon. hist. eppatus zagrab. T. I. p. 113. dip. XCVII.

Digitized by Google

Crapina, Oztruch, Lobor, Belech, Tracustian et Kemencha, residuumque de pertinenciis ad iurisdiccionem archidiaconalem prepositi zagrabiensis. Super decimis vero de Crapina, que in specie exiguntur, olim fuit questio inter nos et sacerdotem de eadem Crapina, que fuit diffinita per dominum Augustinum, sancte memorie, prout ex suis constat litteris, quarum tenor per omnia talis est:

Nos frater Augustinus, miseracione divina zagrabiensis episcopus, significamus quibus expedit, memorie commendantes, quod constitutis coram nobis Nicolao sacerdote ecclesie sancti Nicolai de Crapina, ex una parte, et discretis viris capitulo zagrabiensi ex altera; idem Nicolaus, interogatus a nobis si privilegium papale, quod dudum arseruerat se habere super decimi ipsius ville, quas diu detinuit, posset producere coram nobis, qui respondit, dictum privilegium se non invenisse, ideo possessionem ipsarum decimarum restituit capitulo supradicto, protestans, quod si umquam dictum privilegium invenerit, sit sibi salvum ius super proprietate ipsarum decimarum suum negocium prosequendi; idem vero capitulum dictam restitucionem sibi factam de possessione predictarum decimarum acceptavit, salvo sibi iure petendi decimas pro tempore preterito ab eodem Nicolao perceptas. Datum Zagrabie, in octavis apostolorum Petri et Pauli. Anno domini MCCC undecimo.

Cap. LX. De decimis capituli de sub Kemluk, decania vocatis.

Pertinent eciam decime sub maiori Kemluk ad nostrum collegium, que vocantur decania, et forsan sunt certorum moncium ibidem, et sint forsan; in possessione tamen ipsarum non sumus ad presens, nec fuimus novissimis temporibus, sed percipiuntur pro domino nostro episcopo, et interdum ad castrum Kemluk qualiter taliter, et forsan dominus episcopus restituet nobis ipsas decimas quando voluerit, nam computacione habita, forsan ipse dominus episcopus plus deberet assignare nobis de redditibus ecclesie, maxime in decimis, quas habemus, cum quarta pars reddituum ecclesie kathedralis de iure ad nos deberet pertinere, et nos tantum non habeamus, sicut posset de facili comprobari.

Cap. LXI. De redditibus capituli zagrabiensis de Zitech.

Zitech, noster comitatus existit, et redditus de eodem in decimis et in aliis indifferenter et totaliter ad nos pertinent in comuni, Qui comitatus existit, ubi fluvius Culpe influit Zaue fluvium, et consvevit committi tali ex nobis, ut plurimum annis singulis, qui ipsius comitatus redditus et proventus conducit, prout tenor nostri statuti plenius hoc declarat. Redditus autem et proventus nostri in eodem comitatu consistunt in decimacione bladi, porcorum et aliis, in exigendis marturinis et collectis, eodem modo per omnia sicut in districtu nostro zagrabiensi superius est expressum. Et quidem nostri marturinarii ibidem pro nobis ita colunt vineas et agros sicut Zagrabie, ymmo ad quedam alia obligantur, ut patebit, tenentur enim clausuram nostram super Zauam pro piscibus semper, quando expedit, facere et firmare eo modo sicut requiritur, et tempore capture piscium, semper ex eis pro capiendis piscibus debent adesse quatuor saltem alternatim cum candelis sufficientibus pro tota nocte ad lucendum, sicut fuit et alias consvetum.

Digitized by Google

Item, iidem marturinarii de aliis clausuris seu piscariis, et specialiter super fluvium Odra existentibus, consveverunt nostro nomine, comiti nostro de eodem, annuum persolvere censum, habita consideracione temporis, prout videbitur expedire, et nostrum ibidem honorare comitem cum suis muneribus in eadem quantitate et eodem modo, prout nos nostri marturinarii Zagrabie; hoc tamen mutato, quod munus, quod consvevit nobis portari ad festum ecclesie nostre sancti regis Stephani, tale ipsi teneantur presentare ipsi comiti ad festum exaltacionis sancte crucis, quod est festum ecclesie eorumdem, et ibidem in Zitech, vel cogantur Zagrabiam vel alias ipsa munera deportare.

Cap. LXII. De procuracione comitum et dicatorum reddituum capituli de Zitech.

Descensus, de more patrie, vocantur procuraciones, quas consveverunt domini vel eorum iudices habere a subditis, et quoniam in hiis utile videtur, ymmo necessarium, quantitatem exprimere expensarum, ne nostri subditi habeant causam super hiis conquerendi, et ut comes contentus de suis, peccatum commissionis non incurrat, statuimus observandum, quod nostri subditi certarum villarum in quantum fuit alias consvetum, ter in anno tantum teneantur comitem procurare. Semel, quando procedit in regestrando vel decimando porcos, secundo, quando bladum decimat estivale, tercio, quando autumpnale. Expense vero pro qualibet procuracione ex premissis, tales fiant, quod videlicet villani, qui ad procuracionem huiusmodi obligantur, pro prandio vel cena ministrare debeant comiti cum suis tribus vel quatuor, de pane seu pagachiis triticeis ad sufficienciam, de potu, unum vini cubulum, de carnibus grossis, quantum expedit, duas bonas galinas vel tres pullos lixos et unum assum caponem vel duos pullos, ac pro equis, unum avene cubulum, et de feno vel herbis quantum placet, Pro decimatore autem edorum vel agnorum, qui ad talia solus vel memetsecundus de familia comitis fiat, talis procuracio sufficiat, qualem sola curialitas villanorum dictaverit exhibendam, et premissa intelligimus, hiis inclusis, que comiti a quocumque de nostris ibidem fuerint in victualibus presentata. Prohibemus autem sub pena denariorum quadraginta, quociens contingat singulos nostros, preter officiales ville, ubi talis procuracio exhibetur, ne suas horrendas conmessaciones et potaciones, sicut experiencia manifestat, de cetero habeant cum eisdem, sed suis agendis, facta contribucione, ad expensas huiusmodi, iusta et honesta insistant, nec clamor aliquorum in contribucione predicta attendatur, sed equitas racionis. Per hec tamen non derogatur ipsi comiti in procuracione eidem exhibenda, quociens contingat, quando eum de Zagrabia cogit necessitas egredi ad forenses dominos temporales vel alias pro relevandis gravaminibus, recuperandis ablatis vel similibus ad peticionem eorumdem, nam in talibus semper debebit fieri quid fuerit racionis.

Cap. LXIII. De censibus prediorum in comitatu de Zitech, et aliis ad ipsum pertihentibus.

Predia in comitatu de Zitech constituta, et ad ipsum pertinencia infrascripta ad census annuos solvendos in festo beati Martini, Thuronorum

Digitized by Google

episcopi gloriosi, vel die sequenti, sunt taxata tali modo: primo predium Scelane vocatum, ad pensas duas est taxatum. Item, predium Stopnik, ad denarios quadraginta. Item, predium Jazuenik, ad pensas duas. Item, predium Petrouch, ad pensas duas. Item, predium Strelechk, ad denarios quadraginta Item, predium Writ, ad denarios quadraginta. Item, predium Goricha, ad denarios sexaginta. Item, predium Colpatw cum Racoua, ad denarios centum. Item, predium Lahen, ad denarios triginta. Item, predium Pyauechna, ad denarios triginta. Item, predium Chernechtw ad denarios sexaginta. Item, predium Vynodol, ad pensas quinque. Item, tributa portus super Zauam, in Colpatw et in Chernechtw ad nos pertinent, sed pre nunc in Chernechtw nichil possidemus propter occupacionem magistri Theuthus.

Cap. LXIV. De possessione capituli Thoplica, et eius redditibus.

Thoplica, quedam possessio existens in comitatu warasdinensi, ad nos pertinet in comuni et consvevit comitatus vocari; nomen autem Thoplica sibi trahit a calidis aquis, que ibi sunt et multum proficue scabiosis, sicut asserunt medici, nam in wulgari sclauice Thoplice, calide aque existunt in latino. Hic comitatus consvevit committi, sicut ille de Zitech, plus pro eius redditibus offerenti, indifferenter autem omnes eius redditus et proventus in quocumque consistant, cum decimis, in quarum sumus possessione, ad nos pertinent, et ita eciam simul locantur, ut plurimum canonicis de nostro collegio. Et quoniam redditus ipsius comitatus et proventus alio modo percipiuntur quam aliarum nostrarum possessionum, ideo hic per ordinem inseritur modus percipiendi eosdem. Primo igitur habitatores eiusdem comitatus debent solvere bladum in specie et legumina eciam, et bladum tali modo: quod pro singulis capeciis decimalibus bladi estivalis, debent solvi quatuor mensure, dicte poloncha, pro medietate frumentum et pro alia medietate avena. Item, pro singulis capeciis bladi cuiuscumque autumpnalis, sex polonche debent solvi; est autem sciendum, quod tres polonche in mensura faciunt unum zagrabiensem cubulum, seu duos cazones. Item, decime porcorum, agnorum, edorum, mellis, cere, exiguntur sicut alias in districtu zagrabiensi vel in Zitech, et de lino, decima kitta. Item, quilibet marturinarius pro marturina tenetur solvere denarios XVIII, et iidem marturinarii tenentur colere vineam nostre comunitatis ibidem in omnibus suis necessariis operibus, sicut alias in nostris tenutis, et vinum eius deponere in eodem comitatu, ubi eis fuerit demandatum. Item tenentur mittere ad arandum nostro comiti quodlibet iuga boum, eo modo, sicut alias in nostris tenutis pro nobis, in vere scilicet duobus diebus et pro autumpno diebus quatuor, et totam agriculturam in vere pro avena et autumpno pro frumento perficere et deponere in oreo, ymmo et tritulare [1]) tenentur id, quod fuerit seminandum. Item tenetur quilibet marturinarius, qui in eodem comitatu pro nobis solverit marturinam, una mensura de frumento et duas de avena nostro comiti ibidem, et hoc, loco illius, quod primo debebant vel tenebantur comitem procurare in quolibet suo adventu ibidem, interdum et ut plurimum hac de causa agriculturas

[1]) triturare.

Digitized by Google

eorum negligendo. Item, quilibet noster marturinarius tenetur comiti nostro pro munere ad nativitatem domini uno capone, duabus azimis, duobus denariis, racione artan, et totidem ovis. Item ad carnisprivium, una galina, que primis temporibus post marturinam dari consveverat. Item ad festum resurreccionis dominice, duabus azimis, duobus denariis, racione agni, quinque ovis et uno caseo conpetenti. Item pro festo beati Martini, quod festum est ecclesie eorumdem, honoret quicumque suum comitem prout tunc expedit et uniuscuiusque placuerit voluntati et alias fuit consvetum. Item quilibet predialis seu vasallus circa festum beati Mychaelis archangeli, consideratis muneribus vicinorum obligatur de necessitate honestatis suum comitem pro una cena vel prandio procurare seu eidem hospitari conpetenter, suis pensatis facultatibus, annuatim. Debet autem comes hanc procuracionem recipere in signum subieccionis ipsorum predialium, non arrogancie causa vel ingurgitacionis, accedendo ad hospitalitatem huiusmodi ad plus cum quatuor personis et equis quinque vel quatuor; in aliis autem prediales ibidem non alio iure censentur, sed eodem quo alii de nostris quicumque. Tenentur eciam marturinarii pro comite fenum falcare, congregare et deponere ubi voluerit in comitatu eodem ad sufficienciam pro equis quatuor vel quinque pro tota yeme, et insuper pro noviciis domos parare quot erunt necessarie sed quod eis per comitem fuerit demandatum. Collectas autem extraordinarias solvent annuatim, considerato statu eorum, prout nobis videbitur expedire, nec de hac ex causa prediales erunt inmunes sicut alii de nostris tenutis (in) zagrabiensi districtu vel de Zitech.

Cap. LXV. De censibus prediorum in Thoplica.

Ex eadem autem causa, que de aliis taxandis prediis nos movit predia in comitatu predicto Thoplica constituta, taxamus ad solvendos census annuos et taliter: primo predium Demseuch, ad denarios centum. Item predium condam Iwan, filii Petk, ibidem vicinum, ad denarios sexaginta. Item predium Borichuelgi vocatum, ad pensas tres. Item predium quondam Thatar, cum suis olim pertinenciis ibidem, quamvis nunc inter plures divisum, ad denarios quinquaginta Item predium condam Stephani, circa fluvium currentem ad ecclesiam de Thoplica, vicimum illi Dyeniseuch a septemtrione, ad denarios quadraginta, quia modicum spacium occupat. Item predium Orthlinouch, ad denarios quadraginta. Item predium quod tenet Stephanus walpoth, ad denarios quadraginta. Item predium Iuanouich, ibidem vicinum, ad denarios quadraginta. Item predium Nicodemusech, ad denarios quadraginta. Item predium ibi vicinum, ultra montem Johannis, quamvis desertum, ad denarios quadraginta. Item predium quondam Lourandi, ad denarios quinquaginta. Item predium Jalseuch, ad denarios quinquaginta. Item predium Drenouch, ad denarios triginta. Item predium condam Mikou, ad denarios quadraginta. Item predium Lezkouch, ad pensas duas. Et quamvis de predictis prediis aliqua pro nunc sint veznicatus, hec tamen respiciunt tempus quando alicui in predium conferuntur, sicut superius est tactum, quando describebantur census prediorum comitatus nostri de Zitech.

Digitized by Google

Cap. LXVI. De non ministrandis redditibus pro absentibus.

Sicut canonica testatur auctoritas, beneficia propter officia conceduntur. Cum ergo aliqui ex nobis residenciam in ecclesia, ad quam, racione premissa, forcius astringuntur, non faciunt, sed suis agendis se occupant et per hoc cultus divinus minuitur, contra hoc, pro posse providere cupientes, statuimus, quod nulli canonico, quem iura non reputant pro presente, redditus vel proventus sui canonicatus ministrari de cetero permittantur, sed persone ipsius conputacione non habita, redditus vel proventus, tempore sue absencie, occurrentes, pro comuni dispensentur, prout de aliis comunibus fieri consvevit, nisi forsitan aliqui racione sui officii honesti et lucri, vel eciam pro suis factis propriis expediendis vel promovendis, infra paucos dies, pensata itineris quantitate et expedicionis qualitate, se absentent, vel de voluntate maioris partis nostri capituli, pro ulteriori tempore aliud contingat fieri in hac parte. Actum etc.

Expeditis in hac prima parte hiis, que iuris sunt nostre comunitatis et que ad ea pertinent in comuni, sequitur videre, que pertineant ad nostrum singulos ex ipsa, quamvis quodammodo satis de facili perpenditur, quod semper se precedencia cum sequentibus iungunt, sequitur ergo secunda pars.

Digitized by Google

Secunda pars.

Et primo, de canonicis quomodo se habeant, qui volunt salvari.

Canonici dicti sunt a canone. Canon autem grece, sicut scribit Ysidorus, latine regula nuncupatur. Regula vero dicta est eo, quod recte ducit, vel normam recte vivendi prebet, ac quod distortum, pravumque est, corrigit. Si ergo canon, a quo canonici dicti sunt, idem est quod regula, et regula normam recte vivendi prebet. distortum, pravumque corrigit, patet profecto nostrum singulos ex debito necessitatis debere aliis eciam regulam recte vivendi prebere et distorta pravaque pro posse emendare, que perficere nequit quicumque sit ille nisi in se habeat prudenciam, ad quam pertinet rectitudo racionis, justiciam, ad quam pertinet refrenacio vel repressio passionum, hec cum suis ramis bene intellecta et custodita augmentant continue meritum et excludunt materiam viciorum, quorum sunt principalia septem, a septem principalibus angelis sathane, ut patebit, videlicet superbia sive inanis gloria, invidia, ira, accidia, sive tristicia, gula, avaricia et luxuria; per superbiam enim, cui preest Lucifer, cor humanum et mens elevatur ad inobedienciam et contemptum, per invidiam, quam exercet Beamoch crescit et afligitur, per iram, quam excitat Leuiathan, tumescit et indignatur, per accidiam, quam promovet Adabon, inflammatur et accenditur, per gulam quam nutrit Belsebub, inficitur et ebetatur, per avariciam, quam possidet Mamon, dispergitur et pervertitur, et per luxuriam, quam ingerit Asmodeus conculcatur et excecatur. Horum autem principalium viciorum regina et mater est superbia, et eadem septem principalia, multa de se parturiunt vicia, de quibus supra in tractatu prebendariorum, que vicia ita sibimet quadam cognacione iunguntur, ut ex altero alterum oriatur. Adversus igitur impetus viciorum contrariis virtutibus est pugnandum. Superbie enim opponenda est humilitas, invidie dileccio, ire paciencia, accidie fortitudo, gule abstinencia, avaricie largitas, luxurie mundicia, et sic ad singula ex hiis prodeuncia. Nam diversitas culparum facit diversitatem penitenciarum, quibus possint passiones corrigi, que inter cetera sunt hec, simplex affectus caritatis, fructus elemosinarum, pie hospitalitatis beneficium, perfusio lacrimarum, confessio criminum, reconciliacio impie discordancium, affliccio cordis et corporis, emendacio morum, intercessio sanctorum, meritum fidei et misericordie, conversio et salus aliorum, indulgencia ac remissio nostra in aliis nobis peccantibus. Et quia malum est peccatum committere, bonum est de conmissis penitenciam agere. Quisquis autem ex deteriore iam melior esse cepit, deo grates referat, sed caveat de acceptis extolli virtutibus, ne gravius corruat, quam prius ex lapsu viciorum iacebat.

Digitized by Google

Cap. II. De ordine quo beneficiati in ecclesia maiori in divino officio teneantur suas servare ebdomadas.

Pium est et meritorium ea in memoria retinere et sequi pro posse, que ille pater sanctus, dominus Augustinus, felicissime recordacionis, olim ecclesie nostre dignissimus episcopus, non solum servandum instituit, sed eciam gessit, que longa sunt et sic breviter explicari non possent. Nam sicut scribit Ysidorus: rerum omnium thesaurus memoria est. Ipsa est enim custos rebus inventis, ipsa cogitatis. Idcirco postpositis eius gestis, aliqua saltem de constitutis per eum, a nobis servandis, describamus. Ipse namque inter cetera precepisse reperitur, ut eciam iuris est, quod singuli ex nobis, non impediti racionabiliter, debeant omni die ad omnia divina officia ordinaria et horas perficiendas in ecclesia maiori cum effectu convenire per se vel per alios, ad que, propter beneficia que percepimus, contemplacione ipsius ecclesie obligamur, constituens, quod annuatim infrascripti ebdomadarii, qui debent esse in sacerdotali ordine ex debito per se vel per suos quandoque ydoneos substitutos missas chori, que magne misse dicuntur, comuniter in ecclesia maiori cantare teneantur omni die, quociens occurrit in ordine iterando. Ex quibus primam ebdomadam ipse dominus episcopus servare, ut predicitur, obligetur, secundam zagrabiensis prepositus, terciam lector, quartam cantor, quintam prepositus chasmensis, sextam archidiaconus kathedralis, septimam archidiaconus dubicensis, et octavam archidiaconus de Kamarcha. Horum autem singulorum per easdem ebdomadas dyaconi existunt, primi, scilicet domini episcopi, archidiaconus de Guerche, secundi, scilicet prepositi zagrabiensis, archidiaconus de Kemluk, tercii, scilicet lectoris, archidiaconus de Vaska, quarti, scilicet cantoris, archidiaconus chasmensis, quinti, scilicet prepositi chasmensis, archidiaconus de Bekchin, sexti, scilicet archidiaconi kathedralis, archidiaconus de Warosd, septimi, scilicet archidiaconi dubicensis, archidiaconus de Vrbouch, et octavi, scilicet archidiaconi de Kamarcha, custos. Horum singulorum subdyaconi existunt ad cantandas epistolas per easdem ebdomadas canonici simplices, seniores iunioribus preponendi in ordine prout in capitulo voces noscuntur habere de iure. Et quoniam, ut plurimum residentes canonici simplices huiusmodi ultra numerum predictum inveniuntur, de divisionibus talium qui superfuerunt, pro qualibet eorum ebdomada in ordine occurrente recipiantur tres denarii cum medio, cum quibus suppleantur defectus in cantandis missis, ewangeliis et epistolis, que quandoque propter casuales fragilitates hominum consveverunt occurrere, et nec mirum. Preterea idem pater instituit, quod quicumque diebus dominicis et festivis sollempnibus in novem leccionum, vel hiis equipollentibus, saltem ad horas matutini et vesperarum ac misse officium non veniret personaliter, si non fuerit, ut predictur, impeditus racionabiliter, vel impeditus per suum vicarium sive clericum hiis non interfuerit, et insuper omni die ad misse officium et hore vesperarum, videlicet per clericum habentem periciam in choro cantandi et legendi pro cuiuslibet hore vel officii ex predictis omissione, puniatur in media mensura vini, que est pars octava cubuli vel eius valore de divisionibus occurrentibus, si vinum ad porcionem talis in comuni cellario non extaret, que exacta pauperibus largiantur.

Digitized by Google

Verum quoniam tempore dicti domini Augustini penarum huiusmodi exaccio pertinebat ad eos, qui iam omnes transiverunt de hoc mundo, hoc considerans venerabilis pater, dominus Ladizlaus, dei et apostolice sedis gracia nostre ecclesie episcopus, fuisse salubriter provisum, omnia premissa et quedam alia eciam adiungendo mandavit firmiter observari, super hoc faciens suas confici litteras, quarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis:

Ladizlaus, dei et apostolice sedis gracia, episcopus zagrabiensis. Discretis viris fratribus suis canonicis singulis sue zagrabiensis ecclesie et procuratoribus absencium ex eisdem salutem et paternam benediccionem. Iuxta ordinacienem et constitucionem venerabilis patris, domini fratris Augustini, sancte memorie predecessoris nostri in ipsa nostra ecclesia, secundum ordinem dignitatum et personatuum ac aliorum ex vobis, quidam in sacerdotali, quidam in dyaconatus et al qui in subdyaconatus ordinibus, prout patet superius, suorum tenentur officiorum exsolvere debita, que, ut percepimus, interdum negliguntur in quibusdam et male. cum beneficia propter officia concedantur secundum canonica instituta. Quare vobis damus firmiter in preceptis, quatenus vestra officia eo modo, sicut predecessor supradictus constituit et precepit per vos ipsos et quandoque causa racionabili excusante, per alios ydoneos studeatis sollicite adimplere, nec exinde defectus appareat aliqualis. Et ut cultus divinus in eadem nostra ecclesia operante domino augeatur, volumus et firmiter in virtute sancte obediencie iniungimus statuendo, ut vestrum singuli, qui in sollempnitatibus consvetis in nostra ecclesia observari vel alias quandocumque per cantorem vel eius succentorem inscripti fuerint, ut est moris, ad chorum regendum seu explendum aliud officium, aut eius actui? qualecumque diurnum vel nocturnum horis conpetentibus teneantur perficere sicut decet sollicite et devote. Quicumque autem ex vobis non inpeditus racionabiliter, de quo impedimento se teneatur excusare humiliter, secus fecerit, pro cuiuslibet officii huiusmodi obmissione et specialiter misse et vespere die quolibet, unum cubulum vini vel eius valorem eo ipso solvere obligetur ad manus cantoris vel eius succentoris, qua soluta, distribuantur prout opus fuerit pauperibus clericis frequentantibus horas canonicas in nostra ecclesia maiori, quasi defectum supplentibus premissorum. Ad que omnia et singula premissorum execucioni mandanda quociens necesse fuerit cantor vel eius succentor invocet auxilium vicarii in spiritualibus generalis, qui ad hec forcius obligetur; salvo et expresso si aliquis ex vobis non impeditus racionabiliter ut predicitur, sed contumaciter cum scandalo se inobedientem ostenderet in premissis, contra talem ipse vicarius procedat ad penas graviores sua considerata contumacia, prout sibi videbitur expedire. Datum Zagrabie, kalendis januarii, anno domini MCCC vicesimo nono.

Et quoniam superius de mensuris vini ut plurinum tangitur expedit videre eciam quibus ex nobis conpetant, de quo ecce sequitur constitucio, quam idem sanctus pater Augustinus dictavit solus, constituitque servandam, cuius tenor de verbo ad verbum talis est:

Digitized by Google

Cap. III. De quotidianis distribucionibus.

Ut comune capituli ecclesie nostre zagrabiensis cellarium cottidiane distribucioni sufficere valeat, ac per hoc ministri ecclesie, qui divinis officiis, freti huiusmodi subsidio, possint iugiter inservire, statuimus: ut annis singulis talis distribucionis mensa comuni voluntate capituli ordinetur, qua usque ad annuum ipsa distribucio valeat perdurare. Inhibentes omnibus et singulis tam canonicis quam eciam personis seu eciam aliis qui eiusdem distribucionis existunt participes, ne plus quam unam mensuram in die, nisi forte supplementum eius porcionis, quam diebus preteritis minime percepisset, petere debeat. Cellerario vero capituli in virtute obediencie, sub excommunicacionis pena precipimus, ne cui contra hanc formam aliquid conferre valeat. Utque hoc ac alia, que ad conservacionem comunis rei perficiunt, sollicicius observentur, volumus ut tres canonici, qui ad hec per ipsum capitulum decreti fuerint, semel in singulis mensibus a procuratore dicti cellarii studiose sibi reddi faciant racionem, et si eum aliquid contra hoc dedisse repererint, de propriis bonis emendare conpellant. Hanc autem distribucionem solum eis de canonicis conpetere volumus, qui officio ecclesie presentes intersunt, videlicet: matutino, misse et vesperis, diebus quidem festivis, hoc est novem leccionum vel supra, personaliter; diebus vero inferioribus saltem per vicarium, qui legendi cantandique in choro possit officium exercere, vel qui de nostri vicarii licencia paucis diebus absentes fuerint et hiis qui egritudine, nostro seu comunis capituli ministerio occupati, absentes iudicari non debent.

Cap. IV. De redditibus et proventibus singulorum canonicorum, et de penis eorum qui suos subditos indebite perturbant vel spoliant.

Quoniam propter officia, de quibus premittitur, beneficia conceduntur, idcirco de beneficiorum redditibus, proventibus vel prebendis, singulis debentibus beneficiis, id est canonicis ipsa optinentibus beneficia est dicendum: Primo enim quilibet canonicus de redditibus comunibus, superius in prima parte descriptis, debet suam, ut eciam de iure decernitur, habere vel percipere porcionem, equalem cum sociis, quamvis seniores institucione vel ordine, prout iuris est, in percipiendis huiusmodi porcionibus, sint iunioribus preponendi in tollendo easdem. Item, quilibet canonicus debet suum habere predium, cum aliis suis iuribus et pertinenciis, prout infra patebit. Predia autem canonicalia sepedictus sanctus pater dominus Augustinus episcopus fieri decrevit, que ante sua tempora non fuerunt eo modo prout nunc existunt, que prebendis canonicatuum singulorum, iuxta tenorem constitucionis nostre ex nunc tercio loco sequentis, sunt annexa, eo quod omnes redditus et proventus ac servicia de eisdem, quocumque nomine censeantur, pertinent ad canonicos singulos eadem optinentes, preter solas decimas, que in omnibus rebus decimalibus consveverunt de ipsis prediis vel in ipsis registrari et exigi pro comuni, salvis decimis porcorum, que eciam pro singularibus ipsa predia optinentibus exiguntur. Et quamvis ipsa predia singula, tempore eorum institucionis sive divisionis, pensatis eorum pro posse utilitatibus singulorum, extiterint septem sessionibus pro colonis totidem contentata, processu tamen temporis aliqui

Digitized by Google

de canonicis sua predia augmentaverunt in colonis et aliis utilitatibus et aliqui fecerunt contrarium, prout uniuscuiusque ad talia se sollicitudo, temperancia et possibilitas extendebat, et credendum est, quod de cetero ita fiet. Circa que providendo, taliter statuimus, quod si aliquis ex nobis suum colonum vel colonos, absque causa racionabili, nobis patenti, suis bonis in parte vel in toto spoliaverit vel eiecerit, per quod in percipiendis eciam decimis nostrum comune fraudabitur, ipsi tali in suam de comuni porcionem conputetur, quod verisimiliter ab huiusmodi eiectis vel spoliatis haberi potuisset pro comuni in decimis eorumdem, et hoc quamdiu et quociens videbitur expedire. Hec eciam et hiis similia attendens venerabilis pater dominus Ladizlaus, dei et apostolice sedis gracia, nostre ecclesie episcopus non tacuit, sed super hiis providit, ut in litteris suis patentibus continetur, quorum tenor de verbo ad verbum ecce sequitur:

Ladizlaus, dei et apostolice sedis gracia, zagrabiensis episcopus. Discretis et honestis viris, suis fratribus in Christo, capitulo nostre zagrabiensis ecclesie salutem cum benediccione paterna. Quoniam ex officio prelacionis assumpte nobis incumbit, subditorum proposse et comoda optare, procurare et incomoda evitare. Hac ducti consideracione vos omnes et singulos paternaliter inducimus et ortamur in domino, quatenus vestra predia canonicalia inter cetera, quantum in vobis est in colonis augmentandis, iuste et utiliter conservandis, in aliis suis utilitatibus promovere studiose intendatis, ut hii, qui post cursum vite vestre in ipsis succedent se de vobis habeant conmendare non conqueri, sicut iam dudum, ut plurimum docente experiencia, est repertum. Et quoniam pena debet suos sequi auctores, statuimus decernendo, ut quicumque ex vobis, sua canonicali vinea deserta vel alienata decedet vel decesserit, ante omnia de bonis suis, pro suo in canonicatu successore canonicalis vinea bona conparetur, vel de suis empticiis vineis suo pro canonicali predio per generalem vicarium annectatur. Quicumque autem suum colonum de eodem predio iniuste oppresserit vel spoliaverit, bonis suis in toto vel in parte, et hoc per aliquos ex vobis vicario nostro innotuerit, ipse vicarius teneatur talem conpellere ad restituendum ablata et alias punire de vestro consilio, prout videbitur expedire. In cuius rei memoriam presentibus sigillum nostrum duximus apponendum. Datum Chasme, feria III proxima ante festum beatorum Cosme et Damiani martirum. Anno domini MCCC tricesimo sexto.

Cap. V. De optandis prediis per canonicos seniores.

Quoniam scriptum est, quod is gradus ceteros antecedat, quem labor prolixior et meliora stipendia fecerint anteire. Idcirco presenti constitucione firmamus, quod quandocumque vacare contigerit aliquod canonicale predium quocumque casu in nostra ecclesia, antiquior canonicus institucione, residens tamen, si voluerit illud valeat in nostra presencia per se vel per alium acceptare infra octo dies a die vacacionis ipsius, suo libere dimisso, quod optinebat, et sic succesive per ordinem intelligatur de singulis antiquioribus acceptare vacancia vel dimissa predia volentibus, repetitum demum novicius possit habere predium quod dimissum ultimo remanebit. Hoc tamen circa illos intelligimus observandum, quorum culpa vel negligencia deterioratum predium, quod habuerant, non existit, salva semper auctoritate capituli nostri, si forsan ob reverencia alicuius

Digitized by Google

persone de nostra comunitate in concordia quamvis illo contradicente, cui ius acceptacionis huiusmodi conpetere potuisset, aliud contigeret fieri in hac parte. Actum etc.

Cap. VI. De prediis canonicalibus, et que sint ipsa.

Canonicalia autem predia, de quibus supra, pro nunc sunt hec: Primc videlicet villa Miroseuch vocata, circa fluvium Ternaue existens, est unum predium. Item villa Pethcheuch dicta, ibidem vicina de parte inferiori, duo predia. Item villa Chudkouch, duo predia. Item villa Godegoych, duo predia, superest ibi una sessio cum colono pro quarto iobagione de sub montibus ad porcionem magistri Anthonii. Item villa Jalseuch inferior cum addimento medietatis Chakanouch, duo predia. Item duo predia in Dolos, remanent ibi quinque sessiones, que cum Zepnicha, prope ecclesiam omnium sanctorum, faciunt unum predium. Item villa Donkouch, tria predia, cum addimento quinque sessionum circa villam Jelenouch. Item duo predia in Reznek. Item villa Pethkouch circa fluvium Zaue, unum predium. Item unum predium ibidem in Zepnicha, quod fuit et est villa comunitatis et est datum magistro Dyonisio, nomine canonicalis predii, et pro quatuor colonis eciam de sub montibus, donec de predio canonicali sibi pure providebitur. Item predia duo in Gay, que habent satis de terra et debent de novo dividi, quia male fuerunt divisa, de quo sibi provideant ea possidentes. Item villa Brezth, duo predia. Hoc autem est notandum, quod ubi villa nominatur intelligitur cum omnibus suis pertinenciis sive vineis sive aliis utilitatibus, et ubi dicitur talis villa duo predia vel tria, non est pro tanto illa villa de novo dividenda, sed quilibet canonicus succedit suo predecessori, preter villam Gay, de qua supra, et sic in aliis similibus subauditur.

Cap. VII. De servanda concordia, et de iusticia mutuo exhibenda, et hoc extenditur eciam ad prebendarios.

Apostolus iubet caritatem fraternitatis invicem diligere, honore invicem prevenire, que, si volumus, ut tenemur, singuli mutuo attendere, nequaquam alter alteri efficitur molestus in aliquo; et ideo inter cetera inhibemus, sicut eciam fuit ab antiquo inhibitum et servatum, ne aliquis ex nobis sui concanonici subditum vel colonum aut nostre comunitatis, absque permissione sui domini tacita vel expressa, assumpmat quoquomodo suis serviciis vel iniuriose defensionibus applicandum, quoniam ex hiis, ut plurimum nascuntur invidie et rancores. Preterea decernimus observandum, quod quilibet ex nobis de suo subdito conquerenti de eo, ymmo in hiis sola citacio sufficiat et intelligatur peremptoria quocienscumque contingat, nec convento dilacio ultra dies octo ex tunc pro deliberacione nec ad solucionem postmodum condempnato vel alio quovis cause articulo nisi causa subsit racionabillisima concedatur. Quicumque autem secus fecerit in premissis vel in aliquo premissorum, hic conveniri per sic offensum poterit coram nostro superiore, per ipsumque merito puniendus tamquam fraterne concordie violator; et hec idem volumus eciam ad nostros prebendarios extendi, quibus conpati debemus, sicut hiis, qui ad nostre ecclesie

Digitized by Google

et nostrum honorem et salutem in divinis officiis portant pondus diei et estus et nos in multis aliis supportant, ergo saltem in hiis non debent diverso iure censeri sed eodem, domino concedente.

Cap. VIII. De vineis canonicalibus non desertandis.

Vinee quedam canonicales vocantur eo, quod tempore divisionis prediorum canonicalium, de quibus supra, singulis canonicalibus prediis fuerunt annexe, ex quibus alique de ipsis prediis vel pocius a canonicis ipsa predia possidentibus per desertacionem vel alio quoquomodo alienate existunt, quod sine dubio ut plurimum accidit operante negligencia possidencium ipsas vineas seu reparare non curancium; sed de hiis iam invenitur provisum, ut in tenore litterarum domini Ladizlai episcopi, posito supra, quinto loco.

Cap. IX. De divisione facta colonorum de sub montibus.

Preterea ville nostre comunitatis de sub montibus, ab olim, de quo non extat memoria, devenerunt et pertinuerunt, sicut et nunc pertinent ad nos comuniter sive in comuni. Et quoniam tempore domini Karoli regis Hungarie, domini nostri, sepius illarum habitatores nos affligebant rebellando pro eo sicut conpulsi, de eis fecimus divisionem anno domini MCCC vicesimo sexto, et taliter: primo igitur villa Bachun cessit ad canonicales porciones quinque per quatuor sessiones colonorum, sereb vocatas, conputando. Item villa sancti Symonis, ad porciones sex, cum addimento unius sessionis in villa dicta nigri Stephani, item alterius in villa dicta Descicheuch, item tercie in villa de Godegoych. Item dicta villa Descicheuch ad duas porciones, superest ibi una sessio, de qua supra Item villa Critanouch ad tres porciones cum addimento unius sessionis in villa de superiori Tornaua. Item ipsa villa Tornaua, ad quatuor porciones, supersunt ibi due porciones, preter illam, de qua supra dictum est. Item villa Bidrag dicta, ad duas porciones, preter prediolum ibidem. Item villa dicta nigri Stephani, ad duas porciones, supersunt ibi due sessiones, preter illam superius nominatam, que due tamen cum aliis duabus in Tornaua, de quibus supra, unam faciunt porcionem. Item villa Vidouch, ad tres porciones.

Cap. X. De singularum porcionum honeribus de sub montibus.

Digna recommendacione existunt, que ad sedandas discordias subditorum in nostra comunitate disponuntur, per quod eciam inter nos quietis materia preparatur. Qua consideracione cupientes statum nostrorum sub montibus colonorum, de quibus ab aliquo tempore et ex causa divisionem fecisse noscimur, ad porciones viginti septem, per colonos quatuor tunc pro porcione qualibet conputando, in solvendis collectis et aliis honeribus subportandis ad maledictum castrum Medue, quod semper inviti, conpulsi et coacti fecimus, sicut et nunc, incipiens a tempore Stephani bani, filii Babonig, quod est dicere ab anno domini MCCC et circa, moderare prout est possibile, taliter decrevimus observandum, quamdiu ipso honere gra-

Digitized by Google

vamur, quod videlicet singularum porcionum predictarum coloni tempestive annuatim solvant quinque cubulos bladi, pro medietate de frumento et pro alia de avena, et quindecim vini cubulos, ac in denariis quinque pensas, nisi necessitas augmentandi premissa aliud inducat, deducendo ad ipsum castrum predicta blada et vinum sicut alias eosdem oportuit, ut est dictum. Et quoniam consvevit prodesse cuique sollicitudo provida et obesse maliciosa negligencia maxime sibi ipse ex nobis inputet, qui suos colonos non curat multiplicare, vel in bono statu prout melius poterit conservare, nec per hoc a predictis solucionibus in aliquo excusetur, nisi in porcionibus terrarum, respectu sociorum suorum in eadem villa quis esset nimium defraudatus, quod omnino. prout racionis fuerit, debeat emendari. Pupplicata feria secunda ante festum beati Mychaelis archangeli. Anno domini MCCC tricesimo sexto.

Cap. XI. De thlacis sive porcionibus terrarum divisis inter canonicos.

Terre eciam quedam comuniter pensando per decem dietas vel circa hoc, singulis canonicis vel eorum prebendis fuerunt temporibus novissimis, scilicet anno domini MCCCXXX, primo applicate, conferende singule porciones substituendis canonicis per nos, prout pro meliori occurrere consvevit. Ex quibus terra que existit circa fluvium Ternaue, prope ecclesiam beate virginis de Oprouch, ex utraque parte ipsius fluvii, in certis locis continet sedecim porciones. Item alia terra, Crog vocata, retro ecclesiam seu claustrum sancti Nicolai, fratrum Predicatorum, continet sex porciones. Item terra in Rabuch circa magnam viam, continet quatuor porciones. Item alia existens in Casna, continet tres porciones.

Cap. XII. De divisione molendinorum.

Redditus molendinorum infrascriptorum, eo modo ut infra patebit, ad porciones singulas canonicales sunt divisi. Primo enim redditus molendini sub turri nostra positi in castro grecensi, cedunt ad tres porciones. Item molendini dicti Mathka, ad sex porciones. Item molendini dicti Isaak ad quatuor porciones. Item molendini dicti parvi ad tres porciones. Item molendini dicti de salicibus ad septem porciones. Item molendini dicti de Chresneuch, sive superioris, ad quatuor porciones; et ista molendina sunt super fluvium Cirkuenik. Item redditus molendini super fluvium Thornaua prope ecclesiam beate virginis de Oprouch, ad duas porciones. Item molendini super eundem fluvium prope villam servorum, ad duas porciones, post obitum magistri Anthonii archidiaconi de Vrbouch, quia usque vitam suam ex causa ipse magister Anthonius habet ipsum molendinum ad suam et unam porcionem. Et quoniam quandoque propter absenciam aliquorum ex nobis in aliquibus molendinis consveverunt vacare porciones, de quibus recipiendis ad cellarium nostrum pro comuni nec decanus interdum recordatur, ideo conveniens est, quod bladum talium porcionum habeant nostri pulsatores inter se dividendum, qui pro sua utilitate semper poterunt rescire vacantes huiusmodi porciones et nos minus infestabunt in blado petendo.

Digitized by Google

Cap. XIII. De serviciis colonorum quibus tenentur suis dominis canonicis de ipsorum prediis.

Coloni seu marturinarii canonicalium prediorum ad quos labores vel opera suis obligentur dominis, expedit describere. Primo igitur iuxta regulam iuris dicendum est, quod si aliquis colonus pactum fecit cum domino, quando moraturus ad suum venit predium, illi pacto stetur quantumque fuerit pactum, quantum ad labores, soluciones, opera et munera, quantum autem ad fidelitatem et iusticiariam privata disposicio non debet iuri pupplico derogare. Quilibet autem pacto non extante colonus marturinarius, ad solucionem marturine et collecte moderate ac muneribus eo modo suo domino obligatur, sicut marturinarii comunitatis nostre nobis obligantur in comuni, de quibus perspice supra constitucionem, que incipit: Collecta [1]) et aliam que incipit: Hii coloni [2]). De testamentis talium tamen perpende eodem iure cum colonis nostre comunitatis funguntur. lege ibi constitucionem que incipit: Porro [3]), ubi eciam alia quedam sunt descripta, que omnia et singula habent locum eciam in colonis singularium ex nobis. Item ultra munera, de quibus supra, quilibet tenetur ad nativitatem domini suo domino deferre unum currum de lignis et comuniter omnes de quolibet canonicali predio unum cubulum avene ad festum sancti regis Stephani, et facere unum umbraculum in curia domini sui, sicut alias fieri consvevit.

Item coloni predii canonicalis tenentur duobus diebus in vere arare domino suo et seminare avenam et eam duobus diebus vel aliam extirpare et duobus diebus metere et in oreum recondere ac tritulatam per alios expensas [4]) domini reponere Zagrabie suis expensis pro domini voluntate et ad idem tenentur in autumpno inseminando frumentum et alia facere, ut est dictum de avena; hoc expresso, quod singula iuga boum, quantum ad arare singulis tenentur duobus diebus, de quibus quilibet dominus debet contentari.

Item eodem modo tenentur ad opera vinearum, scilicet duobus diebus putare, aliis duobus ligonizare, aliis duobus palos ponere, aliis duobus iterum ligonizare secundo, aliis duobus purgare vites et ligare et similiter secunda et tercia vice, et pro vinea canonicili debet quilibet colonus dare palos ducentos, eosque ponere in vinea suis expensis.

Item quilibet tenetur colligere uvas et vinum exprimere, quantum plus sufficere potest bono modo, per hoc sua non negligendo, ducereque quilibet unam vini tunellam Zagrabiam et reponere pro sui domini voluntate, nisi coloni habundarent bobus, quo casu possunt iuste cogi ad ducendum de vino plus Zagrabiam quam supra dicitur, consideracione bona habita ad personas et alia bona eorumdem, et quod sua per hoc non negligatur.

Item tenentur falcare fenum, scilicet singulis duobus diebus et illud congregare, reponereque Zagrabie pro domini voluntate. Tenentur eciam sepire curiam domini sui vel ortum, quociens necesse fuerit, intelligendo bono modo, scilicet, ne plus debito agraventur.

Item tenentur ducere lignamina domino de silva pro edificiis, quando necesse habet de hoc, in quantum expedit absque gravamine eorumdem

---

[1]) P. I. c. XVIII. [2]) Ibid. c. XIX. [3]) Ibid. c. XX. [4]) expensis.

Digitized by Google

et videtur sufficere, quod habens unum bovem unum ducat currum, habens duos, ducat duos, et sic de singulis.

Item tenentur coloni huiusmodi dominum suum procurare et sibi hospitari moderate, quando ad villam eum venire contigat et videtur sufficere bene ordinarie bis in anno.

Item, tenetur dominus eosdem colonos e converso procurare seu pascere diebus quibus sibi laborant, in quantum eos decet, ex more tamen consveto, si dominus dat medium denarium boni banalis pro singulis diebus cuilibet, debet contentari, nisi quis aliter cum suis ordinaverit in hac parte, dando videlicet eis de blado certam quantitatem; quamvis in vindemia consveverunt contentari coloni huiusmodi ibi in colligendo uvas et exprimendo, quod eis tantum in carnibus provideatur conpetenter, illis autem qui ducunt vinum consvevit dari prebenda in pane et carnibus conpetenter.

Nec hoc pretermittimus, quod pro eo tempore quando vindemiantur vinee domini, officialem domini ipsi coloni ibidem consveverunt procurare ita, quod eum in necessariis victus conpetenter, sicut talem decet, quilibet colonus uno die procurabit.

Insuper est sciendum, quod tempore vindemie quilibet forensis, qui habet vineam in territorio alicuius ex nobis, tenetur racione dominii terre sibi presentare duos capones et quatuor panes conpetentes bonos, ac coloni predii unum vini cubulum de more consveto preter chebriones, qui pro comunitate sunt exigendi, quando hoc videbitur expedire; et hec premissa intelligantur preter emendas, que iuste possunt exigi quandoque a pravis.

Ultimo est sciendum, quod dominus a colonis huiusmodi de more consveto, tempore novi vini et bladi, potest petere certam quantitatem de vino et blado estivali, que quantitas partem decimam non excedat, qui autem minus de decima recepit, non peccat, sed qui plus, predo est; nam sicut ex premissis apparet, debet quilibet contentari de tantis laboribus et solucionibus colonorum, qui, si servi sunt, tamen homines sunt; nam ille sapiens poeta de veris servis eciam dicit: si tibi sint servi, homines tamen esse memento. Oppressores ergo talium ultra iusta et debita servicia, non solum attendant examen divini iudicii, sed eciam perspiciant tenorem constitucionis supra, que incipit: Ladizlaus dei et apostolice etc. [1])

Ostenso in secunda parte quid ad singulorum ex nobis iura pertineat, restat videre in sequenti parte tercia quid pertineat ad optinencium dignitates et personatus in ecclesia nostra et primo de preposito zagrabiensi.

[1]) P. II. c. IV.

Digitized by Google

Tercia pars.

Et primo de preposito zagrabiensi, et eius officio ac redditibus.

Prepositus zagrabiensis optinet primum locum in capite chori dextri in ecclesia maiori et in nostro capitulo primam habet vocem in omnibus et singulis expedicionibus ecclesie, quantum ad nostram comunitatem que occurrunt. Debet autem in ipsis expedicionibus et aliis virtuose, discrete et utiliter se habere, tamquam qui preest, ut est dictum, et bene attendat quid scribitur in Ecclesiasten [1]: ducem te constituerunt, noli extolli, sed esto in illis sicut alius quasi unus ex illis; quia sicut scribit Ysidorus: nichil peius, quam per potestatem peccandi libertatem habere, nichilque infelicius male agendi facultatem; et subdit: qui intra seculum bene temporaliter impperat sine fine in perpetuum regnat, et de gloria seculi huius ad eternam transmeat gloriam. Qui vero prave preest post vestem fulgidam et lumina lampadum, nudi et miseri ad inferna torquendi descendunt. Ad eius autem spectat seu pertinet officium exemplo bone vite et conversacionis honeste. alios sicut dignitate ita et moribus precedere, et dum aliquid expediendum inminet, convocare canonicos, facere capitulum, et exponere necessaria incumbencia in eodem, ac inter tractatus subtiliter bono zelo consilia requirere a quibus expedit de canonicis; quoniam tantum canonici. et in sacris constituti ordinibus, in capitulo voces habent, sequique illud, quod saniori racione iuvatur, sive ab ipso sive a quocumque ex fratribus in medium proferatur.

Pertinet eciam ad eius officium, racione sue dignitatis, cura et iurisdiccio archidiaconalis, que describitur in tractatu de officio zagrabiensis archidiaconi infra in locis videlicet, que parochie ecclesiarum inferius descriptarum concludunt in decimacionibus cultellorum de Gora et de Zagoria.

Prepositure autem zagrabiensis redditus et proventus consistunt in hiis: primo in decimacione cultelli domini episcopi de Gora: in rebus decimalibus omnibus prepositus habet partem quartam, salvo eo, quod in decimacione ad cellarium domini episcopi in Hraztouicha primo debent deduci pro cellario domini episcopi predicti in blado capecie quadringente et totidem vini cubuli in quantitate cubulorum zagrabiensium; demum de residuo quicquid extabit in decimis quibuscumque, prepositus habet quartam. In decimacione autem nostra de Zagoria sine aliqua deduccione plenam habet quartam.

---

[1]) Ecclesiastici c. XXXII. 1.

Digitized by Google

Preterea pertinent ad prepositum omnes soluciones condempnacionum seu emende vel mulcte, que occurrunt in causis examinandis vel aliter in locis, que spiritualis sua iurisdiccio et cura archidiaconalis concludunt, in iudiciis videlicet, que ipse prepositus vel alter suo nomine iudicat, vel aliter procedendo condempnat, sive inter laicos sive inter clericos in sibi conpetentibus casibus, sicut patet ex premissis.

Rectores ecclesiarum parochialium eciam singuli infra loca cure sue archidiaconali conmissa, circa festum beatissimi confessoris Martini de mense novembri sibi ad soluciones kathedratici obligantur; singula autem kathedratica faciunt denarios bonos banales quinquaginta. Item singuli rectores, de quibus supra, olim pro munere tenebantur ad festum beati regis Stephani singulis agnis, pro quibus singulis iam solvuntur denarii viginti et ita in usum venit, nisi notabilis inopia sine culpa solventis aliquem ex premissis excusaret de totali solucione omnium premissorum.

Obligatur eciam prepositus, sicut iure requiritur, visitare singulos rectores ecclesiarum et alios, quem ipsi rectores procurare tenentur in visitando, nisi quem ex eis, ut supra, inopia excusaret, vel talia magis iuris diffinicioni relinquantur, quantum ad eos, quibus conpetit ex officio visitare, ne penis a iure promulgatis aliquis involvatur sine visitacione procuracionem forsitan exigendo.

Item debetur preposito octava porcio de vino decimali Zagrabie magni cultelli preter Chucheriam et Bokoucham, que octava porcio magis posset et deberet dici sextadecima respectu tocius, et hoc ita: ante omnia enim tollitur pro cellario domini episcopi medietas tocius vini, alia medietas dividitur per medium iterum, que alie medietatis medietas erit, quarta plena pro capitulo, de residua medietate quarta provenit preposito, et sic alie tres partes cedunt lectori, vel cantori aut archidiacono, et sic ista octava porcio respectu tocius erit, quarta quarte respectu medietatis, de toto erit octava porcio.

Item debetur preposito similiter quarta quarte sive sextadecima de decimis nostris, dictis grossis, magni cultelli zagrabiensis, que similiter intelligatur respectu tocius; quantum autem ipsa decimacio magna vel quid includit, superius est descriptum in statuto sive constitucione que incipit: zagrabiensis districtus. [1])

Item debetur preposito similiter quarta quarte de decimis bladi cuiuscumque provenientibns domino episcopo in campo civium grecensium, deductis primo quartis lectoris et archidiaconi zagrabiensis, que in suis locis describentur, ubi de redditibus lectoris et archidiaconi predictorum tractabitur.

Preterea pertinet ad preposituram eandem quedam villa, dicta Wrasilaz, in vicinitate possessionis nostre Casina existens, cum eius territorio et cum omnibus eius redditibus ac colonorum serviciis et eciam decimis in quocumque existant.

---

[1]) P. I. c. LV.

Digitized by Google

Item ad prepositum eundem pertinent decime loci certi montis Thoplichicha vocati, in territorio grecensi versus castrum Medue constituti.

Item similiter quedam terra Prepostouch, alio vocabulo Popouch vocata, sita in Zagorya, non remote a castro Belech, que propter diversas discordias ab olim satis permanet habitatoribus destituta, pertinet ad eandem preposituram.

Ecclesie autem de Gora, de quibus superius tangitur, ad preposituram spectantes sunt. Primo ecclesia sancte crucis de Zitech, de cuius tamen parochia et aliis ibi nostris possessionibus nullam exigit quartam de decimis, sed ipse decime pro nobis totaliter exiguntur. Item ecclesia beati Martini ex ista parte fluvii Zaue, existens in possessione filiorum Chopor. Item ecclesia beate virginis in Colpatw. Item ecclesia sancti Georgii de Blina. Item ecclesia in Gradiza, que est in grangia abbatis thoplicensis. Item ecclesia sancte crucis circa Zauam. Item ecclesia in Gorgon. Item ecclesia beate virginis de Gurgeuich. Item ecclesia sancti Martini de Stenna. Item ecclesia sancti Michaelis de Koztannicha. Item ecclesia sancte crucis de Komogoy. Item ecclesia beate virginis de Zrin. Item ecclesia sancti Stephani pape de Pownya. Item ecclesia beate virginis de Gora. Item ecclesia de Sirounicha. Item ecclesia de Stebencha. Item ecclesia sancti Clementis de Chana. Item ecclesia sancti Martini de Koztannicha Elye. Item ecclesia sancte crucis de Chaglich. Item ecclesia omnium sanctorum de Boyna. Item ecclesia sancti Martini de Creschich. Item ibidem prope ecclesia in grangya abbatis thoplicensis. Item de Brochina. Item ecclesia sancti regis Stephani de Petrina. Item ecclesia sancti Nicolai de Brumen. Item ecclesia beate virginis de Zrachicha. Item ecclesia sancti Martini de Brochian. Item ecclesia sancti Clementis de Gora. Item ecclesia sancti Petri, que est plebania, que est loco illius de Gora; ipsa enim ecclesia sancti Clementis primo fuit plebania. Item ecclesia sancti Kirini de Hraztouicha. Item ecclesia sancti Mychaelis Cruciferorum. Item ecclesia sanctorum Cosme et Damiani de Berkis. Item ecclesia sancte crucis de Bernouuz. Item ecclesia sancti Mychaelis de grangya abbatis predicti. Item ecclesia sancti Georgii de Dolgo. Item ecclesia sancti Martini Bogdazlai. Item ecclesia sancti Nicolai de Thoplica. Item ecclesia sancti Kirini de Bouich. Item ecclesia sancte trinitatis de Ztreseuo. Item ecclesia Cruciferorum de Gora. Item ecclesia sancte crucis de Pech. Item ecclesia sancti Petri de Sirounicha.

Item ecclesie de Zagoria. Primo beate virginis de Pregrada. Item ecclesia sancti Emerici de Kostel. Item ecclesia sancti Petri de Conoba. Item ecclesia sancti Nicolai de Crapina. Item ecclesia sancte trinitatis de Thoplica. Item occlesia sancte trinitatis de Radboa. Item ecclesia sancte crucis, Petri, filii Nuzlini. Item ecclesia sancti Mychaelis prope Komor. Item ecclesia de Lobor. Item ecclesia sancti Petri ibidem. Item ecclesia sancte crucis, sancti Ladizlai, sancti Laurencii ibidem. Item ecclesia (de) Tracustian. Item ecclesia de Kamennicha. Item ecclesia sancti Martini de sub Ozturch. Item ecclesia sancti Georgii de Belch. Item ecclesia sancti Nicolai de Zelnicha. Item ecclesia beate virginis de Zaiezda.

Digitized by Google

Cap. II. De lectore, eius officio, et redditibus.

Lector nostre ecclesie optinet primum locum in levi choro in capite in ecclesia maiori, racione sui lectoratus, qui est dignitas vel pocius personatus. Hic habet vocem in nostro capitulo inmediate post prepositum zagrabiensem in agendis que occurrunt, dummodo existat canonicus, quod et de quolibet alio subintelligatur. Ad suum autem spectant officium in absencia prepositi agenda in capitulo eodem modo ad prepositi presentis, et in absencia lectoris et prepositi, ad alios eodem modo per ordinem ipsos sequentes descendunt.[1] Item cantantes ewangelium, epistolas, prophecias, vel lectiones legentes in officio divino pupplice et ordinarie in ecclesia maiori, attendere et corrigere in accentibus errantes, ac male aliqua proferentes, qui prius in hiis per ipsum, vel per sublectorem instrui debuerunt. Item regere scolas seu interessentes scolis nostris, docendo utiliter in primitivis saltem scienciis, prout de iure et locorum solempnium, saltem nostro similium, de bona consvetudine requiritur per se, vel per sublectorem, quem principalius corrigere ipse habet. Spectat eciam ad eius officium considerare subtiliter qualiter administretur doctrina; annuncianda partim est et ministranda doctrina discipulis singulis pro qualitate et capacitate eorum diverso non eodem modo, sicut et periti medici ad varios corporis morbos, diverso medicamine serviunt, ita ut iuxta vulnerum varietates, medicina sit diversa. Nam sicut scribit Ysidorus: prima quippe prudencie virtus est eam, quam docere oporteat, estimare personam. Per hec enim nostre ecclesie statui . . . . . et honori. (Nam) discipuli huiusmodi proficiunt et ad (ma)iores eciam acquirendas (virtutes) securiores reddantur et habiles . . . . acquisitis in nostra ecclesia . . . et alias . . . verba divine scripture ac aliter fulgebunt quasi stelle ad perpetuas eternitates . . . iare dignatur, qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Obligatur eciam lector, racione sue dignitatis, ad mandatum nostrum litteras per se, vel per alium conscribere, quociens et quales necessarie fuerint sub nostrum sigillum in cartis, suis expensis comparatis vel repertis, que cum magnis sunt conficiende cautelis, de quibus traditur in constitucione que incipit: Et quoniam [2]), supra parte in prima.

Ut autem ad scolas nostras docendi facilius invitentur nec formident se per lectorem sive sublectorem inordinatis vel indebitis solucionibus agravari, attendant nostram constitucionem super hiis editam, cuius tenor de verbo ad verbum ecce sequitur.

Pie fuit in lateranensi provisum concilio, ut per unamquamque kathedralem ecclesiam magistro, qui clericos eiusdem ecclesie, aliosque scolares pauperes gratis instrueret, aliquod competens beneficium preberetur, quo et docentis relevaretur necessitas et via pateret discentibus ad doctrinam. Ab olim igitur premissis intellectis, nostrum comune, sicut obediencie filii, redditus unius canonicalis prebende in divisionibus pecunie et in blado ac vino, que ad nostrum cellarium deducuntur, prout hactenus extitit observatum, pro magistro huiusmodi deputarunt. Verum quoniam per tempora ipsi magistri interdum, sicut experiencia docuit, in extorquendo,

[1]) Izostavljeno nješto. [2]) P. I. c. IV.

Digitized by Google

non petendo a suis scolaribus aliqua, sunt inventi, ideo venerabilis pater dominus Augustinus, sancte memorie, pius olim nostre ecclesie episcopus, sensum et intellectum statuti ipsius lateranensis concilii ad instruccionem scolasticorum, ne sibi usurpent illicita in eorum gravem consciencie lesionem, dudum apperuit et hoc modo, quod magister scolarium nostre ecclesie ita debet redditus unius canonicalis prebende percipere, ut predicitur, quod a pauperibus scolaribus, qui mendicant vel mendicarent, si ab aliis quibuscumque non sustentarentur, pietatis intuitu penitus directe vel indirecte, eciam laboris vel servicii nichil petat; ab illis autem singulis pauperibus scolaribus non mendicantibus, qui per suos parentes vel proximos tales, qui possessiones vel redditus proprios non habent unde possent pro suo modulo comode sustentari, sed misere laboribus victum querunt, nutriuntur et conservantur, possit scolasticus petere ad festum nativitatis domini unum caponem et panes quatuor consvetos; item ad festum resurreccionis domini similiter quatuor panes et unum caseum vel ova viginti. Item ad festum beati Stephani regis pullum unum et panes, ut est dictum, et ultra hec nichil penitus quocumque ingenio vel colore. Clericos vero ecclesie, de quibus in ipso concilio exprimitur, intelligimus non solum canonicos vel prebendarios nostre ecclesie, sed et nostros nepotes seu ex nobis singulorum et eciam alios scolares, qui nostris expensis seu victualibus sustentantur, dummodo divina frequentent officia, sicut fuit et alias consvetum. De aliis autem singulis, extra premissos, ad predictas festivitates possit petere et exigere per duodecim denarios banales bonos vel sex, si voluerit, ut pro aliis sex valencia sibi portentur munera per eosdem, prout per dictum dominum Augustinum extiterit diffinitum, nisi aliqui forenses de ipsis essent scolaribus, quorum patres vel parentes in bonis temporalibus notabiliter habundarent, de quibus singulis possit scolasticus petere ad singulas festivitates predictas per denarios viginti et non ultra, munus quodcumque consimile, ultra hec ab eis quicquam liberaliter offeratur. Quicumque autem scholasticus ultra premissa quicquam sibi vendicare voluerit vel suos scolares non curaverit equaliter et sollicite in arcium sciencia ad quam capaces eius scolares apparebunt, erudire, pro inutili habeatur et alter in eius locum ipso abiecto, instituatur, qui potuerit et voluerit premissa omnia et singula adimplere. Addicimus eciam, quod nullus de dictis scolaribus ad scolas deportare ligna per scolasticum possit [cogi] non solum pro scolastico, nec audeant ea portare scolares ne diem aliquem deducant inutiliter, calefaciendo se ad ignem non studendo, nisi illi parvuli scolares, qui non valent sustinere frigus, qui possint si voluerint portare lignula pro igne sibi necessario, quociens hoc videbitur expedire.

Ut modum docendi inponamus scolastico, necessarium est, ex quo de hiis pro posse disponimus, ut scolares proficiant in doctrina. Videtur ergo, ut noster scolasticus dierum quolibet non cantui -deputato, non festivo aliquo per iura canonica vel nostros prelatos venerari iniuncto, de mane legat gramaticalia pro capacitate plurium audiencium necessaria et in meridie lo(g)icalia, quando eorum capaces habuerit auditores; alias de regulis gramatice exponendo et intellectui audiencium inprimendo, ac post vesperas inmediate declinacionibus insistat pro modulo singulorum, per quas pueri redduntur faciles ad proferendum latinum et intelligendum prolata. Aucto-

Digitized by Google

res autem non videntur legendi ordinarie, quoniam in premissis eruditi per se vel cum modico adiutorio ipsorum sensum et intellectum habere poterunt de facili, sicut hoc experiencia manifestat. Per hec tamen non precluditur via scolastica, quin scolares suos per se vel per alios horis aliis instruat in hiis, que eorum vere profectum viderit expedire.

Redditus autem et proventus lectoratus consistunt in hiis: primo videlicet ad ipsum pertinent duodecim denarii banales boni de quibuslibet nostris litteris, quibus nostrum sigillum appenditur et de patentibus singulis denarii sex, ac tres de clausis, salvo eo, quod dicitur superius in prima parte in constitucione que incipit: Quoniam in regno Hungarie. [1])

Item pertinet ad lectorem una porcio canonicalis prebende de comunibus redditibus nostris, sicut et scolastico, qui consveverunt inter nos in divisionem venire, quamvis hoc novissimis temporibus sit inductum per procuracionem attentam Johannis lectoris, qui obiit de mense julii, anno domini MCCCXXVI. Et super premissis emanaverunt littere domini Ladizlai, olim nostre ecclesie episcopi, quarum tenor de verbo ad verbum talis est:

Ladizlaus, dei et apostolice sedis gracia, episcopus zagrabiensis. Universis presencium noticiam habituris salutem in omnium salvatore. Presidentis exquirit officium non solum male acta corrigere, sed eciam bene observata oportunitate occurrente ordinabilius disponere evidenti utilitate maxime exigente. Sane cum ad regimen predicte nostre zagrabiensis ecclesie fuissemus promoti inter cetera invenimus, quod in ipsa nostra ecclesia fere incertus inveniebatur canonicorum numerus, et quod lector in eadem constitutus duplicatam non habebat porcionem et alias lectoratus dignitas paucis erat dotata redditibus eo respectu, sicut in aliis kathedralibus ecclesiis apparebat. Idcirco canonicorum numerum in dicta nostra ecclesia de fratrum nostrorum consilio et consensu ad canonicatus triginta tres[2]) in quantum inveniri potuit eciam olim extensum taxamus, ratificamus, aprobamus, confirmamus et presentis scripti patrocinio observandum et habendum de cetero roboramus ita, quod lector, qui nunc est, et qui pro tempore fuerit constitutus, ultra ea, que actenus racione lectoratus percipi consveverunt de omnibus redditibus capituli, preter villas seu iobagiones, duplicatam in omnibus, dum tamen sit canonicus, percipiat porcionem, eo non obstante, quod sublector, qui ab ipso lectore denominatur, et ad ipsius pertinet correccionem, de redditibus comunibus suam habeat per se porcionem. Similiter volumus et statuimus, quod cantor, custos ac decanus, pro tempore constituti, qui duplas in redditibus comunibus consveverunt habere porciones in villis seu iobagionibus singuli singulis porcionibus sicut alii canonici debeant contentari. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum Zagrabie, feria secunda proxima post octavas epyphanie domini, anno eiusdem MCCCXX nono.

Et si apud aliquos veniat in dubium quare dominus Ladizlaus episcopus dunplariorum redditus non extenderit ad possessiones, ut superius patet, respondetur, quia episcopus zagrabiensis, qui dignitates et personatus dotavit in sua ecclesia, non potuit eas vel eos dotare de alienis sed de suis, scilicet decimis et kathedratico, sed de possessionibus et aliis bonis temporalibus de quibus reges Hungarie et nobiles dotaverunt capi-

[1]) P. I. c. IV. [2]) Izpr. triginta duos, vid. P. I. c. I.

Digitized by Google

tulum vel ea contulerunt capitulo, episcopus non potuit dotare dignitates vel personatus predictos sicut nec dotavit.

Item debetur lectori de vino decimali magni cultelli, sive maioris konche porcio, que quarta vocatur, et illo modo, prout infra apparebit, percipitur de villis et earum territoriis videlicet: de Bachun, de sancto Symone, de Stephanouch, de Dezchouch, de Critanouch sive Verhouchi, de Tornaua superiori, de Bidrag, de Vidouch, de Jalseuch superiori, de Donkouch, de Wlkodolia, in parte de castrensibus et predialibus de Vgra, de Sepnicha, condam Perchini, de Blizna superiori, de Craleuch, de Mikulich, de Petrouch et de Zlaunouch, que quarta talis est: quod primo tollitur pro cellario domini episcopi medietas tocius, alia medietas dividitur per medium, cuius medietatis pars dimidia cedit pro cellario capituli nostri pro plena quarta, de alia medietate partes tres cedunt lectori et quarta preposito zagrabiensi. Pone exemplum, de sedecim cubulis vini cedunt pro cellario domini episcopi octo, pro capitulo quatuor, pro lectore tres, et pro preposito unus; et sic habeatur racio de maiori et minori quantitate. In aliis autem rebus decimalibus de villis supradictis, de decimacione domini episcopi existentibus, lectori debetur plena quarta, sed de nostra decimacione non plena propter sextamdecimam prepositi. Debetur eciam lectori quarta de vino et aliis rebus decimalibus de Planina et de Thoplica ex alia parte montis Meduednicha existente. Concessit insuper dominus et prelatus noster, dominus (Ladiz)laus episcopus, Luce, lectori moderno, ut habeat quartam de Chucheria et de Bokoucha, que concessio debet prodesse eciam preposito zagrabiensi propter suam quartam quarte. Et hoc fuit anno domini MCCCXXXIIII.

Pertinet eciam ad lectorem quarta decimarum plena de conseminatis in campo, Crog vocato, usque Kalinouicha. Habet autem dictus campus pro meta fluvium nostrum Cirkuenicha, unde nunc currit violentatus per ortum Predicatorum, salvis ibidem terris ad nos pertinentibus; ex alia vero parte habet pro meta meatum directum eiusdem fluvii non violentati versus meridiem, per quem eciam nunc sepius tempore inundacionis aquarum descendit aqua de campo grecensi, pertinet ad lectorem de blado pars vicesima decimarum.

Similiter eciam pars vicesima decimarum de nostris decimacionibus de Zagorya et de campo ultra fluvium Zaue pertinet ad lectorem, quibus contentus suum adimplet officium in nomine domini.

Ultimo est sciendum, quod sacerdotes rectores ecclesiarum sancte Marie de Chucherya, sancti Emerici de Zagrabia, sanctorum Symonis et Jude sub montibus singuli obligantur honorare lectorem ad festum nativitatis domini cum caponibus duobus et candelis quantum pugnus capit, similiter ad festum sancti regis Stephani, et similiter ad festum resurreccionis dominice.

Cap. III. De cantore, eius officio et redditibus, et de succentore similiter.

Cantor nostre ecclesie ex vi denominacionis eiusdem cantoratus, qui est dignitas vel pocius personatus, optinet locum in choro dextro circa prepositum nostre ecclesie et vocem in capitulo inmediate post lectorem habet. Hic omnibus ministris in divino officio, quod canendo publice in maiori ecclesia expediatur, preest. Nam talis cantus, oraciones sunt, que

Digitized by Google

fiunt in personam tocius populi et dicuntur tales oraciones vocales; vox autem oracionibus adiungitur triplici racione: primo ad excitandam interiorem devocionem, verbis enim et signis nos ipsos interius excitamus ad sanctum augendum desiderum, secundum beatum Augustinum; secundo ad reddicionem debiti, ut scilicet serviat orans deo . . . . . . se totum corde et corpore, tercio ex quadam redundancia . . . anima in corpus ex vehementi affeccione, unde psaltes: letatum est cor meum et exultavit lingua mea. Bonum est ergo orare pupplice et secrete, quoniam sicut scribit beatus Augustinus: oracio est oranti presidium, adversario incendium, angelis solacium, deò gratum sacrificium, nam principaliter valet contra vicia spiritualia. Unde Jheronimus, super Matheum: hoc genus demoniorum non eicitur nisi oracione et ieiunio; quod eciam habetur in ewangelio Marci, ubi dicitur: non sanat oculum, quod sanat calcaneum. Jeiunio sanantur pestes corporis, oracione vero sanantur pestes mentis. Et quoniam oracio procedit ex radice caritatis, penes quam consistit omne meritum, per quam eciam revelantur secreta divina, ut dicit canon, ideo requiritur necessario, quod cantor ita presit orantibus, ut predicitur, in ecclesia maiori in cantibus, ut per eius discrecionem et sollicitudinem exinde fructus devocionis et affeccionis audientibus et canentibus cum affectu acrescat, quia fit plerumque, sicut dicit canon, ut in sacro ministerio dum blando vox queritur, congrua vita negligitur et cantor minister deum moribus stimulat, cum populum vocibus delectat; et iterum, quid prodest dulcedo vocis sine dulcedine cordis, frangis vocem, frange et voluntatem, servas consonanciam vocum, serva et concordiam morum, ut per exemplum concordes simus proximo, per voluntatem deo, per obedienciam magistro.

Officium autem cantoris, quod per suum succentorem exerceri ut plurimum consvevit principalius, recentis in memoria descriptis superius, consistit in hoc: ut divina officia in ecclesia maiori horis expediantur debitis, ut videlicet finito sono campane ad quodcumque officium vel horam pulsate inmediate tale officium vel hora incipiatur, remota omni negligencia, noverca virtutum; et ideo inductum est, ut campanatores seu pulsatores ad mandatum cantoris seu eius succentoris pulsare seu trahere campanas debent, qui in aliis omnibus ex nostra conmissione subiacent iurisdiccioni et proteccioni custodis, et quociens in hiis negligentes fuerint reperti, ad dictum cantoris vel succentoris debent corrigi per custodem. Modus autem pulsandi campanas ad divinum officium satis notus est campanatoribus et clericis ecclesie, et est eciam descriptus in libro capitularii sive collectarii, sed pro defunctis ita servetur, quod ultra annum a die obitus cuiuscumque, non est cum magnis campanis pulsandum, sed cum minoribus duabus, quando in missa defunctorum Sanctus legi incipit vel cantari et similiter in vigiliis defunctorum ad vesperas et eciam ad matutinas.

Pertinet eciam ad cantoris officium execucio constitucionis que incipit: Pium[1]) et sequentis ibidem, cuius constitucionis vel quarum si bene cantor perpendat tenorem et perducat ad effectum pro posse contenta in eodem, proculdubio officia maioris ecclesie perficientur semper honorabiliter ad salutem nostram et populi christiani.

[1]) P. II. c. II.

Digitized by Google

Officio cantoris incumbit similiter chorum frequentantes clericos quoscumque instruere ad artem musicam, et periciam cantandi in divino officio ordinate ad laudem domini nostri Jhesu Christi, quamvis hec per succentorem consveverunt exerceri ex ordinacione et commissione cantoris. Succentor autem nichil amplius potest petere a scolaribus, qui ab eo in arte predicta instrui volunt, nisi munus quatuor denarios valens, vel ipsos quatuor denarios pro munere in festivitatibus singulis, in quibus et qui sublectori per duodecim vel supra denarios obligantur. Ipse vero succentor bene consideret, qualiter quos de suis scolaribus instruat de mane, meridie et horis aliis et attendat racionem et sensum constitucionis superius de sublectore que incipit: Ut modum docendi. [1])

Dies musice artis predicte instruccioni deputati, existunt: Primo ante festum nativitatis dominice dies octo immediati. Item ante festum resurreccionis dominice similiter octo mediati scilicet preter diem palmarum, cene domini, parasceuen et sancti sabbati. Item duo dies precedentes non feriati, festa quatuor beate virginis singula, exaltacionis sancte crucis, sancti Johannis baptiste, beati Mychaelis archangeli, omnium sanctorum, beatorum Petri et Pauli apostolorum, sanctorum Stephani et Ladizlai regum. Item singuli dies precedentes festa proprias habencia ystorias et dies sabbati semper pro diebus dominicis, nisi tunc festum occurrat, pro quo feria sexta cedat cantorie. Incipit autem dies cantorie quelibet ex premissis a vesperis precedentis diei, videlicet quando prima campana sonare incipiet ad vesperas vel pulsari et sic usque sero vacabunt scolares huiusmodi ad cantum scribendum pro die vel diebus futuris, prout succentori videbitur expedire.

Cure sive sollicitudini cantoris incumbit similiter considerare curialiter, quibus diebus, qualiter chorus regatur et perficere ordinate. Nam in festivitatibus totis duplicibus, sive totis sollempnibus in missa maiori, in matutino, in primis et secundis vesperis eorumdem debent esse quatuor chorarii de canonicis senioribus vel archidiaconis, et in aliis festivitatibus sollempnibus et simplicibus et diebus dominicis duo similiter de canonicis minoribus et quinque de prebendariis, prout videbitur expedire et fuit alias consvetum et est eciam descriptum in collectario sive capitulario in principio et breviter. Ad eius disposicionem et ordinacionem principaliter pertinet cum indumentis ecclesiasticis diversimode consideratis festivitatibus et aliis preciosis apparatibus more consveto pertinentibus ad divinum ministerium ornare ministros in officio et processionibus et aliis, que describere per singula longum esset et ideo boni succentoris moderacioni et consideracioni in cantoris absencia relinquantur.

Redditus autem et proventus cantoratus consistunt in hiis: Primo enim una porcio canonicalis prebende de comunibus redditibus nostris, qui consveverunt inter nos ad divisionem venire quibuscumque, debetur cantori eo modo sicut lectori, de quo ibidem plenius cum descripcione;

[1]) P. III. c. II.

Digitized by Google

sed hoc ita intelligitur, si honera, que nostre comunitati incumbunt, indifferenter de omnibus redditibus et proventibus supportentur.

Pertinet eciam ad cantorem de decimis vini magni cultelli, scilicet de Glaunicha et de possessionibus filiorum vel nepotum Arlandi ex ista parte montis Meduednicha, quarta, eo modo deducenda sicut deducitur pro lectore de sub montibus. De aliis autem decimis de eisdem locis et de omnibus locis ultra montem Meduednicha, simul cum vino et de Crapina, quantum archidiaconatus zagrabiensis concludit, preter Thoplicam, debetur quarta eidem cantori talis: primo enim deducuntur pro nostro capitulo partes tres, remanet quarta, de qua partes tres cedunt cantori et quarta preposito zagrabiensi, et sic de sedecim partibus rerum decimalium veniunt pro nostro capitulo duodecim, pro cantore tres et pro preposito una.

Subcantor seu succentor cantoris non videtur habere aliquos sibi redditus appropriatos, ex quo cantor, si vult personaliter suum officium exercere, non indiget succentore. Nichilominus tamen cantor semper succentorem habere consvevit, participans cum eo suos redditus, pro libito voluntatis; fuit tamen solitum et servatur, quod proprie quasi spectant ad succentorem munera a scolaribus debita, de quibus supra in sexta descripcione dictum reperitur. Item medietas offertorii ad imaginem crucifixi oblata seu offerenda in die palmarum et die parasceuen, cum medietate eorum, que in victualibus vel aliis portantur per matronas ut plurimum ad sepulchrum vel alias in vigiliis mortuorum. Item consveverunt honorare succentorem cum aliqua veste secundum maius et minus hii, qui per eum installantur ad chorum facti de novo canonici, archidiaconi et alii quicumque, quasi per ipsum introducti in possessionem suorum beneficiorum vel dignitatum.

Cap. IV. De preposito chasmensi, eius officio et redditibus.

Prepositus chasmensis optinet stallum sive locum in levi choro circa lectorem nostre ecclesie et habet vocem in capitulo nostro post cantorem. Hic vocatur chasmensis ecclesie prepositus, attamen domicilium principale vendicat sibi Zagrabie et comunicat in agendis nobiscum non cum capisulo chasmensi, nec sibi canonici chasmenses obediunt vel reverenciam faciunt tamquam suo preposito, ymmo quasi nichil habet cum eis facere prepositus et qualiter hoc inductum fuerit non occurrit, cum venerabilis pater dominus Stephanus secundus, olim nostre ecclesie episcopus, de nostro consensu creaverit et dotaverit preposituram et capitulum chasmense, prout per literas eiusdem patet, nam videtur quod prepositus chasmensis deberet habere vocem in capitulo chasmensi in expediendis que occurrunt, racione prepositure et ibidem domicilium principale, et nobiscum si esset canonicus, racione canonicatus tantum, sed plura eciam sunt in litteris predictis expressa, que quandoque non servantur, et ideo eciam hec tollerentur si placet.

Preposito chasmensi ex officio incumbit cura archidiaconalis in districtibus seu decimacionibus cultellorum de Scincha et de Guescha, sicut archidiacono nostre ecclesie cathedrali in suo archidiaconatu, de quo in

Digitized by Google

suo tractatu cum suis redditibus plenius describetur; nam archidiaconales redditus debentur preposito in districtibus supradictis ex annexione olim facta eidem prepositure, de quo in litteris superius memoratis.

Pertinet eciam ad eandem preposituram quedam possessio Byenek vocata, in districtu chasmensi constituta, cum omnibus suis iuribus, redditibus, proventibus et decimis pleno iure, nec aliquis temporalis vel spiritualis iudex habet in ea aliquid facere contra prepositi voluntatem. Ipsi eciam preposito debentur kathredratica a singulis ecclesiarum infrascriptarum rectoribus per denarios quinquaginta et munera sicut archidiacono kathedrali.

Ecclesie autem parochiales cum quarta decimarum plena de eisdem parochiis ad eundem prepositum pertinentes, sunt hec: Et primo in districtu de Zinche: ecclesia sancti Mychaelis prope castrum nepotum Thyboldi. Item ecclesia sancti Georgii de Putnich. Item ecclesia beate Katharine prope metas Leznik. Item ecclesia nova sancti Ladizlai prope ibidem. Item sancte Marie de Cirkuenicha. Item sancti Thome de Dragalnia. Item ecclesia omnium sanctorum de Terztennicha. Item sancti Demetrii de Belina. Item sancti Martini de Dicenoua. Item beate virginis de eodem. Item beate virginis de Boyauch. Item sancti Mychaelis de Velika. Item sancti Nicolai de Ruenicha. Item sancti Georgii de Megurechya. Item beate virginis prope fluvium Saplonecha. Item sancti Mychaelis de Douecher. Item sancti spiritus de Clechkouichi. Item sancte crucis de Woykouichi. Item sanctorum Cosme et Damiani in possessione Christofori. Item omnium sanctorum in possessione filiorum Fabiani. Item sancti Michaelis. Item sancti Georgii de generacione Tolineg. Item beate virginis in possessione filiorum Ysau. Item sancti Michaelis ibidem. Item beate Margarethe de Crayetina. Item beate virginis de Soploncha. Item sancti Mychaelis de eodem. Item beate virginis de Thoplica. Item beate virginis de Bela. Item beate virginis de Zirch. Item beate virginis de Pukur. Item sancte crucis de Bagen. Item beate virginis de Scencheula. Item ecclesia sancti Ladizlai de Podbor.

Item de districtu Guescha. Primo: ecclesia beate virginis de Zdench inferiori. Item ecclesia beate virginis de Zdench superiori. Item ecclesia sancti regis Stephani ibidem prope. Item ecclesia sancti Nicolai similiter. Item ecclesia sancti Georgii de Ilowa. Item ecclesia beati Bartholomei. Item ecclesia sancti Emerici. Item ecclesia sancti Andree apostoli. Item ecclesia sancti Georgii de Brezounicha. Item ecclesia sancti Johannis. Item ecclesia sancti Nicolai. Item ecclesia sanctorum Cosme et Damiani de Verouche. Item ecclesia omnium sanctorum. Item ecclesia beate Elyzabeth de Tholilouch. Item ecclesia sancti Francisci de Lypoua. Item ecclesia sancti Petri de Becoa. Item ecclesia sancti Martini de Twuiski. Item ecclesia sancti Ambrosii. Item capella beate virginis de Grech. Item ecclesia sancti Bartholomei. Item ecclesia sancti Martini de Cheresnou. Item ecclesia sancti Nicolai filiorum Porog. Item ecclesia sancti Adriani de Grabounok. Item ecclesia beate virginis de Megurech. Item ecclesia sancti Nicolai de Radcha. Item ecclesia beate virginis de Gordona. Item ecclesia sancti Michaelis de Hothko. Item ecclesia sancti Stephani protho-

Digitized by Google

martyris de Radchicha. Item ecclesia sancti Benedicti. Item ecclesia omnium sanctorum. Item capella beate virginis. Item ecclesia sancte crucis de generacione Gatal.

Cap. V. De archidiacono zagrabiensi, eius officio et redditibus.

Archidiaconus ecclesie nostre, qui dicitur kathedralis, habet stallum in choro dextro circa cantorem et vocem in capitulo post eundem chasmensem prepositum inmediate. Idem autem archidiaconus et alii archidiaconi singuli in nostra ecclesia optinent de consvetudine iurisdiccionem in causis spiritualibus in suis archidiaconatibus singulis, et cause huiusmodi ab eisdem enim per appellacionem legitimam possunt deduci ad examen prelati nostri zagrabiensis episcopi, nisi alique ex hiis a primo litis exordio per citacionem ad curiam eiusdem domini episcopi deducantur, in quo casu locus prevencioni existit, salvis arduis casibus, qui episcopali dignitati semper deferuntur.

Ad decorem autem et integritatem sancte matris ecclesie archidiaconus debet esse moribus compositus, zelator animarum, sciencia et eloquencia preditus, in iudicio rectus, fidelis in dispensando, in adversitate constans, in iubendo discretus, in agendo strenuus, in prosperitate humilis, in agendis vigil, prudens in processibus, non credulus in detraccionibus, discretus in silencio, cautus in verbo, ne aut tacenda proferat, aut proferenda reticescat; nam sicut incauta locucio in errorem detrahit, ita indiscretum silencium eos, qui erudiri poterant, in errore derelinquit. Sepe namque sicut scribit beatus Gregorius: rectores inprovidi, humanam amittere graciam formidantes, loqui libere recta pertimescunt et iuxta veritatis vocem, nequaquam gregis custodie pastorum studio, sed mercenariorum vice deserviunt, quia veniente lupo fugiunt, dum se sub silencio abscondunt, et cetera. Pauperes igitur non gravet archidiaconus, divites non palpet, crimina corrigat, fame sue provideat, non invidiat aliene ita quod post visitacionem relinquat, quantum in ipso est ordinem monasteriis et clericis disciplinam, ac deo populum acceptabilem bonorum operum sectatorem. Hoc autem semper cordi habeat, quod beatus docet Gregorius, scribens sic: sunt namque nonnulli ita districti ut omnem mansvetudinem benignitatis ammitant, et sunt nonnulli ita mansveti, ut perdant districti iura regiminis. Unde cunctis rectoribus utraque sumpmo opere sunt tenenda, ut nec in discipline vigore benignitatem mansvetudinis, nec in mansvetudine discrecionem deserant discipline, quatenus nec a compassione pietatis obdurescant cum contumacem corrigunt, nec discipline vigorem mollient cum infirmorum animos consolantur. Restat ergo ut vigor discipline mansvetudinem, et mansvetudo ornet sermone vigorem, et sic alterum condietur ex altero, ut nec vigor sit rigidus, nec mansvetudo dissoluta.

Officium seu ministerium archidiaconi visitantis, qui debitor est sapientibus et insipientibus, in hiis consistit, scilicet in docendo et in inquirendo et reformando et in corrigendo et eciam in referendo ardua, seu renunciando superiori, docendo quidem, ut in sacra doctrina divino adiutorio, efficaciter erudiat, exortando, arguendo, increpando, instando oportune

Digitized by Google

inportune et maxime predicando; ut tamquam fidelis servus et prudens, super familiam domini constitutus, det illis cibum in tempore, attendens eorum capacitatem et indigenciam et excessuum ac defectuum qualitatem et quantitatem, et secundum hec divini verbi dispenset eis mensuram

In visitando debet archidiaconus inquirere in parochiis, que tangunt personam sacerdotis curati, quomodo in se ipso et ad se ipsum se habeat, si videlicet statuta canonum servet, si honeste se habeat in habitu, quia deformitas habitus sive vestium, deformis animi est indicium. Item si sit luxuriosus, si ebriosus, si crapulosus, si negociator, si percussor, si lusor, si venator, si iaculator, si litigiosus, si avarus, si prodigus, si cupidus, si superbus, si iracundus, si invidiosus, si accidiosus, si inconstans, si aliqua sentencia nodatus, si irregularis, si sic ligatus ad ordines fuerit promotus, si aliquo crimine fuerit notatus, si talium fautor vel receptator.

Preterea si manus habeat tremulas, si malum habeat visum, que maxime ex crapula, ebrietate et luxuria evenire solent, si sit compos mentis, si decrepitus, vel alio quoquomodo ad explendum suum officium inpeditus, et sic hiis singulis consideratis in quibusdam casibus est eis providendum de bonis ecclesie et dandi sunt eis coadiutores et in aliquibus sicut pro criminibus aliquando debent privari beneficiis, aliquando vero alio modo puniri secundum culpe exigenciam, si de hiis constiterit vel per rei evidenciam, vel per testes vel purgacionis defectum.

Ceterum quomodo se habeat in cultu divino, si divinum officium diuturnum et nocturnum implet sicut debet, quoniam divina officia semper in ecclesia sunt implenda horis debitis, nisi ex causa racionabili secusfiat si modo debito formam baptismi, consecracionis corporis et sangvinis domini, contractus matrimoniorum, poenitencie moriencium, absolucionis confitencium, audiencie confessionum, extreme unccionis observat et gratis impendit, et si ad confirmacionem suos parochianos invitat, quociens expedit, que ordini episcopali tantum conpetit, quod est manifestum et in iure expressum; et specialissime cavendum est circa confessiones et penitencias moriencium: nam sicut scribit Ysidorus: confessio ac penitencia vera est, ubi quis crimina sua utilius discutit et dei precepta contempta flendo conmemorat et sic mala deplorat preterita, ut iterum ea non conmittat; quia non penitens, sed irrisor est, qui adhuc agit quod penitet, nec poscit veniam sed subsanat deum, et quod pro commissis malis bona, que potest, agit, et que non potest agere, vult, eo quod non sufficit ei declinare a malo, si non faciat bonum, nec facere bonum, si non declinet a malo.

Insuper utrum obediens sit suis superioribus, maxime in servandis preceptis licitis et honestis et specialiter, que in virtute obediencie iniunguntur, nam gravissimum peccatum est inobediencia, sicut gravissimum quid est et meritorium obediencia, nam per victimam aliena, per obedienciam propria caro mactatur. Qui autem est obediens, hic deum timet et per consequens suos subditos bene regit et maxime familiam; si non existit iniuriosus suis vicinis sacerdotibus, iura eorum minuendo vel usur-

Digitized by Google

pando, si non invenitur honerosus suis parochianis, ab eis exquirendo pupplice vel occulte, que ad ipsum iure non pertinent, sed pocius eorum zelando salutem omnibus contrariis eorum saluti se audacter opponit, exortando vel increpando, ut in persona eius possit dici: ego sum pastor bonus; ita ut non solum intus ardeat per amorem, sed eciam exterius luceat bonorum operum per splendorem; cavens illud, quod dicit Ysidorus scribens sic: sacerdotes populorum iniquitate dampnantur, si eos aut ignorantes non erudiunt, aut peccantes non arguunt, testante domino in Ezechiele: speculatorem dedi te domui Israel, si non fueris locutus ut se custodiat impius a via sua, ille in iniquitate sua morietur, sangvinem autem eius de manu tua requiram. Si enim Heli sacerdos pro filiorum iniquitate dampnatus est, et licet eos delinquentes ammonuit, sed tamen non ut oportuit redarguit. Sacerdotes debent exquirere peccata populorum et sagaci sollicitudine unumquemque probare iuxta testimonium domini loquentis ad Iheremiam: probatorem inquit dedi te in populo meo robustum et scies et probabis viam eorum.

Ultimo archidiaconus debet inquirere utrum sacerdos singulis diebus, quibus debet, exerceat oraciones et vigilias mortuorum, gravissimum enim est peccatum vel non solvere vel diminuere vel tarde solvere, racionabili impedimento cessante, quod defunctis debetur, de quorum elemosinis clerici vivunt, iuxta illud Osee: peccata populi mei comedunt, et cetera. Unde contra tales dicit beatus Bernardus: venient, venient ante tribunal iudicis, ubi audietur eorum querela gravis et accusacio dura, quorum vixere stipendiis, nec diluere peccata, ceci duces, fraudulenti mediatores. Quid est ergo, quod cum tanto risu et applausu tot et tanta peccata comedunt, qui manducant panem doloris et de rebus pauperum, hoc est elemosinis, nimis delicate vivunt et superfluas expensas faciunt, pauperes suo iure et sua porcione defraudando et largitores in penis purgatorii gementes debito suffragio. Et alibi iterum dicit: ve tibi clerice! mors in olla carnium, scilicet deliciarum, quia peccata populi constat esse, quod comedis; et bene dicit mors in olla, nec unica sed multiplex. Prima est mors peccatorum, pro quibus elemosine dantur, secundum quod supra dictum est in Osee. Secunda est mors illorum peccatorum, que secuntur ex deliciis et superfluis expensis. Tercia mors, est mors sanctorum, qua bona ecclesie sunt conparata, que acquisivit Christus sanguine suo et sanctorum, unde vocantur patrimonium crucifixi, propter que debent deo gloriam et graciarum accionem et largitoribus oracionem. Quarta est mors pauperum, qui sua porcione defraudantur, unde Ecclesiasticus: panis egencium una pauperum est, qui defraudant illum, homo sanguinis est. Quinta mors est proprie dampnacionis, scilicet eius, qui non cavet sibi a premissis et maxime si negligens extiterit in reddendo debita subsidia predicta.

Breviter autem dicendo, archidiaconus debet inquirere de omnibus et singulis, que contra dei precepta et statuta canonum fiunt in suo archidiaconatu sive per clericos, sive per laycos vel quoscumque alios et emendare pro posse in melius quicquid potest, illa vero, que non potest, suo episcopo nunciare et referre seriose obligatur, nec credat se minus obligatum ad talia, quam sacerdotes ad ea, que sunt dicta.

Digitized by Google

Archidiacono visitanti vel prelato alteri cui ex officio conpetit visitare cum quinque personis vel septem et totidem equis procuracio debetur, quod describitur supra ubi de visitacione nostre ecclesie prepositi tractatur et maxime in scriptura, que incipit: Obligatur.

Archidiaconales redditus et proventus existunt sive consistunt in hiis: primo igitur illi, qui eis possunt provenire ex iurisdiccione speciali, quam optinent in nostra ecclesia omnes et singuli indifferenter, salvis casibus arduissimis, sicut de heresi, de limitacionibus parochiarum, de articulis fidei diffiniendis in dubiis et similibus, nam de iurisdiccione huiusmodi consveverunt et debent provenire de iure iuste emendarum et mulctarum soluciones ex condempnacionibus vel aliter quomodocumque, dummodo iuste semperque previa racione, que nunquam est omittenda. Item in solucione kathedratici a singulis ecclesiarum rectoribus circa festum beati Martini confessoris de mense novembri; singula autem kathedratica faciunt denarios bonos banales quinquaginta, quorum singuli valere possint duodecim parvulos bagatinos. Item in muneribus et quarta decimarum in suis archidiaconatibus, sed hec propter diversas consvetudines distinccione indigent et specificabuntur in suis locis vel descripcionibus prout in progressu apparebit. Nam archidiacono zagrabiensi a singulis ecclesiarum rectoribus sui archidiaconatus debetur cathedraticum, ut predicitur, et pro munere ad festum resurreccionis dominice unus agnus, adminus duodecim valens denarios, et ad festum beati regis Stephani similiter, nisi aliquem ex hiis a totali solucione huiusmodi manifesta inopia vel causa alia racionabilis excusaret, nam in talibus misericorditer est agendum.

Quarta decimarum vini de territorio grecensium debetur archidiacono zagrabiensi, que eodem modo deducitur sicut in Glaunicha pro cantore, vel sub montibus pro lectore. Item in blado et aliis rebus decimalibus de territorio grecensi, preter Crog, in villis Obroua, Zablatya, Cerouicha, Horoguicha, Chernech et aliis locis intermediis. Item in campo zagrabiensi ultra Zauam ubique in quantum archidiaconatus includit zagrabiensis cum vino simul, pertinet quarta ad archidiaconum zagrabiensem, que deducitur illo modo sicut in Ztulbicha vel Biztricha pro cantore. Et mirandum est, qualiter istarum quartarum deduccio venit in usum in archidiaconatu zagrabiensi et de Guerche, cum in tenore litterarum sub bulla domini Gregorii pape appareat, quod dominus Stephanus, olim episcopus zagrabiensis contulit istas decimaciones, quibusdam exceptis, capitulo nostro tantum, nulla mencione facta de quartariis.

Debetur eciam cuilibet archidiacono marca argenti vel saltem usualis monete bonorum denariorum tamen ad racionem de quolibet homicida, iuxta distinccionem factam in tenore litterarum domini Augustini. sancte memorie, que olim ad cameram regiam solvebantur, et demum ex collacione regia devenit ad archidiaconos, in cuius percepcionis possessione archidiaconi per totum Hungarie regnum existunt. Tenor autem predictarum litterarum de verbo ad verbum iam sequitur:

Frater Augustinus miseracione divina zagrabiensis episcopus. Discreto viro Georgio, archidiacono kathedrali, cum paterna benediccione salutem. Ad consultacionem tuam taliter respondemus, quod si certum est aut verisimile, quod pro homicidio eius, qui occisus est, solucio penalis pe-

cunie aut satisfaccio aliqua, sive per modum iudicii, sive per modum conposicionis vel quocumque modo alio valeat optineri, tunc tu ab aliis qui sepeliunt interfectum potes accipere fideiussores aut pignora super eo, quod dum pro homicidio exhibebitur satisfaccio, ius archidiaconi, absque tamen difficultate vel subterfugio, exsolvetur. Si vero talis advena vel profugus, vel incertus, vel potens extiterit homicida, ut in eum accio posset dirigi non speretur, eos, qui interfectum sepeliri petunt, non credimus esse cogendos ad fideiussores statuendos vel pignora offerenda, verum si primitus satisfaccio non sperata postmodum impendatur, libere poteris tuam exigere porcionem. Ceterum de illis, qui conmisso homicidio fugam arripiunt et domini terrarum bona ipsorum auferunt, hoc credimus equum esse, ut ex pecunia homicide ius archidiaconi exsolvatur, coacto domino vel iudice aut quolibet possessore, sive dominus terre aut iudex heredibus occisi iuste satisfaciat, sive ea sibimet retineat minus iuste. Insuper bona profugi homicide eciam, si nec per dominum terre, nec per iudicem fuerint impedita, dum tamen oculis pateant satis, potes heredes interfecti cogere, ut ius archidiaconi exsolvant, sicut enim in casu proximo precedenti rerum ablacio per dominum terre vel per iudicem facta pro quadam condempnacionis vel execucionis specie reputatur, ita eciam fuga quam arripuit si oblata sibi securitate ut ad iudicium redeat, redire noluit, vel ne conveniri valeat, sese penitus absentavit, satis videbitur sibi male conscius de crimine aliqualiter confiteri, res igitur quas reliquit pro desertis sunt habende, et ex derelictis vel desertis rebus homicide ius archidiaconi legittime exigetur. Hoc vero, quod interdum dicitur vel obicitur, quod homicida si ius archidiaconi solveret ante senteneiam, facta solucio posset abici in signum vel in testimonium aut in argumentum recognicionis sceleris sibi in iudicio sibi diffitenti, de tali homicida potest intelligi, cuius factum, et si manifestum idem probabile existat, exigit tamen iudicis examine litis exitus dubius est, licet exactores quandoque iusta petant non semper tamen quod pecierant assecuntur.[1]) Datum Zagrabie, in festo invencionis sancte crucis. Anno domini MCCC sextodecimo.

Ecclesie parochiales infrascripte subsunt archidiacono zagrabiensi et de eius archidiaconatu existunt. Primo videlicet ecclesia beati Emerici Zagrabie ante ecclesiam maiorem. Item ecclesia sancti Anthonii in vico Latinorum Zagrabie. Item ecclesia sancti Marci in castro Grecensi et ecclesia sancte Margarethe de sub urbio. Item ecclesia beate virginis in Reznek. Item ecclesia beate virginis de Oprouch. Item ecclesia sanctorum Symonis et Jude apostolorum de submontibus. Item ecclesia beate virginis de Chucherya. Item ecclesia sanctorum omnium circa magnam viam Item ecclesia beatissimi Martini in possessione cruciferorum. Item ecclesia sancte trinitatis de Glauniche. Item ecclesia beati Petri de Biztricha. Item ecclesie sancti Matthie, sancti Georgii et sancte trinitatis de Stulbicha. Item ecclesia sancti Nicolai de Lubenik. Item ecclesia sancti Viti de Crapina. Item ecclesia sancti Petri de Crapina. Item ecclesie sancte Anastasie et sancte Elene et sancte Anne de Zamabor. Item ecclesie beate virginis (et) sancti Martini de Okich. Item ecclesia beati Martini in monte ad fluvium Culpe respiciens Item ecclesie de campo Turouo et de Odra sancti Georgii. Item ecclesie sancte Katherine et sancte crucis de Crauarzka. Item ecclesie sancti Marci

[1]) Period ovaj pogriešno je upisan, s toga nerazumljiv.

Digitized by Google

et beate virginis in campo. Item ecclesia beate virginis de Pezchenicha. Item ecclesia beati Georgii de Chichan et ecclesia beatissimi Martini de Chicharia. Item ecclesia sancti Nicolai de Zelna Item ecclesia sancti Johannis baptiste de Selin. Item ecclesia beate virginis de campo filiorum vel heredum Arlandi. Item ecclesia sancte crucis de Rabuch. Item ecclesia sancti Petri de Casna. Item ecclesia beati Petri de Petrouina. Item ecclesia beate virginis in Crisech, filiorum Iwan, in campo.

Cap. VI. De archidiacono dubicensi, eius officio et redditibus.

Archidiaconus dubicensis, de Vrbaz et de Zana, optinet stallum in levi choro circa prepositum chasmensem et vocem habet in capitulo post archidiaconum zagrabiensem. Quid autem pertinet ad officium zagrabiensis archidiaconi. illud idem ad suum in eius archidiaconatu, que autem sint illa, ibi patent.

Redditus autem et proventus archidiaconi dubicensis existunt in kathedratico, de quo iam dictum est supra in descripcione archidiaconatus zagrabiensis, quamvis eodem tempore quando cathedraticum solvitur per rectores ecclesiarum tunc eciam simul consveverunt persolvi viginti denarii per singulos rectores predictos racione munerum vel agnorum, de quibus ibidem est descriptum. Debetur eciam quarta decimarum in omnibus rebus decimalibus in predictis provinciis, preter Biscupci, archidiacono antedicto.

Ecclesie autem in districtu dubicensi, que subsunt eidem archidiacono sunt: Primo, ecclesia omnium sanctorum de Foro. Item ibidem ecclesia sancti Iriney. Item ecclesia sancti Nicolai de Greda. Item ecclesia sancte crucis de Kosucha. Item ecclesia sanctorum Cosme et Damiani de Porci. Item ecclesia sancti Georgii de Ozirauchi. Item ecclesia sancte crucis de Tolztouich. Item ecclesia sancte trinitatis de Zuabina. Item ecclesia beate virginis de Brochina. Item ecclesia sancti Jacobi de Ztregomba. Item ecclesia sancti Georgii de Optez.

Item in districtu de Zana: Primo ecclesia sancti Stephani regis de Pluheria. Item ecclesia sancti Johannis baptiste de Zmolan. Item ecclesia sancti Martini de Cozara. Item ecclesia sancti Martini de Sumechicha. Item ecclesia de Cramen. Item ecclesia beate virginis de Zemelna. Item capella Vulk dicti Srebech. Item ecclesia sancti Georgii de Pobresia. Item capella in honore omnium sanctorum de antiquo foro. Item ecclesia sancte crucis de Herbochan. Item ecclesia sancte crucis de Podcrisie. Item ecclesia beate virginis de Oztraloka. Item ecclesia sancte trinitatis de Cesich. Item ecclesia sancti Johannis baptiste de Wersusya. Item ecclesia sancti Georgii de Mren. Item ecclesia beati Georgii de Blagay. Item ecclesia beate virginis de Vodicha. Item ecclesia sancte crucis de Podcrisye. Item ecclesia beate virginis de eadem. Item ecclesia sancti Petri de eodem. Item ecclesia beati Marci evangeliste et beati Martini de Japra, que de decimacione cultelli de Zana existunt.

Item in districtu de Vrbaz: Ecclesia sancti Mychaelis de Voyzka. Item ecclesia sancti Luce. Item ecclesia sancti Martini de sub castro. Item ecclesia sancti Mychaelis de Turya. Item ecclesia sancti Georgii de Gradech. Item ecclesia sancti Petri de Vidusy. Item ecclesia sancti Georgii de Biscupci. Item ecclesia sancti Johannis baptiste. Item ecclesia sancti Elye

Digitized by Google

in campo. Item ecclesia beate Elyzabeth de foro. Item ecclesia de Raschich. Item ecclesia sancti Georgii de Ozek. Item ecclesia sancti Nicolai de Galaas in metis Wzore.

Cap. VII. De archidiacono kamarchensi, eius officio et redditibus.

Archidiaconus de Kamarcha optinet locum (seu stallum) in choro dextro circa zagrabiensem archidiaconum et habet vocem in capitulo inmediate post archidiaconum dubicensem. Hic in suo archidiaconatu exercet curam archidiaconalem et iurisdiccionem eandem vel similem sicut archidiaconus zagrabiensis.

Redditus autem et proventus archidiaconi de Kamarcha consistunt in cathedratico sibi debito ab ecclesiarum rectoribus eodem modo sicut zagrabiensi in suo archidiaconatu, et pertinet ad eum quarta decimarum in eodem archidiaconatu ubique et in omnibus rebus decimalibus preter illa, que de comitatu domini episcopi, apud sanctum Ladizlaum de Kamarcha existunt, quoniam ibi decime totaliter recipiuntur pro cellario domini episcopi in vino et blado, in aliis vero ut supra.

Ecclesie autem parochiales in eodem archidiaconatu sunt. Primo ecclesia beatissimi regis Ladizlai predicta, que tamen est plebania. Item ecclesia beati Nicolai de Kopronecha. Item ecclesia sancti Clementis in archidiaconatu varasdiensi. Item ecclesia sancte Elyzabeth, filiorum Egidii. Item ecclesia beate virginis. Item ecclesia sancti Martini. Item ecclesia sancte crucis de Zlauina. Item ecclesia sancti Georgii. Item ecclesia sancte trinitatis de Ludbregh. Item ecclesia beate virginis, cruciferorum. Item ecclesia sancti Petri de Beegna. Item ecclesia sancte crucis de Razina. Item ecclesia sancti Johannis de Hergorchia. Item ecclesia sanctorum Cosme et Damiani. Item ecclesia sancti Martini de Kopina. Item ecclesia sancti Stephani regis circa Drauam. Item ecclesia beate virginis de Gelecouch. Item ecclesia sancti Petri circa portum Draue. Item ecclesia beate virginis de Struga. Item ecclesia beati Johannis de Cerouicha. Item ecclesia beate Margarethe de Sabaria. Item ecclesia sancti Mychaelis de Koproncha. Item ecclesia beate virginis de Kamarcha. Item ecclesia beati Georgii ibidem. Item ecclesia sancti Mychaelis. Item ecclesia sancti Georgii. Item ecclesia sancti Martini de Prodauiz. Item ecclesia sancti Johannis de Susicha. Item ecclesia sancti Martini. Item due capelle eiusdem sancte Katherine. Item ecclèsia omnium sanctorum de Grabounok. Item ecclesia sancti Pauli de Descha. Item ecclesia beate virginis de Mosina. Item ecclesia sancti Nicolai. Item ecclesia sancti Petri de Palichna. Item ecclesia sancti Pauli. Item ecclesia sancti Nicolai de Soboch. Item ecclesia beate trinitatis. Item ecclesia beate virginis do Chesuricha. Item ecclesia sancte virginis. Item ecclesia beati Martini. Item capella sancti Martini. Item ecclesia beati Petri. Item capella beate virginis de Ztreza. Item ecclesia sancte crucis. Item ecclesia beati Benedicti. Item ecclesia sancte trinitatis de Ruuicha. Item ecclesia sancti Nicolai. Item ecclesia sancti Petri. Item ecclesia beate virginis de Koren. Item ecclesia sancti Martini de Zerdahel.

Digitized by Google

Cap, VIII. De archidiacono de Guerche vel goricensi, eius officio et redditibus.

Archidiaconus de Guerche seu goricensis optinet stallum in levi choro circa archidiaconum dubicensem et habet vocem in capitulo post archidiaconum de Kamarcha. Hic curam archidiaconalem gerere obligatur in suo archidiaconatu et iurisdiccionem sicut archidiaconus zagrabiensis in suo, de qua supra.

Redditus autem et proventus archidiaconi goricensis consistunt in hiis: primo in cathedratico sacerdotum, sicut in aliis archidiaconatibus. Item in muneribus sive agnis presentandis idem quod in archidiaconatu zagrabiensi, secundum hoc archidiaconatu ex consvetudine est inductum, quod vicarii ipsius archidiaconi de singulis ecclesiarum rectoribus debent habere de quolibet agno, de quo supra. duos denarios, et sic archidiacono cedunt tantum decem. Item duo denarii cedunt a quolibet sacerdote rectore ecclesie similiter vicario, quando colligit kathedraticum, et hii ultra denarios quinquaginta, qui ultimi duo denarii conpetunt cuiuslibet archi diaconi vicario kathedraticum congreganti.

Quarta autem decimarum plena in omnibus rebus decimalibus cedit archidiacono de Guerche in suo archidiaconatu cum aliis redditibus, qui archidiacono zagrabiensi debent provenire.

Reperitur eciam in archidiaconatu de Guerche inductum et servatum, quod ille, qui decedit non petita confessione, nec percepto corpore et sanguine domini, et alias de eo constabat quod erat fur vel latro vel in mortali aliquo perdurans crimine, quod tali non datur seu non conceditur ecclesiastica sepultura, sed in campo iaceat bestia cum bestiis; si vero talis cum affectu pecisset confessionem et participacionem comunicacionis tempestive, considerata distancia ecclesie sue parochialis, huic consvevit concedi ecclesiastica sepultura et pro eo fiunt oraciones ab ecclesia consvete et oblaciones pro eo facte reperiuntur, si eciam non confessus discedat, nec participacione habita supradicta; si autem premissa petere retardavit, consideracione predicta habita, talis non traditur ecclesiastice sepulture, donec de bonis eius persolventur denarii boni quadraginta pro archidiacono, ex quo sine confessione et communione decessit, licet ea cum affectu pecierit retardando, ut est dictum. Debet enim quilibet christianus non solum eo tempore quando infirmari ceperit de sua cogitare salute, sed eciam semper in sanitate constitutus; ad illum tamen non extenduntur premissa, qui decedit subito, dummodo bonam vitam duxerit et non illam, de qua superius est iam dictum, sed in hiis semper legales consideraciones sunt habende. Si ergo aliis archidiaconis expedire videtur in suis archidiaconatibus idem servent, salvo iure comuni de excommunicatis non sepeliendis in casu quocumque.

Ecclesie in predicto archidiaconatu de Guerche omnes indifferenter sunt parochiales et subsunt sub archidiacono. Ex quibus prima sit ecclesia beate virginis de Stennichnak. Item ecclesia sancti Georgii de Hutina. Item beate virginis de Gradech. Item beati Stephani de Oztrošin. Item sancte trinitatis de Fuca. Item sancti Thome de Strelchan. Item omnium sanctorum de Zlat. Item beate virginis de Perna. Item omnium sanctorum de Creztina. Item sancte crucis de Gay. Item sancte crucis de Jablanouicha. Item omnium sanctorum de Cetin. Item sancti Emerici de sub

Digitized by Google

Cetin. Item beate virginis de Clokoch. Item sancti Georgii de Hozouichi. Item sancti Johannis de Hrezthno. Item beate virginis de Gnoynicha. Item sancti Viti de metis Clokoch. Item sancti Nicolai de Ladihouich. Item sancti Jacobi de Stoymerich. Item sancti Kirini de Smerchkoich. Item sancti Georgii de Guerche. Item sancti Georgii de Hrapauchi. Item sancti Viti de Zcrade. Item sancte crucis de Coranicha. Item sancti Johannis de Trebna. Item sancti Elie de Guerche. Item sancti Martini de eodem Guerche. Item sancti Georgii de Colechane. Item sancti Nicolai de Lonka. Item sancti Jacobi de Othok. Item sancti Martini de Cladusa. Item sancti Georgii, filiorum Heymin de Graberya. Et hec in una parte.

In secunda parte. Primo ecclesia sancti Nicolai de Jaztrebarzka. Item capella sancti Johannis de Gouriena. Item capella sancti Pauli (de) Broconoua. Item ecclesia sancti Georgii de Prelepi. Item sancte Marie de Volaula. Item sancti Petri de Biscupech. Item sancti Syxti de Pribichi. Item sancte trinitatis de Craysichi. Item sanctorum Cosme et Damiani de Jeschko. Item omnium sanctorum de Foro. Item sancti Viti circa castrum. Item sancti Elye de Ribnik. Item sancte crucis de Zauerha. Item beate virginis de Dobra. Item sancti Mauri de Bozilo. Item beate virginis de Gradech. Item sancti Stephani regis de Rodobna. Item sancti Johannis de Tholichi. Item sancti Petri de Mlacha. Item sancti Martini de Brodari. Item beate virginis de Jeskouo. Item sancti Georgii de Sypek.

Item in tercia parte: Ecclesia beati Georgii de Vyuodina, matrix, cuius rector Lypoldus nomine, nunc non obedit Johanni moderno archidiacono de Guerche, obediebat tamen Petro archidiacono de Guerche antea, super hoc tamen et similibus provisum est, prout in forma litterrarum, quarum tenores sunt positi supra, ubi de decimis de Guerche descriptum est. Filie huius: una in honore beate virginis, alia in honore beate Marie Magdalene. Item ecclesia sancte crucis de Sihembergh. Item in Methlica ecclesia beate virginis circa castellum, matrix. Huius filie: sancti Nicolai de foro. item Marie Magdalene, sancti Jacobi, sancti Viti et sancte trinitatis. Item sancti Martini, matrix. Huius filie: capella sancte Margarethe, sancti Nicolai in provincia Methlice. Item ecclesia sancti Petri do Chernomel, matrix. Huius filie: sancti Johannis baptiste de Doblich et sancti Irinei. Item ecclesia sancti regis Stephani matrix de Senich, de fundacione regis Bele, ut creditur. Huius filie: capella sancte Marie Magdalene, item sancti Primi et sancti Johannis. Item in Vinnicha, et similiter de provincia Methlice, ecclesia sancte crucis, matrix. Huius filie: capella sancte trinitatis.

Nec reperiuntur plures de zagrabiensi dyoecesi citra montes.

Retulit eciam magister Demetrius, archidiaconus de Bekchin, quod eo tempore, quando fuerat cancellarius Stephani bani existens laycus, fuerat informatus, quod districtus Grachan erat de archidiaconatu de Guerche et sit dioecesis zagrabiensis.

Cap. IX. De archidiacono Kemluk, eius officio et redditibus.

Archidiaconus de Kemluk optinet stallum in dextro choro circa archidiaconum de Kamarcha et habet vocem in capitulo post archidiaconum goricensem, ad eius officium et iurisdiccionem pertinet idem, quid ad alios archidiaconos ut supra.

Digitized by Google

Redditus autem eius et proventus consistunt in hiis, in quibus archidiaconi de Kamarcha in cathedratico sacerdotum sui archidiaconatus et quarta decimarum et aliis, preter illa tenuta domini episcopi de sub Kemluk, de quibus non habet quartam archidiaconus, sed omnia in cellarium domini episcopi ibidem congregantur et preter decimacionem nostram ibidem, que vocatur decania.

Ecclesie autem parochiales de eodem archidiaconatu existunt. Primo ecclesia beati Johannis baptiste de Morocha. Item ecclesia omnium sanctorum de eadem Morocha. Item ecclesia beate virginis de Hraschina. Item ecclesia sancti Martini de Lona. Item ecclesia sancti Viti de Greben. Item ecclesia beate virginis de minori Kemluk. Item ecclesia beati Martini de maiori Kemluk. Item ecclesia beati Petri de possessione Georgii, filii Pauli. Item ecclesia beate Margarethe de Dobouch. Item ecclesia sancte crucis de Crisio. Item ecclesia beati Georgii de Glogounicha. Item ecclesia beati Nicolai de Gragena. Item ecclesia beate virginis de Bradna. Item ecclesia beati Ladizlai de eadem Bradna. Item ecclesia beati Petri de Chrostuech. Item ecclesia beate virginis de possessione filiorum Hegen. Item ecclesia beati Johannis de Sabnicha. Item ecclesia beati Laurencii de Vrbouch. Item ecclesia beati Petri de Preseka, et ecclesia beati Georgii de Rakounok.

Cap. X. De archidiacono de Vaska, eius officio et redditibus.

Archidiaconus de Vaska optinet stallum in levi choro circa archidiaconum de Guerche et habet vocem in capitulo post archidiaconum de Kemluk. Ad suum officium et iurisdiccionem pertinet idem, quod et ad alios ut supra, et redditus ac proventus ipsius consistunt in quibus et superioris proximi, preter tenuta domini nostri episcopi ibidem eodem modo sicut supra.

Ecclesie autem parochiales in eodem archidiaconatu sunt. Primo ecclesia omnium sanctorum de Zalathnuk, plebania. Item beatorum apostolorum Philippi et Jacobi de Vaska, plebania. Item ecclesia beate virginis de Dornouch. Item ecclesia sancte crucis. Item ecclesia beati Martini. Item ecclesia sancti Nicolai, filiorum Guretha. Item ecclesia sancti Nicolai de sub castro Othina. Item ecclesia sanctorum Cosme et Damiani. Item capella sancte Marie de Bresnicha. Item ecclesia sancti Martini de Zogocha. Item ecclesia sancte Elyzabeth. Item ecclesia sancti Petri de Noak. Item ecclesia sancti Mychaelis, cruciferorum. Item ecclesia sancte Anne de Turbina. Item capella sancte Marie de Zopia. Item ecclesia sancti Viti. Item ecclesia sanctorum Cosme et Damiani de Bocoucha. Item capella sancte Marie de Dragouen. Item ecclesia sancte Katherine de Martonpotoka.

Cap. XI. De archidiacono chasmensi, eius officio et redditibus.

Archidiaconus chasmensis optinet stallum in dextro choro, circa archidiaconum de Kemluk et habet vocem in capitulo post archidiaconum de Vaska, ad eius officium pertinet idem ut supra ad zagrabiensem archidiaconum vel aliorum.

Redditus et proventus ipsius consistunt in cathedrattco solo et de iurisdiccione spirituali sicut aliorum archidiaconorum, nam quartam decimarum non percipit sicut alii archidiaconi, nec occurrit racio quare eodem

Digitized by Google

iure cum aliis non gaudeat in percepcione quarte de decimis saltem extra tenuta domini nostri episcopi, de quibus totaliter decime ad eiusdem cellarium reconduntur.

Ecclesia autem in ipso archidiaconatu consistunt. Primo ecclesia beate virginis de Chasma. Item ecclesia sancti Stephani de eodem. Item ecclesia beati Johannis baptiste. Item ecclesia omnium sanctorum de Nard, plebania. Item ecclesia beate Elyzabeth, plebania. Item ecclesia beati Georgii. Item ecclesia sancti Martini. Item ecclesia beati Petri apostoli de Dubnicha. Item capella sancti Francisci de eodem. Item capella sancte Katherine de eodem. Item ecclesia sancti Nicolai confessoris preter ecclesias de Chasma nova. Item in Dombro ecclesia beate Margarethe virginis, plebania. Item ibidem ecclesia beati Martini, usurpata plebania dicta. Item ecclesia sancti Petri de Goricha. Item ecclesia sancti Nicolai de Lubena, et due capelle insuper nove. Item in Iwanch ecclesia beate virginis, plebania. Item sua filia capella sancti Nicolai de Lupoglou. Item ecclesia sancte crucis et ecclesia omnium sanctorum. Item ecclesia beati Jacobi apostoli de Polosnicha. Item ecclesia beate virginis de Garigh. Item ecclesia sancti Andree. Item capella beate virginis. Item ecclesia sancti regis Stephani in Cherna reka. Item ecclesia beati Nicolai in Vyoduer. Item ecclesia beati Johannis evangeliste. Item ecclesia beati Martini. Item ecclesia beati Johannis baptiste. Item ecclesia beate virginis in possessione heredum Roh. Item ecclesia beate virginis de Methchenicha. Item ecclesia beate virginis de Goyl. Item ecclesia sancti Thome apostoli. Item ecclesia beati Johannis de Zobothchina. Item ecclesia omnium sanctorum. Item ecclesia beati Martini. Item capella in Kotenna. Item ecclesia sancti Nicolai de Gersencha. Item ecclesia beate Margarethe. Item ecclesia omnium sanctorum. Item ecclesia sancti Thome apostoli in Monozlou. Item ecclesia sancti Martini. Item capella sub castro Cosuchak. Item ecclesia sancti Mychaelis de Byenik, prepositure chasmensis.

Cap. XII. De archidiacono de Bekchyn, eius officio et redditibus.

Archidiaconus de Bekchin optinet stallum in levi choro circa archidiaconum de Vaska et habet vocem in capitulo post chasmensem archidiaconum, officium eius ac iurisdiccio eadem que aliorum.

Redditus et proventus huius archidiaconi consistunt in kathedratico et iurisdiccione sicut aliorum, in quarta autem decimarum similiter, vel super hac quarta conspice descripcionem superius ad numerum in margine LX. que incipit: Preterea. [1])

Ecclesie de hoc archidiaconatu sunt. Primo ecclesia beate virginis de Beych. Item sancti Nicolai. Item sancte Marie de Lyndua. Item sancte Marie de Churnuch. Item sancti Georgii de Nempti. Item sancti Nicolai de Gunchurfeldi. Item sancti Johannis de Bekchin. Item omnium sanctorum de Pulach. Item sancti Georgii circa fluvium Paka. Item sancti Wencezlai. Item sancti Martini. Item sancti Georgii de Oltrach. Item sancte crucis de Or. Item sancti Georgii circa Or. Item sancti Mauricii de Cestregh. Item sancti Marci. Item sancte Marie. Item ecclesia de Goscola. Item sancti Laurencii. Item sancti Jacobi. Item sancti Vencezlai. Item sancti Martini. Item sancti Michaelis.

[1]) P. I. c. LVIII.

Digitized by Google

Item inter Drauam et Muram: Ecclesia sancte trinitatis. Item sancte Marie Magdalene de Strigo. Item sancti Martini. Item sancti Marci. Item sancti Mychaelis. Item sancte Marie de Sabaria. Item sancti Laurencii de Perlok. Item due ecclesie sancti Martini. Item sancti Georgii. Item sancti Martini.

Cap. XIII. De archidiacono de Varasd, eius officio et redditibus.

Archidiaconus de Varasd optinet stallum in dextro choro circa archidiaconum chasmensem et habet vocem in capitulo post archidiaconum de Bekchin, officium et iurisdiccio eadem que et aliorum in suis archidiaconatibus.

Redditus et proventus huius archidiaconi consistunt in kathedratico et iurisdiccione ut supra, et in plena quarta decimarum preter illa, que pertinent ibidem ad cellarium domini episcopi zagrabiensis.

Ecclesie autem in hoc archidiaconatu sunt. Primo ecclesia sancti Vencezlai et ecclesia beatissimi Bartholomei apostoli de Varasdino. Item sancti Martini de Toplica nostra. Item ecclesia sancti Jacobi, prope ibidem. Item ecclesia sancti Elye. Item sancti Georgii de Mareaseuch. Item sancti Marci de Vinnicha. Item sancti Martini apud Woycha Item ecclesia sancte crucis. Item ecclesia sancti Nicolai de Borlin. Item sancti Petri in Buchina. Item sancti Urrici de Zamlacha.

Alie ecclesie non sunt hic descripte infra metas regni Hungarie existentes, quia sicut ipse sunt occupate mete ita et ecclesie, quamvis de hoc archidiaconatu existant.

Cap. XIV. De archidiacono de Vrbouch, eius officio et redditibus.

Archidiaconus de Vrbouch optinet stallum in levi choro circa archidiaconum de Bekchin et vocem habet in capitulo post archidiaconum de Varasd. Officium eius et iurisdiccio ac proventus iidem qui superius proximi cum omnibus decimis de suo archidiaconatu, que modernis temporibus male solvuntur et peius percipiuntur.

Ecclesie que de hoc archidiaconatu existunt, hec sunt. Primo ecclesia sancti Georgii de Zothla. Item sancte Katherine in metis. Item sancti Viti sub castro Vrbouch. Plures de novo poterunt fabricari.

Cap. XV. De custode, eius officio et redditibus.

Custos nostre ecclesie optinet stallum in choro dextro circa archidiaconum de Varasd et habet vocem in capitulo post archidiaconum de Vrbouch, quamvis in voce, in stallo et in aliis per archidiaconos consveverit honorari secundum maius et minus que occurrunt propter ministerium sui continui exercicii et necessarii in ecclesia maiori.

Hic debet esse providus, cautus et discretus in custodiendo thesauro ecclesie et utiliter conservando, in nostro sigillo exponendo et reponendo ac in litteris manutenendis quibuscumque sue custodie traditis, in eo enim mentis obscuritas sive oblivio est precipue detestanda. Debet eciam esse sollicitus ut ecclesia semper munda sit, sicut eam decet, et in ammini-

Digitized by Google

strandis luminaribus in ipsa modo et tempore debito, nam eius inprovidencia in talibus et tarditas alios eciam ministros ecclesie indevotos, negligentes reddit in divino officio et remissos, que sumpmo opere sunt cavenda.

Ad officium custodis pertinet eciam perspicere sepius ornamenta ecclesiastica in indumentis, vasis, tabulis et aliis, maxime libris ne in aliqua sui parte vicientur vel depereant, quoniam ad decorem domus dei ordinata sunt non sine magnis sumptibus vel expensa. Habeatque semper in camera ecclesie incensum, panem et vinum preparatum pro missis celebrandis, et existat pervigil in accendendo et extinguendo lampades ecclesie vel lucernas, ne ultra modum lucendo depereant, aut minus lucendo obscurior reddatur ecclesia, et hoc consideratis expensis vel redditibus deputatis ad luminaria ecclesie maioris, nam quedam possessio sive predium, (Geremla) vocata, que olim per Bank banum fuit legata et collata nostre ecclesie specialiter ad usum luminariorum, de quibus tractamus. Certum est ergo quod redditus sive fructus dicte possessionis, qui olim suo domino laico conpetebant, debent, deductis necessariis expensis, expendi et ministrari ad luminaria ecclesie per custodem. Et quoniam ab olim per nos pro emenda cera circa festum beati regis Stephani ad luminaria supradicta consveverunt dari tres marce denariorum bonorum de decimis nostris de Guerche, nos loco harum trium marcarum nostros redditus de ipsa possessione dudum, accepante Dominico custode et volente, deputavimus percipiendos per custodem, primo videlicet: omnes marturinas colonorum conmorancium pro tempore in possessione supradicta. Item censum eiusdem possessionis ordinarium et collectas, quecumque pro tempore emerserint in denariis persolvendis. Item omnes decimas de vineis duabus dominii ibidem, quas habitatores eiusdem possessionis consveverunt colere iuxta morem. Item decimas omnes bladi, quod custos ibidem per se fecerit seminari. Hiis ergo custos contentus, tres marcas a nobis numquam petet et insuper eciam habeat ibidem custos racione premissa iurisdiccionem temporalem cum suo emolumento.

Candele autem seu lucerne de cera in divino officio consveverunt hoc ordine dispensari: in festivitatibus enim totis sollempnibus seu totis duplicibus quatuor magne candele prope ad magnum, ubi fit officium, altare ponuntur, lucentes in primis vesperis et secundis ac misse officio, due vero magne in aliis horis vel eorum officiis, singule tantum usque ad finem.

In festivitatibus sollempnibus et eciam simplicibus due tantum candele lucebunt in primis et secundis vesperis et missa maiori secundum numerum corariorum, et in horis aliis sicut supra quandoque.

In diebus autem, in quibus officium divinum ferialiter perficietur sufficere solet ad premissa singula una candela et una similiter ad elevacionem corporis et sangvinis domini, quamvis in festivitatibus totis sollempnibus vel totis duplicibus semper due eminentes esse debent. In missis autem beate virginis diebus sabbatinis et festivis similiter due lucerne[1]) debent candele et aliis, singule; comuniter dicendo in hiis non posset dari regula non fallens, quoniam interdum ex causa de premissis plura inmutantur iuxta bonam discrecionem custodis vel eius subcustodis, per quem

[1]) lucere.

Digitized by Google

in premissis ut plurimum custos supportatur, nam aliquociens contingit incidenter die simplici feriato, quod tot candele consummuntur sicut in die festivo et similiter econtra pro eo, quia a forensibus portabuntur lucerne et candele.

Hoc tamen est notandum, quod candele sive lucerne que offeruntur ad officium misse chori in ecclesia maiori et eciam ad missam beate virginis vel defunctorum sollempnem debent per subcustodem occupari in adiutorium ad luminaria suprascripta; nec obligatur custos ad missas sacerdotum ministrare candelas, qui suas missas privatas celebrant ad aliquorum supplicacionem offerencium eis denarios et candelas.

Obligatur eciam ad racionem luminariorum, de quibus supra, rector ecclesie et plebis sancte crucis de genere Gathal ad offerendum coram custodi in festo beati regis Stephani vel circa, valentem duodecim denarios banales bonos. Item abbas sancte Marie de Zagrabia racione insule sancti Jacobi annuatim in festo beati Stephani regis tenetur persolvere tres marcas thuris nomine capituli ad manus custodis. Item duos baculos cere eodem tempore racione aree[1]) ante claustrum suum similiter custodi vel subcustodi, cui eciam subcustodi, dummodo consensus custodis assit cedit offertorium semper, quod fit ad reliquias usque inchoacionam misse maioris cum medietate offertorii, de quo supra de succentore.

Redditus autem vel proventus eiusdem consistunt in hiis: ante omnia enim pertinet ad custodem una canonicalis porcio in omnibus rebus, que inter nos ad divisionem veniunt vel solent venire sicut ad lectorem vel cantorem. Item pertinent ad custodem ab antiquo marturine de possessione Barani, Prezeka et Pozauya vocata pro duabus partibus, parte tercia ipsorum pro eodem Barano vel suis successoribus remanente, et insuper denarii pro redempcione litterarum nostrarum videlicet de singulis litteris eum sigillo pendenti duodecim denarii et de patentibus sex, de clausis denarii tres et tantumdem ad lectorem, salvo eo quod habetur supra in constitucione de conservacione sigilli in fine.

Ultimo pertinet ad custodem de decimacione ville Othok nuncupate porcio talis, quod ante omnia deducta sextadecima de eisdem decimis iuxta continenciam litterarum Mykch bani pro villico eiusdem ville et quarta archidiaconali, per medium dividitur, quod restabit, cuius una pars cedit domino episcopo, alia custodi.

Cap. XVI. De stallis canonicorum sive prerogativis.

Canonicus simplex, institucione senior, in nostra ecclesia vocem habet in capitulo post custodem et stallum in choro alio ex adverso circa archidiaconum Vrbouch, cuius redditus in loco alio sunt expressi.

Item canonicus post hunc precedens alios institucione se sequentes, iterum stallum in choro dextro obtinet et vocem in capitulo in suo ordine habet sicut perpenditur ex premissis, et hoc modo et ordine alii canonici usque ultimum sua loca et voces optinebunt alternatim.

Cap. XVII. De campanatoribus ecclesie maioris, eorum servicio et redditibus.

Campanatores seu pulsatores in ecclesia maiori subsunt, ex nostri conmissione, iurisdiccioni custodis et eum debent attendere in hiis, que

[1]) U izvorniku stoji: a Re.

Digitized by Google

eisdem precipit in mundanda ecclesia, in accendendis candelis, in extinguendis, in plicandis indumentis sacerdotalibus et indumentis altarium et similibus serviciis.

Hii ex more more consveto percipiunt pro se offertorium in missa maiori vel sollempni alia quacumque, quod per canonicos offertur diebus sollempnibus et totis dupplicibus, quamvis loco huius offertorii deberet eis provideri in aliis cum sint rustici et capaces talium non existant ex causis plurimis et diversis.

Item ex more consveto hii sunt [1]) aperire sepulchra pro defunctis archidiaconis et aliis de capitulo quibuscumque, racione cuius consveverunt eis erogare aliqua pro libito voluntatis.

Ad hos pertinet quedam terra cum decimis existens circa Zauicham in vicinitate terre Marenouch, quam terram pulsatorum ad Zauicham separat a terris pertinentibus ad vicum Latinorum quedam parva vallis, bene pro meta notabilis. Et ultra hec quid ad ipsos pertineat perspice supra de molendinis.

Ex more eciam consveto quando hii trahunt campanas ad mandatum custodis audita morte alicuius aliquo procurante debent habere denarios quadraginta vel minus, consideratis personis defunctis, ad ar(bitrium) custodis. Cetera vide supra de cantore in descripcione que incipit: Officium.

Superius autem ubi de divisione molendinorum facta est descripcio porcionum ultimo invenitur quid pertineat ad pulsatores de ipsis, hic addimus quod et de tlacis absencium bladum ad ipsos pertineat eodem modo cum sit eadem racio in utroque.

---

[1]) Izpr. solent.

Digitized by Google

Quarta pars.

Ecclesia nostra quadruplici gaudet privilegio et honore, est enim dotata primo a deo, creatore omnium, in decimis; secundo a vicario Christi, sumpmo pontifice, in indulgenciis, tercio est dotata a clarissimis regibus Hungarie libertatibus, et quarto est dotata ab eisdem principaliter et a regni nobilibus de consensu eorumdem regum possessionibus et aliis bonis, que specificabuntur in progressu. In hac ergo quarta parte huius regesti describuntur tenores privilegiorum sumpmarie super premissis suo ordine, in quantum videbitur expedire. Et primo sequitur.

De decimis quomodo solvi debeant episcopo et capitulo zagrabiensi in ducatu vel banatu.

Nos Lodouicus dei gracia rex Hungarie. Memorie commendantes, tenore presencium significamus, quibus expedit, universis, quod venerabilis in Christo pater, dominus Nicolaus, dei et apostolica gracia episcopus ecclesie zagrabiensis, dilectus nobis et fidelis, ad nostre serenitatis accedendo presenciam exhibuit nobis litteras privilegiales magnifici viri domini Nicolai de Zech, quondam bani tocius Sclauonie et Croacie, nunc vero bani de Zeuryno, tenoris infrascripti, petens nostram humiliter excellenciam, ut easdem ratas habere et nostris dignaremur litteris patentibus confirmare, quarum tenor talis est: Nos Nicolaus tocius Sclauonie et Croacie banus. Memorie commendantes significamus, tenore presencium quibus expedit universis: quod venerabilis in Christo pater, dominus Jacobus, dei et apostolice sedis gracia zagrabiensis episcopus, fecit nobis exhiberi litteras patentes domini Karoli, olym regis Hungarie, inclite memorie, non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas, hunc tenorem continentes: Karolus dei gracia, rex Hungarie, fidelibus suis bano tocius Sclauonie pro tempore constituto, vel vices eius gerentibus, nec non castellanis suis et officialibus ipsorum, aut populis seu hospitibus pertinentibus ad eosdem, castellanis suis propriis, vel vices suas gerentibus, vel hospitibus sub ipsorum potestatibus commorantibus, civibus grecensibus et aliis cuiuscumque status, preheminencie, dignitatis et condicionis hominibus, eciam nobilibus in dyoecesi zagrabiensi constitutis, quibus presentes ostendentur, salutem et graciam. Venerabilis in Christo pater, dominus Ladizlaus, dei gracia episcopus zagrabiensis, dilectus et fidelis noster, ad nostram accedens presenciam, exhibuit nobis privilegiales litteras Mykch bani totius Sclauonie et comitis symigiensis, in quibus vidimus eundem banum statuisse, ut a vobis universis et singulis decime predicto domino episcopo et ecclesie sue persolvi debeant tali modo: ut decima pars in

Digitized by Google

specie omnium agnorum, edorum et apum; item frumenti, siliginis, avene, ordei, milii, et cuiuscumque alterius bladi in orreis: decima vero pars vini in cellariis, omnium autem harum rerum predictarum decime, si domino episcopo vel eius ecclesie procuratoribus placuerit, secundum valorem redimantur per eosdem. Item decima pars porcorum annualium et infra, dicto domino episcopo et ecclesie sue ad requisicionem decimatorum suorum persolvantur. Cumque idem dominus episcopus nostro culmini supplicaverit, ut huiusmodi constitucionem et ordinacionem predicti Mikch bani de solucione ipsarum decimarum factam, ratam habendo et acceptam, ipsas decimas sibi persolvi et dari de benignitate regia mandaremus. Nos, qui ex debito suscepti nostri regiminis ecclesias in regno nostro constitutas in suis iuribus confovere debemus, precibus eiusdem domini episcopi benignius inclinati premissam constitucionem et ordinacionem dicti Mykch bani, ratam habentes, gratam et acceptam, fidelitati vestre firmiter et districte precipimus per presentes, quatenus decimas dicto domino episcopo et ecclesie sue, a vobis provenientes, premisso modo, decimam scilicet omnium agnorum et edorum atque apum, frumenti, siliginis, avene. ordei, milii et cuiuscumque alterius generis bladi in orreis, vini autem in cellariis, ac porcorum annualium et infra, danda, facta dicacione, ad requisicionem decimatorum suorum annis singulis persolvere debeatis et aliud nullatenus facere presumpmatis. Quicumque autem vestrum secus facere presumpserit contentam in predictis litteris bani et propterea ordinatam penam incurrat. Presentes autem cum nobis fuerint reportate, nostro privilegio confirmabimus. Datum in Wyssegrad in octavis pasce domini. Anno eiusdem MCCCXX octavo. Quare vobis universis castellanis, comitibus, officialibus, nobilibus, civibus liberarum villarum et aliis cuiuscumque status et condicionis hominibus in nostro banatu constitutis damus firmiter in mandatis quatenus decimas vestras debitas predicto domino episcopo et eius ecclesie eo modo, ut predicitur, decimatoribus eiusdem exsolvatis. Quicumque antem ex vobis secusfecerit, commisimus et committimus comitibus nostris crisiensi et zagrabiensi, ac aliis nostris comitibus, castellanis et officialibus quibuscumque, ut vos compellant ad ipsas decimas persolvendas cum vestro gravamine sicut requirit ordo iuris contra transgressores mandati et rebelles quoscumqne. In quorum omnium testimonium presentibus sigillum nostrum duximus apponendum. Datum Zagrabie in crastino festi assumpcionis virginis gloriose. Anno domini MCCC quadragesimo sexto. Ad maiorem autem certitudinem, tenorem litterarum predicti Mykch bani, presentibus de verbo ad verbum inseri fecimus, qui per omnia talis est: Mykch banus tocius Sclauonie. Universis nobilibus, civibus liberarum villarum et aliis cuiuscumque status et condicionis hominibus in dyoecesi zagrabiensi constitutis, quibus presentes ostendentur, salutem cum honore. Quamvis iuxta regium preceptum ad solvendas decimas omnium rerum in specie venerabili in Christo patri domino Ladizlao dei et apostolice sedis gracia zagrabiensi episcopo et eius ecclesie vos compellere teneamur, sicut eciam alio anno vobis intonuit, ipse tamen dominus episcopus cum suo capitulo ad supplicacionem vestram, volens mite agere vobiscum, secundum infrascriptam taxacionem ipsas decimas solvendas per vos consensit et admisit, ut videlicet de singulis capeciis frumenti, siliginis, ordei, avene, milli et alterius milii borkules

Digitized by Google

wlgariter dicti, ac surgonis, usque festum beati Martini confessoris persolvantur sex denarii boni banales, quorum singuli valeant duodecim parvulos bagatinos, et pro singulis cubulis vini decimalibus denarii iidem, prout vinum in novo in villis maioribus communiter valebit. Quicumque autem ipsam solucionem usque dictum festum non fecerit ut predicitur, ex tunc quamlibet capeciam et cubulum vini cum augmento duorum denariorum solvere teneantur, cum extunc bladum et vinum maioris efficiatur valoris experiencia hoc probante. Decimas autem porcorum annualium et infra, qui videlicet alias decimati non fuerunt, in specie vel cum denariis, secundum quod tempore dicacionis valet, decrevit persolvendas, de troncis vero apum et de agnis, singulos denarios vel decimum, ubi tot fuerint, et de edis medium denarium, vel eodem modo decimum, sicut fuit et alias consvetum. Ille autem, qui nichil in messe habuit, duobus denariis fumalibus tantummodo teneatur, et de aliis rebus predictis, si quas habet, decimas plene persolvat, hoc salvo, quod in villis liberis maioribus, ubi hoc decimatoribus videbitur, omnes res decimales, videlicet: vinum in cellariis et bladum in orreis, in specie persolvantur. Quapropter vobis universis et singulis damus firmiter in mandatis, quatenus decimas vestras, secundum taxacionem premissam, vel in specie iuxta mandatum regium persolvatis, alioquin per nostros comites, iudices, castellanos et officiales ad hoc compellemini perficiendum non sine vestro gravamine, sicut experiencia vos docebit. Hoc eciam vobis constet, quod de consensu dicti domini episcopi et eius zagrabiensis capituli extitit diffinitum, quod castellani de decimis castrensium in tenutis castrorum ipsorum, sextamdecimam decimarum habeant, pro qua ipsas decimas plene faciant persolvi per subditos eorumdem; et eodem modo et racione singuli nobiles de suis habeant subditis et villici civium decimas, quibuscumque nec aliquam aliam quoquam audeant petere vel recipere quicumque de premissis, sed ea parte pro suis serviciis sint contenti, hoc expresso, quod si vos nobiles vel villici non solveritis et non feceritis solvi decimas per vestros tempestive, ex tunc ipsa sextadecima, que pro vobis exstiterat deputata in comitatu crisiensi eo ipso eidem comiti crisiensi, et eodem modo in comitatu zagrabiensi, comiti eiusdem, et sic aliis comitibus in comitatibus eorumdem, qui comites ex tunc teneantur conpellere nobiles et cives ad solvendas decimas integre decimatoribus eorumdem, et nichilominus possint pro se iudicia recipere prout in aliis nostris litteris plenius continetur. Datum Zagrabie, feria tercia ante festum apostolorum Symonis et Jude. Anno domini MCCCXX octavo. Nos itaque qui ex debito officio suscepti regiminis dei ecclesias in suis iuribus et liberatibus tenemur conservare, peticionibus prefati domini episcopi benigniter inclinati, predictas literas privilegiales ipsius domini Nicolai bani, litteras excellentissimi principis domini Karoli, condam illustris regis Hungarie, patris nostri karissimi, felicis memorie, confirmative transcribentes eatenus, quatenus rite et legitime existunt emanate, ut vires earum veritati suffragantur, patenter cum omni suo tenore, presentis scripti patrocinio duximus confirmandum. Pro ulteriori autem comodo et statu ipsius ecclesie, insuper volumus et committimus, ut decimas sub ipso episcopatu ubique existentes, decimatores dicti domini episcopi statim post festum beati regis Stephani inmediate dicare possint, contradiccione quorumlibet non obstante, et facta dicacione

Digitized by Google

infra triginta vel quadraginta dies, quivis suas decimas absque ulteriori dilacione solvere teneatur. Item volumus, quod omnes libere ville suas decimas in specie iuxta continenciam predicti domini bani dare et solvere teneantur, salvis decimis episcopalibus et capituli absque ad cellaria eorumdem episcopi et capituli in specie debentibus provenire. Datum Bude, feria secunda proxima post dominicam ramis palmarum. Anno domini MCCC quinquagesimo primo.

Cap. II. Sequitur tenor litterarum super indulgenciis concessis ecclesie zagrabiensi, et de sumpma indulgenciarum.

Secuntur informaciones de indulgenciis nostre ecclesie, quante sint, et a quibus concesse. Et primo sequitur tenor litterarum moderni domini pape de anno domini MCCCXL quarto, deinde alia declarabuntur ut patebit: Clemens episcopus servus servorum dei. Universis Christi fidelibus, presentes litteras inspecturis, salutem et apostolicam benediccionem. Splendor paterne glorie, qui sua mundum illuminat ineffabili claritate, pia vota fidelium de clementissima ipsius maiestate sperancium tunc precipue benigno favore prosequitur, cum devota ipsorum humilitas sanctorum precibus et meritis adiuvatur. Cupientes igitur, ut ecclesia zagrabiensis, que in honorem sancti Stephani confessoris condam regis Hungarie noscitur esse fundata, congruis honoribus frequentetur, et ut Christi fideles eo libencius causa devocionis confluant ad eandem, quo ibidem uberioris dono celestis gracie conspexerint se refectos de omnipotentis dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum, eius auctoritate confisi omnibus vere penitentibus et confessis, qui in dicti sancti Stephani et aliorum duorum condam regum Hungarie, videlicet sanctorum Ladizlai et Emerici festivitatibus, eandem ecclesiam devote visitaverint annuatim, unum annum et quadraginta dies, de iniunctis eis poenitenciis singulis videlicet earumdem festivitatum, diebus quibus ecclesiam ipsam visitaverint misericorditer relaxamus. Datum Avinione secundo ydus novembris, pontificatus nostri anno secundo.

Nota eciam, quod sub bulla Alexandri pape quarti, emanata pontificatus sui anno tercio, continetur, quod quicumque fideles contriti et confessi in festo sancti regis Stephani visitaverint ecclesiam suam Zagrabie, habent indulgencias unius anni et quadraginta dierum.

Item sub bulla Innocencii pape quarti, emanata pontificatus sui anno nono, continetur indulgencia de diebus quadraginta, modo supradicto.

Item sub bulla eiusdem Innocencii, emanata pontificatus sui anno duodecimo, continetur indulgencia in festo beati regis Stephani unius anni et XL dierum.

Sumpma indulgenciarum in festo beati regis Stephani, auctoritate apostolica trium annorum et centum LX dierum.

Item in festo beati regis Ladizlai, sicut sub bulla Alexandri pape quarti, emanata pontificatus sui anno tercio, continetur, habetur indulgencia unius anni et quadraginta dierum.

Item sub bulla eiusdem Alexandri pape, emanata pontificatus sui anno septimo, continetur indulgencia de uno anno et quadraginta dierum, et similiter infra octo dies quolibet dierum.

Digitized by Google

Sumpma indulgenciarum in festo beati regis Ladizlai, ut supra apparet, trium annorum et centum XX dierum, et infra octavas eiusdem quolibet dierum unius anni et quadraginta dierum, et hec auctoritate apostolica.

Item in festo beati Emerici, auctoritate Clementis pape sexti, ut supra apparet, indulgencie unius anni et XL dierum.

Cap. III. Secuntur tenores privilegiorum Hemerici et Andree regum Hungarie sub bulla domini Gregorii pape noni positi, super metis antiquis possessionum nostrarum quamplurium et diversis libertatibus ecclesie nostre et nostris et ultimo tenor litterarum domini Stephani olim ecclesie nostre episcopi super decimis cultelli zagrabiensis et de Guerche. [1])

Gregorius episcopus servus servorum dei. Dilectis filiis . . preposito et capitulo zagrabiensi salutem et apostolicam benediccionem. Dignum est et conveniens ut hiis, que a regibus et principibus christianis pro ecclesiarum utilitatibus statuuntur, sedes apostolica, que tenetur profectibus ipsarum prospicere, favorem exhibeat, et ut ea maneant inconcussa, diligenti debeat sollicitudine providere. Sane dilecti in domino filii, insinuantibus vobis didicimus, quod inclite recordacionis reges regni Hungarie, nec non et alii Christi fideles regni eiusdem, predia, possessiones et redditus zagrabiensi ecclesie, pietatis intuitu, contulerunt, ac clare memorie Hemericus rex Hungarie quasdam indulsit libertates et immunitates populis eiusdem ecclesie, sicut apparet per privilegium speciale. Carissimus quoque in Christo filius noster Andreas, rex Hungarie illustris, eisdem populis quasdam libertates et immunitates indulsit, qui eciam, quod predicti reges et alii fecerant, approbavit. Concessit quedam insuper et specialia super hiis edidit instituta, sicut in eius privilegis, munitis sigillo cereo et bulla aurea, continetur. Venerabilis quoque frater noster Stephanus zagrabiensis episcopus, ad augmentacionem mense ipsius ecclesie, proventus decimarum cutelli scilicet zagrabiensis parochie ac decimas de Gercha, quibusdam exceptis, nec non ducentos porcos et ducentos cubulos vini, ac eciam quandam curtem cum omnibus domibus existentibus in eadem, pia vobis liberalitate concessit, sicut in eius privilegio continetur. Nos ergo devocionis vestre specialius inclinati, quod a predictis super hiis est pietatis optutu factum, auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Ad maiorem autem cautelam tenores privilegiorum ipsorum de verbo ad verbum presentibus duximus inserendos. Tenor autem privilegii Hemerici regis Hungarie talis est: In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Hemericus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Chrovacie Rameque rex in perpetuum. Quanto excellenciori beneficiorum commoditate regia celsitudo celitus perpenditur visitari, tanto divine gratitudini obligacior ex eorum efficitur accepcione, ut eo amplius de bonorum affluencia que summi dispensatoris nutu ad usus temporales sibi sunt suppeditata, vice reciproca beneficam ipsius clemenciam tum in ecclesiarum indigenciis sublevandis, tum in aliis pietatis operibus quoad poterit exercendis conpellatur honorare. Volentes igitur quod in future exultacionis patria cum multiplici ubertate domino largiente metamus in presentis exilii et luctus loco studiosius seminare, destitucioni et dispendio temporalium quod per guerre

[1]) Sravni Mon. hist. episc. zagrab. T. I. dipl. XLIX. 59.

Digitized by Google

tempestatem zagrabiensis ecclesia ob fidelitatis constanciam, corone nostre efficaciter exhibitam perpessa est, pietatis intuitu duximus consulendum. Concedimus itaque: ut nulli bano populum ecclesie memorate pro descensus seu marturinarum sive prebende liceat exaccione molestare, sed omnibus hiis tum Cesmagenses et Dumbrogenses, tum ceteri populi ecclesie suo tantum teneantur episcopo. Sanccimus eciam et statu incolumi volumus in posterum perdurare, ut de marturinis nostris vel proventibus, qui loco marturinarum exhibentur quin eciam de porcis, qui in episcopatu zagrabiensi colliguntur, eiusdem loci episcopus decimas integrales sine alicuius contradiccione percipiat. Ut autem hec regie serenitatis institucio perpetue stabilitatis robur obtineat presentem paginam ymaginis nostre sigillo communivimus. Datum per manus Desiderii aule regie cancellarii, anno dominice incarnacionis millesimo centesimo nonagesimo nono. Venerabili Job strigoniensi archiepiscopo existente, reverendo Saul colocensi archiepiscopo, Calano quinqueecclesiensi episcopo, Vgrino geuriensi episcopo, Adriano transilvano episcopo, Dominico zagrabiensi episcopo, Catapano agriensi episcopo, Johanne chanadiensi episcopo, Kalenda wesprimiensi episcopo. Mog palatino et eodem comite bachiensi, Nicolao bano et eodem comite de Zala, Mica comite de Bychor, Fulcone comite de Bodrogh, Cepano comite de Suprun, Ampudino comite de Zounuk, Dyonisio comite de Vywar. Tenor vero privilegii Andree regis Hungarie, talis est: In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Galicie, Lodomerieque rex in perpetuum. Venerandi regie stirpis successores tam diligentem tam circumspectam in suorum antecessorum donacionibus et institutis, et in hiis maxime, que ad dei cultum et honorem deputata sunt, debent habere providenciam, ut si qua parte vel annosa temporum canicie, vel importuno malignancium impetu vacillare viderint, non tantum in melius immutare, verum eciam immutata, sue auctoritatis munimine studeant in perpetuum roborare. Huius itaque regie circumspeccionis erudicione moniti, presencium atque posterorum noticie clarescere volumus: quod accedens ad nostram presenciam Ciriacus, zagrabiensis ecclesie prepositus, cum suis concanonicis. omnia sua privilegia, que tam propter diversitatem voluminum, quam propter diuturnam temporum annositatem, seu eciam propter donacionis, recenciam, si qua nullius auctoritatis suffulta fuerant testimonio et non adeo bene conservari poterant, verbo ad verbum rescripta, cum in suscepte peregrinacionis essemus procinctu, sub hac serie nostre presentarunt audiencie. Prima meta terre zagrabiensis ecclesie. quam terram zagrabiensis ecclesia, donacione nostri patris Bele regis, inclite memorie, iure perpetuo suscepit possidendam, incipit ab oriente a meta terrea, iuxta quam est aqua nomine Corusca, et ibidem est meta chrisiensis, et inde protenditur ad occidentem supra montem iterum ad metam terream, sub qua est via, et inde per illam tendit ad aquilonem versus ad metam terream Nicolai, deinde tendit ad occidentem ad aquam nomine Camesnicha, et per illam tendit superius, et exit hinc supra ad metam Clauigerorum ad quandam pirum, et deinde ad finem montis in aquam Syprach, et per illam iterum tendit inferius ad aquam Casmenicam (sic) quoadusque iungatur cum aqua Celnic, et de illa ascendit meta usque ad fenum Bogdani, et inde ultra siccum Celnik ad metam terream, et inde ad occidentem supra montem,

Digitized by Google

ubi iterum est meta terrea, et inde ad rivulum nomine Orchoec, et ibi est frutex, qui vulgo dicitur racatya, et inde superius versus Malinam ad metam terream super caput eiusdem Maline, et inde tendit ad montem ubi sunt piri iuxta terram Ysani, et ibi continentur due mete terree, et inde tendit per viam usque Brezouicham, et inde tendit ad sinistram partem ad locum, qui dicitur Vmoli, et inde ad magnam stratam, et inde tendit versus occidentem in vallem ad pontem, de valle tendit supra villam sacerdotis ad fossam, et inde supra viam, et inde iuxta vineas Vitalis ad occidentem, et inde ultra magnum montem ad castrum Gregorii, et inde tendit iterum ad montem ubi est forma selle, et inde ad vallem Pegsce, et per quandam viam tendit usque ad finem montis, qui vocatur dorsum capre, et deinde ad orientem per viam Vorosd supra fontem, et ibi est meta, et inde tendit ad vallem ultra rivulum Camescam ad cacumen, et inde ultra magnam vallem ad Lah, et inde ad viam Pethkw, et deinde ultra silvam ad quercum, et inde ad vallem, ubi minor Corusca exit, et inde tendit ad maiorem Coruscam, et inde tendit ad montem versus orientem, deinde ad vallem Brestoua et inde inferius ad Glogonicam, et inde ascendit ad prunetum, deinde ad piscinam Cruciferorum, deinde ad Calisam, et inde ultra viam in quandam vallem, deinde supra montem ubi est meta, et inde ad Sabia loca, deinde usque ad metam Templariorum, et inde per montem ad rivulum Coprumich, inde tendit usque ad metam crisiensem; deinde ad occidentem supra montem ubi est meta, et inde tendit ad aliam metam que est iuxta viam crisiensem, et inde ultra viam et montem ad Coroscam et ibi terminatur cum priori meta. Item alterius terre, quam quidam vir nobilis Totar eidem contulit ecclesie, prima meta incipit a porta lapidea, deinde tendit versus occidentem ad rivulum, qui vocatur Bogactua, et inde per viam ad montem, qui vocatur Peschenik, et inde ultra silvam ad rivulum qui vocatur Lubesiza, et per viam sub monte, qui vocatur Lubel, et tendit super eundem montem, deinde ad montem qui vocatur dorsum capre, et per viam redeundo ad locum qui vocatur Pethce, et ibi terminatur cum priori meta. Meta vero terre Topliza, quam Alexius condam banus contulit, incipit ab uno rivulo, qui vocatur Globocizo, et participat metas cum terra Mutmerii comitis, et inde tendit ad montem Wlkomerii, ubi protenditur per viam in longitudinem per dorsum montis, et descendit per vallem ad nasum eiusdem montis, et ibi est meta, deinde recto tramite ascendit montem, ubi est via, et de via ascendit et descendit ad tercium montem, per quem itur certis metis ad magnum montem ad viam, ubi iungitur cum Warastensibus, et per illam itur ad magnam viam, per quam descendit ad aquam Bignee supra ripam Progni brod, et iungitur metis Zagrabiensibus. Prima meta terre Rabuch, quam pater noster contulit, incipit a cacumine montis ubi est fons, et ibi solent viatores quiescere, hinc tendit in dorso montis per viam ad Belabochouia, ibique est fagus signata, inde ad Calissam, deinde ad montem, qui vocatur Mengelouz, inde per dorsum eiusdem montis descendit ad rivum Prodani, et ibi est nux signata, hinc per cursum eiusdem rivuli tendit usque ad pirum, deinde exit ad cerasum, inde ascendit montem Gremla, per montem Adumoli, inde descendit in campum ad rubum in medio vie, deinde per mediam silvam ad pirum iuxta viam ad Loncham tendentem, deinde ad arborem populeam, hinc ad pirum iuxta flumen, a piro per medium flumen

Digitized by Google

in Insulam ad sambucum, de sambuco iuxta silvam ad pirum, inde ad Zauam, deinde in exitu Insule ad pirum, inde ad ulmum iuxta ripam, deinde ad metam Vratislai ad pirum iuxta viam tendentem ad ecclesiam, inde ad quercum stantem ad pedem montis, deinde ad montem ad fagum signatam, hinc per montem ad quercum iuxta vineam Cerne stantem, deinde ad aliam quercum signatam, inde protenditur per viam usque Goliuerch, et inde per cacumen montis revertitur ad priorem metam. Prima meta terre Grembla, quam quidam nobilis nomine Petrus contulit, que ad hoc, ut ecclesie pluries dicte ceram solveret, deputata est, incipit versus orientem ubi est quercus signata, et dividit terram cum populo regis, inde ad pirum signatam, deinde protenditur ad fagum signatam, et ibi est meta terrea, inde transit magnam stratam usque ad nucleum, et ibi est meta, inde dirigitur ad campum iuxta metam terream, deinde ad aliam metam, inde ad pirum signatam, ibi est meta populorum regis, et alia meta est in eadem piro versus meridiem, que dividit terram cum centurione Petro, inde ad pirum signatam, deinde ad pirum iterum signatam, inde ad arborem populeam iuxta rivum, tercia meta est iuxta paludem versus pirum, deinde ad quercum in media strata, iuxta quam est rubus, inde dirigitur ad montem limosum ubi est quercus signata, inde ad bivium, et ibi est eciam quercus signata, inde inferius ad monticulum, deinde ad viam, que est iuxta monticulos, inde ad cacumen alterius monticuli, inde inferius ad rivulum superius usque ad fagum, et ibi est meta terrea, que dividit terram cum Mergeu, inde ad montem Pantelouch versus orientem, (iuxta) quem est via, et per eandem itur versus fagum, et sic redit ad priorem quercum. Prima meta terre Zauersya, quam Johannes prepositi C(iriaci)avunculus contulit, incipit a terra filiorum Nicolai ubi est nux, deinde ad pirum, iuxta quam est meta terrea, deinde tendit iuxta viam ad metam terream, hinc per montem ad unam quercum, que predictam terram dividit a terra castrensium, et de monte descendit ad unum rivulum, qui tendit ad primam metam. Prima meta terre Opor, quam Blasius vir felicis memorie, quondam abbas sancti Martini contulit, incipit versus orientem in via regis, deinde versus meridiem tendit ad terram cuiusdam civilis Cihenc, et tendit versus occidentem ad ecclesiam sancte Marie, ecclesia tamen infra metas remanente, inde versus septemtrionem ad metam Pauli, deinde ad magnam viam que veniet de Suseria et vadit Zagrabiam, inde ad fluvium Johan pataka, et per illum superius ad terram episcopi, inde per supercilium montis ad viam, et per viam descendit inter medias metas ad quercum, que dividit terram istam a terra comitis Egidii, deinde per vallem ascendit ad montem, in cuius cacumine est quercus, et descendit in fluvium nomine Jalseuch, et sic descendit ad predictam viam. Prima meta terre Cassina, quam quidam nomine Wtha, cum suis fratribus contulit, incipit a magna strata per fluvium Cassina, tendit usque ad quercum trifurcatam et signatam pro meta, deinde per vallem versus meridiem tendit ad quercum signatam iuxta viam, que ducit in Gumensam, que est meta inter teram Cassina et terram Templariorum, deinde recte per magnam silvam tendit versus montem, qui est iuxta ripam Zaua, ubi est arbor drinik, deinde superius usque ad fluvium Johan, inde ad terram canonicorum, et inde facto regressu ad viam exercitualem, que fuit prima meta Cassina, tendit per eandem versus occidentem ad quadrivium ubi est quer-

Digitized by Google

cus pro meta, inde recte per eandem viam tendit ad duas quercus signatas pro meta, deinde ad vallem septemtrionem versus ad viam, et per illam directe tendit versus orientem usque ad quadrivium, deinde versus septemtrionem protenditur per viam, que transit per rivulum Sepnicha, ascendendo superius usque ad viam, que ducit ad illam viam qua itur in Ugram, et ibi est quercus, et ab eadem versus occidentem per viam, que ducit ad magnam stratam. Prima meta Podgoriensis predii, quod Martinus banus, fidelis noster, indigenciam zagrabiensis ecclesie considerans, contulit, incipit ab oriente ubi est unus rivus qui Tresteruc potok vocatur, qui currit inferius in aquam que vocatur Gradna, et de illa tendit ad locum, qui Gradech dicitur, et inde tendit ad duas arbores in unum coniunctas, quarum una ulmus et altera quercus, et inde inferius iuxta ecclesiam per viam ad pirum, deinde ad magnam stratam ad quercum, ubi est terrea meta, et per illam ad rivum qui Gonneua dicitur, et de illa per medium campum tendit versus meridiem super magnam viam, deinde ad vineam in qua est nux, deinde ad arborem sorbarum, in qua due cruces continentur, inde per montem superius ad arborem qui gartanfa dicitur, et de illa redit ad priorem metam. Prima meta terre, quam quidam nomine Zamar, filius Daslai, contulit, incipit ad fluvio Wlica, de quo ascendit sursum usque ad viam Pomneu, et vadit usque ad metam Egidii comitis, et sic dirigitur ad dictum fluvium. Prima meta terre, quam Nadislaus contulit, incipit a rivo qui dicitur Cosnicha, de quo exit Mlaca, in qua est quercus, et inde vadit iuxta portam filiorum Chualc versus orientem, et inde ad arborem eger, ubi est crux, deinde ad magnam viam que ducit ad Monoslou, et ibi est meta, que Scopicha dicitur, et inde ad metam Zelin, ubi sunt sex mete versus meridiem, deinde ad predictum rivum et ibi est Mlaca et ibidem super Cosniza est meta terrea, et inde per eandem aquam tendit ad primam metam, videlicet filiorum Hualc. Prima meta terre Blata, quam Endus contulit, incipit per septemtrionem de fluvio qui Ocrogluch dicitur, et ille tendit ad paludem que dicitur Blata, et ille tendit versus orientem, inde ad terram que Tupal dicitur, ibi est cerasus signata deinde tendit iuxta silvam ad paludem, que Globoca mlaca dicitur, et ibi est quercus in qua est crux signata, et inde tendit versus meridiem, ubi est via que ducit ad Zelin, et ibi est salix in qua est crux signata, inde tendit versus meridiem ad arborem populeam, et inde ad silvam, que dividit terram Zechi a Blata, et silva Wlcilog dicitur, et de illa ad arborem populeam, inde ad pirum in qua est crux, inde ad aquam que Wlachun dicitur, ibi est quercus signata, inde ad pontem, in quo pedites transeunt, qui est in palude, que Brestoua mlaca dicitur, inde versus occidentem, et ibi est quercus signata cruce, inde ad arborem populeam, et Brestoua mlaka dividit Blatam a terra Narad, et ibi est via in qua currus transeunt, in qua est eciam pirus cruce signata, et per Brestouam mlacam tendit ad viam Houhodut, et ibi est meta terrea, hinc ad pirum signatam, que terram Jaroslay dividit a Blata, hinc ad quercum in qua est crux, hinc ad arborem populeam, hinc ad pirum in qua est crux, inde ad aquam que Peroisa dicitur, et inde iungitur cum terra Ciriaci prepositi. Istud eciam non est pretereundum silencio, quod in territorio terre Kemluk, quam prius annotavimus, cuiusdam hominis nomine Abraham, ad unum aratrum et dimidium terra continetur, super quo ne sepe memorata ecclesia in po-

Digitized by Google

sterum aggravetur dignum duximus memorie commendari. Insuper, ut ecclesia sepedicta contra cuiuslibet false cavilacionis seminarium, quod emergere posset in posterum, terras quas Baran decanus: Resnek videlicet, Sepnicha, Brezt, terra Siheneh, Wrethe, Turnoua, cum terra Coeani, et Duls, quam Nues bachachiensis prepositus eidem ecclesie contulit, prout in nostris earum veritas continetur privilegiis, cum quadam insula nomine Preulaca, cum tribus clausuris piscature, quas memoratus B(aran) decanus eidem ecclesie contulerat, sed occupatus morte, nondum super hoc impetrare potuerat privilegium, tranquilla pace possideat in perpetuum, presencium serie censuimus annotare. In hiis omnibus nostro fideli et dilecto Buzad comite, auctoritate et precepto nostro procuratore huius negocii existente. Item cum ea, que deo data sunt, firma sint et irrevocabilia, presencium atque posterorum noticie commendamus: quod cum Stephanus, zagrabiensis ecclesie episcopus, quasdam terras: Pribisseu, Drencina, Odra, Scitihc eiusdem contulit ecclesie, sed cum postmodum falsa suggestione, donacionem duarum terrarum: Odra et Scitich, molitus esset retractare, sed nostra prece, nec non consilio, ad plenam pacem et iurisdiccionem quievisset ecclesie, prout in autentico summi pontificis et colocensis archiepiscopi cyrographo continetur, nos eciam presenti privilegio dignum duximus confirmare. Ceterum, sicut supra tetigimus, cum ecclesiam sepe nominatam annuente domino, quod iam dudum desideravimus dedicari fecimus, et eam in maiori dotare non possemus, suis compacientes necessitatibus, et maxime quia sitam in regni nostri confinio, sicut de aliis ecclesiis facimus, hanc nostri rarissime visitare non possimus, iuxta tenorem privilegii fratris nostri, Hemerici regis, preclare memorie, has sibi libertates concessimus: quatinus universi populi qui ad eam pertinent, nec bano, nec vicebano, nec alicui in victualibus, vel descensibus, vel in marturinis, vel in iudiciis, vel ullius unquam occasione rei respondere teneantur, quin eciam, ut de iure memorate ecclesie ante nostre circumspeccionis oculos nichil indiscussum remaneat, supramemoratus C(iriacus) zagrabiensis prepositus, vir discretus et in agendis providus, terras suas et suorum fratrum Quinciani et Bocani, Cassina cum Blagussa, et Insula iuxta fluvium Zaua, cum quadam terra nomine Tupal, quam nos sibi dedimus et Novo predio et Dolsiza cum hiis eciam, qui in territorio Kemluk ad eos pertinent, in proteccionem et iurisdiccionem zagrabiensis capituli contulit, ita videlicet: ut ecclesia zagrabiensis, tam personas eorum, quam possessiones, in sue proteccionis gremium reciperet, nec terras memoratas annosa temporum canicie, vel aliquo fortune se variantis impulsu ab eis, vel suis heredibus, alienam rederet, sed tam eos, quam ab eis descendentes, in tranquilla pace libertate debita in perpetuum conservaret. Hii vero, versa vice, de censu suarum terrarum racione duarum parcium, excepta parte tercia, que ad suos dominos pertinet, videlicet marturinis, quas ipsis libere perpetuo possidendam concessimus, memorato conventui deservirent, quibus eciam, intuitu fidelis obsequii, quod nobis frater eorum C(iriacus) prepositus exhibuit, regia liberalitate concesssimus, quatenus nec bano, nec vicebano, memoratus Bochon et eius successores, vel in iudicio, vel racione alicuius rei, vel in aliis serviciis, tam ipsi, quam eorum populi respondere teneantur; sed cum ceteris populis ad ecclesiam pertinentibus consimili libertate, iure perpetuo pociantur. Si vero memoratum Bochon, super aliqua causa tam ardua, que per zagrabiensis ecclesie conventum et eius ministeriales ad

Digitized by Google

plenum diffiniri non posset, contingeret impeti, tam eum, quam eius heredes ab omnium exemptos, iudicio regie solummodo potestatis discussioni volumus reservari. Prima vero meta terre Cassina, incipit ab occidente a fluvio qui vocatur Liseu, deinde superius ad pirum, de piro ad pumarium, inde a vertice montis ad quercum, que est super ecclesiam sancti Petri, deinde ad aliam quercum, ubi est meta, ibi tangit terram Budiz, inde descendit ih Cassinam, et ibi transitur, et per transitum ascendit ad vineas C(iriaci) prepositi, ibi est meta, inde descendit in Blagussa, et per viam ascendit ad montem ad quercum, ubi requiescunt homines, ibi iungitur cum meta Boriz, inde protenditur per verticem montis ad fagum, inde descendit ad fluvium Tasenouiz, qui cadit in fluvium Glaunicha, et per illam descendit ad magnam viam ubi est pons, et per eandem viam revertitur ad occidentem per metas episcopi usque ad primam metam. Prima meta Insule cum terra Tupal incipit a Zaua ab orientali parte, et per certas metas de villa Sechi tendit usque ad metas Narad, et ibi iungitur ad metas Blata, a Blata vadit et iungit se ad metas Jaraslai in densis vepribus, et transiens viam vadit Redridol ad arborem populeam, ubi dividit terram Vekezlai et cadit in Zaua. Prima meta Dolsiza cum silva, incipit versus orientem a Bodra[1]) et vadit per Lich in Nich[2]) deinde per silvam ad semitam ubi est monticulus, inde directe ad paludem, que Obed dicitur, et ibi est quercus signata cruce, et per illam tendens redit ad metas canonicorum. Sane quia sepenominatam ecclesiam omnimoda volumus libertate perfrui, donacionem, quam quidam Egidius nomine, quem a iurisdiccione banatus per nostrum privilegium cum suis terris, ad peticionem nostri fidelis C(iriaci) zagrabiensis prepositi exemimus, factam confirmavimus: ita videlicet, ut tam ipse quam eius successores, sub concesse per nos libertatis titulo, cum suis terris et populis in eis commorantibus, et omnibus eorumdem proventibus in marturinis, et in aliis ad iurisdiccionem ecclesie sepedicte in perpetuum pertineret. Verum quia facili lapsu rei geste memoria mentes mortalium deserit, ut huius negocii deliberacione legitima per nos pertractata racio contra quodlibet privilegium in huius pagine preiudicium per Banconem vel Ochuz comitem vel per quempiam alium nobis ignorantibus impetratum, quod in respectu presentis privilegii, cassum esse debet penitus, et inutile, salva semper et inconcussa permaneat, presentem cartulam nostris successoribus iureiurando commendavimus illibate conservandam, auctoritatis nostre caractere in perpetuum roboratam. Datum per manus magistri Vgrini aule regie cancellarii, anno ab incarnacione domini MCC. decimo septimo. Venerabili Johanne archiepiscopo strigoniensi, reverendo Pertoldo archiepiscopo colocenci existentibus, Calano quinqueecclesiensi episcopo, Willelmo ultrasilvano episcopo, Symone waradiensi episcopo, Roberto wesprimiensi episcopo, Desiderio chanadiensi episcopo, Jacobo wachiensi episcopo, Petro jauriensi episcopo, Stephano zagrabiensi episcopo, Thoma agriensi electo, episcopis ecclesias feliciter gubernantibus. Jula palatino comite existente, Dyonisio magistro tawarnicorum et comite novi castri, Ochuz curiali comite, Bancone bano, Rofoyn voyuoda, ceterisque comitibus comitatus tenentibus. Regni nostri anno tercio decimo. Tenor quidem secundi privilegii eiusdem regis Andree talis est. In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Galicie, Lodomerieque rex in perpetuum.

[1]) Izpr. ab Odra. [2]) Izpr. Lihinnich.

Digitized by Google

Regie dignitatis incumbit officio, ut illorum peticiones, quos regni utilitati honorique regie corone pervigiles experto cognoverit, benigno favore presequatur. Hinc est: quod terram quandam sub Keymuk, nomine Kemesnice, quam pater noster felicis memorie rex Bela, maiore Ochuz, patre videlicet Ochuz bani abstulerat et zagrabiensi ecclesie per privilegium contulerat perpetuo possidendam, ad instanciam dilecti et fidelis nostri Ochuz bani et maxime in ducentis marcis persolvendis, quas nobis de ultramarinis partibus remeantibus accomodaverat, sibi tenebamur, eodem iure et libertatis titulo, quo ecclesia eam possidebat, scilicet: nec marturinas nec alias exacciones que sunt, vel que forte in banatu emerserint, nec victualia banatui, nec vicebano, incole earumdem terrarum solvere tenebantur, per fidelem nostrum Reinolt, filium Pertolt, sibi et per eum suis heredibus iure perpetuo possidendam restituimus, et per eundem Reynolt, ecclesie zagrabiensi, ne ei iniuriari et predecessorum nostrorum elemosinas velle retractare videremur, pro predicta terra nomine Kemesnice, terras eandem equivallentes de nostris terris propriis, scilicet de terris castri zagrabiensis, terras videlicet: Rodus, Widuse, Cupuk et Braten, a castro zagrabiensi exceptas, ad beneplacitum episcopi et tocius capituli, eisdem debitis et serviciis, quibus incole earumdem terrarum banatui servire tenebantur, ecclesie perpetuo possidendas contulimus, concedentes earumdem terrarum inhabitatoribus, quod nec marturinas, nec descensum, nec alias exacciones, que forte emerserint in banatu, nec banatui, nec vicebano solvere teneantur, sed ecclesie tantummodo. Ad maiorem eciam cautelam dictas terras per superius nominatum Reynolt certis limitibus undique distingui precepimus. Prima igitur terre Rodos meta egreditur de Sowa et venit cum metis de terra assignatis ad fossatam Mlaca usque ad viam, inde reflectitur versus aquilonem et tendit per metas in longum Mlaca, in qua diucius vadit per metas ad arborem narfa, inde in magna via ad arborem tulfa, sub qua est meta terrea, inde in eadem via vadit per metas usque ad terminos Gurimla, que est terra eiusdem ecclesie ab antiquo, semper a dextris terre populorum regis remanente, a sinistris vero ecclesie; inde reflectitur versus occidentem et metis assignatis, tam sub piro quam sub aliis arboribus vel in campis tendens diucius, reclinatur versus meridiem, et per metas vadit ad pirum sub qua est meta, transitque aquam ad sambucum ubi et meta, inde vadit ad arborem cerasi iuxta quam in eadem aqua paululum tendens superius vadit ad narfa, inde per metas tam terreas quam arbores intrat Sowam, semper a dextris et a sinistris ecclesie pertinentibus, et in Sowa meta vadit inferius unde prius processerat, et medietas aque Sowe pertinet ad ecclesiam. Item meta terre Cupuk et terre Viduse incipit ab oriente iuxta metas episcopi sub quercu, inde vadit ad silicem sub qua est meta iuxta aquam, inde vadit per metas versus aquilonem ad puteum Lubawod, ubi est meta sub piru, inde vadit per viam ad cacumen magni montis ubi est meta et (in) vertice eiusdem montis vadit ad Jazanouk, pars montis a sinistris pertinet ad ecclesiam, inde descendit per metas versus meridiem ad puteum, inde intrat aquam Blizna in qua vadit inferius diucius et exiens de aqua ascendit montem Sterma pech, de quo descendit per metas ad puteum, inde transiens vallem ascendit montem ad metam in quo vadit paululum per metas et descendit ad sorbum tenens metas cum Hercheg, inde descendit in Blizna-pataka, in

Digitized by Google

quo procedens paululum exit ad viam Struscogoy per quam per metas vadit ad aquam Zucher, tenens metas cum populis regis, inde conterminatur terre prememorate ecclesie antiquiori, semper a sinistris meta spectante ecclesie. Item meta terre Bratonis incipit ab occidente de quercu et tendit versus orientem in via ad pirum, inde vadit ad lapidem per metas ubi conterminatur terre Banconis, hinc per metas procedens conterminatur terre episcopi, inde ad quercum, inde ad avellanam inde ad quercum, hinc ad aquam Jalseuch, in qua parum procedens transit ad pirum ubi est meta, inde in montem ad quercum, deinde ad viam inde per metas ad Hodud, hinc in montem ad sorbum de qua per viam vadit ad tulfa, inde in Crauawelg hinc in Hodud ibi conterminatur priori terre eiusdem ecclesie, ab inde per montes et colles et per cetera loca transeundo cum metis ascendit ad locum unde prius processerat meta, semper a dextris ecclesie metis remanentibus. Ut autem hec a nobis Ochuz bano facta restitucio et facta in ecclesiam in concambium restitucionis collacio nec nostris, nec nostrorum successorum temporibus vel per banum sive per aliquem alium retractari valeat, presentem concessimus paginam sigilli nostri munimine in perpetuum roboratam. Datum per manus Cleti aule regie cancellarii et agriensis prepositi, anno dominice incarnacionis MCCXXI. Venerabili Johanne strigoniensi, reverendo Vgrino colocensi archiepiscopis existentibus, Desiderio chanadiensi, Willelmo transilvano, Roberto wesprimiensi, Thoma agriensi, Stephano zagrabiensi. Alexandro waradiensi, Bartholomeo quinqueecclesiensi et aliis episcopis ecclesias feliciter gubernantibus. Nicolao palatino et comite supruniensi. Ochuz bano, Paulo voyuoda, Jula curiali comite regine et comite budrugiensi, Dyonisio magistro tawarnicorum et comite bachiensi, Bankone curiali comite regis et comite albensi, Demetrio senescalco et comite woswariensi, Laurencio filio Ochuz magistro pincernarum et comite keweiensi existentibus. Regni nostri anno XVIII. Tenor insuper tercii privilegii predicti regis Andree talis est: In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie. Gallicie, Lodomerieque rex in perpetuum. Venerandi regie stirpis successores tam diligentem, tam circumspectam in suorum antecessorum donacionibus et institutis et in hiis maxime, que ad dei cultum et honorem deputata sunt, debent habere providenciam, ut si qua parte, vel annosa temporum canicie, vel importuno malignancium impetu vacillare viderint, non tantum in melius immutare, verum eciam immutata sue auctoritatis munimine studeant in perpetuum roborare. Huius itaque regie circumspeccionis erudicione moniti, presencium atque posterorum noticie clarescere volumus: quod cum essemus in exequendo itinere assumpte crucis, iniuriam crucifixi ulcisci volentes ad sanctam terram profisciscendo, venissemus ad zagrabiensem episcopatum ac monasterium zagrabiense a sancto Ladizlao rege, sanctissime recordacionis predecessore nostro, constructum, qui terram Sclauonie sive banatum ab errore idolatrie ad christianitatem convertens, corone Hungarie subiugavit; qui eciam in eodem banatu episcopatum instituit, et monasterium in honore sancti regis Stephani construxit, per venerabiles episcopos dedicari fecissemus. Episcopus et capitulum eiusdem loci nobis humiliter supplicando postularunt; ut nos omnia privilegia super prediis, possessionibus et libertatibus aliisque redditibus, tam a sancto Ladizlao rege primo fun,

Digitized by Google

datore ecclesie, tam eciam a predecessoribus nostris, presertim a fratre nostro felicis recordacionis Herrico rege, quam eciam pie a nobis collata, secrecioris et sollempnioris sigilli nostri videlicet auree bulle munimine confirmaremus. Nos igitur eorum iustis peticionibus inclinati grato volentes occurrere assensu, habito consilio magnatum nostrorum, omnia privilegia predicte ecclesie in medium fecimus deduci et per cancellarium nostrum Vgolinum de verbo ad verbum coram multitudine perlegi. Et cum nichil contradiccione dignum poterat inveniri in eisdem, omnia privilegia nostra et predecessorum nostrorum renovando secundum quod in eisdem singulis continetur, aureo sigillo nostro confirmamus et eciam auctoritate nostra adiungendo firmiter statuimus: ut de cetero nullus banus, sive sit de regali progenie sive de magnatibus Hungarie, presumat populos predicte ecclesie coram se aliqua occasione in iudicium trahere, aut alicuius rei occasione descendere, aut descensum petere, aut eciam marturinas seu quamcumque collectam, quocumque nomine nuncupatam, exigere; sed pocius firmiter iniungendo bano sive duci, loco et tempore constituto, precipimus: quod decimas marturinarum omnium seu omnium collectarum quocumque nomine nuncupatarum, episcopo plenarie et sine contradiccione aliqua et dilacione, quantum limes episcopalis concludit, persolvat. Decimam eciam omnium tributorum forensium, sive decimas proventus pontium, quorum sunt, si illi solvere noluerint, cogendo eos cum gravi iudicio ut ceteris metus in similibus incuciatur, solvere conpellat. Statuimus eciam firmiter, ut populus ecclesie sive sit episcopi sive capituli in nullius foro tributum solvere cogatur, nec eciam tributarii vel salinarii regis, causa exercende sue negociacionis contrà episcopi voluntatem vel officialium suorum ad aliquod forum episcopi accedere presumant; et si inventi fuerint, capti in carcere quadraginta diebus detineantur, omnes res suas quas tunc erga se habent amittentes. Istud specialius addiciendo statuimus, quod licet numquam moneta regalis in regno banatus sive ducatus fuerit ab aliquo rege facta, tamen a succesoribus nostris si fieri contingeret, quod non credimus, populus ecclesie, tam episcopi quam capituli, mercimonia sua vendendo vel emendo, dare non conpellatur pro eadem, nec eciam monetarii ad aliquod forum episcopi causa exercende monete, accedere aliquomodo presumant, et si inventi fuerint, per quadraginta dies capti ab officialibus episcopi in carcere detineantur, omnes res quas tunc erga se habent amittentes. Hec igitur omnia predicta a nobis et a predecessoribus nostris statuta, que ab eis et a nobis usque nunc sunt observata sic firmiter in perpetuum a filiis et heredibus nostris volumus observari, ut in nullo excedere videantur, attemptando aliquid contra iura predicta tam a nobis, tam a fratre nostro felicis recordacionis rege Herrico, quam eciam a fundatore predicte ecclesie sanctissimo rege Ladizlao vel eciam ab aliis regibus sive ducibus sint concessa et collata. Et si aliquis banus sive dux aliquid contra predicta iura attemptare presumpserit, quod non credimus, si fuerit de regali progenie, paterna malediccione inconprehensibilis amaritudinis in perpetuum percuciatur et numquam ad coronam quam hereditario iure habere debebat possit pertingere, sed toto tempore vite sue sit vagus et profugus, suisque sociari non valens, sed semper aliena mendicans, si autem fuerit de nobilibus Hungarie et citatus fuerit ab episcopo ad regis presenciam, antequam episcopo respondeat, quinquaginta marcas

Digitized by Google

fisco regio et alias quinquaginta marcas episcopo, rege eodem forcius conpellente, persolvat. Ut igitur hec omnia que a nobis et ab omnibus predecessoribus nostris sunt collata et concessa, nostris nostrorumque successorum temporibus irrefragabiliter salva semper et inconcussa in perpetuum possint permanere, sigilli nostri videlicet auree bulle munimine fecimus roborari. Datum per manus magistri Vgolini aule regie cancellarii, anno ab incarnacione domini MCCXVII. Venerabili Johanne strigoniensi archiepiscopo, reverendo Bertholdo archiepiscopo colocensi existentibus, Kalano quinqueecclesiensi episcopo, Willelmo ultrasilvano episcopo, Symeone waradiensi episcopo, Roberto wesprimiensi episcopo, Desiderio chanadiensi episcopo, Jacobo wachiensi episcopo, Petro jauriensi episcopo, Stephano zagrabiensi episcopo, Thoma agriensi electo, episcopis ecclesias feliciter gubernantibus. Jula palatino comite existente, Dyonisio tawarnicorum et comite novi castri, Ochuz curiali comite, Bancone bano, Rofoyn voywoda, ceterisque comitibus comitatus tenentibus. Regni nostri anno tercio decimo. Tenor autem privilegii Stephani secundi zagrabiensis episcopi, talis est: Stephanus divina providencia zagrabiensis episcopus. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Cum cunctis constare debeat, quod opus caritatis eterne retribucionis conferat premium iuxta illud: quoniam qui in benediccionibus seminant in benediccionibus et metent, nos sobrie operari desiderantes, salubriter attendendo eterna pro temporalibus adipisci, proventus decimarum nostrarum, cutelli scilicet zagrabiensis parochie provenientes in denariis, hiis solum exceptis, que ad cellarium nostrum solent deportari, scilicet frumento, avena, cera, melle, lino, fabis, agnis et nucibus, nec non uno fertone cancellarii et una marca pincerne nostri, dilectis fratribus nostris capitulo zagrabiensi licite ac liberaliter pro cappis suis singulis annis renovandis concessimus perpetuo percipiendos. Considerantes eciam insufficienciam et defectum cottidianorum victuum eorum, ne propter mendicata suffragia cogerentur aliquid de divinis omittere, ad eorum mense augmentacionem decimas de Gercha, exceptis illis accessoriis decimarum, que prius numeravimus, nec non et ducentos porcos et ducentos cubulos vini de cellario zagrabiensi eisdem liberaliter contulimus in perpetuum. Amplius cum in domo domini servientibus salubri solacio debeamus subvenire, ipsorum inopiam in melius emendando eo quod non habuerint habitacula communia, in qua convenientes ad divina officia in domo domini expedicius possint concurrere, curiam nostram et omnes domos in eadem existentes, eisdem perpetuo contulimus inhabitandas, ut amplius distancia locorum voluntati ipsorum occasionem impedimenti nequeat ministrare sed in unum convenientes valeant salubriter cottidianum officium domino decantare. Ut igitur donacio nostre liberalitatis eternum robur obtineat, in argumentum fidei litteras concessimus patrocinio sigilli roboratas. Anno ab incarnacione domini MCCXXVII, episcopatus nostri anno secundo. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmacionis infringere vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Anagnie VII. idus julii. Pontificatus nostri anno primo.

Sciendum autem est quod magnum privilegium domini Andree regis super premissis fuit portatum in Vyssegrad per dominum Demetrium

Digitized by Google

archidiaconum ecclesie nostre ad exhibendum in lite, quam habebamus in curia domini nostri Lodovici regis Hungarie cum civibus grecensibus super possessionibus Craleuch et Zuibla, fuit combustum in domo domini Thathamerii prepositi albensis cum pluribus aliis privilegiis ecclesie nostre; super qua conbustione habentur in nostro repositorio littere inquisicionales capitulorum et assertorie quorumdam baronum sufficientes. Tenor tamen ipsius magni privilegii domini Andree regis de verbo ad verbum est insertus sub bulla predicti domini Gregorii pape et insuper eciam quidam tenor privilegii eiusdem Andree regis combusti est insertus sub sigillo maiori capituli ecclesie albensis, adhuc tempore domini Thymothei episcopi ecclesie nostre zagrabiensis.

Cap. IV. Sequitur tenor privilegii domini Lodovici regis Hungarie confirmatorius litterarum domini Karoli regis, patris sui, super diversis possessionibus et metis quarumdam ex eisdem quamplurium nostri capituli de novo erectis, scilicet tempore ipsius domini Karoli regis.

Lodovicus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex, princeps sallernitanus et honoris montis sancti angeli dominus. Omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris noticiam presencium habituris salutem in omnium salvatore. Inmensa regum nobilitas, licet cunctis sibi subiectis se pium et benignum debeat exhibere, illos tamen uberiori et ampliori favore et gracia prosequi consvevit et amplecti, iura ipsorum confovendo et perpetua stabilitate fulciendo, qui temporalium bonorum inpensu sibi fideliter obsecuntur, et in offerendis oracionum suffragiis pro pace regis et regni omnium creatori jugiter et devote famulantur. Proinde ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod venerabilis in Christo pater dominus Nicolaus eadem et apostolice sedis gracia episcopus ecclesie za grabiensis aule nostre cancellarius, dilectus et fidelis noster, ad celsitudinis nostre accedendo presenciam, exhibuit nobis quasdam litteras patentes serenissimi principis domini Karoli olim illustris regis Hungarie, genitoris nostri charissimi pie memorie, tercio et ultimo sigillo suo consignatas litteras rescripcionales capituli ecclesie albensis super reambulacione et metarum ereccione ac renovacione terrarum et possessionum infra specificatarum ecclesie sue predicte et capituli eiusdem confirmative de verbo ad verbum continentes tenoris infrascripti, supplicans nostre celsitudini prece subiectiva, ut ipsarum tenore de verbo ad verbum presentibus transumpto easdem approbantes acceptantes et ratificantes nostro dignaremur privilegio confirmare. Quarum tenor talis est: Nos Karolus dei gracia rex Hungarie. Memorie commendantes tenore presencium significamus, quibus expedit universis. Quod cum nos ad peticionem venerabilis in Christo patris Ladizlai dei et apostolice sedis gracia episcopi zagrabiensis et honorabilium virorum capituli eiusdem ecclesie fidelium nostrorum iuxta regni nostri consvetudinem bonam et antiquam et ab antiquo approbatam, iuxta formam litterarum nostrarum generalium pro reambulandis possessionibus universis pretacte ecclesie zagrabiensis et metarum earumdem possessionum ereccionibus fidelibus nostris capitulo ecclesie albensis, ut ipsi hominem eorum fide dignum pro testimonio ad requisicionem memoratorum episcopi et capituli fidelium

Digitized by Google

nostrorum unacum Jacobo aule nostro juvene thavarnico, vel Iwachino filio Thome, fili Beriuoy, altero absente, homine nostro ad reambulandas possessiones eiusdem ecclesie contradictoribus, si qui fierent ad nostram presenciam legitime evocatis transmitterent, et tandem facti seriem nobis rescribere debentibus, scribentes dedissemus in mandatis, post hec dictum capitulum, fideles nostri, super hoc nobis rescripserunt in hec verba: Excellentissimo domino suo, domino Karolo dei gracia illustri regi Hungarie, capitulum albensis ecclesie oraciones in domino salutares. Litteras magnificencie vestre recepimus reverenter, ut decuit, hunc tenorem continentes: Karolus dei gracia rex Hungarie, fidelibus suis capitulo ecclesie albensis salutem et graciam. Quia cause ecclesiarum per morosas citaciones plerumque periclitari contingunt, fidelitati vestre firmiter precipimus, quatenus quandocumque et quocienscumque a data presencium per anni circulum per dominum Ladizlaum dei gracia episcopum zagrabiensem, et capitulum eiusdem ecclesie et eorum procuratores fueritis requisiti ad citaciones, inquisiciones, prohibiciones, recaptivaciones et reambulaciones possessionum, ac ad alia omnia prosequenda, que in talibus processibus iuxta regni consvetudinem fieri consveverunt, vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente, Jacobus aule nostre thavarnicus, vel Iwahen, filius Thome, filii Beriuoy de Garygh, homo noster, omnia premissa et singula premissorum exequatur iuris ordine observato, et post hec tocius facti seriem quociens necesse fuerit et videritis expedire, tociens nobis in vestris litteris fideliter rescribatis. Datum in Vyssegrad in octavis beati Georgii martyris, anno domini MCCCXXVIII. Nos igitur mandatis excellencie vestre obtemperare cupientes unum ex nobis discretum virum magistrum Blasium subcustodem ecclesie nostre pro erigendis metis, renovandis et reambulandis, pro faciendis citacionibus et inquisicionibus una cum homine vestro Iwachino filio Thome, filii Beriuoy ad venerabilem patrem dominum Ladizlaum dei gracia zagrabiensem episcopum ac ad eiusdem capitulum zagrabiense duximus transmittendos. Qui demum ad nos redeuntes dixerunt se reambulasse terras et possessiones inferius nominatas, et in eisdem erexisse ac renovasse metas convocatis vicinis et commetaneis nullo contradictore existente, sicut in scriptis nobis attulerunt in hec verba: Prima meta terrarum capituli zagrabiensis in vicinitate grecensi incipit ab oriente in orto presbiteri plebis ecclesie beati Emerici de Zagrabia ab orto fratrum Predicatorum sancti Nicolai, ubi rivulus Circuesche vocatus influit ipsum ortum Predicatorum, et per eundem rivulum includendo dictum ortum presbyteri ex utraque parte rivuli vadit supra ad locum molendini super eodem rivulo sancti Emerici prope puteum, deinde per eundem rivulum sursum ad duo molendina abbatis de Zagrabia super eodem rivulo, que molendina ad metas capituli includuntur, deinde super ipsum rivulum ad tria molendina capituli, et dehinc ad molendinum domini episcopi, abhinc iterum ad tria molendina capituli semper cum dicto rivulo in totum cum molendinis ad capitulum seu zagrabiensem ecclesiam pertinente, dehinc per verum meatum ipsius rivuli versus septemptrionem pervenit ad duo molendina grecensia que aqua de dicto rivulo recepta ducuntur. Abhinc tendit per antiquum meatum sepedicti rivuli ad molendinum Heremitarum, deinde per antiquum meatum ipsius rivuli transit quedam molendina grecensia in vicinitate predii Nicolai, filii Sirgarini, quod a capitulo optinet ex parte

Digitized by Google

orientis, et venit ad locum, ubi quidam rivulus currens de quadam villa Faiz olim, nunc Craleuch vulgariter nuncupata, que sub castro Medue vocato ipsum rivulum influit, et dehinc ad dexteram partem per primum rivulum vadit sursum directe in bono spacio usque ad locum ubi de parte sinistra in terra grecensi prope quasdam vineas est quidam monticulus eminens ubi exit ipsum rivulum versus orientem, et per quandam vallem tendit supra versus orientem iuxta terras pristaldorum ad cacumen montis via antiqua, per quam vadit versus septemptrionem per magnum spacium in metis Bokoucha, et pervenit ad vineam Heremitarum in Cratkidol, ubi est parva arbor nucis, deinde vertitur ad meridiem per viam, et venit ad arborem parvam piri, ubi est meta terrea in vicinitate terre ville fratrum Predicatorum de Zagrabia. Deinde venit ad albos lapides reflectendo se quodammodo ad orientem, deinde in bono spacio venit ad caput vallis parve prope vineam Heremitarum, abhinc per eandem vallem infra transit viam pupplicam euntem in Bachun, ubi est meta terrea, et venit per ipsam versus orientem per bonum spacium, et cadit in aquam Blizna extra fenile Heremitarum. Deinde transeundo fluvium versus orientem cadit in quandam vallem, per quam venit ad magnam arborem castanee site in monte circa viam publicam, per quam viam in magno spacio vadit versus septemptrionem directe et transeundo quasdam arbores castanearum et alias in bona copia exit viam circa quandam vineam et iuxta eandem vineam flectitur in vallem versus occidentem, et inter vineas eundo, venit ad arborem harazt, et cadit deinde in rivulum Bachun, ubi est arbor nucis, deinde transit rivulum et venit ad vineam prope lapides, ubi emanat fons circa arborem graburgh dictam, deinde per vallem sursum ad montem et venit ad viam usque ad semitam, que est sub loco dicto Stremapech, et per illam semitam usque ad aquam Blizna, deinde ad Stelopmerch, deinde versus septemptrionem ad cacumen directe magni montis Meduednicha, per quod cacumen vulgariter Stelemen dictum vadit directe versus orientem usque ad metas domini episcopi de Chucheria, remanentibus terris capituli, domini episcopi et Cruciferorum ad meridiem, et filiorum Arlandi, et Nicolai filii Petri ad septemptrionem. Ville vero zagrabiensis capituli obtente et possesse per ipsum a tempore, cuius memoria non extitit inter fluvium Zaue et inter dictos montes Meduednicha metis prescriptis concluse sunt hec: villa videlicet Bachun, villa sancti Symonis, villa dicta nigri Stephani et Crikanouch, Descenoch, Tornaua, utraque Bidragh, Vidouch, villa servorum Chudkoch, Godigoych, Jalseuch utraque, Oprouch, Braynoch, Donkouch, Wlkodolia, Brezth, Retcouch, Chihne, Scepniche apud ecclesiam omnium sanctorum, Dolos cum suis pertinentiis, Leznek, Preseka, Marcizlouch et Gay cum suis pertinentiis universis, aliis eciam hic non insertis. Item prima meta terre et possessionis capituli Scitech vocate incipit a parte meridionali in aqua Culpe super possessionem Vryuch, que est capituli ab oriente remanente, et terra Brezt, ab occidente abbatis Toplicensis, et venit ad montem sursum ad magnam arborem harazt crucesignatam iuxta viam, quam transit ad septemptrionem ad aliam arborem harazt crucesignatam meta terrea circumfusam. Inde ad occidentem indirecte ad duas arbores harazt crucesignatas, et ibi est meta terrea. Inde iterum ad arbores harazt crucesignatas meta terrea circumfusas. Inde ad septemptrionem ad arborem harazt crucesignatam, meta terrea circumfusam, inde

Digitized by Google

iterum ad arborem harazt crucesignatam, meta terrea circumfusam. Inde ad arbores harazt crucesignatas, meta terrea circumfusas, ubi est via, quam transit ad arborem harazt crucesignatam, meta terrea circumfusam, et ibi terminatur terra Brezt, et venit ad possessionem Gorycha, et eiusdem abbatis. Inde ad septemptrionem iterum ad viam, ubi est arbor harazt crucesignata, et ibidem alia arbor similiter crucesignata, inde adhuc per viam, ubi sunt arbores harazt crucesignate terra Goryche adiacentem remanente, et adhuc per viam ad arbores harazt crucesignatas, meta terrea circumfusas, inde adhuc per viam ad arbores harazt crucesignatas, meta terrea circumfusas, et adhuc per viam ad arbores harazt crucesignatas, meta terrea circumfusas, et adhuc per viam ad arbores harazt meta terrea circumfusas, inde adhuc per viam ad arbores harazt crucesignatas, meta terrea circumfusas et adhuc per viam ad arbores harazt crucesignatas, meta terrea circumfusas, et adhuc per viam ad arbores harazt crucesignatas meta terrea circumfusas, inde adhuc per viam ad arbores harazt crucesignatas, meta terrea circumfusas, et adhuc per viam ad arbores harazt crucesignatas, meta terrea circumfusas, inde adhuc per viam ad arbores harazt crucesignatas meta terrea circumfusas, et adhuc per viam ad arbores harazt crucesignatas, meta terrea circumfusas, inde adhuc per viam ad arbores harazt crucesignatas meta terrea circumfusas, iterum per viam ad arbores harazt crucesignatas, et ibi terra Vryuch terminatur, quasi in valle, et incipit terra Petrouch eciam capituli, terra Goryche ad occidentem remanente, et adhuc per viam aliquantulum sursum ad septemptrionem ad arbores harazt crucesignatas meta terrea circumfusas, inde iterum per viam ad arbores harazt crucesignatas semper iuxta viam predictam. Inde ad viam, que vadit in Goricham, et ibi est arbor harazt crucesignata, meta terrea circumfusa, et inde per vallem remanet Meduedech ad dexteram capituli ubi est arbor harazt crucesignatas, meta terrea circumfusa et per eandem vallem ad arbores harazt crucesignatas, meta terra circumfusas ad occidentem, inde per meatum aque ad septemptrionem ad arbores harazt crucesignatas, meta terrea circumfusas, silva magna Hroztinouech ad Goricha pertinente, ad occidentem ad arbores harazt crucesignatas, inde ad arbores bukev, et graber, ad arbores harazt crucesignatas, inde ad arbores populeas, abhinc ad arbores duas harazt crucesignatas, et unam eger, et ad viam, et transit ad septemptrionem, et abhinc reflectitur ad orientem, ubi est terra populorum de Lonka, et ad arbores eger crucesignatas, abhinc adhuc ad arbores breza et harazt iuxta rivum Kozdanech, quem transit et venit ad arborem eger crucesignatam, et ad arbores populeas crucesignatas, inde ad arbores populeas et harazt ac nyr, dehinc ad monticulum ubi sunt arbores harazt crucesignate, adhuc ad orientem ad arbores nyr et harazt populeas crucesignatas, dehinc ad lapides ubi est via, qua vadit ad Lippam, inde vadit ad septemptrionem directe ad arbores crucesignatas, inde adhuc per viam in magno spacio ad arbores crucesignatas, metis terreis circumfusas, terra capituli ad dexteram remanente, terra Lonka ad sinistram, deinde ad Lipnoznes ad Crekou, semper ad arbores crucesignatas, metis terreis circumfusas, deinde ad rivum Mocricha, et abhinc ad montem ad arbores crucesignatas, et ad arborem bukev, iterum per magnum spacium per arbores crucesignatas. Inde aliquantulum ad occidentem, et iterum ad septemptrionem per diversas arbores crucesignatas, et iterum in magno

Digitized by Google

spacio ad arbores crucesignatas, et ad arborem pomi semper per viam, et arbores barazt crucesignatas, inde ad arborem bukev et harazt crucesignatam, inde ad arborem haas crucesignatam et harazt. et adhuc ad arbores harazt crucesignatas, et metis terreis circumfusas, et ad arborem haas ubi est Golobanech et sub Blazmas, Ternouaznas, et ad viam magnam, que vadit de Lippa, per quam viam, ubi sunt diverse arbores crucesignate vadit ad septemptrionem, et pervenit ad terram Dolsyche puzte, circa quam est Obed lutosum, ad sinistram terra abbatis et ad dexteram terra capituli, media inter viam, de qua revertitur ad dexteram ubi fuit via arena repleta, et per eam ad arbores crucesignatas, et per viam ad novem arbores harazt similiter sitas crucesignatas. Inde ad Mochulo, et pervenit ad viam, per quam itur ad septemptrionem et exit ad terram arabilem Laaz ad orientem, et venit ad eger crucesignatam, et graber crucesignatam, dehinc ad harazt crucesignatam ultra Megurduzye iuxta Cherech, Zyunar, Iko, dehinc ultra Gredam, Stolpna, iuxta parvam Dolsicham dehinc ad Lekencha, dehinc ad sirocam Gredam, ubi sunt monticuli, dehinc ad Pretokam superiorem, dehinc ad Martinchereth, dehinc iuxta Gredam, Grabroe ad Jazenya, Jezenzko, et ad Chereth, Thestenzko, et dehinc ad Magnidobech, dehinc ad Odram vivam, (a)viva ad mortuam Odram, ubi vicinatur terris et possessionibus Nicolai et Stephani filiorum Stephani, dicti Chopor, nec non Kose, filii Thome, proximi eorum, et ab eadem Odra mortua cadit directe in Zauam, per quam Zauam inferius eundo venit ad possessionem Strelechko, et abhinc ad Colpam, et per Colpam sursum per valde magnum spacium ad metam prius nominatam, ita quod in predictis metis includuntur ville et possessiones Vryuch, Petrouch, Dolsicha magna, Jazuenik, Stopen, Odra, Drenchina superior, et inferior, Pratynia, Scitech, ac Strelechko prius nominatum. Item prima meta terre Zaursya et Goremla incipit a monte a kerku signata a parte septemptrionali, et vadit in via magna versus meridiem ad arborem populeam, ab oriente terra filiorum Lukach, ab occidente a terra capituli remanente, inde ad pirum signatam, deinde via flectitur ad orientem, nichilominus meta vadit per cacumen montis in magno spacio et venit inter duas vineas, deinde descendit directe et vadit ad cacumen monticuli, de quo descendit divertendo ad occidentem ad fossatum et ad viam, per quam itur ad meridiem, inde ad arborem nucis, deinde vadit directe ad campum, et post flectitur in bono spacio ad orientem. Inde parvum eundo iterum regirat ad meridiem. Inde ad dumos spinarum, per quos vadit in bono spacio, et venit ad terram Nicolai archidiaconi de Kamarcha, et veniet ad orientem et venit ad viam per quam itur ad magnam arborem harazt, dehinc ad viam ad terram Bobichan iuxta dumos spinarum, de qua via reflectitur ad orientem, deinde ad meridiem in magno spacio in valle, que repletur ex inundacione aquarum, et iuxta sitas arbores exit ad viam magnam, de qua adhuc ad meridiem usque ad dumos spinarum, dehinc ad meridiem per meatum aque superflue usque ultra Zauam directe, abhinc per ipsam Zauam supra occidentem procedendo sunt incluse possessiones filiorum Laurencii, dicti Bolog, Marcus villici, Rodes vocata, alia Rodes Donati, et Lonka, Endriol predialium dicti capituli, ubi exit per metas erectas, inter possessiones filiorum Arlandi et capituli diversas sursum ad montes versus septemptrionem, et venit sub montibus ad arbo-

Digitized by Google

rem populeam, et sic ascendit montes ad arborem castanee ubi est meta terrea, abhinc ad vallem Borch ubi est arbor bukeu, dehinc ad Pech, que est capituli, et terra Poloschicha, dehinc per montem ad Korostech, dehinc ad viam, que vadit ad Ponikui, abhinc per montem in magno valde spacio ad Galagh, dehinc ad arbores vixe, dehinc ad montem circa ecclesiam sancti Nicolai filiorum Arlandi, ubi ex parte sinistra exit rivulus Rabuch, dehinc ad alium rivulum Rabuch ad partem dexteram, dehinc ad Biztram, de Biztra ad viam, que vadit versus Medue, abhinc per dextrum rivum Rabuch descendit inferius versus meridiem in longo spacio, et pervenit ad metas Zloyna, et venit ad rivum Jaurynicha, dehinc per montem et superiorem viam ad Jarnemo dehinc ad Pech Senmnono, que est capituli, abhinc ad rivum Zaursia, de quo ad montem ad arborem kerci, que est meta Geremla, ubi prius est inceptum, et ibi terminatur. Item prima meta possessionis Casna ex parte Vgre incipit a rivo inferius et vadit ad ad monticulum ubi est meta terrea in cacumine posita Lyseu vocatum, ubi eciam meta terrea Zepniche Andree filii Marculini finitur, et per cacumen montis vadit ad partem septemptrionalem, et pervenit ad aliam metam terream, abhinc iterum ad metam terream, et per cacumen montis procedendo ad partem septemptrionalem pervenit usque terram Ladochuech, que est capituli, et pervenit ad metam terream, abhinc ad occidentem per semitam in eodem cacumine ad metam terream, terra dicti Andree ad sinistram remanente semper, dehinc iterum ad metam terream, dehinc ascendendo ad montem venit ad arborem harazt crucesignatam, meta terrea circumfusam, abhinc per dorsum montis adhuc ad occidentem per metam terream, abhinc per semitam ad metam terream, dehinc ad septemptrionem ad metas Cruciferorum de Planina, ubi est meta terrea, dehinc ad viam, et per eam sursum, et pervenit ad metam terream, dehinc per viam ad occidentem ad metam terream in descensu ad septemptrionem, et pervenit ad metam terream, deinde inferius ad vallem iuxta locum castri Blagusa et cadit in rivum, et per rivum usque ad lapidem magnum, dehinc sursum per vallem ascendit ad castrum antiquum Paganorum, dehinc ad viam, et per viam parvum ad occidentem, abhinc directe infra ad terram arabilem Wlko, que est capituli, dehinc sursum ad montem, ubi est rakytia, abhinc ultro bukouya, dehinc ad rivum Cassina ad septemptrionem ubi rivi coniunguntur. Item prima meta terre Vinodol capituli zagrabiensis incipit a via magna, que de Vinodol vadit versus Hraztovicham in monte de villa veniendo exit ipsam viam ad dexteram supra vineam Wlchech per semitam eundo versus orientem in medio Pech inter vineas per eandem semitam venit ad dumum brezt, inde ad dumos spinarum ex utraque parte constitutos deinde transit semitam ad aliam viam, que vadit ad aliud Vinodol. et transeundo viam adhuc ad orientem versus ecclesiam venit ad arborem sorbelli, dicta arbore ad dexteram remanente vadit supra quandam vineam per longum, abhinc descendendo de monticulo venit ad viam, per quam eundo ad rivum Maschonicha venit ad arbores nucis, sestach [1] vocatas, ubi iterum venit ad magnam viam, quam exit versus montem in planicie et dividitur ab aliis per sultum vadit ad Mozlaunicham, per quam aquam eundo sursum ad meridiem iuxta metas nobilium de Blyna venit ad caput ipsius rivuli supra vineam Boliner, de quo capite venit ad magnam viam, que vadit ad

[1]) lesnak?

Digitized by Google

montem sursum, et divertit ad arborem castanearum iuxta metas et terras magistri Dionysii Jalseunicha, et terrarum abbatis Toplicensis, abhinc per montem ad occidentem venit ad viam, quam transit per medium, et eundo per ipsam viam in monte venit ad aliam, de qua via ascendit montem versus septemptrionem in monte eundo descendit supra puteolum, venit ad viam inferius eundo ad arbores castanearum, dehinc ad aquam Moschenicha versus occidentem directe transeundo viam venit sub vineas ad dexteram remanentes, per vallem parvam, quasi per medium fossati factam, per quam sursum vadit ad truncum cerasi, et adhuc sursum per montem venit ad viam, que vadit de Visceko ad Plesiuicham, per quam viam eundo separat se ad aliam viam ad dexteram, et descendendo inferius aliquantulum in magno spacio eundo adhuc descendit inferius ad Zalatin, et iterum separat se ad aliam viam ad sinistram, abbinc satis descendendo venit ad metam primitus nominatam. Datum in octavis festi beati Jacobi apostoli, anno domini MCCCXXVIII. Nos itaque ex tenore literarum rescripcionalium prelibatorum capituli ecclesie albensis fidelium nostrorum super reambulacione et metarum ereccione pronotatarum possessionum et villarum dicti capituli ecclesie zagrabiensis tempore prioris et inmediate precedentis sigilli nostri facta modo premisso informati, quatenus nobis per promemoratos fideles nostros capitulum ecclesie albensis antedictum super reambulacionibus et metarum ereccionibus earumdem rescriptum extitit, ipsas reambulaciones et metarum erecciones sine preiudicio iurium nostrorum et quorumlibet aliorum patenter presencium patrocinio litterarum approbantes ipsi ecclesie zagrabiensi et capitulo eiusdem confirmamus promittentes, ut quam primum presentes littere ad nos fuerint reportate in formam nostri privilegii easdem redigi faciemus. Magnifico tamen viro Mykch bano tocius Sclauouie fideli nostro predilecto premissa omnia articulatim diligenter examinante, annuente et ad ea consensum prebente et assensum. Datum Zagrabie in festo beati Barnabe apostoli, anno domini MCCCXXXIII. Nos itaque qui ex debito officio suscepti regiminis curis et profectibus ecclesiarum omnium in regno nostro Christo militancium, quarum precum suffragiis non solum temporaliter, verum eciam spiritualium bonorum incrementis in celesti patria speramus adiuvari, earum, tamen maxime, que ad nos specialiori patronatus iure pertinent providenciam apponere debemus diligentem, predictam zagrabiensem ecclesiam per sanctissimum regem Ladizlaum immortalis memorie antecessorem nostrum fundatam volentes in suis iuribus et proprietatibus illesam conservare, peticioni dicti domini Nicolai episcopi ecclesie prenotate aures exaudibiles benigno cum favore inclinantes, predictas litteras paternas de verbo ad verbum presentibus insertas omni prorsus suspicione carentes de beneplacita voluntate serenissime principisse domine Elisabeth, inclite regire Hungarie, genitricis nostre karissime, ac de consilio et connivencia prelatorum et baronum nostrorum ex certa nostra sciencia, quoad omnes sui continencias acceptamus, ratificamus et approbamus, presentisque scripti patrocinio de regie potestatis plenitudine, perhempnaliter eidem ecclesie zagrabiensi valituras confirmamus. Ut igitur presentis nostre confirmacionis et approbacionis series sit dicte ecclesie zagrabiensi in perpetuum valitura, nec ullo umquam tempore aliquo suspicionis rubigine, eo quod nunc predictus dominus Nicolaus episcopus zagrabiensis honore

Digitized by Google

cancellariatus et conservacionis sigilli nostri autentici preditus fulgere dinoscitur possit aliquatenus obfuscari, presentibus habita matura deliberacione cum predicta domina regina genitrice nostra et prelatis, ac baronibus nostris ex nostra certa consciencia nostrum et eiusdem domine regine genitricis nostre sigilla duplicia authentica decrevimus fore apponenda. Datum per manus eiusdem domini Nicolai episcopi zagrabiensis aule nostre cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCCLII. quarto ydus februarii. Regni autem nostri anno undecimo. Venerabilibus in Christo patribus et dominis Nicolao strigoniensi, locique eiusdem comite perpetuo, et Dominico spalatensi archiepiscopis, fratre Dyonisio archielecto colocensi, Nicolao agriensi, Demetrio varadiensi, Andrea transilvano, Colomano jauriensi, Nicolao quinqueecclesiensi, Michaele vaciensi, Johanne vesprimiensi, Thoma chanadiensi, fratribus Thoma syrmiensi, Peregrino boznensi, Stephano nitriensi, et Blasio thiniensi episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus. Magnificis baronibus: Nicolao palatino, et iudice Cumanorum, Nicolao filio Laurencii voivoda transilvano, Oliverio magistro tavarnicorum, nostrorum, et iudice curie domine regine genitricis nostre charissime, Thoma iudice curie nostre, Stephano tocius Sclauonie et Croacie, Dominico de Machou, et Nicolao de Zeurino banis, Paulo magistro tavernicorum reginalium, et Bartholomeo pincernarum, et Leukus dapiferorum, Dionysio agasonum, ac Thuceus ianitorum nostrorum, nec non Johanne filio eiusdem Oliverii dapiferorum reginalium magistris, Symone filio Mauricii comite posoniensi. Et aliis quam pluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Cap. V. Sequitur tenor litterarum abbatis thoplicensis, per quas approbat metas nostras de Sitech tamquam commetaneus ab aquilone et ab occidente.

Nos frater Johannes abbas monasterii Thoplicensis, totusque conventus loci eiusdem. Notificamus omnibus quibus expedit presencium per tenorem, quod cum honorabiles viri capitulum zagrabiensis ecclesie ipsorum possessionem Scitech vocatam auctoritate regia (fecerint) novis metis distingui undique consencientibus suis commetaneis circumquaque, sicut eciam fratribus nostris tunc ibi presentibus ad hoc specialiter vocatis, hoc constitit evidenter, quia tamen per aliquos ad quos nichil spectant mete predicte de facto inpugnantur maxime ex parte possessionum ad nostrum monasterium pertinencium de Goricha videlicet et de Dolsicha dicta puzta, nos habito consilio fratrum nostrorum metas predictas prout in litteris regalibus sunt descripte, pro parte dicti capituli, dicimus esse veras et iustas et nullum preiudicium possessionibus nostre ecclesie generare. Datum tercio die post octavas nativitatis virginis gloriose, anno domini MCCCXXX nono.

Cap. VI. Sequitur tenor privilegii domini Lodovici regis per quod liberavit capitulum suum zagrabiense a servitute castri Medue.

Lodouicus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex, princeps salernitanus et honoris montis sancti angeli dominus. Omnibus Christi fidelibus presen-

Digitized by Google

tibus et futuris, presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Cum a nobis petitur quod honestum est, decet regiam maiestatem facilem prebere consensum in hiis precipue, que ecclesiarum sanguine crucifixi dedicatarum, comodis videntur utiliter convenire. Proinde ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod accedens in nostre maiestatis presenciam venerabilis in Christo pater dominus Nicolaus, eadem et apostolice sedis gracia episcopus zagrabiensis, auleque nostre vicecancellarius, dilectus nobis et fidelis, exhibuit nobis quasdam litteras nostras patentes super quibusdam libertatibus eiusdem ecclesie zagrabiensis, datis eidem, confectas, tenoris infrascripti, supplicans in sua et capituli eiusdem ecclesie personis, nostre celsitudini prece subiectiva, ut easdem acceptare et approbando ratificare nostroque eisdem, ymmo pocius dicte ecclesie zagrabiensi dignaremur privilegio confirmare, quarum tenor talis est: Nos Lodouicus dei gracia rex Hungarie. Significamus quibus expedit tenore presencium universis, memorie conmendantes, quod honorabile capitulum ecclesie zagrabiensis per virum discretum et honestum magistrum Jacobum, prepositum eiusdem ecclesie significare curavit querulose nostre maiestati, quod contra libertatem dicte ecclesie per nostros progenitores graciose et salubriter sibi factam et dudum concessam efficacissimorum privilegialium instrumentorum vigore mediante, ad castrum Medue per diversarum collectarum et exaccionum honera videlicet vini, bladi et denariorum ipsa ecclesia nimium foret agravata et oppressa, petentes nostram excellenciam humiliter supplicando, ut ipsam ecclesiam ab huiusmodi indebitis honerosis gravaminibus intuitu divine pietatis exhonerare dignaremur, ab eadem oppressione dictam ecclesiam pio humero relevando. Igitur nos, qui ex debito nostri officii cunctas ecclesias regni nostri, quarum patroni existimus favente divina clemencia speciales, quarumque oracionum suffragantibus meritis vivimus et regnamus, visis litteris privilegialibus domini Stephani olim regis Hungarie, avi nostri karissimi, felicis memorie, caractere auree bulle eiusdem consignatis, libertates dicte ecclesie zagrabiensis exprimentibus, eandem ecclesiam in suis libertatibus per quos progenitores nostros eidem concessis, volentes illesam et indempnem conservare, de eiusque statu pacifico et tranquillo utique invigilare cupientes amodo et deinceps de pietate regia ab exaccione premissarum indebitarum taxacionum liberam volumus fieri perpetuo prorsus et exemptam. Itaque iubemus, ut nullus omnino hominum pretextu dictarum exaccionum vini, bladi et denariorum ac quorumvis victualium et serviciorum ad dictum castrum exigendorum, a quibus videlicet eadem ecclesia ex gracia et pietate progenitorum nostrorum extitit liberata ab antiquo, nullatenus amodo inquietare presumpmat et pariter agravare, sed eandem ecclesiam pristina sua privilegiata libertate pacifice perfrui et gratulari, absque ulteriori inquietacione permittat. Volumus enim nichilominus statuentes de plenitudine regie potestatis committimus, ut nullus dux vel banus tocius Sclauonie, eandem ecclesiam zagrabiensem contra premissam graciam et libertatem sibi per pios progenitores nostros factam et per nos ex certa sciencia et de consilio prelatorum et baronum regni nostri ratificatam aliquatenus presumpmat molestare. In corporalem autem possessionem dicte libertatis ipsum capitulum zagrabiense per Rauaz aule nostre militem fidelem et familiarem sub testimonio hominis capituli ecclesie quinque-

Digitized by Google

ecclesiensis fecimus introduci. Presentes autem dum nobis fuerint reportate, in formam nostri privilegii, redigi faciemus. Datum in Vyssegrad, in crastino festi beate Lucie virginis. Anno domini MCCCXL secundo. Nos itaque supplicacionem dicti domini Nicolai episcopi in sua et capituli sui zagrabiensis personis nobis porrectam in hac parte iustam fore et legitimam conspicientes, volentes dictam ecclesiam zagrabiensem, ob reverenciam sanctissimi Stephani regis, in cuius honore gloriose ipsa fundata existit, per cuius continuas ut speramus intercessiones et oracionum suffragia tocius nostre nostrorumque predecessorum salutis prestolamur exordium, ex toto animi nostri desiderio dignis laudum preconiis extollere, in suis iuribus eandem illibate conservando, predictas litteras nostras super predictis libertatibus eiusdem ecclesie emanatas, de verbo ad verbum presentibus insertas, omni prorsus suspicione carentes de beneplacita voluntate serenissime principisse domine Elyzabeth, inclite regine Hungarie, genitricis nostre karissime ac de consilio et connivencia prelatorum et baronum nostrorum ex certa sciencia, simul cum libertatibus prenotatis in continenciis earumdem explicatis acceptamus, ratificamus et approbamus, presentisque scripti patrocinio de regie potestatis plenitudine perhempnaliter eidem ecclesie zagrabiensi valituras confirmamus. Ut igitur presentis nostre confirmacionis et approbacionis series, sit dicte ecclesie zagrabiensi in perpetuum valitura, nec ullo umquam tempore aliquo suspicionis rubigine eo quod nunc predictus dominus Nicolaus episcopus zagrabiensis honore vicecancellariatus et conservacionis sigilli nostri autentici preditus fulgere dinoscitur, possit aliquatenus obfuscari, presentibus habita matura deliberacione cum predicta domina regina genitrice nostra et prelatis ac baronibus nostris ex nostra certa consciencia, nostrum et eiusdem domine regine genitricis nostre sigilla dupplicia autentica decrevimus fore apponenda. Datum per manus eiusdem domini Nicolai episcopi zagrabiensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCCL secundo, quarto ydus februarii, regni autem nostri anno undecimo. Venerabilibus in Christo patribus et dominis Nicolao strigoniensi, locique eiusdem comite perpetuo et Dominico spalatensi archiepiscopis, fratre Dyonisio archielecto colocensi, Nicolao agriensi, Demetrio varadiensi, Andrea transilvano, Colomano jauriensi, Nicolao quinqueecclesiensi, Mychaele wacyensi, Johanne wesprimiensi, Thoma chanadiensi, fratribus: Thoma syrmiensi, Peregrino boznensi, Stephano nitriensi, Blasio tinniensi episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus. Magnificis baronibus Nicolao palatino et iudice Comanorum, Nicolao, filio Laurencii, voyuoda transilvano, Olyuerio magistro tavarnicorum nostrorum et iudice curie domine regine genitricis nostre karissime, Thoma iudice curie nostre, Stephano tocius Sclauonie et Croacie, Dominico de Machou et Nicolao de Seurino banis, Paulo magistro tauarnicorum reginalium, Bartholomeo pincernarum et Leukus dapiferorum, Dyonisio agazonum ac Theuteus janitorum nostrorum, nec non Johanne, filio eiusdem Olyuerii dapiferorum reginalium magistris, Symone, filio Mauricii, comite posoniensi et aliis quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Digitized by Google

Cap. VII. Sequitur tenor privilegii cuiusdam Egidii, per quod cum terris suis Prelaka et aliis fuit exemptus a iobagionatu castri, que terre postmodum devenerunt ad nostram ecclesiam, prout ex tenoribus sequentibus apparebit.[1])

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerieque rex in perpetuum. Sicut morale genus hominum sue libertatis dignitate, quam a primis generantibus cunctis equalem habuerat, abutendo tradita sibi potestate, meruit spoliari, sic eiusdem posteritatis successio, si bonis refulgeat operibus, in quolibet hominum pristine condicionis remedio meretur reformari. Hinc est, quod nos salubriter ammoniti, presencium atque posterorum noticie clarescere volumus, quod ad honestas preces fidelium nostrorum venerabilis videlicet D(esiderii) chanadiensis episcopi et Ciriaci zagrabiensis prepositi quendam hominem nomine Egidium, qui a primogenitoribus suis ad banatus dignitatem servicio pertinebat, cum omnibus suis heredibus, per eum habitis et habendis, et cum terris et prediis ad eum, sive iure hereditario sive alio quocumque modo pertinentibus, perpetue libertati donavimus, ita videlicet: ut tam ipse quam eius successores, nec bano nec cuiquam hominum racione pristine condicionis respondere teneatur, sed cum omnibus suis heredibus, inter nostros servientes computabilis habeatur. Predia autem dicti Egidii, que nostre audiencie, cum omnibus terminis ipse Egidius pro confirmacione recipienda declaravit, sunt hec: Insula, Craztenica, Preulaka, Selin, Chernelek, Rucha, Quiquinik. Prima meta est terre predicte Insule, incipit a rivo qui vocatur Strugua, et desinit in viam proximam que ducit per campum, qui vocatur Surina, et transit magnam silvam et veniet ad rivum, qui vocatur Mlaka, et iuxta illum descendit usque ad arborem mali, postea tendit in hornum, deinde venit in ulmum, deinde desinit in proximum fontem, qui est in Zauicha, et per illam descendit in rivum qui est in meta domini episcopi, et ipsum transit et desinit ibidem in proximam viam, et per illam venitur in arborem populeam, et transit ibidem campum, et veniet ad arborem nucum, inde revertitur ad predictum rivum, qui vocatur Strugua, et in ipso descendit et finitur in magna Zaua. Prima meta dicte terre Craztenice incipit a quodam rivo, qui exit de Zaua, qui eciam vocatur Mertuice, et iuxta illum descendit usque ad proximum nucum, deinde tendit in piscinam, et iuxta illam descendit usque ad rivum Zouichka glaua, et ibidem transit et intrat alium rivum, qui vocatur Dolga mlaka, et in illo tendit sursum quoadusque pervenitur ad magnam arborem populi, de illa tendit ad minorem populum, et inde procedens tendit in Zauam, et ibi finitur. Prima meta terre supradicte Preulaka incipit ab orientali parte ab ipsa Zaua, in loco qui vocatur transitus leprosorum, et ducit per proximam viam in rivum qui vocatur Mertuicha, et per illum descendit usque ad proximum pirum, iuxta quam conposita meta est, inde ducit in hornum, deinde tendit ad rivum, qui vocatur Oboniz, iuxta quem alia composita meta est circa quatuor arbores hornos, et tendit iuxta predictum rivum usque ad aliam conpositam metam circa duos ulmos, deinde ducit ad magnam ulmum, et ibi transit agrum et veniet ad arborem mali, inde itur in magnam viam ad pirum, circa quam

[1] Sravn. Mon. hist. episc. zagrab. T. I. dipl. XXXI. pag. 36.

Digitized by Google

meta est, et tendit in ipsa via usque in rivum qui vocatur Coztnicha, et per illum tendit sursum, usque alium rivum qui vocatur sicca Coztnica, inde tendit sursum et veniet in fraxinum, inde tendit sursum usque ad pirum, inde transit aliam pirum et vadit ad ulmum, inde itur ad cerasum siccum, qui stat secus rivum qui vocatur Mlaka, inde tendit sursum ad cerasum nigram iuxta Mlaka, inde tendit ad pirum iuxta ripam, que vocatur Strugua, iuxta illam descendit usque ad predictum fluvium Zaua, qui est inicium et finis eiusdem predii. Prima meta terre, que vocatur Selin, incipit ab occidentali plaga a fonte, qui vocatur Zlatouzti iuxta ecclesiam Johannis baptiste, et descendit in fonte ipso usque ad divisionem ipsius, una pars ipsius fontis tendit contra meridionalem partem, in qua predicta dirigitur meta et tendit in alium rivum, qui vocatur Odra, per illum descendit versus orientalem partem, et venitur ad rivum secundum supradicti fontis Zlatouzti et tendit in caput ipsius et ibi finitur. Prima meta terre Chernelek, incipit a parte orientali in magna arbore fagi, iuxta rivum qui vocatur Jelseuch et tendit in proximum montem ad aliam fagum et ascendit sursum per vallum et veniet in hornum, deinde veniet in viam que est in cacumine eiusdem montis, per illam tendit ad magnam hornum, circa quam composita meta est, et ibi transit viam, et descendit alia parte de predicto monte ad arborem castanearum, deinde descendens transit ripam et venit in pirum circa quam composita meta est, inde tendit sursum in alium montem ad viam, que in cacumine ipsius est, in qua meta circa hornum composita est, de illa transit duas compositas metas et venit in prinum arborem, inde itur sursum usque in bivium, in quo composita meta est circa hornum, inde itur sursum ad arborem mali iuxta vineam, inde tendit versus orientalem plagam et veniet in hornum, de ipsa descendit ad pirum, inde descendit donec veniat in supradictum rivum, qui vocatur Jelseuch. Prima meta terre Rucha est contermina terre Munozlou, terre scilicet filiorum Macharei comitis, inde tendit ad Zauam, deinde in Lachinam, inde per silvam redit et conterminatur iterum terre predicte filiorum Macharei comitis. Prima meta terre supradicte Quiquinik, incipit ab ipsa Quiquinik, et descendit in Lomnicham, inde ascendit in fluvium qui vocatur Sel, inde ascendit in bivium, quod dicitur Pomneu, inde in Wericam fluvium, inde ascendit per vallem et redit in Caluuez. Ut igitur hec a nobis facta libertatis donacio, per omnia nostrorum successorum tempora salva semper et inconcussa permaneat, presentem paginam concessimus, sigilli nostri munimine in perpetuum roboratam. Datum per manus magistri Hugrini, aule nostre cancellarii, anno ab incarnacione domini MCCXVII. Venerabili Johanne strigoniensi, reverendo Bertoldo colocensi archiepiscopis existentibus, Calano quinqueecclesiensi, Desiderio chanadiensi, Wilelmo ultrasilvano, Symone waradiensi, Jacobo waciensi, Roberto vesprimiensi, Petro jauriensi, Stephano zagrabiensi, Thoma agriensi, episcopis ecclesias feliciter gubernatibus. Jula palatino, Bancone bano, Dyonisio magistro tawarnicorum et comite novi castri, Rophoyn woiuoda, Ochuz curiali comite, et ceteris comitibus comitatus tenentibus. Regni nostri anno tercio decimo.

Digitized by Google

Cap. VIII. Sequitur tenor cuiusdam articuli inserti sub sigillo pendenti domini Nicolai bani, excepti videlicet de magno privilegio domini Andree regis, qui articulus habetur insertus sub bulla domini Gregorii pape noni, ultra medium.

Nos Nicolaus tocius Sclauonie et Croacie banus. Tenore presencium significamus quibus expedit universis, quod anno domini millesimo CCC quinquagesimo tercio, in festo beati Luce ewangeliste, honorabilis vir dominus Johannes archidiaconus de Guerche, vice et nomine discretorum virorum dominorum capituli zagrabiensis ecclesie, exhibuit nobis litteras nostras patentes tenoris infrascripti, sub sigillo nostro quo utebamur, quando videlicet eiusdem banatus honore primo ante aliqua tempora pociebamur, petens eiusdem capituli vice et nomine, quatenus tenorem ipsarum litterarum nostrarum faceremus transcribi et transsumpmi sub nostrum sigillum, quo nunc utimur tempore ducatus incliti principis domini Stephani, dei gracia tocius Sclauonie, Croacie et Dalmacie ducis, nostri domini naturalis. Cuius nos peticionibus annuentes, eo quod ipsas nostras litteras sub priori nostro sigillo contentas, ut predicitur, reperimus omni vicio et suspicione karentes ipsarum tenorem presentibus de verbo ad verbum inseri fecimus et nostri sigilli presentis appensione roborari et muniri. Quarumquidem litterarum nostrarum tenor talis est: Nos Nicolaus banus tocius Sclauonie. Significamus quibus expedit universis, quod cum honorabiles viri capitulum zagrabiense iuxta nostram diffinicionem debuissent exhibere magnum privilegium ecclesie ipsorum, domini Andree regis Hungarie, super facto cause ipsorum quam coram nobis habent, in octavis epiphanie domini, contra quosdam iobagiones castri zagrabiensis de campo. Tandem pro parte ipsius capituli a nobis fuit petitum, quatenus articulum in ipso privilegio contentum, qui ad factum ipsorum cause predicte erat necessarius faceremus transcribi et nostro sigillo consignari, maxime pro eo quia dictum privilegium in quadam cause ipsius capituli in curia domini nostri regis in brevi debebat necessario exhiberi. Attendentes itaque dicti capituli iustam peticionem, predictum ipsum articulum fecimus transsumpmi sub nostrum sigillum de verbo ad verbum de eodem privilegio, qui talis erat: Sane quia sepenominatam ecclesiam omnimoda volumus libertate perfrui, donacionem quam quidam Egidius nomine, quem a iurisdiccione banatus per nostrum privilegium cum suis terris ad peticionem nostri fidelis capituli zagrabiensis prepositi exemimus factam, confirmavimus, ita videlicet, ut tam ipse quam eius successores sub concesse per nos libertatis titulo cum suis terris et populis in eisdem commorantibus et omnibus eorumdem proventibus in marturinis et in aliis ad iurisdiccionem ecclesie sepedicte in perpetuum pertineret. Verum quia facili lapsu rei geste memoria mentes mortalium deserit, ut huius negocii deliberacione legittima per vos procurata racio contra quodlibet privilegium in huius pagine preiudicium propter Banconem vel Ochuz comitem vel per quempiam alium nobis ignorantibus inpetratum, quod in respectu presentis privilegii cassum esse debet penitus et inutile salva semper et inconcussa permaneat, presentem cedulam nostris successoribus iureiurando commendavimus illibate conservandam auctoritatis nostre caractere in perpetuum roboratum. Datum predicti privilegii per manus magistri Vgrini.

aule regie cancellarii, de anno domini MCC decimo septimo. Datum vero predicti articuli sub nostro sigillo transcripti Zagrabie in festo circumcisionis domini, anno eiusdem MCCCXL quinto.

Cap. IX. Sequitur tenor litterarum domini Lodouici regis super metis possessionis Prelaka et ipsius possessionis confirmatorius sub pendenti sigillo domini Nicolai bani.

Nos Nicolaus tocius Sclauonie et Croacie banus. Memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit universis, quod anno domini MCCC quinquagesimo tercio, in festo beati Luce evangeliste honorabilis vir dominus Johannes archidiaconus de Guerche vice et nomine discretorum virorum dominorum capituli zagrabiensis ecclesie nobis exhibuit patentes litteras excellentissimi principis domini Lodovici illustris regis Hungarie, tenoris infrascripti, quia propter viarum discrimina et hostium insidias ad omnes causas eorum deferre non auderent, petens nos vice et nomine eiusdem capituli, quatenus tenores ipsarum litterarum transscribi et transsumpmi sub nostrum sigillum faceremus. Cuius nos peticionibus annuentes, eo quod ipsas litteras non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas, immo omni suspicione carentes reperimus tenorem ipsarum litterarum presentibus inseri fecimus, et nostri sigilli appensione roborari et muniri. Quarumquidem litterarum tenor de verbo ad verbum talis est: Nos Lodouicus dei gracia rex Hungarie, memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit universis, quod magister Johannes archidiaconus de Guerche canonicus ecclesie zagrabiensis suo et capituli dicte ecclesie zagrabiensis vice et nomine ad nostre serenitatis accedendo presenciam exhibuit nobis litteras capituli ecclesie beati Petri de Posega privilegiales super facto reambulacionis metarum cuiusdam possessionis eiusdem capituli zagrabiensis Prelaka vocate confectas, tenoris infrascripti, petens nostram excellenciam in sua et dicti capituli personis humiliter et devote, ut easdem transscribendo nostris litteris confirmari facere dignaremur. Quarum tenor talis est: Capitulum ecclesie beati Petri de Posega, universis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris, presentes litteras inspecturis salutem in salutis largitore. Ad universorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod cum nos secundum continenciam patencium litterarum excellentissimi principis domini nostri Lodouici, dei gracia incliti regis Hungarie, honorabili capitulo ecclesie zagrabiensis ad reambulaciones possessionum et ad omnia alia negocia eorum, que in talibus processibus fieri consveverunt servato iuris ordine peragenda per anni circulum graciose concessarum cum Corarko, filio Iwanka, homine memorati domini regis, nostrum hominem discretum virum magistrum Johannem succentorem dicte ecclesie nostre ad reambulandam quandam possessionem ipsius capituli zagrabiensis Prelaka vocatam et eidem capitulo prout sibi ex tenore litterarum privilegialium honorabilis capituli ecclesie quinqueecclesiensis dictam possessionem vidimus pertinere, propter maioris rei evidenciam et cautelam pleniorem statuendum transmisissemus. Tandem iidem Corardus videlicet et magister Johannes succentor ad nos reversi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi feria quarta proxima post

Digitized by Google

festum penthecostes nunc preterita, ad faciem iam dicte possessionis Prelaka nuncupate accessissent, ipsiusque metas vicinis et commetaneis scientibus iuxta cursum antiquarum metarum eiusdem cum novis signis et declaracionibus, ut infra patebit, ubi visum fuit expedire distinxissent, sicque ipsam possessionem distinctam et separatam a possessionibus vicinorum eiusdem relinquissent sepedicto capitulo zagrabiensi perpetuo possidendam. Mete autem eiusdem possessionis Prelaka, prout nobis eas predicti homo regius et noster in scriptis apportarunt, hoc ordine protenduntur: prima meta incipit in portu fluvii Zaue ex oposito ville Philipouch ad molendina, qui portus olim vocatur transitus leprosorum, deinde procedit per viam publicam versus meridiem et iungitur tandem cuidam aque piscarie Mertuicha et alio nomine Zauicha vocate, abhinc per eandem viam procedit usque ad monticulum ubi sunt quedam sessiones antique prope ecclesiam beati Martini, deinde reflectitur ad partem dexteram per valliculam paludosam, per quam statim in fluvium sive rivum Obonin vocatum, per quem rivum procedit infra spacio satis bono et pervenit ad locum ubi fluvium seu rivum transit quedam via antiqua olim publica nunc deserta, Sceph vocata, per quam Sceph procedit versus meridiem usque ad fluvium Koznicha et cadit ibi in ipsum retro domum Andree, filii Cosme, deinde per ipsum fluvium Koznicha tendit supra per magnum spacium et pervenit ad locum ubi quidam rivulus sicca Koznicha vocatus, cadit in caput ipsius fluvii Koznicha, de quo loco tendit sursum per viam publicam versus occidentem usque ad lacum vulgariter Mlaka dictum, prope domum Mykech, filii Kelemes, per quem lacum reflectitur versus septemptrionem et deinde sic per agrum procedendo directe pervenit ad quandam foveam, Waratacha vulgariter dictam, in quodam parvo nemore circumquaque adiacente sitam, ab hinc procedit similiter versus septemptrionem directe per terras arabiles ad rivum Struga ad aliam foveam similem priori, et eciam per quasdam valliculas aquosas in quodam spacio, et ibi cadit in ipsum rivum Ztruga per quem descendit in fluvium Zaua, deinde per ipsum fluvium Zaue revertitur ad priorem metam ibique terminatur. In cuius rei testimonium et perpetuam firmitatem presentes dicto capitulo zagrabiensi concessimus litteras pendentis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Petri orodiensis, lectoris dicte ecclesie nostre, in octavis sancte trinitatis, anno ab incarnacione domini MCCCXL quinto. Nos igitur peticionibus eiusdem magistri Johannis archidiaconi sua et dicti capituli zagrabiensis vice et nomine nobis porrectis iure exposcente inclinati, dictas litteras prefati capituli beati Petri de Posega privilegiales de verbo ad verbum presentibus inseri fecimus et transcribi easdem eatenus quatenus eedem rite et legitime sunt emanate, et quemadmodum reambulacio ipsius possessionis iusto modo facta fore dinoscitur dicto capitulo zagrabiensi apposicione nostri sigilli ac eo iure, quo dicta possessio ad prefatam ecclesiam zagrabiensem legitime spectare dignoscitur, sine preiudicio iuris alieni confirmantes. Datum Zagrabie in festo nativitatis beati Johannis baptiste. Anno domini MCCCXL quinto, prenotato.

Digitized by Google

Cap. X. Sequitur tenor litterarum domini Stephani episcopi zagrabiensis super terra nostra Crogh nunc vocata, ultra claustrum sancti Nicolai, fratrum Predicatorum constituta, que terra est deducta ad modicum spacium, sed olim non tanta fuisse creditur, consideratis metis ecclesie nostre et Grecensium, que post hunc tenorem immediate sequentur.

Stephanus dei gracia zagrabiensis episcopus. Universis litteras presentes inspecturis salutem in domino. Agnoscant universi presentes et futuri hanc paginam inspecturi, quod magister Pangracius, cantor zagrabiensis, curam gerens anime sue, utpote vir spiritualis et homo tocius religionis ac honestatis, quandam terram in zagrabiensi sitam territorio, que ad nostra aratra pertinebat, nobis quidem non necessariam propter amplitudinem possessionum et copiam aratrorum, que in locis plurimis et diversis divino adiutorio acquisivimus, ordinavimus, multiplicavimus habundanter, capitulo vero zagrabiensi perutilem et valde comodam ,tamquam iuxta ipsos existentem et eos nimis angustantem, et qua ipsi plurimum indigebant, et de qua guerra frequentissima et discordia oriebatur inter nostram familiam et capituli supradicti, pro triginta marcarum precio sibi vendi postulavit, ut emptam ad utilitatem et proprietatem transferet capituli sepedicti perpetuo possidendam. Nos igitur piam dicti cantoris intencionem benigno favore prosequentes et nostrorum fratrum utilitati procurata sollicitudine iuxta nostram consvetudinem providentes, peticioni condescendentes cantoris sepefati, prememoratam terram vendidimus eidem pro precio pretaxato, in ius et possessionem zagrabiensis capituli sine aliqua occasione et dilacione devolvendam, et precium recepimus integraliter ad utilitatem nostre ecclesie illud totaliter erogantes Ut autem prefata vendicio perpetuam habeat et irrefragabilem firmitatem, presentes dedimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Anno domini MCCXXXV. Pontificatus nostri anno decimo.

Cap. XI. Mete ecclesie nostre in tenore domini Hemerici regis, posite sub bulla domini Gregorii pape noni prope principium, que dividunt territorium Grecensium a terris domini nostri episcopi, de vico Latinorum, nunc ita vocato et nostris undique, de verbo ad verbum tales sunt.

Primum igitur tractatum racione dignitatis vendicat Zagrabia, cuius prima meta incipit in loco qui dicitur Kerek ad rivum Cirkuenicha, inde dirigitur versus meridiem ad arborem populeam cruce signatam, hinc protenditur per signa crucis usque fluvium Zaua, iuxta quem erigitur meta de terra, inde itur ad populum signatam, illinc ad fluvium Zaua ad arborem nucis signatam, ibidem eciam preminet meta terrea, dehinc gradiens per cursum Zaua pervenit ad molendinum episcopale, quo rivulus qui dicitur Tornaua influit flumen Zaua, illinc versus septemptrionem itur ad arborem platani signatam, iuxta quam stat meta de cespite dividens terram ecclesie a terra cuiusdam hominis, Cena nomine, illinc dirigitur per silvam usque quercum ad metam renovatam, de hinc protenditur per campum ad vinitores regis et metam de cespite, illinc per silvam dirigitur ad rivum maioris Blizna, a quo usque ad alium rivulum, qui minor Blizna dicitur, terra episcopalis quatuor aratris contenta protenditur. Item a maiori Blizna versus septemptrionem dirigitur ad villam ecclesie, quam tenuit

Digitized by Google

Baranus decanus, inde protenditur per vallem usque ad metam Turpigna, ubi renovata est meta, inde vero per magnum montem ad magnam stratam, ibi renovata est meta in arbore pomorum, deinde tendit per vallem ad fluvium Deze, qui in fine montis Ixes influit fluvium Cirkuenicham, qui fluit per Zagrabiam.

Cap. XII. Secuntur mete Grecensium in privilegio domini Bele regis quarti, fundatoris castri grecensis, descripte, que tales sunt.

Prima meta est in portu Zaue, qui Kiralrivi dicitur, iuxta magnam viam, et per eandem tendit usque ad rivum, Zauicha dictum, quem rivum transit per pontem, deinde per eandem viam tendit versus aquilonem, transiens aquam, que Mlaka dicitur, et pervenit ad monticulum, iuxta quem est meta terrea, que dividit terram populorum regis a parte orientali, et deinde transiens minorem Mlakam, pervenit ad magnam viam, que vulgo Etteuen dicitur, per quam veniens pervenit ad rivum Cirkuenich, ibi est pons. Hinc superius per eundem rivum iuxta montem Grech vadit directe versus aquilonem metatim, tendens ad fontem, qui dicitur Kubulkuth, iuxta quem est meta terrea. A quo superius per rivulum Cirkenik versus aquilonem pervenit ad rivulum, qui vocatur Zopotauka, hinc transiens monticulum cadit in quandam vallem per quam transit in rivulum qui dicitur Lomzipotok. Deinde ascendit ad metam capituli zagrabiensis, et ibi sunt mete tres, una capituli zagrabiensis, altera hospitum de Grech, tercia filiorum Dobcha de genere Acha. Deinde procedit ad cacumem eiusdem montis vocabulo Meduednicha versus occidentem et pervenit ad metam filiorum Mykula, que Plesiuicha dicitur, iuxta quam est meta terrea. Deinde a cacumine eiusdem montis descendit versus partem meridionalem metatim ad arborem castaneam, super quam est crux, et iuxta eam est meta terrea. Deinde descendit ad caput fontis, qui Chicheria dicitur, qui fons dividit terram Endree a terra predicta, et sic descendendo per eundem divertit aliquantulum versus occidentem ad montem, et ibi est arbor castanea crucesignata, iuxta quam est meta terrea. Deinde ad cacumen montis eiusdem procedit versus meridiem, dividendo terram ecclesie zagrabiensis, deinde per girum ad occidentem aliquantulum divertit, et ibi transit rivum, qui vocatur Neznikpataka, et inde ascendendo superius de terra Endree per vallem ad verticem unius montis, ibi est meta. Hinc separando per veteres metas terram Gremle, descendit ad arborem que vocatur ihor, et ibi est meta, et cadit in viam. que (exit) de villa Geremla. Deinde per eandem versus meridiem procedit ad campum ad metam terream, deinde aliquantulum divertit ad sinistram per viam et pervenit ad paludes, que Mlaka dicuntur, ibi est meta. Iuxta eandem Mlakam a sinistra parte vadit ad arborem nucis, ibi est meta, deinde ad sambucum, sub qua est meta terrea, hinc metatim procedit et cadit in fluvium Zaue, deinde ad metam priorem descendit, et sic terminatur. Ceterum quia iidem cives super terris et possessionibus suis alia eciam privilegia a nobis eis concessa noscuntur, illa eis inconcussa servare volumus et a nostris successoribus vel subiectis inviolabiliter observari. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes dedimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Farkasii,

Digitized by Google

prepositi albensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCLXVI, nono kalendas decembris. Regni autem nostri anno XXXI.

Cap. XIII. Sequitur tenor metarum possessionis capituli zagrabiensis, Kozolyn vocate, supra Casna.

Cuius quidem terre prima meta incipit a parte meridionali a terra Cruciferorum de Planina in una valle per quedam potok, Zopoth nominatum, et per ipsum potok tendit sursum versus occidentem et pervenit ad terras Detrici et Boyzlai, fratris eiusdem, deinde exit de potok ad duas arbores tulfa et cherfa vocatas, crucesignatas et metis terreis circumfusas, unde procedit ad Berch unum ad duas arbores cherfa vocatas, crucesignatas, deinde venit ad duas arbores tulfa vocatas metis terreis circumfusas et per ipsum Berch ascendit ad montem, ubi est meta terrea, unde venit ad duas arbores cherfa vocatas metis terreis circumfusas, et per eundem montem descendit ad duas metas terreas, deinde venit ad duas arbores cherfa vocatas metis terreis circumfusas, unde venit in vallem ad unum potok versus septemptrionem, ubi est arbor cherfa meta terrea circumfusa, et per ipsum potok tendit sursum ad caput illius potok, ubi est arbor cherfa meta terrea circumfusa, unde parum procedendo ascendit in montem ad viam publicam per quam itur ad Varosd, ubi sunt quatuor mete terree, deinde per eundem montem tendit versus orientem et pervenit ad duas metas terreas, ubi iungitur terre Potula. Inde vadit ad arborem pirus, meta terrea circumfusam, unde parum procedendo pervenit ad unam metam terream, a qua descendit per vallem circa domum Potula, ubi est arbor castanee crucesignata, deinde ascendit in montem ad arborem castanee crucesignatam et meta terrea circumfusam, unde descendendo per vallem pervenit ad arborem castanearum crucesignatam et meta terrea circumfusam, a qua venit in arborem egurfa vocatam et meta terrea circumfusam, inde procedens pervenit ad unum potok, ubi est arbor egurfa crucesignata, et per ipsum potok venit ad arborem egurfa (crucesignatam) ubi exit de potok et tendit per vallem versus montem et pervenit ad arborem nyrfa crucesignatam, deinde per montem venit ad vallem ad duas arbores cher crucesignatas.

Cap. XIV. Tenor privilegii domini Bele regis super turri in Grech et eius pertinenciis. [1]

Bela dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Universis Christi fidelibus, presencium noticiam habituris, salutem in eo, qui regibus dat salutem. Oculi sedentis in throno regio digne considerare debent, quid sit utile, quid necesse, cuius circumspeccio in ea pocius provisionis specie delectatur, que extra id quod reipublice utilitatem respicit, opus eciam pietatis noscitur importare. Proinde ad universorum tam presencium quam posterorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod accedens ad presenciam nostram Phyle prepositus zagrabiensis, magister Job, prepositus bachiensis, comes

[1] Sr. Mon. hist. episc. zagrab. T. I. d. LXXV. p. 88.

Digitized by Google

capelle nostre et canonicus zagrabiensis, Zoym, prepositus chasmensis, Petrus cantor, archidiaconus zagrabiensis, Mychael lector, Ladislaus decanus zagrabiensis, Petrus kamarchiensis et Petrus de Kemluk archidiaconi et alii de capitulo zagrabiensi nomine ac vice capituli, nobis humiliter supplicarunt. quod cum formido, que specialiter ex terribili sevicia Tartarorum seu aliorum hostili incursu ipsius in futurum imminere timetur, municionem aliquam pro recipiendis, tuendis et defensandis suis et suorum personis ipsos querere concedere impellat, montem quendam, nomine Gradyz, in comitatu zagrabiensi, iuxta Zagrabiam existentem, cuius montis partem quandam ad villam hospitum de Grech, quandam vero ad Wanlegin novimus pertinere, eis conferre et tradere dignaremur, cum non habeant in tanto vento turbinis, ymmo tam generali metu mortis, ubi sua et suorum capita valeant reclinare vel bona ecclesie zagrabiensis ac sua tuto munimine defensare. Nos igitur, quibus ex suscepti regiminis officio incumbit universis nostre corone fidelibus. maxime in tanto necessitatis articulo manum auxilii porrigere, considerantes, quod talis provisio in corpore et in anima nos edificat ad salutem, dictum montem cum terra circumadiacente, sufficiente usui et commoditati unius magne ville, eidem capitulo in perpetuum dedimus et contulimus pleno iure; hoc expresso, quod in eodem monte dictum capitulum assumat pro se, hoc est pro comunitate, decentem porcionem, que muniatur optime per expensas tocius capituli, cuius municionis septa tempore discriminis venture, quod absit, illis pateant illosque suscipiant, qui sibi per se specialiter hedificare noluerint, vel fuerint impotentes. Persone vero supradicte vel alie de eodem capitulo, que potentes fuerint edificare sibi turres speciales, assumant ex voluntaria et speciali collacione capituli loca arearum, in quibus edificent turres et muros pro suis specialibus familiis atque rebus, secundum quod uniuscuiusque porcionem contingit; que quidem edificia suis heredibus, heredumque successoribus vel quibuscumque voluerint valeant dare, donare, concedere et perpetuo legare, iuxta sue beneplacita voluntatis, dominio tamen ipsius castri dicto capitulo per omnia reservato. In cuius montis et terre circumadiacentis corporalem possessionem per fidedem nostrum Abraam, comitem de Moroucha, ipsum fecimus introduci. Ne igitur sepedictum capitulum super dictis, monte et terra, temporum curriculo per quempiam inquietari valeat seu aliquatenus molestari, sed eis pocius perpetuo et irrevocabiliter perseveret, presentes in prehennem nostre collacionis stabilitatem concessimus et tradidimus litteras, dupplicis sigilli nostri munimine in ius perpetuum roboratas. Datum in Zolum. Anno dominice incarnacionis millesimo ducentesimo quadragesimo septimo; tercio idus septembris. Regni autem nostri anno duodecimo.

Cap. XV. Sequitur tenor privilegii domini Karoli regis super tributo grecensi.

Karolus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque (rex), princeps salernitanus ac montis sancti angeli dominus. Omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in vero salvatore. Ad universorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus pervenire, quod accedens ad nostre serenitatis presenciam honorabilis vir, dominus Jacobus prepo-

situs ecclesie zagrabiensis dilectus nobis et fidelis, exhibuit nobis quoddam privilegium, sigillo nostro veteri consignatum, confirmatorium tributi civitatis nostre Grecensis, capitulo zagrabiensi debitum, petens ut tenorem eiusdem ratum habere et ipsum tributum, prout per idem capitulum actenus extitit possessum, ipsi ecclesie zagrabiensi dignaremur sub appensione sigilli nostri novi et autentici novo nostro privilegio confirmare. Cuius quidem privilegii tenor talis est: Karolus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex, in perpetuum. Rei memoriam dignum est et racioni convenit, ea, que legittime constituta sunt, regii favoris munimine roborari, maxime que divino cultui videntur proficere, cui nos eo magis debitores credimus, quo bona omnia de ipsius largiflua benivolencia connoscimus percepisse. Sane discretorum virorum zagrabiensis capituli dilectorum et fidelium nostrorum exhibita nobis peticio continebat, quod cum ipsi tributi fori nostri montis grecensis duas partes ab eo tempore, cuius non extat memoria, terciam vero partem ex regia collacione possederint, et sic totum dictum tributum usque hodie sine contradiccione optineant pacifice et quiete, quatenus ipsum tributum predicto capitulo atque zagrabiensi ecclesie, ne aliqua possit eis in posterum obesse improbitas dignaremur sanccione regia confirmare. Nos igitur eorum peticione grato concurrentes assensu, idem tributum fori montis grecensis, quod in eo loco preter tricesimam domine consortis nostre solum esse dinoscitur ipsi capitulo exigendum et possidendum eo modo quo possessum est actenus in perpetuum confirmamus, volentes ut nullus de cetero in prefati tributi seu percepcione seu possessione prenotatum capitulum molestare presumant, nec in eo loco aliquod aliud tributum quacumque arte vel ingenio constituere vel eciam ordinare. Per hoc tamen supradicte tricesime nullum volumus preiudicium generari, atque hec nostre approbacionis et confirmacionis series perpetua firmitate consistere, presentes fecimus duplicis sigilli nostri caractere insignare. Datum per manus discreti viri magistri Johannis, prepositi albensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno ab incarnacione domini MCCC decimo octavo, quarto kalendas julii. Regni autem nostri decimo octavo. Nos itaque iustis et legittimis eiusdem domini Jacobi prepositi peticionibus favorabiliter inclinati, tenorem eiusdem privilegii non abrasum, non cancellatum nec in aliqua sui parte viciatum de verbo ad verbum presentibus insertum ratificamus et approbamus, dictumque tributum prout per ipsum capitulum extitit possessum eidem capitulo zagrabiensi perpetuo presentes novi nostri privilegii patrocinio confirmamus. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem concessimus litteras duplicis sigilli nostri novi et autentici munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Andree, lectoris ecclesie quinqueecclesiensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCC vicesimo tercio, quarto kalendas decembris. Regni autem nostri vicesimo tercio. Venerabilibus in Christo patribus dominis Bolezlao strigoniensi locique eiusdem comite perpetuo, fratre Ladizlao colocensi et fratre Petro spalatensi archiepiscopis, Johanne nitriensi, Benedicto chanadiensi, Nicolao jauriensi, Georgio de sancto Irineo, Ladizlao quinqueecclesiensi, fratre Petro boznensi, Iwanka waradiensi, Andrea transilvano et Herrico wesprimiensi aule domine regine consortis nostre karissime cancellario et Chanadino agriensi episcopis, ecclesias dei feliciter gubernan-

Digitized by Google

tibus. Magnificis viris Philippo pallatino, comite scepisiensi et de Vywar, Demetrio magistro tavarnicorum nostrorum, comite bachiensi et thinithiniensi (sic), magistro Lamperto iudice curie nostre, comite chanadiensi et nitriensi, Thoma voyvoda transilvano et comite de Zonuk, Nicolao bano tocius Sclauonie, comite sopproniensi, Mykch magistro tavarnicorum predicte domine regine, Blasio magistro agazonum nostrorum, Dyonisio magistro dapiferorum nostrorum, Nicolao comite posoniensi et aliis quam pluribus comitatus regni nostri tenentibus et honores.

Cap. XVI. Sequitur tenor privilegii comunitatis grecensis super concordia facta super diversis.

Nos Pethmannus iudex civitatis, iurati et consiliarii, scilicet: Nicola, Francha, Peterlin, Phile, Petrus, Georgius, Nicolaus et Georgius ac universi cives de monte Grech. Significamus quibus expedit universis presencium per tenorem, quod cum nos per honorabiles viros capitulum ecclesie zagrabiensis ad presenciam domini nostri regis legitime evocati fuissemus super articulis infrascriptis, in quibus nos iniurias et dampna eisdem irrogasse dicebant, in eo primum, videlicet, quod depositum eorum ac ad eos pertinencium scilicet vinum, bladum vel quicquid aliud ad certas collectas vel dacia taxaremus, nec eos vel ad eos pertinentes sua deposita apud nos permitteremus vendere quando vellent. Item quod in terris eorum iurisdiccioni temporali subiectis homines caperemus, eos ad nostra iudicia pertrahentes. Preterea quod nos eorum subditos pro debitis aliorum vel eciam propriis impediri sine ipsorum iudicio faceremus. Nos considerantes, quod cum ipsis dominis nostri antiquiores plenam pacis unionem servantes, de bono in melius profecerunt et ideo eorum exemplo desiderantes eis obtemperare, ut debemus, ad mutue caritatis et amicicie vinculum observandum, ad talem concordiam devenimus super articulis prenotatis: Primo videlicet eis permisimus quod nullum tributum ad ipsorum iusti tributi diminucionem exigere intendimus vel constituere quandocumque, salvis filarchina et star vocatis, pro nobis ordinatis, apud nos remanentibus, sed quod eorum iusta tributa plenarie exigantur sine defalcacione aliqua, sicut actenus extitit observatum, nec ad querelam quorumcumque solvencium tributa nos intromittemus, ymmo discussioni eiusdem capituli totum reliquimus et ad ipsum transmittemus querelantes. Item quod depositum eorum vel ad eos pertinencium in nostra civitate vel suburbio videlicet vinum vel bladum, aut quicquid ibi aliud deferatur, numquam calliabimus, nec ullas umquam collectas pro hiis vel dacia exigemus nec per aliquem exigi faciemus, sed contenti erimus de predicto, quod nostri cives pro conduccione domorum vel camerarum suarum ab eis vel a pertinentibus ad eosdem recipient secundum quod inter contrahentes pro tempore fuerit diffinitum, nec eos vel ad eos pertinentes impediemus quin sua deposita in civitate vel suburbio in quibuscumque rebus consistant possint vendere vel vina tabernare semper quando eorum placuerit voluntati. Item quod nullum in terris eorum capiemus vel capi faciemus vel aliquam aliam iniuriam irrogabimus, ymmo eos pro posse iuvabimus si alii hoc eis facere attemptarent, et quod eorum subditos pro debitis propriis vel quorumcumque aliorum nullo umquam tempore vel capi vel impediri

Digitized by Google

sine eorum iudicio faciemus. Et hec omnia supradicta servare et tenere promisimus ad nostras animas et nostrorum successorum hoc nostris iuramentis firmantes pro bono pacis et concordie observando. In cuius rei testimonium et perpetuam memoriam presentes eisdem contulimus litteras sigilli nostri comunis appensione roboratas. Datum in festo beati Luce ewangeliste. Anno domini MCCC vicesimo quarto.

Cap. XVII. Sequitur tenor privilegii domini Karoli regis super concordia inter cives grecenses et capitulum super diversis articulis.

Nos Karolus, dei gracia rex Hungarie. Memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit universis, quod vir discretus Gregorius prepositus ecclesie chasmensis, dilectus et fidelis capellanus noster, ad serenitatis nostre accedendo presenciam exhibuit quasdam privilegiales litteras magnifici viri Thome voyvode transilvani et comitis de Zonuk, procuratorisque magisterii tavarnicatus nostri, hunc tenorem continentes: Nos Thomas voyvoda transilvanus et comes de Zonuk ac procurator officii magistratus tavarnicorum serenissimi principis Karoli, dei gracia incliti regis Hungarie. Memorie commendantes significamus tenore presencium, quibus expedit universis, quod honorabilibus viris domino Gregorio preposito ecclesie chasmensis et magistro Benedicto archidiacono de Kemluk, pro capitulo ecclesie zagrabiensis cum sufficientibus procuratoriis litteris eiusdem et magistro Johanne, filio Markus, cive montis grecensis pro villico, iuratis et universis civibus de eadem cum litteris procuratoriis eorumdem civium in octavis festi beati Georgii martiris, ad nostram accedentes presenciam mediantibus litteris regalibus procuratoriis, causalibus super quibusdam articulis causarum inter ipsum capitulum et prenominatos cives diucius ventilatis in presencia regie maiestatis exhibuerunt nobis tenorem duarum litterarum prenominati capituli zagrabiensis et iam dictorum civium grecensium formam pacis et concordie unionem inter ipsos factam declarantes, petentes nos cum instancia ut ipsam ordinacionem ratificare et tenorem ipsarum litterarum de verbo ad verbum rescribere et nostro privilegio prout nostro iudiciario officio incumbit confirmare deberemus, quarum litterarum tenor talis est: Nos Nicoleto iudex civitatis, iurati et consiliarii, scilicet: Petrus, Pulanus, Pauleto, Wlcheta, Sidreyco, Martinus, Demetrius, Pinthikach et Niklinus ac universi cives de monte Grech. Significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod nos in causis quas habemus cum honorabili capitulo zagrabiensi ad concordiam deo volente devenimus, prout in litteris ipsius capituli continetur, quarum tenor de verbo ad verbum talis est: Nos capitulum ecclesie zagrabiensis. Significamus tenore presencium quibus expedit universis, quod cum nos villicum et comunitatem grecensem de Zagrabia, super diversis causarum generibus et earum articulis convenissemus ordine iudiciario in presenciam regie maiestatis, fuissetque inter nos et ipsos Grecenses super premissis litis materia diutius ventilata. Tandem inter cetera super exaccione, poztoua vocata, per ipsos villicum et comunitatem a domino nostro Karolo rege Hungarie illustri impetrata, per eumque suis mediantibus litteris concessa, (cum) eisdem ad talem pacis et concordie unionem devenimus, quod ipsi villicus et comunitas numquam in perpetuum ipsam

exaccionem poztoua dictam vel alio nomine vocandam petent nec recipient a pertinentibus ad zagrabiensem ecclesiam quoquomodo, nec eius occasione vel cuiuscumque alterius exaccionis de novo aliquod gravamen inducent ipsi vel aliqui ex eisdem quocumque ingenio vel colore, renunciantes omni iuri quod eis in hac parte ex litteris regiis vel aliis conpetebat vel conpetere poterat quoquomodo. Item quod villicus et cives predicti tributum per suos subditos vel singulorum ex eis de villis forensibus, salvis concivibus ipsorum exterius conmorantibus nobis ex collacione regia debitum, facient semper plene persolvi nostris tributariis sicut per alios communi iure de banatu vel aliunde persolvitur vel debet persolvi, nec aliquem forensem de cetero in detrimentum nostri tributi predicti assump ment in suum consorcium, racione dacii eis persolvendi vel aliter defendent a solvendo tributo. Item quod edificium sive domum positam per quendam eorum concivem in area nostra apud nostram turrim in Grech, facient ex nunc infra dies quindecim totaliter de ipsa area removeri ita, quod ipsa area cum edificiis ad nos pertinentibus ad presens libere ad nos pertinebit, salvo semper iure et libertate ecclesie nostre et civitatis predicte. Nos quoque loco premissorum omnium iuri quod habemus per regale privilegium in tributo filarschina vocato cedimus et renunciamus ipsum tributum ipsis percipiendum more solito et debito perpetuo relinquentes et insuper in nostris territoriis ubicumque per eorum concives vel habitatores vineas plantatas et alias eciam super quibus aliquorum ex nobis litteras nedum nostras habent vel habuerunt et casualiter perdiderunt, dummodo de hoc constare possit legittime, permittimus libere possidere et specialiter in territorio nostro de Bukoucha, litteras eciam nostras super premissis vineis singulis usque festum beati regis Stephani, ordinate et rite petentibus concedemus, in quarum tenoribus inseri faciemus, quod vineas huiusmodi legandi, donandi, vendendi et in eorum posteros transmittendi liberam habeant potestatem. Qui vero huiusmodi litteras nostras non curaverint impetrare eo ipso vineas quas taliter per occupacionem vel rebellionem in preiudicium nostrum, ut predicitur, voluerint retinere absque nostrarum beneficio litterarum quandocumque, sint privati, que ad nostram disposicionem semper libere devolvantur. Preterea promittimus, quod nullas novitates contra libertatem ipsius civitatis inducemus, quoniam similiter villicus et commune sepedicti nobis promiserunt, quod nullas novitates in nostram ecclesiam inducent, nec contra nostram ecclesiam vel eius libertates aliquid novitatis facient quoquomodo, ymmo mutuo nos iuvabimus videlicet ipse villicus et communitas nos contra oppressores nostros quoscumque pro posse et nos eosdem similiter domino adiuvante. In quorum omnium premissorum testimoninm, presentibus sigillum nostrum duximus apponendum. Datum in festo beati Vitalis martiris, anno domini MCCCXXX nono. Cum igitur discordia sepedicta et litis materia non solum nobis sed eciam ipsi capitulo non modicas expensas induxerint et labores, nos talia de cetero evitare cupientes, ymmo ipsos dominos de capitulo et singulos intendentes honore quo decet et favore pocius prevenire, omnia et singula in tenore litterarum dicti capituli expressa, rata, grata et firma habemus et promittimus ad plenum observare In quorum omnium premissorum testimonium presentibus sigillum nostre comunitatis duximus apponendum. Datum in festo beati Vitalis martiris, anno domini MCCCXXX nono. Nos

Digitized by Google

igitur qui ex beneficio nostri iudiciarii officii discordantes tenemur admittere ad pacis unionem devenire et perpetua stabilitate ipsam pacem roborare propter rei et ordinacionis perpetuam observanciam, ut inviolabilis perseveret dicta pacis reformacio ad iustam peticionem parcium prescriptam, reformacione pacis confirmandam, presentes litteras nostras privilegiales, cum nostro pendenti et autentico sigillo nostro duximus predictis partibus conferendas. Datum in Vyssegrad, feria tercia proxima ante festum penthecostes. Anno domini MCCCXXX nono. Petens cum instancia, ut tenorem earumdem litterarum privilegialium dicti Thome voyvode, procuratoris magisterii tavarnicatus nostri, nostris litteris patentibus transcribi et transsumpmi confirmarive faceremus. Ad cuius nos humilem supplicacionem dictas litteras privilegiales prefati Thome voyvode, prout rite et legitime emanate extiterunt et eatenus, quatenus ipsa conposicio inter partes supradictas habita extitit, tenoribus ipsarum presentibus de verbo ad verbum transcriptis et transumptis duximus confirmandum. Datum in Vyssegrad, feria tercia proxima post festum sancte trinitatis. Anno domini MCCCXL.

Cap. XVIII. Sequitur tenor litterarum domini sancti Augustini, olim ecclesie nostre episcopi super redditibus nobis debitis de insula sancti Jacobi apostoli, circa Zauam.

Nos frater Augustinus miseracione divina episcopus zagrabiensis. Significamus quibus expedit universis, memorie commendantes, quod Perhtoldus abbas et monachi in capella sancte Marie Zagrabie residentes, litteras suas inter ipsos et inter dominam . . . monialem et alias moniales super insula sancti Jacobi confectas, pecierunt nostris et zagrabiensis capituli confirmari. Sed Alexander archidiaconus de Kemluk et Georgius archidiaconus zagrabiensis ecclesie cathedralis pro capitulo responderunt, quod ecclesia sancti Jacobi in insula Zaue et ipsa insula monachis cisterciensis ordinis per Petrum quondam archidiaconum cathedralem et per ecclesiam zagrabiensem non simpliciter sed sub certis condicionibus sive modis date fuerant vel donate, ita videlicet: ut monachi illam insulam pro beneficio zagrabiensis ecclesie in perpetuum recognoscant et tres marcas thuris ad cameram capituli dare in festo sancti regis Stephani annis singulis teneantur et culturis quas laboribus suis propriis vel eorum rustici fecerint ad duas partes marturinarum rusticorum suorum in eadem insula manencium, capitulo dare et solvere teneantur. Insuper ecclesia sancti Jacobi, episcopum zagrabiensem et capitulum recognoscere debeat pro patronis, que condiciones et modi a sexaginta annis et supra usque hodie per monachos sunt servati. Cum igitur in littera que confirmari petitur nichil ex predictis iuribus sit expressum non videtur confirmanda sed infirmanda. Licet autem in hac disceptacione predictus abbas et capitulum fuerint aliquamdiu inmorati, ad ultimum tamen abbas et monachi consenserunt, ut tres marccas thuris predictas racione illius insule debeant non moniales, sed ipsimet capitulo dare debeant annuatiam, quamvis ipsam insulam ad usum monialium converterint vel convertant, moniales vero cetera honera seu debita insule subportabunt, videlicet: decimas de cultura super propria et rusticorum suorum, ac duas partes marturinarum de suis rusticis proveniencium annuatim solvent capitulo prout usque hodie observatum exstitit per monachos et solutum. Jus eciam patronatus

in ecclesia sancti Jacobi apud ecclesiam zagrabiensem remanebit pacificum et quietum. In cuius rei memoriam presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum Zagrabie in festo beati Mychaelis. Anno domini MCCC. quintodecimo.

Cap. XIX. Sequitur tenor litterarum nostrarum statuencium, ut si non colant vineas aliqui infra annos quinque, tunc eas perdant.

Nos capitulum zagrabiensis ecclesie. Significamus quibus expedit per presentes, quod quamvis sepius per nostros decanos fecerimus pupplice proclamari, ne aliquis vineam suam in territorio nostre ecclesie dimittat desertari ita, ut ad plus per quinque annos non colatur, adhuc tamen tenore presencium notum esse volumus, quibus expedit in futurum, ut suas colant vineas et terram nostram non teneant occupatam cum talibus desertis vineis, quia si infra tempus, ut premittitur, vinee huiusmodi non colantur, extunc comuni estimacione non consveverunt vinee appellari, maxime pro eo, quia nulla utilitas nobis ymmo nec eorum olim dominis iure acquisito vel empticio provenire consvevit. Quicumque autem secus-fecerint eo ipso amittant ius, quod in ipsis habeant olim vineis, nec possint aliquid habere querimonie contra illos, sive sint nostri prediales, sive alio iure possessiones a nostra ecclesia obtinentes qui dictas olim vineas reparaverint, dummodo de licencia dominorum in quibus extiterint hoc processerit, ymmo eis extunc conpetant in perpetuum prout est moris, alias pleno iure. In cuius rei memoriam presentes concessimus litteras sigilli nostri pendentis munimine roboratas. Datum in festo circumcisionis domini, anno eiusdem MCCCXXX quarto.

Cap. XX. Sequitur tenor litterarum provincialis fratrum Heremitarum super renunciacione terre Tupal.

Venerabilibus viris dominis suis capitulo zagrabiensis ecclesie, frater Petrus, prior provincialis fratrum sancti Pauli primi heremite, ordinis beati Augustini, in regno Hungarie, oracionum suffragia devotorum. Quamvis ab aliquibus annis ex benignitate regia prior et fratres nostri ordinis de Zagrabia possederint quandam insulam cum terra, Tupal vocata, circa portum domini regis super Zauam prope Zagrabiam constitutam, visis tamen ecclesie vestre privilegiis, reperimus quod ipsa insula cum terra predicta sibi adiacenti non poterat apropriari nostri ordinis domui predicte ex largicione regali vel alterius cuiuscumque, quoniam ipsius proprietatem ad vestram ecclesiam et ad vos invenimus pertinere. Quare ipsam insulam cum terra predicta de consensu fratrum nostrorum pure et simpliciter vestre disposicioni relinquimus, renunciantes omni iuri, quod insula et terra predicta potuisset conpetere nobis vel nostro ordini ex privilegiis regalibus vel aliis quibuscumque, nostris conscienciis consulentes. In cuius rei testimonium presentibus sigillum nostri prioratus predicti duximus apponendum. Datum in domo nostri ordinis de Zagrabia, post festum nativitatis beate virginis, secunda feria. Anno domini MCCCXXX nono.

Digitized by Google

Cap. XXI. Sequitur tenor litterarum capituli super collacione possessionis Tupal, facta ecclesie beate virginis Heremitarum de Zagrabia.

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Omnibus Christi fidelibus, presencium noticiam habituris, salutem in domino sempiternam. Licet excellentissimi principes, clare memorie reges Hungarie, ceterique fideles Christi eciam divina inspiracione tacti, nostram ecclesiam multis libertatibus, redditibus et possessionibus dotaverint, ut ex hiis conpetentem sustentacionem habentes pro eorum salute preces ad dominum fundere essemus continue obligati, non inconveniens tamen reputamus, si de nobis collatis huiusmodi faciamus pro posse participes viros religiosos, deo devotos, eadem racione. Quapropter nostre ecclesie et nostram possessionem sive Insulam cum terra dicta Tupal, ultra et circa fluvium Zaue ad portum regis dictum, prope Zagrabiam adiacentem et existentem cum omnibus suis utilitatibus et pertinenciis, terris, pratis, silvis, piscariis et aliis quibuscumque ob reverenciam dei et eius matris virginis gloriose, donamus et confirmamus in hiis scriptis ecclesie eiusdem virginis benedicte fratrum Heremitarum, ordinis sancti Augustini de Zagrabia ad usum prioris et fratrum in eadem ecclesia deo famulancium, sub suis metis et terminis antiquis perpetuo tenendam, possidendam et habendam, reservantes tamen nostre ecclesie et nobis conpetens directum dominium in eadem Insula et terra ac eciam infrascripta, primo videlicet: fidelitatem debitam ac iudicia sanguinis, furti, latrocinii et incendii enormia cum medietate emolimenti exinde proveniencium, semper alia medietate eisdem priori et fratribus remanente. Item similiter medietatem marturinarum omnium inhabitatorum eiusdem Insule et terre, a quibus et qualibet marturine consveverunt exigi de more consveto, alia medietate eisdem priori et fratribus remanente. Item habitatores sepedicte Insule et terre annuatim in festo beati Martini censum quinquaginta denariorum bone monete zagrabiensis nobis solvere tenebuntur. In quorum omnium testimonium et firmitatem presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum in festo exaltacionis sancte crucis. Anno domini MCCC tricesimo nono.

Cap. XXII. Sequitur tenor litterarum super donacione terre facta Heremitis de Zagrabia.

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Universis Christi fidelibus, presencium noticiam habituris, salutem in domino sempiternam. Excellentissimi principes clare memorie reges Hungarie et alii Christi fideles ideo nos et nostram ecclesiam diversis libertatibus et redditibus et possessionibus dotaverunt, ut racione horum specialius semper et pro eorum salute reddamur obligati et astricti Christi graciam inplorare. Cupientes igitur pro tantis beneficiis in reconpensacione condigna occurrere, deliberavimus eosdem multiplicatis intercessoribus adiuvare, faciendo participes viros religiosos, deo devotos, in possessionibus et bonis nostre ecclesie et nobis collatis, ut est dictum, qui una nobiscum se obligatos senciant in suis oracionibus et aliis meritoriis operibus pro eisdem et pro nobis. Hinc est, quod nos perpendentes indigenciam fratrum sancti Pauli primi heremite de heremo ordinis sancti Augustini in ecclesia beate virginis, in nostro districtu zagrabiensi militancium, quasdam terras cum vineis, ne-

Digitized by Google

moribus, silvis et aliis utilitatibus universis ad nos et nostram ecclesiam actenus pertinentes adiacentes circumquaque ecclesie beate virginis supradicte, metis infrascriptis inclusas ad usum prioris et fratrum predictorum ob reverenciam dei et eiusdem matris virginis gloriose ac tocius celestis curie concedimus, conferimus et donamus de gracia speciali tenendas et perpetuo possidendas, salvis decimis nobis debitis de eisdem, preter illas, quas predicti fratres excolerent suis propriis laboribus et expensis, iuxta continenciam concilii generalis; hoc salvo et expresso, quod iidem fratres nos perpetuis temporibus sicut actenus habebunt et recognoscent veros patronos suos et tamquam fundatores eiusdem ecclesie et nobis, nedum in oracionibus vel aliis meritoriis operibus, sed eciam in aliis licitis et honestis asistent toto pro posse, litterasque nostras emanatas super vineis infra metas infrascriptas inclusis pro quibuslibet possessoribus earumdem vinearum firmas et ratas habebunt, salvis utilitatibus condignis de eisdem vineis, quas pro se iidem fratres habebunt, annuatim percipere prout fuerit racionis ita, quod si aliquis prior eiusdem ecclesie pro tempore constitutus aggravare indebite et iniuste aliquem de eisdem possessoribus vinearum forsitan, quod absit, voluerit, hoc iuxta nostrum arbitrium, iure communi suffragante, semper tenebitur emendare. Mete autem terrarum predictarum per nos donatarum, quas ex nostra conmissione honorabiles et discreti viri domini Nicolaus de Kamarcha, Johannes de Guerche, Anthonius de Vrbouch archidiaconi et Johannes custos ac magistri Georgius et Bartholomeus, nostri concanonici, distinxerant et de novo posuerant, prout iidem nobis eas in scriptis reportarunt, hoc ordine protenduntur: prima incipit in quadam valle a septemptrione et procedit in parvo spacio et transit viam pupplicam ad silvam, gay vocatam, ipsorum Heremitarum, versus meridiem et circa eandem silvam procedit iterum versus meridiem in bono spacio et venit ad arborem cerasi cruce signatam, meta terrea circumfusam in angulo cuiusdam vinee constitutam, abhinc reflectitur versus occidentem et transit vallem et venit ad arborem harazt cruce signatam et meta terrea circumfusam, abhinc procedit iterum versus occidentem directe et venit ad viam publicam, que procedit de ecclesia predicta fratrum versus Zagrabiam, per quam viam cadit in vallem, per quam vallem consvevit pluvialis aqua decurrere, abhinc reflectitur directe versus septemptrionem per dorsum cuiusdam montis inter duas valles Globoki dol et tendit supra per ipsum dorsum montis versus septemptrionem directe et venit ad arborem cerasi cruce signatam, abhinc per quasdam vineas procedit versus montes et venit ad quendam monticulum eminentem, ubi est vinea Iwanko Popouich vocata, in cuius medio sunt quedam parve arbores harazt, quam vineam ad metas eorumdem fratrum includit, abhinc in modico spacio versus septemptrionem cadit in publicam viam, que ab ecclesia dictorum fratrum procedit versus Grachan, ibique terminatur. Ita quod terre cum vineis versus montes ad ipsos Heremitas pertinebunt in quantum se eorum mete extendunt. In testimonium autem omnium premissorum et firmitatem circa nostrum sigillum, religiosus vir, frater Nicolaus prior provincialis per Hungariam et Sclauoniam de consensu fratrum suorum tunc presencium pie et humiliter predicta omnia recipiens sigillum comunitatis eorumdem fratrum fecit appendi. Datum in vigilia nativitatis beati Johannis baptiste. Anno domini MCCCXLVII.

Digitized by Google

Quamvis ecclesia (beati Johannis) baptiste et capella beati Zakarie supra nostrum (territorium sunt) edificate et constructe cum expensis domini Johannis (archidiaconi de Guerche), tamen non in paucis sunt eciam per nos honorate et dotate. Primo enim de spacio terre in quo existunt, secundo condonacione predii inferior Blizna vocati, donati per eundem archidiaconum et (. . . . . .cione facta per nos eidem ecclesie sancti Johannis de ipso predio, tercio de remissione decimarum cuiusdam vinee de novo plantate cum expensis eiusdem archidiaconi super montem magnum prope Heremitas.

Cap. XXIII. Sequitur ergo tenor litterarum domini Jacobi episcopi, quod ea que fecimus de suo consensu processerunt.

Jacobus dei et apostolice sedis gracia, zagrabiensis episcopus. Universis et singulis presencium noticiam habituris, salutem in domino sempiternam. Quamvis sancti dei laude digna a christiano populo sint extollendi in terris, qui pro ipso populo intercessores efficacissimi existunt in celis, expedit tamen illorum sanctorum specialius patrocinia invocare, qui in celesti patria prerogativa choruscant pre ceteris ampliori. Beatissimus itaque Johannes baptista, sanctificatus matris in utero, predicatur et creditur, nam iuxta salvatoris vocem: inter natos mulierum non surrexit maior eo, et ideo dubium non existit ipsius meritis et precibus plebem domini parari perfeccius, qui eius implorat auxilium toto corde. Ad implorandam igitur gloriam eiusdem domini precursoris in terris, et ut honor nostre ecclesie augmentetur et comodum procuretur, precludaturque in quantum est possibile malefactorum aditus, honorabilis vir dominus Johannes, archidiaconus de Guerche, nobis humiliter supplicavit, quatenus ecclesiam in honore eiusdem gloriosi precursoris hedificandam de novo, ipsius archidiaconi laboribus et expensis in loco decenti, in territorio fratrum nostrorum zagrabiensis capituli, in loco ville de novo congregande, supra vicum eorumdem fratrum nostrorum versus montes, dignaremur aliquali speciali prerogativa decorare. Cuius nos devotis precibus inclinati de eorumdem fratrum nostrorum consilio, tenore presencium concedimus, ut ipsius ecclesie hedificande rector, per tempora in futurum existat et vocetur efficaciter plebanus, et illa libertate et prerogativa gaudeat, qua ceteri plebani in nostris et ecclesie nostre tenutis prefulgent; salvo quod ius patronatus eiusdem ecclesie ad eosdem fratres zagrabiense capitulum pertineat pleno iure. Quibus quidem fratribus nostris concedimus, quod ipsam ecclesiam hedificandam possint et valeant dotare, prout eisdem videbitur expedire. Volumus autem quod iura parochialia ad ipsam ecclesiam hedificandam tantummodo illa pertineant, que consistunt in locis et terris, que loca et territoria mete vere ipsius nove ville, absque nostro preiudicio, comprehendunt. In cuius rei memoriam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum Zagrabie, die sexta mensis decembris. Anno nativitatis domini MCCCXL septimo.

Et quoniam tediosum esset tenores omnium litterarum, que super premissis emanaverunt hic inserere, ideo tantum duarum litterarum tenores ponentur, unius, videlicet nostre, de spacio terre superius memorato, et alterius domini Nicolai episcopi ecclesie nostre, per quam constat plebanum ecclesie sancti Johannis esse capellanum perpetuum episcopi zagrabiensis.

Digitized by Google

Cap. XXIV. Sequitur ergo tenor litterarum nostrarum de spacio terre, de qua supra.

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Universis Christi fidelibus presencium noticiam habituris salutem in domino Jhesu Christo. Quamvis sancti dei laude digna a christiano populo sint extollendi in terris, qui pro ipso intercessores efficacissimi existunt in celis, decet tamen illorum sanctorum specialius patrocinia invocare, qui in celesti patria pre ceteris ampliori prerogativa choruscant. Et quoniam beatissimus baptista Christi Johannes, sanctificatus matris in utero, predicatur et creditur, ac iuxta salvatoris vocem, inter natos mulierum non surrexit maior eo, dubium non existit ipsius meritis et precibus plebem domini parari perfeccius, que toto corde poscit illum. Hac igitur consideracione honorabilis vir, dominus Johannes [1] de Guerche, noster concanonicus, ad ampliandam gloriam eiusdem domini precursoris in terris et profectum salutis Christi fidelium supra vicum nostrum versus montes, in territorio nove ville nostre ibidem decrevit et voluit in honore eiusdem beatissimi Johannis hedificare et consumpmare ecclesiam propriis sumptibus et expensis. Cuius nos devocionem in hac parte racioni consonam advertentes et nostre ecclesie ac nobis nedum spiritualiter sed et temporaliter utilem et multipliciter fructuosam, pro loco ipsius ecclesie sub signis infrascriptis terram in dotem et pro usu plebani eiusdem ecclesie pro tempore constituti cum decimis omnibus in blado quocumque vel grano tocius territorii nove ville predicte deputavimus in perpetuum et donamus. Que quidem terra incipit a parte occidentis a fluvio Cirkuenische vocato et protenditur ultra magnam viam versus orientem usque ad terras domini nostri episcopi ad vicum Latinorum pertinentes, cuius latitudo occupat et debet continere ubique ducenta brachia ad mensuram pannorum. In quorum testimonium et perpetuam firmitatem presentes concessimus pendentis sigilli nostri munimine roboratas. Datum in vigilia beati Laurencii, anno domini MCCCXL septimo.

Cap. XXV. Sequitur tenor litterarum domini Nicolai episcopi super capellania sancti Johannis.

Nicolaus dei et apostolice sedis gracia episcopus zagrabiensis. Universis presencium noticiam habituris, salutem in domino sempiternam. Ea que in augmentum honoris nostre ecclesie et ad subportandum officii nostri debitum possunt disponi utiliter, sunt proculdubio sagaciter advertenda. Perpendentes igitur, quia usque ad hec tempora per nostros predecessores non invenitur fuisse provisum de certa persona ydonea, que in missis celebrandis in nostra ecclesia maiori iuxta ordinacionem antiquam subportaret episcopalem personam, sed invitabatur quandoque unus et aliquociens alter et interdum insufficiens sacerdos ad servandas ebdomadas episcopales in misse officio, que nobis minime placuerunt. Ideo nos volentes honori episcopali provide consulere in hac parte, discretum virum dominum Blasium, primum plebanum ecclesie sanctissimi baptiste Johannis de Zagrabia, in nostrum specialem recepimus capellanum, ipsumque et suos successores per tempora tali prerogativa inter cetera duximus hono-

[1] Izpušteno: archidiaconus.

Digitized by Google

randos, quatenus ipse Blasius plebanus et sui successores pro specialibus capellanis presulum zagrabiensis ecclesie de cetero habeantur, ipsasque ebdomadas episcopales quociens occurrent servande in misse officio teneantur cum devocione debita observare. In quorum premissorum testimonium presentes duximus concedendas. Datum XVII mensis maii, anno domini MCCCL primo.

Cap. XXVI. Sequitur tenor constitucionis domini Jacobi, episcopi olim ecclesie nostre, penalis contra linguosos.

Nos capitulum zagrabiensis ecclesie. Significamus tenore presencium quibus expedit universis, quod anno domini MCCCXL nono, feria quinta proxima post octavas festi beatorum Petri et Pauli apostolorum, honorabilis vir dominus Johannes, archidiaconus de Guerche, nunc ecclesie nostre sede vacante in spiritualibus et temporalibus vicarius generalis, iuris beneficio per nos deputatus, in nostri presencia personaliter constitutus a nobis peciit quatenus tenorem cuiusdam constitucionis edite et promulgate per venerabilem patrem dominum Jacobum, olim ecclesie nostre episcopum et prelatum faceremus transcribi et nostro sigillo consignari. Cuius nos peticionibus satisfacere volentes, tenorem ipsius constitucionis presentibus de verbo ad verbum inseri fecimus et nostro sigillo consignari. Cuius quidem tenor talis est: In nomine domini, amen. Jacobus dei et apostolice sedis gracia episcopus zagrabiensis. Universis presencium noticiam habituris salutem in domino sempiternam. Sacre scripture testimonio circa subditos inesse debet rectoribus et iuste consulens misericordia et pie seviens disciplina, ut sit amor circa eos, sed non emoliens, sit rigor, sed non exasperans, sit pietas, sed non plus quam expedit parcens. Ad nostrum itaque, quod dolenter referimus, pervenit auditum, quod inter quosdam fratres nostros de capitulo zagrabiensi in chasmense talia quandoque iurgia et contenciones oriuntur, ex quibus ad verba obprobriosa nimis et diversa vituperia non sine gravi scandalo pervenitur, nisi ergo talibus conpetenti remedio occurratur longe peyora ex hiis quandoque poterant evenire. Quare volentes contra hec ut tenemur in quantum est nobis ad presens possibile adhibere medelam, omni qua possumus districcione prohibemus, ne de cetero aliquis ex fratribus nostris predictis vel alter quicumque de clero nostrarum zagrabiensis et chasmensis ecclesiarum clericali modestia postposita presumpmat excedere in premissis. Quicumque autem ex predictis fratribus nostris alium ex eisdem svadente dyabolo agredi ausus fuerit verbis obprobriosis vel vituperiosis aut aliis iniuriosis notabiliter, penam solucionis trium marcarum monete pro tempore currentis incurrat ipso facto, pro nostra camera faciende, et tantumdem obligetur illi quem offenderit, si pacienter sibi illatam iniuriam supportabit; sed si se vindicabit absque moderamine inculpate tutele, eo casu sibi nichil penitus debeatur, et nichilominus penam solucionis suprapositam pro medietate incurrat nostre camere applicande. Qui vero de clero earumdem nostrarum ecclesiarum inferioris gradus aliquem ex predictis fratribus nostris premissis iniuriis, vel aliqua ex eisdem affecerit, penis supradictis eodem modo subiaceat eo ipso, quod si quem a solucione huiusmodi in parte vel in toto inopia excusaret, talis penis aliis affligatur pro arbitrio

Digitized by Google

passi iniuriam semper tamen previa racione. Quod si ex eodem clero quis alium ex ipso, modo aliquo ex premissis, offenderit, pene unius marce et se vindicans, ut predicitur, medie marce eo ipso subiaceat, quarum solucio sive satisfaccio de eisdem debeat expediri modo et ordine supradictis; salvis semper penis aliis a iure proditis in premissis. Volumus autem, ut custos utriusque ecclesiarum predictarum soluciones ex premissis nostre camere debitas nostro nomine debeat ad se recipere, dispensando pecuniam ex hiis solutam pro reformacione librorum vel aliorum utensilium ipsarum ecclesiarum iuxta formam nostri mandati. Hoc cauto et expresso, quod si quis ex superius designatis solucionem pene quam debuerit infra dies viginti a die illate iniurie non fecerit eo modo ut predicitur, extunc vicarius noster teneatur ipsam solucionem plenarie extorquere ab eodem, et insuper possit et debeat punire huiusmodi contumacem quemlibet gravando eum solucione pecuniaria vel alio modo prout sibi videbitur expedire. Et ut nullus pretextu ignorancie se racione premissorum valeat excusare, presentes in loco publico sacristiarum predictarum ecclesiarum nostrarum iussimus appendi pro tempore oportuno. Datum die terciodecimo mensis marcii, anno domini MCCCXL octavo.

Cap. XXVII. Sequitur tenor litterarum nostrarum super libertatibus libere ville nostre, Lepawez[1]) vocate.

Capitulum ecclesie zagrabiensis. Universis presencium noticiam habituris salutem in domino sempiternam. Ordo recte consideracionis exposcit, ut hii, qui de stipe ecclesiastica sustentantur, toto posse sue ecclesie honorem promoveant, utilitatem attendant et statum eius bonum appetant profuturum presentibus et futuris. Hiis igitur pensatis, terram nostram, nunc pro nobis inutilem, ex utraque parte vie publice de vico nostro prodeuntis versus montes, a curia canonicali habitacionis domini Stephani archidiaconi de Varasd, concanonici nostri, in qua est domus lapidea per ipsum dominum Stephanum hedificata et situata, ex nunc deputamus pro villa nostra libera et pro hospitibus in ea collocandis perpetuis temporibus optinendam. Ante omnia igitur ad ipsorum nostrorum hospitum sive civium usum concedimus et donamus totam terram nostre comunitatis de Boucha cum suis utilitatibus et pertinenciis quibuscumque, salvo, quod nostrorum concanonicorum vinee et aliorum quorumcumque extraneorum ibidem nostre ordinacioni et disposicioni, sicut hactenus subiacebunt, immo eciam ipsi hospites suas vineas vigore nostrarum litterarum optinebunt. Ipsos autem hospites libere ville nostre volumus ante omnia hac prerogativa gaudere concedentes, ut ipsi annuatim kalendis maii, ante prandium, per suos quatuor compromissarios sibi valeant eligere villicum, qui eos et ipsorum singulos ac alios habitatores ibidem in casibus a iure non discrepantibus habeat et possit iudicare in omnibus causis civilibus et criminalibus civiliter motis adhibitis secum duobus civibus assessoribus ibidem commorantibus; in causis autem criminalibus, sicut sanguinis, latrocinii, furti, incendii et similibus cum nostro iudice seculari, hoc expresso, quod quilibet civis sive hospes causam suam civilem vel criminalem civiliter

[1]) Danas Nova ves u Zagrebu.

Digitized by Google

motam a presencia villici vel iudicis nostrorum et a utroque ex causa racionabili possit ad nostrum examen deducere, quocienscumque et quandocumque expedierit, depositis primo ante iudicem suum duodecim denariis monete tunc currentis. Quicumque autem causam suam non propter gravamen, sed frivole volens declinare examen sui iudicis et de hoc nobis constiterit, talem remittimus ad suum iudicem condempnatum iterum in duodecim denariis, ut supra solvendis suo judici, sicut primo. De proventibus autem condempnacionum huiusmodi et aliis iuste provenientibus iudici undecumque racione sui iudicatus, villicus habeat duas partes et sui assessores terciam. In causis autem criminalibus, ut predicitur, habeat medietatem noster iudex secularis, aliam medietatem villicus cum suis assessoribus, ut est dictum. Concedimus autem liberaliter et efficaciter eisdem nostris hospitibus et eciam aliis quibuscumque veris habitatoribus ibidem, quod de bonis suis mobilibus et immobilibus ac se moventibus in vita pariter et in morte, iuris beneficio et moderamine adhibito, habeant disponendi liberam facultatem. Quicumque autem intestatus decesserit, in bonis suis succedant eidem sui heredes proximiores sexus utriusque usque ad terciam generacionem suo modo et ordine, sed talibus non exstantibus, bona defuncti, ut predicitur, in tres dividantur partes, quarum prima pro sue anime remedio de nostro consilio dispensetur, secunda cedat nostre disposicioni et tercia occupetur pro villico et suis assessoribus suo modo. In eo autem casu, quando aliquis pro commisso maleficio punitur morte vel recedit, sua bona omnia per nostros iudicem et villicum occupentur, de quibus, consideratis heredibus, talis servicio iudicis nostri vel villici et aliis circumstaciis, distribucionem faciemus iuxta nostre arbitrium voluntatis. Quicumque autem in territorio dicte libere ville in presencia iudicis vel villici aliquem vulneraverit ad periculum alicuius sui membri principalis, eo ipso ad solvendum vulnerato duodecim marcas et tantumdem iudici obligetur, statimque per villicum detineatur egregie donec exsolvat premissam pecunie quantitatem, vel de ipsa solvenda infra quindecim dies, extunc securitatem exhibeat conpetentem. Sed qui in absencia iudicis vel villici tale quid commiserit eadem pena in bonis puniatur, dummodo per testes ydoneos vel alios iuste et racionabiliter convincatur. Qui vero alteri cuicumque alapam dederit, vel simile quid in presencia iudicis vel villici fecerit, eo ipso ad solvendum passo iniuriam, si est bone fame quinque marcas et tantumdem iudici obligetur, alias tamen in una marca adversario et in alia iudici teneatur; sed si tale quid in absencia iudicis contingat, tunc ad medietatem premissorum tantum iniuriator astringatur, primo legittime convictus, sicut est superius declaratum. Casus autem alii de verbis contumeliosis et vituperiosis reducantur ad medium premissorum consideracione habita diligenti, ubi fit distinccio de presencia et absencia iudicis sive villici et persone bone fame, cetera minora sive leviora iudicantis arbitrio relinquantur. Hoc eciam addicimus, quod citatus quicumque pro prima vice non comparens in denariis octo, pro secunda vice in denariis duodecim, et pro tercia vice in viginti solvendis villico sive iudici obligetur infra octo dies, semper a die, qua comparere debuerat, si suam contumaciam sive absenciam racionabiliter non poterit excusare. Quando autem ex causa aliqua citacionem unam pro trina peremptoriam contigerit emanari, tunc contempnacio eam

Digitized by Google

sequatur, ac si ter fuisset quis citatus. In ceteris vero judicialibus processibus in huiusmodi condempnacionibus servetur quid juris est vel consvetudinis approbate. Et ut processu temporum ipsi nostri cives sive hospites quiecius valeant permanere curias eos vel fundos curiarum volumus equales habere in latitudine saltem, videlicet triginta duorum brachiorum silvestrium, longitudo autem earum ex utraque parte vicus protendatur usque fluvium sive rivum sibi adiacentem de retro. Volumus autem ut ipsi cives sive hospites nos recognoscant pro suis dominis naturalibus et nobis teneantur assistere semper cum solida fidelitate omnes et singuli cum suis inclinis[1]) et pertinentibus ad eosdem. In signum autem recognicionis dominii nostri temporalis, tenebuntur nobis annuatim in festo beati Martini confessoris de novembri singuli de singulis curiis integris solvere quadraginta denarios banales bonos et tria munera infra annum, ad festum videlicet nativitatis domini, quilibet unum caponem bonum, quatuor panes et ova decem. Item ad festum resurreccionis domini quatuor panes, unum caseum, ova quindecim. Item ad festum beati regis Stephani duas gallinas, sive pullos bonos, panes quatuor et ova decem, quibus contenti nunquam ab eis vel eorum aliquibus requiremus amplius solucionis ordinarie, sed eos commorari ad honorem dei et beati regis Stephani in sua libertate et libere permittemus. In quorum premissorum omnium robur et firmitatem presentibus sigillum nostrum duximus apponendum. Datum in crastino festi nativitatis benedicte virginis Marie, anno domini MCCCXL quarto.

Cap. XXVIII. Sequitur tenor privilegii domini Nicolai bani super modo exigendi decimas de Podgorya.

Nos Nicolaus banus tocius Sclauonie. Tenore presencium significamus quibus expedit universis, quod cum aliquo tempore fuisset exorta discordia super solucione decimarum per habitatores in districtu de Podgoria, zagrabiensi capitulo debitarum, iuxta seriem et tenorem litterarum capituli supradicti infrascriptum. Tandem nobilis vir magister Leukus, filius Johannis, filii Tyboldi, castellanus noster de Lypouch, in persona omnium et singulorum habitatorum de Podgoria et in decimacione eadem existencium, pluribus de eadem Podgoria coram nobis comparentibus cum eodem et specialiter: Dragano, filio Gemzine, Bozko, filio Gurdan, Iwan, filio Stepani, Vitumerio, filio Ivan, Marco. filio Dobrozlou, Scuorch, filio Martini et Videch, filio Marcouich, a nobis peciit, quatenus presentibus faceremus inseri tenorem litterarum eiusdem capituli ad rei evidenciam maiorem, ut sic de cetero in ipsa solucione decimarum cessarent discordie et animarum salus procuraretur nostris temporibus peroptata. Quarumquidem litterarum capituli iamdicti tenor de verbo ad verbum talis erat: Capitulum zagrabiensis ecclesie. Universis nobilibus et aliis cuiuscumque status vel condicionis Christi fidelibus, habitatoribus terrarum in districtu pertinente ad decimacionem de Podgoria, salutem in domino Jhesu Christo. A tempore cuius non extat memoria, a christianissimis inclitisque regibus Hungarie cum prelatis zagrabiensis ecclesie recolitur ordinacione proces-

[1]) Izpr. inquilinis.

Digitized by Google

sisse et hucusque servatum fuisse, quod vos ad cellarium nostrum decimas deo debitas in omnibus rebus decimalibus annuatim in specie solveretis. Verum quoniam vos ex huiusmodi decimarum solucione in specie reputatis agravari ex causis pluribus, ideo nos volentes vobis in hac parte in quantum possumus de alleviacione aliqua et nobis de quieciori ipsarum decimarum percepcione providere, solucionem ipsarum decimarum a vobis debitarum in specie, taliter duximus moderandam, quod vestrum quilibet nobilis nunc et in futurum non subditus videlicet alterius cuiusque ex vobis sed soli duci Sclauonie aut bano, et comitem zagrabiensem in omnibus suis causis et accionibus vice ducis vel bani recognoscens immediatum iudicem, solvat decimas sicut alii nobiles de zagrabiensi comitatu. Ceteri vero omnes et singuli de terris, quas ipsa decimacio includit, videlicet ex ista parte fluvii Culpe existentes, in archidiaconatu de Gerche persolvant decimas tali modo: quod scilicet decimator noster quemlibet habentem unum bovem adminus vel aliud animal ad arrandum habile pro blado estivali sive acquirentem aliunde araturas pro seminatis, possit dicare ad unam capeciam, pro qua solvantur sex denarii boni ducales vel banales, quorum septuaginta ad plus valeant unum de puro auro florenum vel ducatum vel aliam monetam ad hanc estimacionem, et idem subintelligatur semper de denariis infra nominatis. Qui vero reperietur ultra decem capecias de blado habuisse quocumque, de tali residuo solvat decimas ad racionem denariorum ut supra, videlicet si habuerit ultra decem capecias, quinque, solvat tres denarios et sic de maiori et minori quantitate solucionis racio habeatur. Et similiter fiat per omnia dicacio et solucio decimarum de blado autumpnali similiter computando, qualicumque; qui autem non habuit ex aratura seminata sed alio suo ingenio vel labore, talis dicetur pro blado estivali qualicumque ad mediam capeciam, pro qua solvat tres denarios et similiter fiat per omnia pro blado autumpnali, sed si ultra quinque capecias habuerit, de illo ultra solvat decimas ut supra, sed si qui vel que nichil in messe habuerit solvat tres denarios racione saltem personalium decimarum, de aliis tamen rebus decimalibus si quas habet, solvat decimas sicut alii circumquaque. Item quilibet habens vineam dicetur ad unum cubulum vini, qui cubulus sit in quantitate zagrabiensis, pro quo solvat sex denarios, eciam si de ipsa sua vinea minus habuisset de decem cubulis vini quantumcumque, sed qui ultra decem cubulos vini habuerit solvat decimas ad racionem predictam pro quolibet videlicet decimo cubulo vini sex denarios, et de quinque, tres denarios; hoc expresso, quod quicumque solucionem de premissis, eo modo ut superius exprimitur, non fecerit usque festum beati Martini confessoris, extunc cum augmento duorum denariorum solucionem pro qualibet capecia et cubulo vini facere teneatur. Et similiter quamlibet mediam capeciam et medium cubulum vini cum augmento unius denarii persolvat, hoc salvo, quod quicumque vinum ante decimacionem ducet in liberam villam Jaztrebarzka vel aliam, de tali vino decimator recipiat libere suam decimam in specie, illo modo sicut cives eisdem persolvunt, cum cives huiusmodi obligentur inter cetera eciam vigore litterarum domini nostri regis ad solvendas decimas in specie de rebus decimalibus quibuscumque. Item de quolibet porco, de quo videlicet anno precedenti non fuerunt decime persolute, possit decimator petere et exigere duos denarios, quorum solucio similiter usque festum beati

Digitized by Google

Martini confessoris expediatur. Quicumque autem secusfecerit ad solvendos tres denarios pro porco huiusmodi quolibet obligetur racione superius declarata, non tamen de porco quem solum quicumque pauper homo pro festo nativitatis domini nutrit vel conservat ante fores sue domus aliqua solucio debeatur. Hoc eciam expresso, quod de porcellis, qui de lacte porce sustentantur, dicacio ad annum sequentem differatur et solucio decimarum. Item de singulis troncis apum, qui alias dicati non fuerunt, et agnis denarius debetur unus, et de edis singulis medius denarius vel decimus de quolibet premissorum, ubi plures poterant reperiri, quorum omnium solucio statim, facta dicacione, debetur sicut fuit et alias consvetum. Fuit eciam ab antiquo consvetum et est de cetero observatum, quod quicumque svadente dyabolo partem dei de suis rebus decimalibus quibuscumque aliquas ne solvat decimas denegabit, tales res perdat denegator ipso iure, sicut fuit consvetum alias et semper et ad manus decimatoris nostri totaliter devolvantur, de quibus tamen postmodum decimator restituat partem decimam eidem deneganti, de novem autem partibus medietatem pro se reservet et aliam medietatem assignet homini domini temporalis vel iudicis qui secum in illa procedit racione exigendarum decimarum et hoc ultra sextamdecimam decimarum, quam debet de decimis suorum subditorum dominus pro suis in hac parte serviciis et similiter castellanus de castrensibus ad suum castrum pertinentibus et similiter villicus libere ville de civibus et aliis in ipsa villa commorantibus quibuscumque. Que si aliquis ex vobis processu temporum de suo confidens arbitrio infringere conabitur in toto vel in parte, talis obligetur ad solvendum decimas in specie sicut prius et ad nostrum ius ipsarum decimarum solucio in specie devolvatur ipso iure, ut sic ingratitudo talis contra beneficium per nos prestitum in premissis, in caput suum et suorum heredum redundet. In premissorum autem testimonium et quantum in nobis est perpetuam firmitatem presentes sigillo nostro fecimus consignari. Datum . . . .

Digitized by Google

Digitized by Google

INDEX

PERSONARUM, LOCORUM AC RERUM PRAECIPUARUM.

Aba. 2.
Abbas s. Mariae de Zagrabia. 98. 116.
Abraham. 108.
Abraam, com. de Moroucha. 133.
Acha, generatio. 47. 131.
Achko. 43.
Adriani, praedium. 44.
Adrianus, transilv. episc. 105.
Adumoli, mons. 106.
Alba, civ. 2.
Alexander IV. papa. 103.
Alexander, waradiens. episc. 112.
Alexander archid. de Kemluk. 138.
Alexius, banus. 106.
Almus, dux. 2.
Ampudinus, comes de Zounuk. 105.
Andreas, dux. 2.
Andreas II. 1. 104. 105. 110. 112. 115. 125. 127.
Andreas, transilvan. episc. 122.
Anthonius, episc. zagrab. 6. 83.
Anthonius, magister. 44. 69. 71.
Anthonius, archidiaconus. 71.
Anthonius arch. de Vrbouch. 141.
Anthonius nepos Ioan. arch. 43.
Anthonius, fil. Cozme. 44.
Arbum, insula. 1.
Arlandi, filii. 90. 117. 119. 120.
Arlandi, nepotes. 83.
Arpad, dux. 2.
Argenti pondera. 15.
Augustinus, episc. zagr. 6. 14. 65. 66. 67. 78 88. 138.
Babichan, terra. 43. 119.
Babonigh Ivan. 6. 70.
Bachun, villa. 45. 47. 70. 80. 117.
„ rivulus. 117.
Bagar. 43. 44.
Bagatini. 15. 102.
Bagen. 84.
Banco, banus. 97. 110. 114. 127.
Banko, curial. et albens. com. 112.
Banconis, terra. 112.
Baranus decanus. 44. 98. 109. 131.
Bartholomeus, quinqueeccl. episc. 112.
Bartholomeus, zagrab. episc. 5.
Bartholomeus, pincernar. mag. 22.
Bartholomeus, mag. can. 141.
Becoa. 84.
Beegna. (Bednja) 91. 106.
Bekchin / Bexin — de archid. 31. 65. 95
Bela, dux. 2.
Bela-Begon. 3.
Bela. 84.
Bela III. rex Hung. 105. 111.
Bela IV. rex. Hung. 1. 93. 132.
Belabuchouia. 106.
Belech, castrum. 76.
Belina. 84.
Benedictus XI papa. 6.
„ XII papa. 48. 49.
Benedictus arch. de Kemluk. 136.
Benedictus zagrab. archidiac. 44.
Berch. 132.
Beriuoy. 116.
Berkis. 76.
Bernardus zagrab. episc. 5.
Bernouuz. 76.
Bertholdus, colocens. archiepisc. 114.
Beych. 95.
Bidragh, praed. 43. 47. 70. 80. 117.
Biscupci. 90.
Biscupech. 93.
Biztra. 120.
Biztricha. 48. 88. 89.
Blagay. 90.
Blagusa, villa. 47. 109. 110.
„ castrum. 120.
Blasius, abbas s. Martini. 107.
Blasius subcustos albens. eccl. 116.
Blasius, tiniens. episc. 122.
Blasius, pleb. novovill. 143.
Blata praed. 43. 108. 110.
„ palus. 108.
Blazmas. 119.
Blina. 76. 120.
Blizna, 43. 46. 47. 80. 111. 117. 130. 142.

Digitized by Google

Bobichan, terra. 119.
Bocanus. 109.
Bochon. 109.
Bogactua, rivulus. 106.
Bogdani, fenum. 105.
Bogdazlaus. 76.
Bodrogh. 105.
Bokoucha, praed. 43. 94.
Boliner. 120.
Bolog Laurentius. 119.
Bonora, arch. 43.
Borch, vallis. 120.
Boriz, meta. 110.
Borlin. 96.
Bouich. 76.
Boyauch. 84.
Boyna. 76.
Boyzlaus. 132.
Bozilo. 93.
Bozko. 147.
Bradna. 94.
Braianouch. 46.
Branare-occare. 23.
Braten. 111.
Bratonis, terra. 112.
Braxanoch, praed. 43.
Braynoch. 117.
Bresnicha. 94.
Brestoua mlaca. 108.
" vallis. 106.
Brezounicha. 84. 106.
Brezth, villa. 69. 109. 117. 118.
Brochina. 76 90.
Broconoua. 93.
Brodari. 93.
Brumen. 76.
Buchina. 96.
Buda, civ. 103.
Budiz, terra. 110.
Bukenryu, praed. 43.
Bukoucha. 47. 75. 80. 117. 137. v. Bokoucha.
Buzad, comes. 109.
Bychor. 105.
Byenek. 84. 95.
Calanus, quinqueeccl. episc. 105. 110.
Calisa. 106.
Caluuez. 126.
Camesca, rivulus. 106.
Camesnicha, aqua. 105.
Canonici simplices. 65.
Cantor eccl. zagrab. 66.
Carnificum porta, Zagrabiae. 46.
Capeciae frumenti. 101. 148.
Casna, villa. 22. 32. 47. 75. 90. 120. 132.
Cassina, terra. 107. 109. 110.
" fluv. 107. 120.
Catapanus, agriens. episc. 105.
Cellarium commune. 65.
Cellarium eccl. zagrab. 67.
Cellarii procurator. 67.
Cellerarius capituli. 67.
Celnic, aqua. 105.
Cena. 130.
Cepanus, comes de Suprun. 105.
Cerne, vinea. 107.
Cerouicha. 88. 91
Cesich. 90.
Cesmagenses. 105.
Cestregh. 95.
Cetin. 92. 93.
Chaglich. 76.
Chakanouch, praed. 43. 46. 69.
Chana. 76.
Chasma. 6. 95.
Chasmense capitulum. 5.
Chasmensis praep. 65.
Chebrio-vas. 45.
Cheh, villa. 47.
Cheresnou. 84.
Chereth. 119.
Cherna reka. 95.
Chernech. 47. 88.
Chernelek. 125. 126.
Chernomel. 49. 51. 93.
Chesuricha. 91.
Chichan. 90.
Chicharia. 90. 131.
Chihne. 117.
Chopor, filii. 76. 119.
Chorisopicensis eccl. 6.
Chresneuch, molendinum. 71.
Chrisiensis meta. 105. 106
Christophori, posses. 84.
Chrostuech. 94.
Chucherya, villa. 47. 75. 80. 89. 117.
Chudkouch, villa. 46. 69. 117.
Chuley, fil. Iwan. 44.
Churnuch. 95.
Cihcne, civilis. 107.
Ciriacus, praepos. 105. 107, 108. 109. 110. 125.
Cirkuenicha, Cirkuenik, Cirkuenische, Cirkuesche } fluv. 71. 80. 84. 116. 130. 131. 143.
Cisterciense monast. Zagrabiae. 49. 50.
Cisterciensis abbas. 43. 98. 116.
Cladusa. 93.
Clavigerorum, meta. 105.
Clechkouichi. 84.
Clemencia reg. 6.
Clemens IV. papa. 103. 104.
Clementis praedium. 44.
Clerici pauperes. 66.
Cletus, cancellar. regis. 112.
Clokoch. 93.
Cluch, terra. 43.
Coeani, terra. 109.
Colechane. 93.
Colomanus rex. 3.
Colomanus, jauriens. episc. 122.
Colpa. 119.

Digitized by Google

Colpatw. 76.
Conoba. 76.
Coprumich rivulus. 106.
Coranicha 93.
Corarko. 128.
C· rusca, aqua. 105. 106,
Cosuchak, castrum. 95.
Cosnicha. 108.
Cozara. 90.
Coztnicha, riv. 126.
Craleuch villa. 47. 80. 115. 117.
Cramen. 90.
Crapina. 47. 48. 76. 83. 89.
Cratkidol. 117.
Crauarzka. 89.
Crauawelg. 112.
Crayetina. 84.
Craysichi. 93.
Craztenica. 125.
Crekou. 118.
Creschich. 76.
Creztina. 92.
Crisech. 90.
Crisium. 94.
Critanouch, villa. 47. 70. 80. 117.
Crog, terra. 71. 80. 88.
Cruciferri. 48. 76. 89. 91. 94. 106. 117.
Cruciferri de Planina. 120. 132.
Cubulus. 65. 66.
Culpa, fluv. 48. 89. 117. 148. vid. Colpa.
Cupuk. 111.
Cusilonis praedium. 44.
Dankouch, praed. 43. 108.
Daslaus. 108.
Dedich. 47.
Demetrius, varadiens. episc. 122.
Demetrius senescalcus et woswariens. com. 112.
Demetrius, arch. de Bekchin. 93.
Demetrius, archid. zagrab. 115.
Demetrius, civis zagrab. 13:.
Denarii banales. 15. 19. 20, 22. 23. 28. 33. 65. 147.
Descenoch / Descicheuch / Dezchouch / Deztheuch } villa. 47. 70. 80. 117.
Descha. 91.
Desiderius, cancellar. 105.
Desiderius, chanadiens. episc. 110. 112. 114. 125.
Detricus. 132.
Deze, fluv. 131.
Dicenoua. 84.
Dionisius fil. Lack episc. zagrab. 7.
Dionisyus, agazon. mag. 122.
Dionisius, magister. 121.
Dobcha. filii. 131.
Doblich. 93.
Dobouch. 94.
Dobra. 93.
Dobrodol, praed. 43.
Dobrozlou. 147.
Dolga mlaka, riv. 125.
Dolgo. 76.
Dolos / Dols } praed. 43. 69. 117.
Dolsiza. 109. 110. 119. 122.
Dombro. 95.
Dominicus, spalaten. archiep. 122.
Dominicus episc. zagrab. 5. 105.
Dominicus, banus de Machov. 122.
Dominicus custos. 97.
Donkouch, villa. 47. 69. 80. 117.
Dornouch. 94.
Dorsum capre, mons. 106.
Douecher. 84.
Dragalnia. 84.
Draganus. 147.
Dragouen. 94.
Draua. 91. 96.
Draue portus. 91.
Drencina. 109. 119.
Dubnicha. 95.
Ducatus. 15.
Duh, ep. zagrab. 5.
Duls. 109.
Dumbrogenses. 105.
Dyonisius archielect. colocens. 122.
Dyonisius, mag. tawar. et bachiens. com. 110. 112. 114.
Dyonisius, comes de Vywar. 105.
Dyonisius, magister. 69.
Dyonisius magnus, 45.
Eccl. b. v. de Oprouch. 71.
Ecclesia omn. sanct. 69.
Egidius. 91. 107. 108. 110. 125. 127.
Elyzabeth beata. 1.
Elyzabeth reg. 6.
Elisabeth principissa. 121.
Elysabeth regina Hung. 124.
Emericus s. 2.
Emericus s. de Zagrabia. 116.
Endree terra 131.
Endriol. 119.
Endrioluch. 43.
Endus. 108.
Etteuen. 131.
Fabiani, filii. 84.
Farkasius, praep. albens. 131.
Fayz seu Craleuch. 47. 117.
Ferto argenti. 20.
Florenus. 16.
Forum. 22. 90. 91. 93.
Francha, civis zagrab. 135.
Francie, regnum. 6.
Francita, episc. zagrab. 5.
Fuca. 92.
Fulco, comes de Bodrogh. 105.
Galaas. 91.
Garigh. 6. 95. 116.
Gatal, generatio. 85. 98

Digitized by Google

Gay, praed. 43. 69. 92. 117.
Gelecouch. 91.
Gemzina. 147.
Gentilis, card. 14.
Georgius, arch. kathedr. 88.
Georgius arch. zagrab. 138.
Georgius decanus. 44.
Georgius, mag. can. 141.
Georgius, civis zagrab. 135.
Gerech generatio. 51.
Geremla. 46. 97. 120.
Gersencha, comit. 6. 95.
Gesla, reg. 2.
Geycha, dux. 2. 3.
Glaunicha. 44. 47. 48. 83. 88. 89. 110.
Globoca mlaca, palus. 108.
Globoki dol. 141.
Globocizo. rivul. 106.
Glogounicha. 94. 106.
Gnoynicha. 93.
Godegoych. 46. 69. 70. 117.
Goliuerch. 107.
Golobanech. 119.
Gonneua, rivus. 108.
Gora. 74. 76.
Gordona. 84.
Goremla. 119.
Gorgon. 76.
Goricha. 95. 118. 122.
Goriche, provincia 48.
Goscola. 95.
Gothardus, episc. zagrab. 5.
Gouriena. 93.
Goyl. 95.
Graberya. 93.
Grabounok. 84. 91.
Grabroe. 119.
Grachan. 47. 50. 93.
Gradna, aqua. 108.
Gradech. 90. 92. 93. 108.
Gradiza. 76.
Gradyz, mons. 133.
Gragena. 94.
Greben. 94.
Grech. 22. 48. 84. 131. 133. 135. 136. 137.
Grecense castrum. 6. 89.
Grechenses cives. 115.
Grechensis civitas. 134.
Grechense territor. 47.
Grechensium vineae. 46.
Greda. 90. 119.
Gregorius IX. papa. 104. 115.
Gregorius praep. chasmens. 136.
Gregorii, castrum. 106.
Grembla, terra. 107. 131.
Grembla, mons. 106.
Guerche, archidiaconatus 31. 48. 65. 88. 92. 93. 97. 114. 148.
Guescha, archidiaconatus. 83. 84.
Gumensa. 107.
Gunchurfeldi. 95.
Gurdan. 147.
Guretha. 94.
Gurgek. 44.
Gurgeuich. 76.
Gurimla. 111.
Hegen, filii 94.
Hemericus, rex Hung. 104. 109. 113.
Herbochan. 90.
Herborti fil. Michael. 44.
Hercheg. 111.
Heremitae s. Pauli. 47. 116. 117. 140. 141.
Hergorchia. 91.
Herricus, preceptor crucifer. 49. 50. 51.
Heymin, filii. 93.
Hodud. 112.
Horogaicha. 47. 88.
Hothko. 84.
Houhodut. via. 108.
Hozouichi. 93.
Hrapauchi. 93.
Hraschina. 94.
Hraztouicha castrum. 6. 74. 76. 120.
Hrezthno. 93.
Hroztinouech silva. 118.
Hualc, filii. 108.
Hutina. 92.
Iko. 119.
Ilowa. 84.
Innocentius IV. papa. 103.
Insula, iuxta fluv. Zaua. 107. 109. 110. 125. 138. 139. 140.
Isaak, molendinum. 71.
Isaac, praedium. 43.
Iwachinus, fil. Thome. 116.
Iwan. 147.
Iwan, filii. 90.
Iwan, plebanus de Ozel. 51.
Iwan, comes, fil. Iwan. 44.
Iwanch castrum. 32. 95.
Iwanka. 128.
Iwanko Popouich. 141.
Ixes. mons. 131.
Jablanouicha. 92.
Jacobi s. insula. 43. 138.
Jacobi s. portus. 43.
Jacobus de Placencia, episc. zagrab. 7. 100. 142. 144.
Jacobus, waciens. episc. 110. 114.
Jacobus, tavarnicus. 116.
Jacobus, praepos. zagrab. 134.
Jacobus lector. eccl. zagrb. 31. 48. 49.
Jalseuch praed. 43.
Jalseuch villa. 46. 47. 69. 80. 117.
Jalseuch fluv. 107. 112. 126.
Jalseunicha. 121.
Japra. 90.
Jaraslaus. 110.
Jarnemo. 120.
Jaron, praed. 43.
Jaroslay, terra. 108.
Jaurynicha, rivus. 120.

Digitized by Google

Jazanouk. 111.
Jazenya. 119.
Jaztrebarzka. 93. 148.
Jazuenik. 119.
Jelenouch, villa. 69.
Jeschko. 93.
Jeskouo. 93.
Jezenzko. 119.
Job, strigon. archiepisc. 105.
Johan pataka, fluv. 107.
Johannes XXII. papa. 6.
Johannes. chanadiens. episc. 105.
Johannes, archiepisc. strigon. 110. 112.
Johannes episc. zagrab. 6.
Johannes, praepos. albensis. 134.
Job, praep. bachiens. 132.
Johannes, lector. 79.
Johannes arch. de Guerche. 31. 43. 44. 49. 50. 93. 127. 128. 129. 141. 142. 143. 144.
Johannes custos zagrab. 141.
Joannes, abbas toplicensis 48. 49. 50. 51. 122.
Johannes dapifer. mag. 122.
Johannes succentor poseg. capit. 128.
Johannes, avunculus Ciriaci. 107.
Johannes, fil. Markus. 136.
Jula, palatinus. 110. 114.
Jula, curial. et budrugiens. com. 112.
Kagennik, praed. 43.
Kalanus, quinqueeccl. episc. 114.
Kalenda, wesprimiens. episc 105.
Kalinouicha. 80
Kamarcha. archid. 43. 65. 91.
Kamennicha. 76.
Karolus rex. 6. 70. 100. 102. 115. 116. 133. 134. 136.
Kathedraticum. 84. 88. 90. 91. 92. 94. 95.
Kelemes. 44. 129.
Kemesnice. 111.
Kemluk. 47. 65. 93. 94. 108. 109. 111.
Kerek. 130.
Keymuk. 111.
Kiralrivi, portus. 131.
Kobila, villa. 47.
Komogoy. 76.
Komor. 76.
Kopina. 91.
Koproncha. 91.
Koren. 91.
Korosteh. 120.
Kosa, fil. Thome. 119.
Kostel. 76.
Kosucha. 90.
Kotenna. 95.
Kozdanech. 118.
Koznicha, fluv. 129.
Kozolin, terra. 22.
Koztannicha. 76.
Kubulkuth. 131.
Laaz. 119.
Lachina. 126.
Ladihouich. 93.
Ladizlai praedium. 44.
Ladizlaus s. rex. 1. 2. 5. 112. 113. 121.
Ladizlaus calvus, dux. 2.
Ladislaus de Kobol. ep. zagrab. 6. 21. 31. 48. 68. 70. 73. 79. 80. 100. 101. 115. 116.
Ladizlaus prior Praedicatorum. 50. 51.
Ladislaus decanus zagrab. 133.
Ladochuech, terra. 120.
Lambinus. 43.
Lapidea porta. 106.
Latinorum vicus, 46. 48. 99. 143.
Laurencius, fil. Ochuz, mag. pincer. et keweiens. com. 112.
Lekencha. 119.
Leonardus, plebanus de Ozel. 51.
Lepawez, villa. 22. 145.
Leprosorum transitus 129.
Leukus, dapifer. mag. 122.
Leuente, dux. 2.
Leznik. 84. 117.
Libinnich. 110.
Limosus mons. 107.
Lipnoznes. 118.
Lippa. 118. 119.
Liseu, fluv. 110.
Lobor. 76.
Lomnicha. 126.
Lomzipotok. 131.
Lona. 94.
Lonka praed. 43. 44. 93. 106. 118. 119.
Lubawod. 111.
Lubel, mons. 106.
Lubena. 95.
Lubenik. 48. 89.
Lubesiza rivulus. 106.
Lucas, lector. 80.
Ludbregh. 91.
Ludovicus I. rex Hung. 110. 115. 122. 123. 128.
Lukack, filii. 119.
Lupoglou. 95.
Lyndua. 95.
Lypoldus. 93
Lypoua. 84.
Lypouch. castr. 147.
Lyseu. 120.
Macharei com. filii. 126
Madonnici praed. 43.
Magnidobech. 119.
Mala, filii. 44.
Malina. 106.
Marca. 15. 16. 144.
Marcizlouch. 117.
Marculini filius Andreas. 120.
Marcus, plebanus de Zemch. 51.
Marcus villicus. 119.
Mareaseuch. 96.
Marenouch. 99.
Mariae s. eccl. (Granešina). 107.
Markouich. 147.

Digitized by Google

Markus. 136.
Martincheret. 119.
Marton potoka. 94.
Martinus, banus. 108.
Martinus de Rakounok. 43.
Martinus, civis zagrab. 136.
Marturina. 22.
Maschonicha, riv. 120.
Matheyko. 44.
Mathianus, episc. zagrab. 5.
Mathka, molendinum. 71.
Medue, castrum. 6. 70. 76. 120.
Meduedech. 118.
Meduednicha, mons. 80. 83. 117. 131.
Megurduzye. 119.
Megurechye. 48. 51. 84.
Mengelouz, mons. 106.
Mensa communis. 67.
Mensa distributionis. 67.
Mensura vini. 65. 67.
Mergen. 107.
Mertuice, riv. 125. 129.
Methchenicha. 95.
Metlika. 48. 49. 51. 93.
Mica, comes de Bychor. 105.
Mikulich. 47. 80.
Miroseuch. 46. 69.
Mlaka. 93. 111. 125. 126. 129. 131.
Mochulo. 119.
Mocricha. 118.
Mog, palatinus et bachiens. comes. 105.
Molendina. 71.
Monozlou. 43. 95. 126.
Moraucha. 47. 94.
Moschenicha. 121.
Mosina. 91.
Mozlaunicha, aqua. 120.
Mren. 90.
Mura. 96.
Muthmerius comes. 106.
Mychael, dux. 2.
Mychael, vaciens. episc. 122.
Mychael, episc. zagrab. 6.
Mychael, lector zagrab. 132.
Mychael Hungarus. 44.
Mykch, banus. 98. 100. 121.
Mykch, fil. Kelemes. 44.
Mykech. 129.
Mykula, filii. 131.
Nadislaus. 108.
Narad, terra. 95. 108. 110.
Nempti. 95.
Neznik pataka, riv. 131.
Nicholai, terra. 105.
Niklinus, civis zagrab. 136.
Nicola, civis zagrab. 135.
Nikolai s. claustrum. 71.
Nicolai s. eccl. 120.
Nicolai, filii. 107.
Nicolaus, strigoniens. archiep. 122.
Nicolaus, agriens, episc. 122.
Nicolaus, quinqueeccl. episc. 122.
Nicholaus, episc. zagrab. 7. 100. 115. 121. 122. 123. 124. 143.
Nicolaus banus, comes de Zala. 105.
Nicolaus banus toc. Slav. 127. 128. 147.
Nicolaus de Zech, banus. 100. 102.
Nicolaus banus de Zeurino. 122.
Nicolaus, palatinus. 112. 122.
Nicolaus, voyvoda transilv. 122.
Nicolaus, provinc. fratr. Herem. 141.
Nicolaus, arch. de Kamarcha. 119. 141.
Nicolaus, fil. Petri. 117.
Nicoleto, iudex zagrab. 136.
Noak. 94.
Nova villa, Zagrabiae. 142. 143.
Nouozelch, praed. 43. 46.
Novum praedium. 109.
Nucheria civit. 6.
Nues, bachiens. praepos. 109.
Nuzlini, filius. 76.
Obed, palus. 110. 119.
Obonin, rivus. 129.
Oboniz, riv. 125.
Oborowa. 47.
Obrezina, praed. 44.
Obroua. 88.
Ochuz banus. 111. 112.
Ochuz, comes. 110. 127.
Ochuz, curialis com. 114.
Ocrogluch, fluv. 108.
Odra. 89. 109. 110. 119. 126.
Okich. 89.
Oliverius, mag. tavarnicor. 122.
Oltrach. 95.
Opor, terra. 107.
Oprouch, villa. 22. 44. 46. 71. 89. 117.
Optez. 90.
Or. 95.
Orchoec, rivulus. 106.
Othina, castrum. 94.
Othok, praed. 44. 93. 98.
Ozek. 91.
Ozel. 51.
Ozirauchi. 90.
Oztraloka. 90.
Oztrozin. 92.
Ozturch. 76.
Paganorum antiquum castrum. 120.
Paka, fluv. 95.
Palichna. 91.
Pangracius, cantor. 130.
Pannonia. 1.
Pantelouch. 107.
Pauleto, civis zagrab. 136.
Pauli meta. 107.
Paulus mag. tavarnicor. 122.
Paulus, voyvoda. 112.
Pech, 76, 120.
Pegsce, vallis. 106.
Pensae. 43.
Perchinus. 47. 80.

Digitized by Google

Peregrinus, boznensis episc. 122.
Perlok. 96.
Perna. 92.
Peroisa, aqua. 108.
Pertolt. 111.
Pertoldus, colocens. archiepisc. 110.
Pertholdus abbas cisterciens. zagrab. 138.
Peschenik mons. 106.
Peterlin, civis zagrab. 135.
Pethce locus. 106.
Pethceuch. 46. 69.
Pethmanouch, praed. 43. 46.
Pethmannus, iudex. 135.
Petri s. eccl. 110.
Petrina. 76.
Petrouch. 47. 80. 118. 119.
Petrouina. 90.
Petrus theutonicus. 2.
Petrus, centurio. 107.
Petrus, jauriens. episc. 110. 114.
Petrus, arch. de Guerche. 93.
Petrus. archid. de Kemluk. 133.
Petrus, arch. Kamarchensis. 133.
Petrus cantor, archid. zagrab. 43. 133.
Petrus archid. kathedral. 138.
Petrus, orodiensis eccl. lector. 129.
Petrus, provinc. ord. s. Pauli. 139
Petrus, nobilis. 107.
Pezchenicha. 90.
Philipus, episc. zagrab. 6.
Philipouch, villa. 129.
Phile, civis zagrab. 135.
Phyle, praep. zagrab. 132.
Pinthrikach, civis zagrab. 136.
Planina, villa. 46. 47. 80. 120. 132.
Plesiuicha. 121. 131.
Pluheria. 90.
Pobresya. 47. 90.
Podbor. 84.
Podcrisie. 90.
Podgorye. 48. 51. 108. 147.
Pola, civ. 3.
Poloschicha. 120.
Polosnicha. 95
Pomneu, via. 108. 126.
Ponikui. 120.
Popouch, praed. 43. 76.
Popouich Iwanko. 141,
Populi regis. 112.
Porci. 90.
Porog, filii. 84.
Portus regis. 44.
Posega. 128. 129.
Potula. 132.
Pownya. 76.
Pozauya. 98.
Pratynia. 119.
Praedicatores fratres zagrab. 71. 80. 116. 117. 141.
Pregrada. 76.
Prelaka, posses. 44. 45. 109. 125. 128.
Preulaka, posses. 44. 45. 109. 125. 128.
Prelepi. 93.
Prepustouch. 76.
Pretoka. 119.
Prezeka, praed. 44. 94. 98. 117.
Pribichi. 93.
Pribisseu, terra. 109.
Prodanus, episc. zagrab. 5.
Prodani, pons. 5.
Prodani rivus. 106.
Prodauiz. 91.
Progni brod, rippa. 106.
Pukur. 84.
Pulach. 95.
Pulanus, civis zagrab. 136.
Putnich. 84.
Quincianus. 109.
Quinqueecclesiae. 2.
Quiquinik. 125 126.
Rabuch, villa. 22. 43. 44. 46. 71. 90. 106.
Rabuch, riv. 120.
Radboa. 76.
Radcha. 84.
Radchicha. 85.
Radesa. 43.
Rados. 44.
Rakounok. 43. 94.
Raschich. 91.
Rauaz, miles. 123.
Razina. 91.
Redridol. 110.
Reinolt. 111.
Retkouch, villa. 22. 44. 117.
Reznek. 69. 89. 109.
Ribnik. 93.
Robertus, wesprimiens. episc. 110. 112.
Rodes praed. 43. 119.
Rodobna. 93.
Rodus. 111.
Rofoin, voyvoda. 110. 114.
Roh, haeredes. 95.
Rucha. 125. 126.
Ruuicha. 91.
Sabaria. 91. 96.
Sabia loca. 106.
Sabnicha. 94.
Salamon, rex. 2.
Saploncha, fluv. 84.
Saul, colocens. archiepisc. 105.
Scencheula. 84.
Sceph, via. 129.
Schuorch. 147.
Scitihc. 109. 117. 119. 122.
Scincha. 83.
Sclavonia. 1. 112.
Sclauoniae dux. 148.
Scytica gens. 1.
Sechi, villa. 110.
Sel, fluv. 126.
Selin. 90. 125. 126.
Senich. 93.

Senmnono. 120.
Sepnicha. 80. 109. 117.
Sepnicha, rivul. 108.
Servorum villa. 71.
Sidreyco, civis zagrab. 136.
Sihembergh. 93.
Siheneh. 109.
Sirgarinus. 116.
Sirounicha. 76.
Smerchkoich. 93.
Soboch. 91
Sowa. 111.
Srebech. 90.
Stebencha. 76.
Stelemen, (sleme). 117.
Stelopmerch. 117.
Stenna. 76.
Stennichnak. 92.
Stephani nigri villa. 47. 70. 117.
Stephanouch. 80.
Stephanus s. rex. 2.
Stephanus V rex Hung. 123.
Stephanus dux. toc. Croac. et Slav. 127.
Stephanus I. episc. zagrab. 5.
Stephanus II. episc. zagrab. 5. 6. 85. 88. 104, 109. 110. 112. 114. 130.
Stephanus, nitriens. episc. 122.
Stephanus, banus. 70. 93.
Stephanus, banus toc. Slav. 122.
Stephanus, archid. de Varasd. 145.
Stephanus de Monozlou. 43.
Stephanus, cantor. 44.
Stermapech, mons. 111.
Stolpna. 119.
Stopen. 119.
Stoymerich. 93.
Strelchan. 92.
Strelechko. 119.
Stremapech. 117.
Strigo. 96.
Strugha, praed. 43. 91.
Struga, riv. 125. 126. 129.
Struzcogoi. 112.
Stublicha. 49. 89.
Sumechicha. 90.
Surina, campus. 125.
Suseria. 107.
Susicha. 91.
Sydougay, praed. 43.
Sychemberg. 48. 50.
Syhenstayn. 48. 50.
Symon, waradiens. episc. 110.
Symon, comes posoniens. 122.
Symon et Juda ss. sub montibus. 80. 89.
Symonis s. villa. 47. 70. 80. 117.
Sypek. 93.
Syprach, aqua. 105.
Tartari. 1. 6. 133.
Tasenouiz. fluv. 110.
Templarii. 106. 107.
Ternaua, villa. 47. 70. 117.
Ternava, fluv. 69. 71.
Ternouaznas. 119.
Terztennicha. 84.
Thathamerius, praepos. albens. 115.
Theothonica domus. 49.
Thestenzko. 119.
Tholichi. 93.
Tholilouch. 84.
Thomas, agriensis elect. 110. 112. 114.
Thomas, chanadiens. episc. 122.
Thomas. syrmiens. episc. 122.
Thomas vojvoda et comes de Zonuk. 136. 138.
Thomas, iudex curiae. 122.
Thoplica comit. 31. 48. 76. 80. 83. 84. 96. 106.
Toplicha de, monast. Cisterc. 48.
Toplicensis abbas. 117. 121.
Thoplichicha. 76.
Thopolouch, praed. 43. 46.
Thuceus, janitor. mag. 122.
Tyboldus. 147.
Thyboldi, nepotes. 84.
Thyhon, monaster. 2.
Thymoteus episc. zagrab. 1. 6. 115.
Tolineg, generatio. 84.
Tolztouich. 90.
Totar, nobilis. 106.
Toxon, dux. 2.
Tracustian. 76.
Trebna. 93.
Tresteruk potok, riv. 108.
Tricesima. 134.
Thupal, terra. 44. 108. 109. 110. 139. 140
Turbina, 94,
Turouo, campus. 89.
Turpigna. 131.
Turya. 90.
Twuiski. 84.
Varasd. 65. 96. 106. 132.
Vaska. 65. 94.
Vekezlai terra. 110.
Velika. 84.
Verhouchi. 80
Verouche. 84.
Vgolinus, cancell. reg. 113. 114
Vgra. 47. 80. 108. 120
Vgrinus, cancellarius. 110. 127.
Vgrinus, colocens, archiepisc. 112.
Vgrinus, geuriens. episc. 105.
Videch. 147.
Vidouch, villa. 47. 70. 80. 117.
Vidusy. 90.
Vinnicha. 93. 96.
Vinodol, terra. 120.
Visceko. 121.
Vitalis, vineae. 106.
Vitumerius. 147.
Vmoli. 106.
Vodicha. 90.
Volaula. 44. 93.

Digitized by Google

Voyzka. 90.
Vratislai meta. 107.
Vrbaz. 90.
Vrbouch. 65. 71. 94. 96.
Vryuch. 117. 118. 119.
Vulk. 90.
Vulkodolia, praed. 43.
Vyoduer. 95.
Vyssegrad. 101. 114. 116. 138.
Vyuodina. 93.
Vywar. 105.
Wanlegin. 133.
Warastenses. 106.
Waratacha fovea. 129.
Wazul, dux 2.
Werica, fluv. 126.
Wersusya. 90.
Widuse. 111.
Willelmus, ultrasilvan. episc. 110. 112. 114.
Wlachun, aqua. 108.
Wlchech. 120.
Wlcheta, civis zagrab. 136.
Wlcilog, silva. 108.
Wlica, fluv. 108.
Wlkodolia. 46. 80. 117.
Wlkomerii mons. 106.
Wlkmerch, praed. 43.
Wlko terra. 120.
Woycha. 96.
Woykouichi. 84.
Wrasilaz. 75.
Wrethe. 109.
Wtha. 107.
Wysne Ivan. 44.
Wzora. 91.
Ysani, terra. 106.
Ysau, filii. 84.
Ysidorus. 65. 66.
Zablatya. 88.
Zagoria. 31. 74. 76. 80.
Zagrabia. 20. 32. 43. 45. 46. 49 72. 75. 80. 83. 89. 101. 103. 106. 107. 116. 121. 127. 129. 130. 133. 136. 138. 139. 140. 141. 142.
Zagrabiensis archidiaconatus. 47.
Zagrabiensis campus. 88.
Zagrabiense castrum. 111.
Zagrabienses cubuli. 74.
Zagrabiensis districtus. 47.
Zagrabiensis moneta. 15.
Zagrabienses moniales. 138
Zagrabia de, conventus s. Nicolai ord. Praedicat. 50.
Zaiezda. 76.
Zakariae b. capella. 142.
Zala. 105.
Zalatin. 121.
Zalathnuk. 94.
Zamabor. 89.
Zamar, fil. Daslai. 108.
Zamlacha. 96.
Zana. 90.
Zaua. 43. 44. 47. 69. 76. 80. 88. 107. 109. 110. 117. 119. 125. 126. 129. 130. 138. 139. 140.
Zaue portus. 131.
Zauerha. 93.
Zauersya praed. 43. 46. 107. 119.
Zaursia riv. 120.
Zauicha. 99. 125. 129. 131.
Zcrade. 93.
Zdench. 84.
Zech Nicolaus, banus. 100.
Zechi, terra. 108.
Zelin. 108.
Zelna. 90.
Zelnicha. 76.
Zemch. 50.
Zemelna. 90.
Zepnicha. 43. 47. 69. 120. vid. Sepnicha.
Zerdahel. 91.
Zeurynum 100.
Ziget, praed. 44.
Zinche. 84.
Zirch. 84.
Zitech comit. 31. 76. vid. Scitech.
Ziuinaria, praed. 43.
Zlat. 92.
Zlatouzti, fons. 126.
Zlauina. 91.
Zlaunouch villa. 47. 80.
Zloyna. 120.
Zmolan. 90.
Zobothchina. 95.
Zogocha. 94.
Zolum. 133.
Zopia. 94.
Zopotauka, riv. 131.
Zopoth, fluv. 132.
Zorobabel. 43. 44.
Zothla. 96.
Zouichka glava, rivus. 125.
Zounuk. 105. 136.
Zoym, praepos. chasmensis. 133.
Zrin. 76.
Zrachicha. 76.
Ztregomba. 90.
Ztreseuo. 76.
Ztreza. 91.
Zuabina. 90.
Zucher, aqua. 112.
Zuibla. 70. 115.
Ztulbicha. 88.
Zyunar 119

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Fr. Hollansteiner
k.k. Hof-Buchbinder
in

Digitized by Google

Digitized by Google